

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Θ'

ΙΟΥΛΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 93

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

"Εβερρεστ	13
Ἡ γραφή τῶν Μυκηνῶν	21
Δίκαιη εἰρήνη γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς	29
Στὴ σωπηλὴ πολιτεία τοῦ Κεραμικοῦ	36
Κάτω ἀπὸ τὴ γῆ	41
Τὸ παιδί τοῦ «Λῶρελ Ἔντ»	46
«Νάρκωσις ψύξεως»	50
Ὁ κύριός μου Ἀλκιβιάδης	55
Τὸ μαγικὸ «Τί» καὶ «Γιατί»	65
Λεονάρδος ντὰ Βίντσι	69
Ὁ ὑπνόσακκος	75
Ἔτσι γεννήθηκε ἡ γῆ	84
Τὰ στρεΐδια	94
Καλοὶ τρόποι	98
Ποιὲς ἐφευρέσεις περιμένει ὁ κόσμος;	104

D. Eisenhower	13
N. Μάτσας	29
M. Mathis	36
S. Kennedy	41
C. Bart	46
A. Βλάχος	50
J. Gibson	55
Th. C. en	65
T. Reijlonen	69
S. Barnett	75
M. Fisher	84
Μαρίνα	94
S. Confalonieri	98

Δημοσιογραφικὸς Διαγωνισμὸς 27, Ἐνα διασκεδαστικὸ παιγνίδι 44, «Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε;» 63, «Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα;» 64, «Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς» 97.

Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων: «Ὁ κατακτητὴς» τοῦ Κνουτ Χάμσουν.

Ἡ ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τῆς «Εκλογῆς».

Τὸ ἐξώφυλλό μας: «Οἱ Νικηταὶ τοῦ Ἑβερρεστ», ὁ Χάντ καὶ ὁ Τένσιγκ γυριζοντας ἀπὸ τὴν κορυφὴ Copyright «Time» - «Εκλογῆς».

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Εκλογῆς» χωρὶς τὴν ἄδειαν τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Εκλογή"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Υπεύθυνος τυπογραφείου: Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἑσῶτ. Ἑτησ. 60.000

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 30.000

Ἑξῶτ. Ἑτησ. \$ 5

Ἑξῶτ. Ἑτησ. £ 1.15.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ - ΙΟΥΛΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9
Τηλ. 22.332

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΝΤΟΡΕ

Φωκ. Νέγρη
— Ἑπτανήσου

«Τριάντα τὸ δολλάριο»

Ἀσημακοπούλου — Σπυροπούλου —
Παπαδοῦκα

Παίζουν: Β. Αἰλωνίτης, Α. Λειβαδί-
της, Χατζηχρήστος, Ρίζος, Ρένα Ντόρ,
Μπελλίνα, Σπεράντζα Βρανά, Μ. Μελά-
για, Τζίμης Μακούλης, Νάσος Πατέτσος.
Μουσική: Γ. Μουζάκη. Σκηνικά: Μ. Ἀγ-
γελόπουλου.

«Ἑκατομυριοῦχοι τῆς Νάπολης»

Κωμωδία τοῦ Ντὲ Φιλίππο
Παίζουν: Β. Διαμαντόπουλος, Δ. Χα-
τζημάρκου, Ι. Μαρίνου, Γ. Δήμου, Ἀντ.
Ξενάκη, Δάφνη Σκούρα, Ἀννα Παϊτατζή,
Μ. Ρώτα καὶ ἄλλα στελέχη τοῦ θιάσου.
Μετάφρασις: Ρίτας Μπούμη—Παππά.
Σκηνοθεσία: Καρόλου Κούν. Σκηνογραφε-
ίς: Ι. Τσαρούχη.

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Πλ. Κυριακοῦ
Τηλ. 82.134

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

«Ἐνας κοῦκος στὴ φωλιά του»

Κωμωδία τοῦ Μπὲν Τρέϊβερς
Παίζουν: Κατερίνα, Μίμης Φωτόπουλος,
Βάσω Μεταξά, Βίλμα Κύρου, Τζ. Δρόσου,
Σμαρούλα Γιούλη, Εὐα Εὐαγγελίδη, Μο-
ρίδης, Φαρμάκης, Μήλας, καὶ τὰ λοιπὰ
στελέχη τοῦ θιάσου.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Φιλελλήνων —
Νικοδήμου

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

«Πάπρικα»

Κωμωδία τοῦ Ὀττο Σβάρτς
Παίζουν: Κούλης Στολίκας, Ἀννα Κυ-
ριακοῦ, Ἀλ. Γάσπαρη, Μαρία Γεράρδου,
Φάνη Νικολαΐδου, Βύρων Πάλλης, Ἀλ-
Ἀναστασιάδης καὶ τὰ λοιπὰ στελέχη τοῦ
θιάσου.
Μετάφρασις: Β. Ἀργυροπούλου. Σκη-
νοθεσία: Ἀλέξη Δαμιανοῦ. Σκηνικά: Ι.
Σίμ.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1
Τηλ. 54.755

Ἐντὸς
τοῦ μηνὸς

«Τράβα τὸ κορδόνι»

Γαλλικὴ φάρσα
τοῦ Ραουλ Πραζί

Παίζουν: Ντίνος Ἡλιόπουλος, Μαρίκα
Νέζερ, Ἀννα Συνοδινού, Μερὸπη Ροζάν,
Παντελῆς Ζερβός, Τηλ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ
λοιπὰ στελέχη τοῦ θιάσου.

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ
ΤΕΛΕΙΩΝΟΥΝ ΟΙ ΤΑΛΑΙΠΩΡΙΕΣ ΜΕ ΤΑ ΤΡΑΜ
ΟΧΙ ΠΛΕΟΝ ΟΥΡΕΣ ΣΤΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ

Ἀφίχθησαν τὰ πρῶτα

* ΠΟΛΥ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΑΣ
* ΚΑΤΑΝΑΛΙΣΚΕΙ ΣΕ ΒΕΝΖΙΝΗ ΟΛΙΓΩΤΕΡΑ ΑΠΟ
Ο,ΤΙ ΘΑ ΔΩΣΕΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΠΙΟ ΦΘΗΝΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ
ΛΕΩΦΟΡΕΙΟΥ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Θ. ΜΠΟΒΕΝ ΡΗΖ (ΕΛΛΑΣ) Α. Ε.

Ἀθῆναι

Γραφεῖα: Ὁθωνος 8 Τηλ. 25.584

Ἐκθεσις: Βενιζέλου 92

Θεσσαλονίκη: Μεγ. Ἀλεξάνδρου 43 Τηλ. 35.64

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟΝ «ΝΤΟΡΕ»

Το Καλλιτεχνικό Γραφείο Ἀθηνῶν (Γ. Κουράκου) ὁργανώνει στὸ θέατρο «Ντορέ» «Βραδύες Ὁπερας», στὶς ὁποῖες μετέχουν ἐκλεκτοὶ καλλιτέχνες τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ μελοδράματος, ἐλληνικοὶ καὶ ξένοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ πρωταγωνίστρια τῆς Ὁπερας τοῦ Βελιγραδίου Ἀντίνα Μελέτοβα, ἡ μέτζο σοπράνο Μελανία Μπουκαρίνοβιτς καὶ ὁ Ἰταλὸς βαθύφωνος Κάισαρ Σίεπι.

Οἱ Ὁπερες, οἱ ὁποῖες θὰ ἐκτελοῦνται εἶναι οἱ ἑξῆς:

Παρασκευή 3 Ἰουλίου: «Τροβατόρε».
Παρασκευή 10 Ἰουλίου: «Κάρμεν».
Παρασκευή 17 Ἰουλίου: «Σαμψὼν καὶ Δαλιδᾶς».

Παρασκευή 24 Ἰουλίου: «Τζοκόντα».
Παρασκευή 31 Ἰουλίου: «Νόρμα» ἢ «Φαβρίτα».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Τετάρτη 1 Ἰουλίου 7 μ.μ.: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τῆς τάξεως τοῦ κ. Γ. Γεωργιάδη.

Δευτέρα 6 Ἰουλίου 7 μ.μ.: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τῆς τάξεως τῆς κ. Λιάνας Καντά.

Τρίτη 7 Ἰουλίου 6.30 μ.μ.: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τῆς τάξεως τῆς κ. Χρηστίνας Χατζηγιάννου—Παπαδημητρίου.

Τετάρτη 8 Ἰουλίου, 7 μ.μ.: Ἐπίδειξις τῆς σχολῆς τῆς κ. Κανδάρη.

Παρασκευή 10 Ἰουλίου, 7—10 μ.μ.: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τῆς τάξεως τῆς κ. Μαρίας Τριβέλλα.

Κυριακὴ 12 Ἰουλίου, 6 μ.μ.: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τῆς τάξεως τῆς κ. Ἀλκ. Παπακωνσταντίνου.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΖΑΧΑΡΙΟΥ

Στὰ μέσα τοῦ περασμένου μηνὸς ἄνοιξε καὶ συνεχίζεται ἡ ἐκθεσις τῶν γνωστῶν θαλασσογράφων κ.κ. Ν. Καλογεροπούλου καὶ Α. Γρίβα με ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν καὶ με ἀγοραστικὴ κίνησι ἀρκετὰ ἱκανοποιητικῇ.

Μαζὶ με τοὺς ἀνωτέρω ζωγράφους ἐκθέτει ἔργα τῆς καὶ ἡ κ. Ἀντα Καραϊτζή.

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Τὸν περασμένο μῆνα ἄνοιξε καὶ συνεχίζεται ἡ ἐκθεσις τῶν Γιουγκοσλαβῶν χαρῶν. Σ' αὐτὴν τὴν ἐκθεσὶ λαμβάνουν μέρος ἐκλεκτοὶ Σέρβοι καλλιτέχνες με 110 χαρακτηριστικὰ ἔργα—χαλκογραφίες, εὐλογραφίες, λινολεῦμα, λιθογραφίες καὶ «μπουρέν»—ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα.

ΕΟΡΤΕΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Κυριακὴ 5 Ἰουλίου, 6.30—9 μ.μ.: Ἀπὸ τὸν Σὺλλογον «Παναγία ἡ Ἐλευθερώτρια» δίδεται μουσικὴ ἐορτὴ τοῦ τὴν διευθύνει τῆς καθηγητρίας τοῦ Ἐθνικοῦ Ὡδεῖου κ. Πολίτου. Θὰ ἐκτελεστοῦν ἔργα Μπάχ. Σκοπὸς τῆς ἐορτῆς αὐτῆς εἶναι ἡ

ἀνεγερσις ὁμνύμου ναοῦ στὸν Κοκκινάρᾳ τῆς Κηφισιάς.

Πέμπτη 9 Ἰουλίου, 7 μ.μ.: Ἡ ἐτήσια ἐορτὴ τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων στοὺς τελειοφοίτους τοῦ Ἑλληνοαμερικανικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Ἰνστιτούτου.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Με τὴν λήξιν τοῦ Ἰουνίου διακόπτεται ἡ ἐπίσημος ποδοσφαιρικὴ κίνησις καὶ ἀρχίζει ἡ διημέρις ἀργίας Ἰουλίου—Αὐγουστοῦ. Ἐν τούτοις ὑπάρχει ἡ πρόβλεψις νὰ γίνοντο στὸ γήπεδο Παναθηναϊκοῦ νυκτερινοὶ ἀγῶνες, ὥστε καὶ ἡ καταπόνησις τῶν παικτῶν νὰ εἶναι μικρότερη καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν θεατῶν εὐκαλύπτεται. Πάντως, ποιοὶ καὶ πόσοι νυκτερινοὶ ἀγῶνες θὰ διεξαχθοῦν ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ποδόσφαιρο, οἱ κυριώτερες ἀθλητικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐσθαιτικοῦ θὰ εἶναι οἱ κολυμβητικοὶ ἀγῶνες ποὺ θὰ γίνοντο στὸ Ὀλυμπιακὸ κολυμβητήριον, παρὶς Ζάππειο, καὶ οἱ πανελλήνιοι ἐθνικοὶ ἀγῶνες στίβου, ποὺ θὰ διεξαχθοῦν τὴν 17, 18 καὶ 19 τοῦ μηνὸς στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο. Ὁ—ον ἀφορᾷ τὴν κολύμβησι, ἔχουν ὀρίσθῃ διὰ τὴν 8, 15, 22 καὶ 29 τρέχοντος τέσσερις ἀθλητικὲς ἡμερίδες, τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνει ἀγωνίσματα ἀνδρῶν, ἐφήβων, παιδῶν, γυναικῶν καὶ κορασίδων, καθὼς καὶ ἰσοσφαίρισιν μεταξὺ τῶν ὁμάδων ἀνδρῶν ἡ κολυμβητικὴ κίνησις θὰ ἐνταθῇ ἀκόμη περισσότερο κατὰ τὸ προσεχὲς διήμερον.

Τὸ μεγαλύτερον ὅμως ἐνδιαφέρον θὰ συγκεντρώσων αὐτὸν τὸν μῆνα οἱ ἐμφανίσεις τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων μας τοῦ μπάσκετ μπάλ καὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ στίβου στὸ ἔξωτερικόν. Ἡ πρώτη θὰ ἀγωνισθῇ τὴν 4η τρέχοντος στὸ Βελιγραδί με τὴν ἐθνικὴ τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ ἡ δευτέρη τὴν 11 καὶ 12 στὴν Ἀλεξάνδρεια με τὴν ἐθνικὴ τῆς Αἰγύπτου. Ἐπ' εὐκαιρίαν τῶν ἑλληνογιουγκοσλαβικῶν ἀγῶνων τοῦ μπάσκετ μπάλ μεταβαίνουν στὸ Βελιγραδί καὶ ἄλλοι παίκτες τοῦ Πανελληνίου, μὴ «διεξέντες», προκειμένου νὰ συμπληρώσουν τὴν ὁμάδα τοῦ συλλόγου τούτου, ἡ ὁποία ἐκλήθη νὰ δώσῃ σειρά ἀγῶνων σὲ διάφορες πόλεις τῆς Γιουγκοσλαβίας.

ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Ἐπαρμειδόμενον Κύπελλον Βασιλεῶς Γεωργίου Β'

1) Ἀθλοθέτης ὁ κ. Χριστ. Καρόλου. Ἀγῶνες 5.

Ἔτος ἀγῶνων 20

Ὀλικὸ μῆκος διαδρομῆς 8—11 ναυτικὰ μίλλια. Ὡρα ἐνάρξεως ἀγῶνων 3.30 μ.μ.

Συνεχίζονται οἱ ἀγῶνες ἀπὸ τὸν περασμένο μῆνα:

4ος ἀγὼν Τετάρτη 1 Ἰουλίου.

5ος ἀγὼν Παρασκευή 8 Ἰουλίου.

Τὸ κύπελλο παραμένει στὸν ἐπιτυχόντα τρεῖς διαδοχικὰ νίκης ἢ πέντε συνολικὰς.

2) Ἐτήσιον Κύπελλον «Ἀελλῶν».

Πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ πρωταθλητοῦ τῆς περιόδου, δυναμένου νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν στόλον Σαλαμίνος ἢ τὸν Βασιλικὸν Ναυτι-

κὸ Ὀμιλο Ἑλλάδος ἢ τὰ ἑλληνικὰ χρώματα στὰ ἑξωτερικόν.

Ἀθλοθέτης ὁ κ. Ἐλευθ. Κωνσταντόπουλος. Ἀγῶνες 6.

Ἔτος ἀγῶνων 10ν. Ὀλικὸ μῆκος διαδρομῆς 9—11 ναυτικὰ μίλλια.

1ος ἀγὼν Δευτέρα 6 Ἰουλίου.

2ος ἀγὼν Τρίτη 7 Ἰουλίου.

3ος ἀγὼν Τετάρτη 8 Ἰουλίου.

4ος ἀγὼν Πέμπτη 9 Ἰουλίου.

5ος ἀγὼν Παρασκευή 10 Ἰουλίου.

6ος ἀγὼν Σάββατον 11 Ἰουλίου.

3) Σερνὸ ἐτήσιον Κύπελλον Νέων Ἱ. Στιπλοῶν.

Ἀθλοθέτης ὁ Βασιλικὸς Ναυτικὸς Ὀμιλος Ἑλλάδος. Ἀγῶνες 4.

Ἔτος ἀγῶνων 10ν. Ὀλικὸ μῆκος διαδρομῆς 8—11 ναυτικὰ μίλλια.

Στοὺς ἀγῶνες λαμβάνουν μέρος σκάφη με δισκάππους ἰστούς.

1ος ἀγὼν Τετάρτη 15 Ἰουλίου.

2ος ἀγὼν Τετάρτη 22 Ἰουλίου.

3ος ἀγὼν Σάββατον 25 Ἰουλίου.

4ος ἀγὼν Τετάρτη 29 Ἰουλίου.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΙΣ

Μετὰ ἀπὸ τὴν 13η Πανελλήνια Ὀρειβατικὴ συγκέντρωσι, ἡ ὁποία ἔγινε στὰ Βαρδούσια (2490 μ.), ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ στὸ βουνὸ αὐτὸ ἡ 1η Πανελλήνια Ὀρειβατικὴ Κατασκηνώσις, σύμφωνα με λεπτομερεῖς πρόγραμμα καὶ με σκοπὸ τὴν ὀρειβατικὴν μελέτη τῆς περιοχῆς τῶν κορυφῶν τῶν Βαρδουσιῶν.

Ἡ κατασκηνώσις θὰ διαρκέσῃ ἀπὸ τὴς 12 ἑως τὴς 26 Ἰουλίου, σὲ δύο περιόδους: 12—20 καὶ 20—26, με δικαίωμα παραμονῆς καὶ ὁλοκληρὸν τὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργῇ ἡ κατασκηνώσις.

Οἱ κατασκηνῶνται θὰ χωρισθοῦν σὲ ὁμάδες καὶ τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει ἀναρριχήσεις, χαρτογραφικὴ μελέτη τοῦ βουνοῦ, φωτογραφίες, σπηλαιολογία μελέτη τῆς πανίδος καὶ χλωρίδος κ.λ.π.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Βερανζέρου 15)

Κυριακὴ 5 Ἰουλίου: Ζούγκλα.

Σαββατοκύριακον 11—12 Ἰουλίου: α) Ζήρεια. 6) Δῆλεσι—Πλάκα.

Κυριακὴ 19 Ἰουλίου: Αἴγινα.

Σαββατοκύριακον 25—26 Ἰουλίου: α) Οἶτη (ὄρειβ.). 6) Καλλίδρομον (ὄρειβ.). γ) Πόρτο Γερμενό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Ἀμαλίας 28—τηλ. 22.494)

Σαββατοκύριακον 4—5 Ἰουλίου: 1) Αἴγιο—Σελιανίτικα. 2) Νιμφορίο.

Κυριακὴ 5 Ἰουλίου: 1) Πάρνηθα. 2) Ἀγ. Μαρίνα Αἰγίνης. 3) Κινέτα. 4) Μάτι. 5) Σχινιάς. 6) Ἀγ. Μερκούριος. 7) Λαμπρινὸ Σαλαμίνος. 8) Δασκαλειό. 9) Μ. Πεζο—Φανερωμένη. 10) Σκάλα Ὠρωτοῦ—Ἐρέτρια. 11) Σούνιο. 12) Ζούγκλα (πρωτὴν).

Τετάρτη 8 Ἰουλίου: Λουτρόφυργος (ἀπογευματινὴ).

Σαββατοκύριακον 11—12 Ἰουλίου: 1)

Ναύπλιο—Ἐπίδαυρος—Μυκῆνες 2) Ὑδρα.

Κυριακὴ 12 Ἰουλίου: 1) Πάρνηθα. 2) Γύρος Σαλαμίνος. 3) Αἰγόθυνα. 4) Λουτράκι—Μπίσια. 5) Τύμβος—Ἀγ. Παντελεῖμον.

Ἀγ. Ἀπόστολοι. 8) Νιμφορίο. 9) Λίμνη Μαραθῶνος. 10) Μάτι. 11) Δῆλεσι. 12) Βάρκιζα.

Τετάρτη 15 Ἰουλίου: Ζούμπερι (ἀπογευματινὴ).

Σαββατοκύριακον 18—19 Ἰουλίου: 1) Γύρος Παρνασσού. 2) Μύκονος—Δῆλεσι.

Κυριακὴ 19 Ἰουλίου: 1) Χαλκίς. 2) Ἀγ. Μαρίνα—Ἀφᾶια (ἀρνατολογικὴ).

3) Πάρνηθα. 4) Ντασοῦ Πεντέλης. 5) Σούνιο. 6) Λουτὰ Ὠσείας Ἐλένης. 7) Αἰγίο. 8) Λουτὰ Ὠσείας Ἐλένης. 9) Κορωπὶ—Ἀγ. Δημήτριος. 10) Μ'θανα. 11) Ζούγκλα. 12) Καβούρι (πρωτὴν).

Τετάρτη 22 Ἰουλίου: Ραφίνα (ἀπογ.).

Σαββατοκύριακον 25—26 Ἰουλίου: 1) Ναύπακτος. 2) Κρηστοῦ.

Κυριακὴ 26 Ἰουλίου: 1) Σαλαμίνα—Φανερωμένη. 2) Ραφίνα—Στύρα—Νι. 3) Φάρος—Περσιτέρια. 4) Πάρνηθα. 5) Λούτσα. 6) Εὐλοκάστρο. 7) Σχινιάς. 8) Κινέτα. 9) Αἰγίο. 10) Τύμβος—Ἀγ. Παντελεῖμον. 11) Σούνιο. 12) Βάρκιζα.

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

Τετάρτη 29 Ἰουλίου: Μάτι (ἀπογ.).

ΑΘΗΝΑΙ

Γεώργ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Πατησίων 212
Υιοί ΑΝΤΩΝΟΓΛΟΥ, Ίπποκράτους 11
Λεωνίδας ΑΣΠΙΩΤΗΣ, Πατησίων 285 (Άγιος Λουκάς)
Γεώργιος ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ, Σταδίου 5
Πελοπίδας ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, Σπ. Τρικοπούλη 506
ΓΑΛΑΝΟΣ ΤΑΓΚΑΛΑΚΗΣ, Έμμ. Μπενάκη 11
ΡΟΔΑΛΑΣΗΣ & ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Χρ. Λαδά 7
Στέφ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, Μιλιτιάδων 1
Γεώργ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, Καμιντερού 6 (πλατ. Βάθης),
Α.Ε.Ε. Π. Γ. ΔΡΑΚΟΣ, Πραξιτέλους 41
Υιοί Άλκις ΔΡΑΚΟΥ, Βύσσης 23
ΖΩΓΡΑΦΟΣ & ΚΑΖΟΣ, Τσώρταλλ 30
ΗΛΕΚΤΡΑ, Τσώρταλλ 30 (στοά)
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ, Γιάν. Σμάτς 13
Ίωάννης ΚΑΒΑΛΑΣ, Λέσκα 22
Άγγελος ΚΑΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ζήνωνος 4α
Προκ. ΚΑΨΑΛΗΣ, Πατησίων 137
GALLERIE ΚΟΝΤΟΥΖΟΓΛΟΥ, Πανεπιστημίου 51
Σταμ. ΚΟΝΤΟΥΖΟΓΛΟΥ, Έμμ. Μπενάκη 74
ΚΟΡΡΕΣ & ΚΟΡΑΟΓΙΑΝΝΗΣ, Άγ. Κωνσταντίνου 18
ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ & Σία, Άρσενίδων 1
ΛΑΓΓΟΥΣΗΣ Ν., Στοά Νικολαΐδη 27
Άν. ΛΩΖΟΣ, Πανεπιστημίου 51ε
Σπ. ΜΑΤΣΟΥΚΗΣ, Κεραμεικού 7
Δ. ΜΕΙΜΑΡΟΓΛΟΥ, Άπόλλωνος 1
Άν. ΜΕΡΚΑΤΗΣ, Έμμ. Μπενάκη 8
Κυρ. ΜΕΤΑΣΣΑΣ, Έμμ. Μπενάκη 36α
Β. Γ. ΜΙΧΑΗΛ, Άχαρνών 172
Κ. ΜΠΟΤΣΗΣ, Μεγ. Άλεξάνδρου 38
Π. ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Χαλκοκοννύλη 23α
Β. ΞΕΝΟΣ, Σοφοκλέους 1
Γεώργ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ, Πλατ. Κολοκοτρώνη 3
Ράδιο ΠΑΛΛΑΣ, Κένιγγος 4
ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ, Άρσενίδων 11
Δ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Αϊόλου 77
Στ. ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ, Πραξιτέλους 33
Σωτήρ. ΠΡΕΑΟΡΕΝΤΖΟΣ, Πραξιτέλους 33
Άλκις ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Βουλιαγμένης 159
Ράδιο ΣΤΡΙΓΓΑΝ, Πανεπιστημίου 71
ΤΑΓΚΟΥΛΗΣ & ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Άρσενίδων
και Σοφοκλέους
Κων. ΤΣΑΠΑΛΑΣ, Σολωμού 45
Άλφοι ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ, Αϊόλου
ΑΤΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ, Σταδίου 45
Στ. ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ, Πανεπιστημίου 61
Νίκος ΑΡΚΑΣ, Άδριανού 59

ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΑΦΝΟΜΗΛΗΣ & ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΤΟΣ,
Βασ. Κωνσταντίνου 50
Γεώργ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ, Κολοκοτρώνη 80
Άλφοι ΖΩΓΡΑΦΟΥ, Τσαμαδού 29
Άντων. ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ, Έλ. Βενιζέλου 50
Κων. ΚΥΠΡΑΙΟΣ, Ναυάρχου Μηήττι 25
Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΑΝΗΣ, Άλυσσάνων 3
Κοσμάς ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ & Σία, Κολοκοτρώνη 61
Σ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ, Γεωργίου Α' 5
Κατάστημα ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ, Κολοκοτρώνη και Αθαλαύστη
Μάκης ΤΡΙΤΣΑΡΩΛΗΣ, Κολοκοτρώνη 46
ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ & Υιός, Μεγ. Βρετανίας 4
Ι. ΑΛΙΦΡΑΓΚΗΣ, Β. Κωνσταντίνου 75
ΓΙΑΠΑΠΑΣ & Σία, Β. Κωνσταντίνου 47

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

Ίωάν. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ, Π. Τσαλδάρη 23

ΝΙΚΑΙΑ

Άντων. ΚΑΡΕΙΚΗΣ, Π. Τσαλδάρη 70
ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ
Σταμ. ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΗΣ, Σοφοκλέους 53
ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Λεων. ΕΥΘΥΜΙΟΥ, Αδελφών 85
ΔΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ, Σιδιτανίδων 1
ΓΟΥΒΑ
Κ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, Φιλολάου 184γ
Ν. ΣΜΥΡΝΗ
Ν. ΣΚΥΛΙΤΗΣ, Βενιζέλου 35
ΠΑΓΚΡΑΤΙ
Κ. ΚΟΥΦΟΛΗΜΟΣ, Χερμανιδών 44
Σ. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, Εόντιδων 45
ΒΥΡΩΝ
Κ. ΔΕΛΑΚΟΥΡΑΣ, Άγ. Σοφίας 60
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ
Β. ΠΑΡΑΔΕΙΣΗΣ, Κηφισίας 137
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΝ
Σπ. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ, Βασ. Κωνσταντίνου 38
ΚΗΦΙΣΙΑ
Μετ. ΑΔΑΜ, Μελά 84
Ν. ΙΩΝΙΑ
ΠΕΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ, Μικρ. Άσίας 9
ΧΑΝΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Τάσος ΨΕΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, Λεωφ. Κωνσταντίνου
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
Κ. ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ
ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
ΣΕΦΤΕΑΝΣ-ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ & Σία, Τυρταίου 2
ΛΑΡΙΣΙΑ
Άλφοι ΣΑΛΤΖΗ
Κατάστημα ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ
ΠΑΤΡΑΙ
Β. Σ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ & Σία, Έρμού
ΝΑΥΠΑΙΟΝ
Μ. ΛΑΜΠΡΟΥ
ΒΟΛΟΣ
Ο. Ε. ΄ΕΣΤΙΑ,,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ν. Β. ΖΑΡΤΙΝΙΔΗΣ & Σία, Β. Κωνσταντίνου 15
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
Ειδ.γγ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ, Πεικων 3
ΒΥΡΩΝ
Στ. ΧΑΤΖΗΝΔΑΚΗΣ, Άγ. Σοφίας 49
ΝΙΚΑΙΑ
ΛΙΑΠΗΣ & ΒΑΣΙΜΠΟΥΣΗΣ, Π. Τσαλδάρη 16
ΛΑΜΙΑ
Ε. & Δ. ΚΑΤΣΑΝΙΩΤΗΣ
ΛΕΒΑΔΕΙΑ
ΜΕΛΛΙΟΣ & ΔΕΡΜΑΝΗΣ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
Άδελφοί ΤΣΑΠΑΛΑ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Θωμάς ΒΟΥΡΗΣ, Άνεξαρτησίας
ΑΘΗΝΑΙ
Σ. Μ. ΚΑΖΑΖΗ & Σία, Σταδίου 20
Δ. ΚΑΡΟΚΗΣ & Σία, Κανάρη 6
Β. & Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ, Χρ. Λαδά 13α
ΛΙΑΠΗΣ & ΚΑΛΤΣΟΒΕΤΗΣ, Μιλιτιάδων 2

Τίποτα το ένοχλητικώτερο από μιὰ θλάθη τοῦ ἠλεκτρι-
κοῦ ψυγείου ἢ τῆς ἠλεκτρικῆς κουζίνας σας...

Ἡ θλάθη πρέπει νὰ διορθωθῇ τὸ γ ρ η γ ο ρ ὴ τ ε ρ ο .

Πῶς ὅμως μπορεῖ νὰ γίνη αὐτό, ὅταν τὸ ἀνταλλακτι-
κὸ χρειάζεται ἓνα ἢ δύο μῆνες νὰ ἔρθῃ ἀπὸ τὸ ἐξω-
τερικὸ;

Ἄν ἓνα ἠλεκτρικὸ ψυγεῖο ἢ μιὰ ἠλεκτρικὴ κουζίνα

τῆς ΙΖΟΛΑ πάθῃ θλάθη, τὸ συνεργεῖο ἐπισκευῶν (ποὺ
ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς τεχνικοὺς ποὺ τὰ
κατεσκευάσαν) θὰ σπεύσῃ ἀμέσως νὰ κἀνῇ τὴν πιὸ ρι-
ζικὴ ἐπισκευή. Ὅσο γιὰ ἀνταλλακτικά, ὑπάρχουν ἄ-
φθονα στὶς ἀποθήκες μας.

Αὐτὴ ἡ θεβαιότης τῆς ταχείας καὶ πλήρους ἐπι-
σκευῆς εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς λόγους ποὺ οἱ
ἐμποροὶ συμβουλευοὺν τοὺς πελάτες τους νὰ προτι-
μοῦν τὰ προϊόντα μας. Γιατὶ ἔτσι ἐξυπηρετοῦν ἱκανο-
ποιητικὰ τὴν πελατεία τους.

λελλήνων 38): 'Ανοικτόν 9 π.μ.—2 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ (Βασ. Σοφίας 22, τηλέφ. 71.027): Καθημερινές (πλην Σαββάτου) 9 π.μ.—1 μ.μ. Κυριακές και εορτές 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος δρχ. 3.000 (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελεύθερα).
ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρουζβέλτ 38): 'Ανοικτόν τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας. Είσοδος ελεύθερα.
ΜΠΕΝΑΚΗ (Κουμπάρη 1, τηλ. 611.617): Καθημερινές (πλην Τρίτης) 9½ π.μ.—1½ μ.μ. Είσοδος δρχ. 3.000 (Δευτέρα είσοδος ελεύθερα).
ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΝ (Προσωρινῶς στὸ Οἶκον τῆς Στέγης τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν. Ἀμαλίας 38): Καλλιτεχνικά καὶ ἱστορικά κειμήλια τοῦ 1821.
ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι): Καθημερινές 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ (Στὸν ἑνω δρόμο τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου): 'Ανοικτόν τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας. Είσοδος ελεύθερα.
ΖΟΟΛΟΓΙΚΟΝ (Ρουζβέλτ 43, ἐντὸς τοῦ πανεπιστημιακοῦ κτιρίου): 'Ανοικτόν Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Σάββατον 9 π.μ.—12 μεσημβρ. Είσοδος ελεύθερα.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Οἱ ὥρες λειτουργίας τῶν Βιβλιοθηκῶν εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ (Σουηδίας 61): Καθημερινῶς ἀπὸ 9—1 μ.μ. καὶ 4—8 μ.μ., πλην τοῦ ἀπογεύματος τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς.

ΕΘΝΙΚΗ (ὁδὸς Πανεπιστημίου): Καθημερινῶς (πλην Κυριακῆς) ἀπὸ 9—1 μ.μ. καὶ 5—8 μ.μ.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ (Ἀνθίμου Γαζή 2): Καθημερινῶς ἀπὸ 9—1 μ.μ. καὶ 5—8 μ.μ., πλην τοῦ ἀπογεύματος τοῦ Σαββάτου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Οἱ ὥρες ἐλευθέρως εἰσόδου στὰ διάφορα Ὑπουργεῖα γιὰ τὸ κοινὸ εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΓΕΩΡΓΙΑΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΗΜ. ΤΑΞΕΩΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΜΠΟΡΙΟΥ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΕΜΠΟΡ. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΠΑΙΔΕΙΑΣ καὶ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: Δευτέρα — Τετάρτη — Παρασκευή 12½—2.

ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ: Τρίτη — Πέμπτη — Σάββατον 12½—2.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Σταθμὸς Α' Βοηθειῶν (Ἀθηνῶν)	55.555
» » » (Π. Φαλήρου)	99.324
» » » (Πειραιῶς)	45.612
Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία (Ἀθην.)	71.441
» » » (Στ. Βάθ.)	71.442
Πυροσβεστικὸ ἀπόσπασμα (Γουδί)	55.153
Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία (Πειρ.)	663.941
» » »	43.173
Λιμενικοὶ ὑποσταθμοὶ (Πειρ.)	43.212
» » »	462.004
» » »	462.153
» » »	40.673
» » »	40.482
» » »	44.006

Βλάβες — διακοπὲς ἠλεκτρικοῦ Ἀθηνῶν 85.611

Βλάβες — διακοπὲς ἠλεκτρικοῦ Πειραιῶς 47.750

Βλάβες — διακοπὲς ἀερίοφωτος Ἀθηνῶν 21.971

Βλάβες — διακοπὲς ἀερίοφωτος Πειραιῶς 42.784

Βλάβες Ὑδρεύσεως (Ἀθην.) 663.023

» » (Πειραιῶς) 492.791

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Οἱ ὥρες ἐργασίας γιὰ τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα Ἀθηνῶν ἀπὸ 16 Μαΐου—30 Σεπτεμβρίου εἶναι: 8—1.30 μ.μ. καὶ 5—8 μ.μ. Τὴν Τετάρτη 8—1.30 μ.μ.

Τὰ καταστήματα Πειραιῶς ἀπὸ 16 Μαΐου—30 Σεπτεμβρίου θὰ εἶναι ἀνοικτὰ ἀπὸ 8—1.30 μ.μ. καὶ 5—8 μ.μ. Τὴν Τετάρτη 8—1.30 μ.μ.

Τὸ Σάββατο καὶ τὶς παραμονὲς τῶν ἐορτῶν, κατὰ τὶς ὁποῖες τὰ καταστήματα παραμένουν κλειστὰ, τὸ ἑσπερινὸν κλείσιμο παρατείνεται ἐπὶ μισή ὥρα.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

(Λεωφ. Ἀμαλίας 38)

Ὁ Μορφωτικὸς Σύλλογος «Ἀθηναίων» ἴδρυσε μετὰ τὴν συνεργασίαν διαλεκτῶν ἱατρῶν, ψυχολόγων καὶ παιδαγωγῶν ἐνὶ συμβουλευτικὸ ἱατροπαιδαγωγικὸ σταθμὸν ποὺ λειτουργεῖ κάθε Τετάρτη καὶ Πέμπτη 10—12 π.μ. στὶς αἰθούσας τοῦ Συλλόγου.

Σκοπὸς τοῦ σταθμοῦ εἶναι νὰ ἐξετάζη μετὰ τὰ σύγχρονα μέσα τῆς ἐπιστήμης ὅσα παιδιὰ παρουσιάζουν δυσκολίες στὴν ἀνάπτυξιν καὶ στὴν ἀγωγή τους καὶ νὰ καθοδηγή τοὺς γονεῖς πῶς νὰ βοηθήσουν ἀποτελεσματικὰ τὰ παιδιὰ τους γιὰ νὰ ὑπερνικήσουν αὐτὰς τὶς δυσκολίες. Τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ πηγαίνουν γιὰ ἐξέτασιν πρέπει ἀπαραιτῶς νὰ συνοδεύωνται ἀπὸ τὴν μητέρα τους ἢ ἕνα ὁποιοδήποτε συγγενὴ τους.

NOBEL 1952
ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΜΩΡΙΑΚ

NOBEL 1932
ΤΖΩΝ ΓΚΑΛΣΓΟΥΘΟΥΡΟΥ

NOBEL 1925
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΣΩ

Ἄλλαι ἐξαιρετικαὶ ἐκδόσεις μας:
ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΑΝΤΑ-Ι-Ν (R. HICHENS)

(Τρίτη ἐκδόσις) Δρχ. 30.000

Τὸ ἔργο ποὺ συγκίνησε ὁλόκληρο τὸν κόσμον στὴν ὑπέροχην μετάφρασιν τῆς «Καθημερινῆς».

ΡΕΒΕΚΚΑ (DAPHNE DU MAURIER)

Δρχ. 50.000

Τὸ ὠραιότατο αὐτὸ ἔργο στὴ μοναδικὴ μετάφρασιν τῆς ποιήτριας κ. ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΤΡΟΕΙΔΗ—ΠΑΠΑΔΑΚΗ

★
ΓΑΛΛΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ BERGADI
 ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 47. Γραφεῖον 82.

★ Ἡ «ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΟΛΑ ΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ NOBEL» ἢ «Ὅλα τὰ Nobel», ὅπως θὰ τὴ λέμε συνοπτικά, εἶναι σὲ κάθε πολιτισμένη χώρα (ὅπως οἱ Σκανδιναυϊκὲς) ἡ πρώτη βιβλιοθήκη.

★ Θὰ ἐκδώσῃ ὅλους τοὺς τιμηθέντας συγγραφεῖς εἰς ἕνα τὸ καλύτερό τους ἔργο μαζί μετὰ τὴν βιογραφία τους.

★ Μελετώντας τὴ ζωὴν του, εἰς πεποιθήσεις—θρησκευτικὰς, πολιτικὰς, κοινωνικὰς κ.λ.π.—κάθε συγγραφέα, θὰ ἐμβαδύνουμε καλύτερα στὴν ἐξήγησιν τῶν ὅσων ἐγραψε.

ΤΕΡΕΖΑ ΝΤΕΚΕΡΟΝ

(Μυθιστόρημα) Δρχ. 20.000

(Ἔργο χωρὶς πλοκή, μὰ μοναδικὸ εἰς τὴν περιγραφικότητά των σκέψεων ποὺ γεμίζουν τὴν ψυχὴν τῆς γυναικῆς, ὅταν εἶναι ἄδεια ἀπὸ σύζυγο).

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΩΜΩΔΙΑ

(Τριλογία)

α) Ἀσπρὸς πύθιος
 β) Ἀσημένιο κοντάλι Δρχ. 90.000
 γ) Κύνειον Ἄσμα

ΑΓΙΑ ΙΩΑΝΝΑ

(Θεατρικὸν χρονικὸν)

Ἡ Ζάν-ντ' Ἀρζ (ἡ Παρθένα τῆς Ὁρλεάνης), ποὺ συγκίνησε τὸν ἀσυγκίνητο Σὼ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. "Άγριος λαός ανθρωποφάγων, των οποίων την νήσον έπεσκέφθη ο Όδυσσεύς.
2. Γυναικείον όνομα (αίτ.).
3. Τέτοιες έγχειρήσεις θέλουν μεγάλη τέχνη. — Μελλοντικών.
4. Συνοδεύουν τα όνόματα αθλητικών σωματείων. — Έλληνικός συγκοινωνιακός οργανισμός.
5. Αυτή εξαφανίζεται συχνά με τις παραπάνω έγχειρήσεις. — "Η κλητική ενός άνδρικού όνόματος (υποκορ.).
6. "Ενας πλανήτης — Τροφή για πουλερικά.
7. "Άρθρον. — Γνωστός "Άγγλος ζωγράφος (εις την αγγλική σημαίνει ένα χρώμα).
8. Προορίζεται δια κοινοφελείς συνήθως σκοπούς (ένάρθρων). — Είναι, διπλασιαζόμενον, μεταδότης μιάς γνωστής νόσου.
9. Μουσικός φθόγγος. — Οικόσιτον ζώον (άρχαϊστί). — Λίμνη των άλβανο - νοτιοσλαβικών συνόρων.
10. Την σέδονται τα άστικά καθεστώτα (αίτ.).
11. Δηλοί άποστροφής. — Έλληνικόν άκρωτήριο (δημ.). — "Επιφώνημα.
12. Πρόθεσις (άρχ.). — "Ιταλικό κρασί.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

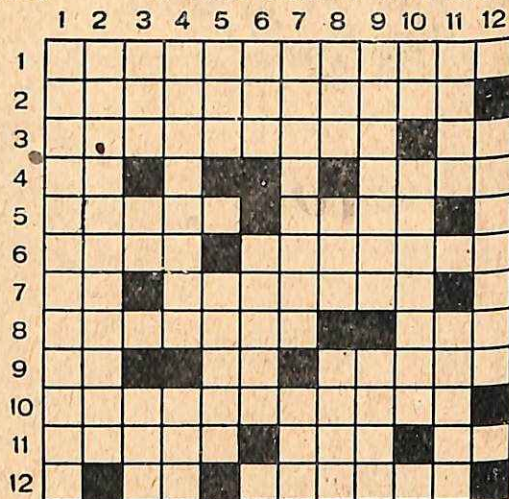
1. Αυτήν την έκτελούν χειρουργοί (αίτ.).
2. Σ' αυτά ανήκει και ο ίαγουάρος.
3. Από αυτό ζούν πολλοί ιατροί. — Δοτική άρθρου. — Παραπέμπει.
4. Δεν τό παθαίνει εύκολα ο ψύχραιμος (δημ.). — "Αντωνυμία ή ζών άρχαϊστί.
5. Τέως ύπουργείον. — Σ' αυτήν έγινοντο αϊ συνελεύσεις (έκκλησιών) του δήμου των αρχαίων "Αθηναίων (αίτ.).
6. Ρήμα που αναφέρεται σε μιάν γνωστήν άπάντησιν της Κασσιανής. — Γάλλος φιλόλογος και ιστοριοδίφης (χωρίς τό τελευ-

ταίο γράμμα, μία πρόθεσίς μας)

7. Αρχαίον όνομα χώρας της Δ. Ασίας (γεν.). — Μία των 5 μεγάλων λιμνών της Β. "Αμερικής.

8. Πρόθεσις της δημοτικής. — Παλαιός "Ιάπων πολιτικός. — "Από εκεί ξεκίνησαν οι πρώτοι Έυρωπαίοι.

9. Έτέρα όνομασία του μπακαλι-

- άρου (γεν.). — Μία μεγάλη νήσος του Αιγαίου (αίτ.).
10. Μόριον όρκου (άρχ.). — Αυτή είναι άπαραίτητη στον γυναικείο καλλωπισμό (δημ.).
11. Τοπικόν επίρρημα. — "Η φυλή των είναι κίτρινη.
12. "Ενα τέτοιο δλέμμα δεν έχει έκφρασι. I. X.

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

"Από καιρό σε καιρό ή «Έκλογη» συνθίζει να πλησιάζη τους αναγνώστες της, να συνομιλή κατά κάποιο τρόπο μαζί τους. Στο τελευταίο τεχος της έκανε μία δοκιμή και μία σφυγμομέτρηση: κατήγγειλε για ένα μήνα τό σταυρόλεξο.

Τα γράμματα όμως που ήσαν διαμαρτυρούμενα για την κατάργησι ήταν τόσο πολλά κιότι τόσο αδιάλλακτα, που την θεδαίωσαν πώς έκοβε από τους αναγνώστες της κάτι πολύ αγαπητό. "Ετσι ξαναβίνει τό σταυρόλεξο και μαζί του τό κουίζ, γιατί κι' αυτά, όπως απέδειχθη, έχουν θερμάτους θιασώτες.

"Η «ΕΚΛΟΓΗ»

Τό φινό τσιγάρο,

πού, με τη νέα μειωμένη τιμή των δραχμών 3.500 αντί 4.200, μπορεί τώρα και τό άπολαμβάνει ένας μεγάλος κύκλος καπνιστών.

5 ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

Δραχ. 3,500

ΟΙ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΙ

Κάπου σιὸ γιαλό, κεῖ κάπου σιὸ γιαλό,
οἱ νησιωτοπούλες κλαῖνε τόσα χρόνια.
Κλαῖν καὶ καρτεροῦν νᾶρθουν οἱ καλοί,
πῶχουν φύγει τόσα χρόνια, τόσα χρόνια.

Κάπου σιὸ γιαλό, μέσ σιὸν πικρὸ γιαλό,
πέρασε ἡ δροσιά τους, πέρασαν τὰ νειᾶτα
κ' οἱ καλοὶ ἀρμενίζουν καὶ ποῦ νὰ τὸ ξέρουν
πὼς τοὺς καρτεροῦν, ἀλήθεια, τόσα νειᾶτα.

Κ' οἱ καλοὶ ἀρμενίζουν καὶ ποῦ νὰ τὸ ξέρουν
πὼς ἐμαραθῆκαν κάπου σιὸ γιαλό
τρυφερὲς καρδοῦλες, βουρκωμένα μάτια,
πὼς ἐμαραθῆκαν κάπου σιὸ γιαλό.

— "ὦ!, εἶναι ποὺ τὸ ξέρουν, εἶναι ποὺ τὸ ξέρουν,
ποὺ ὅσο κι ἂν ἀργήσουν ἀπ' τὰ μακρινά,
πάντα θὰ τὶς βροῦνε τὶς πιστὲς καρδοῦλες,
γι' αὐτὸ δὲ γυρίζουν ἀπ' τὰ μακρινά.

— Γι' αὐτὸ δὲ γυρίζουν ἀπ' τὰ μακρινά.

(Ἀπὸ τὰ «Ποιήματα», 1949)

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλων τοῦ κόσμου

Ὁ σὲρ G. Everest (1)

Ὁ H. C. J. Hunt (2)

Η ΕΠΟΠΟΙΪΑ ΤΟΥ ΕΒΕΡΕΣΤ

Ἡρωϊσμοὶ καὶ αὐτοθυσίαι 30 ἐτῶν θεμελίωσαν τὴν νίκη
τῆς Ἀποστολῆς Χάντ

Ἡ ἰδέα τῆς ἀναρρίχησης στὴν κορυφή τοῦ Ἑβέρεστ μαγνήτιζε τοὺς ὀρειβάτες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ διαπιστώθηκε ἡ ὑπαρξὴ τοῦ πανύψηλου βουνοῦ, τὸ 1852, στὴν καρδιά τῆς Ἀχανοῦς καὶ ἀνεξερεύνητης ἀκόμῃ ἀπὸ τὸν Εὐρωπαῖο Ἀσίαν. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ εἰκοστοῦ εἶχαν καταστρωθῇ ὀριστικὰ σχέδια γιὰ τὴν ἐξερεύνησιν τῆς ἀπρόσιτης Στέγης τοῦ Κόσμου. Τὸ 1907 ὁ Δρ Λόγκσταφ, ὁ Μπριούς καὶ ὁ Μάμ πρότειναν νὰ ἐορτασθοῦν τὰ πενήντα χρόνια τοῦ ἀγγλικοῦ Ὀρειβατικοῦ

Ὀμίλου μὲ μιὰ πρώτη ἀπόπειρα ἀναρρίχησης στὴν κορυφή τοῦ Ἑβέρεστ. Τὸ Ἑβέρεστ ὁμῶς βρίσκεται στὰ σύνορα τοῦ Νεπάλ καὶ τοῦ Θιβέτ καὶ γιὰ νὰ τὸ πλησιάζει κανεὶς χρειάζεται μακρινὸ καὶ ἐπιπλέον ταξίδι μέσα ἀπὸ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς χῶρες ποὺ καὶ οἱ

1. Ἀγγλὸς μηχανικός, ὁ ὅποιος ὑπολόγισε ὡς ἐγγύστα τὸ ὕψος τοῦ ὑψηλότερου βουνοῦ τοῦ κόσμου, ποὺ ὠνομάσθηκε Ἑβέρεστ πρὸ τῆς τῆς. Ὡς τότε ἦταν γνωστὸ ὡς XV.

2. Ὁ συνταγματάρχης Χάντ γεννήθηκε τὸ 1911. Κατὰ τὸν πόλεμον ὑπηρέτησε στὴν ἀρχὴ ὡς κομμιάντος καὶ ἀργότερα τοποθετήθηκε στὴν Αἴγυπτον, στὴν Ἰταλίαν καὶ στὴν Ἑλλάδα ἐπὶ κεφαλῇ τῆς 4ης Ἰνδικῆς μεραρχίας.

δυό τους ήταν κατά μέγα μέρος κλειστές στους Ευρωπαίους. Τα πολιτικά εμπόδια υπήρχαν πάντα και γι' αυτό όλες οι σκέψεις και τα σχέδια για την εξερεύνηση του "Εβερεστ κατέληγαν στο μηδέν.

1921: 'Αποστολή Μπιούρυ

Μόλις το 1920, μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο Σέρ Τσάρλς Μπέλλ, προσωπικός φίλος του Δαλάι Λάμα, επισκέφθηκε τη Λάσσα, πρωτεύουσα του Θιβέτ, και πέτυχε να πάρη άδεια της Θιβετανικής Κυβερνήσεως για την διέλευση μιας εξερευνητικής αποστολής προς τις προσβάσεις του "Εβερεστ. Η Βασιλική Γεωγραφική Έταιρεία μαζί με τον Όρειάτικο Όμιλο ανέλαθαν να οργανώσουν την εκστρατεία. Συνεστήθη μια Έπιτροπή και την άνοιξη του 1921 ξεκίνησε η πρώτη 'Αποστολή του "Εβερεστ υπό την αρχηγία του αντισυνταγματάρχου Χάουαρντ Μπιούρυ.

Στην 'Αποστολή μετείχαν επισημόνες διαφόρων ειδικοτήτων, βοτανολόγοι, γεωλόγοι και φυσιοδίφες, οι οποίοι θα εξερευνούσαν τις άγνωστες περιοχές του Θιβέτ που θα διέσχιζε η 'Αποστολή. Στους δυο όρειβάτες της 'Αποστολής Μάλλορυ και Μπουλλοκ είχε ανατεθεί να εξερευνήσουν το καθαυτό βουνό και να ανακαλύψουν τον δρόμο που θα έπρεπε ν' ακολουθήσει κανείς για να μπορέσει να αναρριχηθεί στην κορυφή. Από μακριά το "Εβερεστ έδειχνε ότι ήταν εύκολωτέρα προσιτό από τη βορεινή πλευρά του. Οι δυο όρειβάτες ανακάλυψαν την κοιλάδα Ρογκμπούκ, την εξερεύνησαν και την ωνόμασαν έτσι από ένα γειτονικό μο-

ναστήρι. Σε απόστασι τεσσάρων μιλίων από την κοιλάδα σχηματίζονταν ένας παγετώνας που ανηφόριζε όμως προς ένα διάσελο, στο οποίο ο Μάλλορυ και ο Μπουλλοκ έδωσαν το όνομα Νόρθ Κόλλ (Βόρειος Αύχην). Παρ' όλο που ήδη πλησίαζε ο χειμώνας, οι δυο όρειβάτες κατάρθωσαν να φθάσουν ως το Βόρειο Αύχένα και να πατήσουν αυτοί, πρώτοι Ευρωπαίοι, στο κυρίως "Εβερεστ.

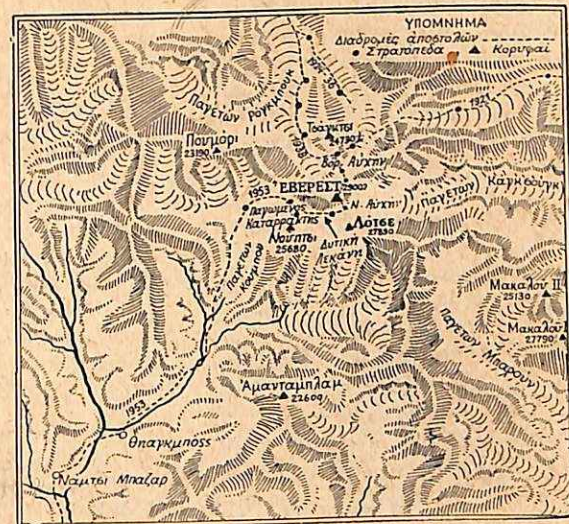
1922: 'Αποστολή Μπριούξ

Τον επόμενο χρόνο ξεκίνησε νέα 'Αποστολή με αρχηγό τον ταξίαρχο Μπριούξ. Ήδη είχε βρεθεί ο δρόμος και δεν έμενε παρά η αναρρίχηση στο βουνό. Τον καιρό εκείνο πολύ λίγα ήταν ακόμη γνωστά για την ψυχολογική επίδρασι που άσκει στη ζωή και στην κίνηση του ανθρώπου η άραιη ατμόσφαιρα από τα 8.000 μέτρα και πάνω. Μέχρι τότε το υψηλότερο σημείο στο οποίο είχε φθάσει όρειβάτης ήταν 24.600 πόδια. (Η κορυφή της Νύφης του Καρκορούμ, στην οποία ανέβηκε ο Δουξ του Άμπρουζί). Οι επιστήμονες υποστήριζαν ότι δεν θα μπορούσε να αναρριχηθεί κανείς πολύ ψηλότερα από το ύψος αυτό, αν δεν ήταν έφοδιασμένος με συσκευή οξυγόνου. Πρόσθεταν ακόμη ότι όποιος τολμούσε να περάσει μια νύκτα στα μεγάλα αυτά ύψη χωρίς αναπνευστική συσκευή οξυγόνου, θα πέθαινε. Έπομένως, όπως οι όρειβάτες της 'Αποστολής του 1921 υπήρξαν πρωτοπόροι στον γεωγραφικό τομέα, η 'Αποστολή του 1922 κατακτούσε τον καινούργιο και επικίνδυνο ψυχολογικό και τεχνικό τομέα.

Οι ειδικοί που είχαν μελετήσει

περισσότερο το θέμα υποστήριζαν ότι η καλύτερη εποχή για μια απόπειρα αναβάσεως στο βουνό ήταν από τις 1 Μαΐου ως τις 15 Ιουνίου. Έως τις 15 Μαΐου το Θιβέτ σαρώνεται από θυελλώδεις βορειοανατολικούς ανέμους που κάνουν την παραμονή στις εκτεθειμένες στο Βοριά πλαγιές του "Εβερεστ τρομερά δύσκολη και την αναρρίχηση αδύνατη. Τον Ιούνιο πάλι αρχίζει να φυσά ο ζεστός και υγρός Μουσών από το Νοτιά, πράγμα που μπορεί μόνον να κάνει τη ζωή σε μεγάλα ύψη πιο ύποφερτη, μεταφέρει όμως και στρώνει στις πλαγιές του βουνού τόσο χιόνι, που η ανάβασι γίνεται πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

Τον 'Απρίλιο του 1922 η 'Αποστολή εγκατέστησε τη βάση της σε ύψος 16.800 ποδών, σε απόστασι περίπου ενός μιλίου από τη βάση του παγετώνας Ρογκμπούκ. Από εκεί οι όρειβάτες άρχισαν να εργάζονται σιγά και μεθοδικά και να προωθούνται. Το στρατόπεδο I εγκαταστάθηκε στα 17.700 πόδια, το στρατόπεδο II στον Ανατολικό Παγετώνα Ρογκμπούκ, ανάμεσα σ' ένα δάσος από περίεργες κολώνες πάγου, που σχηματίζονται στον παγετώνα αυτόν, σε ύψος 19.800 πόδια. Το στρατόπεδο III (21.000 πόδια) στήθηκε στην ανώτερη λεκάνη του παγετώνα και απαντι στον Βόρειο Αύχένα. Τε-

лика το στρατόπεδο IV εγκαταστάθηκε στον Βόρειο Αύχένα και ήταν η προκεχωρημένη βάση για τις επιχειρήσεις προς το κυρίως "Εβερεστ.

Από τον Βόρειο Αύχένα η 'Αποστολή του 1922 πραγματοποίησε δυο αναρρίχησης. Ο Μάλλορυ, ο Νόρτον, ο Σώμεργουελ και ο Μόρεσαντ εγκατέστησαν το στρατόπεδο V στα 24.500 πόδια και αφού έμειναν εκεί μια νύχτα, προχώρησαν οι τρεις (χωρίς τον Μόρεσαντ, που αρρώστησε βαριά και χρειάστηκε να κατέβει), χωρίς οξυγόνο, ως τα 27.000 πόδια. Δεύτερη απόπειρα έγινε από τον Φίντς και τον Μπριούξ (εξάδελφο του αρχηγού της 'Αποστολής) με συσκευές οξυγόνου. Το ανώτατο ύψος στο οποίο έφθασαν ήταν 17.300 πόδια.

1924: 'Αποστολή Μπριούξ Νόρτον

Μετά από δυο χρόνια, το 1924, νέα 'Αποστολή ξεκίνη-

σε, με αρχηγό τον στρατηγό Μπριούς. Δυστυχώς ο Μπριούς αρρώστησε και αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω. Τη θέση του αρχηγού πήρε ο Νόρτον που είχε διακριθεί στην 'Αποστολή του 1922. Μετά τα διδάγματα της προηγούμενης 'Αποστολής, η ομάδα αυτή είχε απόλυτη πεποίθηση στην επιτυχία. 'Από την προηγούμενη 'Αποστολή αποδείχθηκε ότι ο άνθρωπος μπορούσε να ζήσει περισσότερο από μια νύχτα στα 25.000 πόδια χωρίς να πεθάνει και ότι επίσης μπορούσε να αναρριχηθεί στα 27.000 πόδια χωρίς όξυγόνο. Λογικό επομένως ήταν να υποθέσει κανείς ότι δεν έπρεπε να θεωρηθεί αδύνατη η αναρρίχηση σε ύψος 29.000 ποδών. Μέχρι το σημείο που είχε φθάσει η προηγούμενη 'Αποστολή, δεν είχε συναντήσει μεγάλες ορειβατικές δυσκολίες.

Μετά από διάφορες άτυχες και κυρίως από κακές καιρικές συνθήκες, η 'Αποστολή αυτή είχε δραματικό τέλος με την απώλεια του Μάλλορυ και του 'Ερβιν που ξεκίνησαν στις 8 'Ιουνίου για την κορυφή, χωρίς να επιστρέψουν και χωρίς ποτέ να μάθουν κανείς τι απέγιναν. Μετά από έννέα χρόνια, στα 27.600 πόδια, ο Χάρις και ο Βαϊγκερ βρήκαν μια άξινη (πιολέ), που πιστεύεται ότι ανήκε στον Μάλλορυ ή τον 'Ερβιν. Φαίνεται ότι η άξινη ξμεινε εκεί για να δείχνει το σημείο στο οποίο κάποια μοιραία πτώσις ή άλλη αιτία, άγνωστη, προκάλεσε τον χαμό των δύο αυτών γενναίων ορειβατών.

1933: 'Αποστολή Χιού Ράτλετζ

Από την εποχή εκείνη πέρασαν πολλά χρόνια για να ξανα-

δώση η Κυβέρνησις του Θιβέτ άδεια σε ορειβατική αποστολή να περάσει το έδαφός της. Μόλις το 1933 κατώρθωσε να ξεκινήσει η νέα 'Αποστολή με αρχηγό τη φορά αυτή τον Χιού Ράτλετζ. Στην 'Αποστολή αυτή έλαβε μέρος για πρώτη φορά και ο 'Ερικ Σίπτον, ο άνθρωπος που ήταν μοιραίο μετά από δεκαοκτώ χρόνια να ανακαλύψει τον νέο δρόμο από τον οποίο άλλοι μετά από δύο χρόνια κατώρθωσαν εκείνο που ο ίδιος είχε τάξει σκοπό της ζωής του.

Χαρακτηριστικό της 'Αποστολής αυτής του 1933 ήταν η εξαιρετική πίστη των μελών της στην επιτυχία. Τόση ήταν η πεποίθησί τους, ώστε στο θαύμα που τους μετέφερε στις 'Ινδίες συζητούσαν αν μετά την αναρρίχηση της πρώτης «ομάδος έφόδου» θα επιτρεπόταν και σε άλλες ομάδες να ανέβουν στη Στέγη του Κόσμου.

Και πάλι όμως απέδειχθη ότι έγινε το συνηθισμένο σφάλμα: είχαν υποτιμηθεί τα όπλα και η άμυνα του αντιπάλου, του φοβερού και απρόσιτου ορεινού όγκου. 'Η αποστολή του 1933 το θεωρούσε βέβαιο ότι τις άνοιξιτικές θύελλες ως τους μουσώνες θα μεσολαβούσε ένα διάστημα καλοκαιρίας. Οι αποστολές του 1922 και 1924 είχαν συναντήσει το διάλειμμα αυτό της καλοκαιρίας. Το 1933 όμως το διάλειμμα δεν έγινε. Είμαι αμφίβολο αν υπήρξε έστω και μια ημέρα το 1933 κατά την οποία ήταν δυνατόν να αναρριχηθεί κανείς στο βουνό. Τα τηλεγραφήματα από την Καλκούτα είδοποίησαν ότι οι μουσώνες άρχισαν πολύ νωρίς εκείνη τη χρονιά. Και ενώ η 'Αποστολή δεν είχε κατορθώσει ά-

κόμα να φθάσει στα σημεία έξορμήσεως, πυκνό φρέσκο χιόνι άρχισε να σκεπάζει τους βράχους της κορυφής και να αποκλείει κάθε πιθανότητα επιτυχίας. 'Εν τούτοις η 'Αποστολή επέμεινε. Παρά τον άγριο άερα

1935 και 1936

Με τις δυο άτυχείς προσπάθειες του 1936 και 1938 τελειώνει η Ιστορία των προσπαθειών για την παραβίαση του μυστηριώδους γίγαντος από τη θύρετρα πλευρά του. Το 1935 ή Βα-

ΟΙ ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΒΕΡΕΣΤ

- Πριν από την τελευταία Βρετανική 'Ορειβατική 'Αποστολή του συνταγματάρχου Χάντ για την κατάκτηση του 'Εβερεστ οργανώθηκαν δεκατρείς άλλες, κατά την έξης χρονολογική σειρά:
- 1921: 'Αναγνωριστική απόπειρα του συνταγματάρχου Χάουαρντ Μπέρου και όκτώ άλλων. Κατά την απόπειρα αυτή πέθανε ο Σκώτος έπιστήμων και μέλος της 'Αποστολής Δρ Κήλλας.
- 1922: 'Ο ταξίαρχος Μπριούς ηγείται τριών 'Αποστολών. Σε μια απ' αυτές ο Ι. Φίντς και ο λοχαγός Μπριούς φθάνουν στα 27.237 πόδια. 'Επτά άχθοφόροι σκοτώνονται από χιονοστιβάδα.
- 1924: 'Αποστολή του συνταγματάρχου Νόρτον. 'Ο Νόρτον φθάνει στα 28.126 πόδια. 'Ο Μάλλορυ και ο 'Ερβιν εξαφανίζονται. Τα πτώματά τους δεν βρέθηκαν και δεν είναι γνωστό αν έφθασαν ποτέ στην κορυφή.
- 1931: Δύο 'Αμερικανοί αεροπόροι, ο Χαλμπιούρτον και ο Σπή-βενς, αποπειρώνται ανεπιτυχώς να πετάξουν πάνω από το 'Εβερεστ.
- 1932: 'Ο λόρδος Κλάυντεντσην (ήδη δούε του Χάμιλτον) αναλαμβάνει να οδηγήσει την 'Αποστολή Χιούστον, η οποία πέταξε με δύο αεροπλάνα πάνω από την κορυφή.
- 1933: 'Ο Χιού Ράτλετζ και τρεις σύντροφοί του αναρριχώνται σε ύψος 28.100 ποδών.
- 1934: 'Ο Μώρις Ουίλσον εξαφανίζεται σε μια άτομική απόπειρα κατακτήσεως της κορυφής του 'Εβερεστ.
- 1936: Δεύτερη απόπειρα του Ράτλετζ, κατά την οποία φθάνει στα 27.800 πόδια.
- 1937: 'Αναγνωριστική απόπειρα του 'Ερικ Σίπτον.
- 1938: 'Η 'Αποστολή του Χάρρυ Τίλμαν φθάνει σε ύψος 27.300 ποδών.
- 1950: 'Ο Τίλμαν και τέσσερεις 'Αμερικανοί εξερευνούν τις νότιες κλιτύς του 'Εβερεστ.
- 1951: 'Ο Σίπτον ανακαλύπτει την νοτία όδo την οποία έχρησιμοποίησε ο Χίλλαρυ κατά την επιτυχή προσπάθειά του. 'Ο Χίλλαρυ και ο Τένσιγκ είχαν συμμετάσχει στην 'Αποστολή Σίπτον.
- 1952: Δύο ανεπιτυχείς απόπειρες των 'Ελβετών.

και το πυκνό χιόνι, το κρύο και την δυσεντερία που άρχισε να εμφανίζεται, έγιναν επανειλημμένες απόπειρες ανόδου στην κορυφή, αλλά κανείς δεν μπόρεσε να φθάσει ψηλότερα απ' ό,τι είχε φθάσει ο Νόρτον το 1924.

σιλική Γεωγραφική 'Εταιρεία και ο 'Αγγλικός 'Ορειβατικός 'Ομιλος πέτυχαν να εξασφαλίσουν δύο έτών (1935 και 1936) άδεια για απόπειρα ανάβάσεως στην κορυφή του 'Εβερεστ. 'Ηδη όμως ήταν πολύ άργα για να όργα-

ζάρ, πού ουσιαστικά αποτελεί την τελευταία κατοικημένη περιοχή προτοῦ μῆθι κανεῖς στήν κυρίως περιοχή τοῦ "Εβερσετ. Στό Νάμτσι Μπαζάρ τὸ ὑψόμετρο εἶναι 13.000 πόδια. Ἀπὸ τὸ Νάμτσι Μπαζάρ ἡ Ἀποστολή ἔφθασε στὸ περίφημο βουδδικό μοναστήρι Τήαγκμπος καὶ μετὰ ἀπὸ ὀλιγοήμερη ἀνάπαυσι προχώρησε μέχρι τὰ κράσπεδα τοῦ παγετώ- νος Κουμποῦ σὲ ὕψος 18.000 πόδια. Ἐκεῖ ἐγκαταστάθηκε τὸ στρατόπεδο I τῆς Ἀποστολῆς. Τὸ στρατόπεδο II ἐγκαταστάθηκε στὴ ρίζα τοῦ παγωμένου καταρράκτη Κουμποῦ καὶ τὸ στρατόπεδο III στήν κορυφή τοῦ καταρράκτη. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ Ἀποστολή προχώρησε καί, διασχίζοντας τὴ Δυτικὴ Λεκάνη, ἐγκατέστησε τὸ κυρίως στρατόπε- δό τῆς IV σὲ ὕψος 23.000 πόδια,

στὸ ὑψηλότερο σημεῖο τῆς Δυ- τικῆς Λεκάνης καὶ στοὺς πρόπο- δες τῆς δυτικῆς πλαγίας τῆς κο- ρυφῆς Λότσε. Στὰ μισὰ τῆς πλα- γιάς Λότσε ἐγκαταστάθηκε ὁ σταθμὸς VI καὶ στήν κορυφή τῆς ράχης, στὸν Νότιο Αὐχένα, τὸ στρατόπεδο VII, πού ἀποτελέσε- τιν προκεχωρημένη θάσι γιὰ τὴν ἐξαπόλυσι τῶν τελικῶν ἐφόδων κατὰ τῆς κορυφῆς. Μεταξὺ τοῦ στρατοπέδου VII καὶ τῆς κορυφῆς ἐγκαταστάθηκε τὸ στρατόπεδο VIII. Σ' αὐτὸ —1.500 πόδια κά- τω ἀπὸ τὴν κορυφή— ὁ Χίλλαρυ καὶ ὁ Τένσιγκ πέρασαν μιὰ νύ- κτα, προτοῦ ξεκινήσουν τὴν ἐπό- μενη, 29 Μαΐου, στίς 6 τὸ πρωῒ γιὰ νὰ φθάσουν στὸ ψηλότερο ση- μεῖο πού πάτησε καὶ πού εἶναι δυνατὸν νὰ πατήσῃ τὸ ἀνθρώπινο πόδι.

Μία φορά, λέει ὁ περίφημος ὀρειβάτης Χέρτσιγκ κατάρθωσε νὰ ἀναρ- ριχηθῇ σὲ μιὰ κορυφή πού ἐθεωρεῖτο ἀπάτητη. Μόλις στάθηκε γιὰ νὰ χαρῇ τὸ κατόρθωμά του, πῶς ἦταν ὁ πρῶτος ἀνθρώπος πού πατοῦσε ἐ- κεῖ πάνω, βλέπει δίπλα του ἕνα ἄνθρωπο πού τοῦ φωνάζει κάνοντάς του σημεῖο νὰ μὴ μιλήσῃ.

—Μὴ θγάλεις λέξι! Δὲν με εἶδατε—ἀκουσε; Μὲ κυνηγάει ἡ ἀστυνομία!

Constellation

Προτοῦ ἡ Ἄννα Μπούλιν ἀνέβη στὸ ἱκρίωμα, ἔγραψε στὸν Ἑρρίκο Η', πού τὴν εἶχε καταδικάσει εἰς θάνατον, ἕνα γράμμα: «Κύριε, πάντοτε ἐκάνετε τὸ πᾶν γιὰ νὰ με ἀνεβάσετε στὰ μάτια τοῦ κό- σμου. Τὸ ἴδιο ἐξακολουθεῖτε καὶ τώρα. Ἀπὸ μιὰ ἀπλή κοπέλλα τοῦ λαοῦ πού ἤμουν, ἐκάνετε μιὰ κόμισσα. Ἀπὸ τὴν κόμισσα δημιουργήσατε μιὰ Βα- σίλισσα. Ἀπὸ τὴν Βασίλισσα κάνετε σήμερα μιὰ ἀγία, καὶ σὰς εὐχαριστῶ».

Constellation

Τὶ περιμένουμε ἀπὸ τὶς ἀνασκαφὲς καὶ τὶς προσπάθειες γιὰ νὰ ἀναγνωσθῇ

Η ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ

Συνέντευξις μετὸν Διευθυντὴ τῶν Ἀγγλικῶν ἀνασκαφῶν Καθηγητὴ κ. ALAN WACE

Ὁ Ἀγγλος ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καίμπριτζ κ. Ἀλαν Γουέις εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους σύγχρονους ἀρχαιο- λόγους ὁ ὁποῖος κατέγινε ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὴ μελέτῃ τοῦ Μυκηναῖ- κού πολιτισμοῦ καὶ ἀνεπτυξὲς τὶς θεωρίες του στὸ κλασικὸ σύγγραμμα «Μυκῆνες», πού ἐξέδωσε τὸ 1949. Ὁ κ. Γουέις γεννήθηκε στὸ Καίμ- πριτζ τὸ 1879. Γιὰ πρώτη φορὰ ἦρθε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1902 καὶ ἀνέ- λαβε ἀνασκαφὲς στὴ Σπάρτη ἀπὸ τὸ 1905, στὴ Θεσσαλία μαζὶ μετὸν Μόρις Τόμσον ἀπὸ τὸ 1907, σὲ διάφορα μέρη τῆς Κορινθίας ὡς συνερ- γάτης τοῦ Κάρολ Μπλένκεν καὶ στίς Μυκῆνες ἀπὸ τὸ 1920. Τὸ 1912 ἐ- ξελέγη καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τῆς Σκω- ττίας καὶ ἀπὸ τὸ 1914 ὡς τὸ 1923 χρημάτισε Διευθυντὴς τῆς Βρεταν- νικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Τὸ 1924 ἀνέλαβε τὴ διευθύν- σι τοῦ Τμήματος Ὑφαντῶν τοῦ Μουσείου Βικτωρίας καὶ Ἀλβέρτου καὶ ἀπὸ τὸ 1934 ἕως τὸ 1944 ἐδίδαξε προϊστορικὴ ἀρχαιολογία στὸ Πανε- πιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ.

Τὶς μέρες αὐτές, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀνασκαφὲς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας στὸν ἐξωτερικὸ ταφικὸ περίβολο τῶν Μυκηνῶν, πού ἔχει ἀναλάβει ὁ Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος κ. Ἰω. Παπαδη- μητρίου μετὸν συνεργάτες τὸν καθη- γητὴ τοῦ Πανεπιστημίου «Οὐά- σιγκτων» τοῦ Σαιντ Λούις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Γεώργιο Μυλωνά καὶ ἄλλους Ἕλληνες ἀρχαιολόγους, πρόκειται νὰ ἀρ- χίσουν, σὲ τέσσερα ἄλλα σημεῖα τῆς ἴδιας περιοχῆς, ἐπίσης ἐξαι- ρετικῆς σπουδαιότητος ἀνασκα- φές. Αὐτὲς θὰ τὶς διευθύνει ὁ κο- ρυφαῖος Ἀγγλος καθηγητὴς τῆς προϊστορικῆς ἀρχαιολογίας κ. Ἀλαν Γουέις.

Θέλοντας νὰ μάθουμε τοὺς σκο- πούς, στοὺς ὁποίους ἀποβλέπει ἐφέτος ὁ κ. Γουέις μετὶς ἀνασκα- φῆς αὐτῆς, τὸν ἐπισκεφθήκαμε λι- γο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησί του γιὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν παρακάλεσαμε νὰ μᾶς μιλή- σῃ γιὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ προβλή- ματα, πού ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ σκαπάνη του κατὰ τὶς ἐρευνῆς του γιὰ τὸν Μυκηναϊκὸ πολιτισμὸ.

Οἱ ἐνεπίγραφες πινακίδες τῆς Πύλου

Οπως ἦταν ἐπόμενο ὁ κ. Γου- εῖς μᾶς ἔκανε πρῶτα λόγο γιὰ τὴν περυσινὴ σπουδαιότατη ἀνα- κάλυψιν 39 ἐνεπιγράφων πηλίνων πινακίδων, τὶς ὁποῖες ὄρῃκε μέ-

έχουμε τόσα νέα δεδομένα της αρχαιολογίας, ώστε είναι πια άπολύτα πεπεισμένος για την ελληνικότητα εκείνων που εγκαταστάθηκαν στην ηπειρωτική Ελλάδα γύρω στα 1900 π.Χ. Από παντού, μας λέει, προβάλλουν οι αποδείξεις ότι και οι πρό των Δωριέων κάτοικοι της ηπειρωτικής Ελλάδος ήταν Έλληνες και οι αποδείξεις αυτές μέρα με την ημέρα ενισχύονται. Ο κ. Γουέις μας είπε ότι σε πρώτη ευκαιρία σκέπτεται να δώσει μια διάλεξη για να αναπτύξη—όπως επιβάλλει το ζήτημα—τις απόψεις που έχει ή έπιστήμη σήμερα για την ελληνικότητα των Μυκηναίων.

Από τις ανασκαφές που θα αρχίσει τις ημέρες αυτές ο κ. Γουέις περιμένει να του δώσουν και άλλες ανεπίγραφες πινακίδες, που θα υποβοηθήσουν εκείνους που προσπαθούν να διαβάσουν την γραμμική γραφή Β.

Ας σημειωθεί ότι η πρώτη ανεπίγραφη Μυκηναϊκή πινακίδα βρέθηκε τυχαία στην επιφάνεια της γης το 1950 βορειοδυτικά της Πύλης των Λεόντων.

Το σπίτι ενός γείτονα του λαδεμπούρου

Μεγάλες ελπίδες ως προς την εύρεση νέων ανεπιγράφων πινακίδων στηρίζει ο κ. Γουέις στις ανασκαφές που θα κάνει έφέτος στα ερείπια ενός σπιτιού που βρίσκεται δίπλα στο σπίτι του λαδεμπούρου, προς τη βορειοανατολική πλευρά του. Ίχνη του σπιτιού αυτού ανέκαλυψε πέρυσι. Μια και γειτονεύει με το σπίτι του λαδεμπούρου, μέσα στο οποίο βρέθηκαν οι 39 πινακίδες, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα έχει και παρόμοια εύρηματα.

Το νέο σπίτι που θα ανασκά-

ψη έφέτος ο κ. Γουέις—όπως φυσικά και το γειτονικό του που είναι του 13ου π.Χ. αιώνα—βρίσκεται νοτιοδυτικά του ταφικού κυκλικού περιβόλου του Παπαδημητρίου, δεξιά του δρόμου που κατευθύνεται προς την Πύλη των Λεόντων.

Το σπίτι του κρασεμπούρου

Ο καθηγητής κ. Γουέις θα εναλλάξη τις ανασκαφές του και στο λεγόμενο σπίτι του κρασεμπούρου, το οποίο βρίσκεται ακριβώς προς βορράν του ταφικού περιβόλου του Παπαδημητρίου. Το σπίτι του κρασεμπούρου είναι περίπου του 1300 π.Χ. και αρκετά μεγάλο. Οι ανασκαφές του άρχισαν το 1923 και έπανελήφθησαν το 1950 και το 1952. Μέσα στα ερείπια του βρέθηκαν, εκτός άλλων, 8 μεγάλα πιθάρια, πιθανώς κρασιού, 50 περίπου ψευδόστομοι άμφορείς ύψους σχεδόν μισού μέτρου, ένα «ρυτόν» (άγγειον σε σχήμα κέρατος) ύψους 40 εκατοστών περίπου και άλλα αντικείμενα.

Το προϊστορικό νεκροταφείο

Επίσης έφέτος ο κ. Γουέις θα σκάψει και στο Προϊστορικό Νεκροταφείο που βρίσκεται μπροστά στην Πύλη των Λεόντων και ανατολικά του ταφικού κυκλικού περιβόλου του Παπαδημητρίου. Στο ίδιο νεκροταφείο έσκαψε και το 1939, το 1950 και το 1952 και βρήκε 30 περίπου τάφους διαφόρων εποχών, από το 1800 π.Χ. έως του 1450 π.Χ.

Νοτίως της Περσείας κρήνης

Ο τέταρτος ανασκαφικός τομέας του θα είναι έφέτος η πε-

ριοχή νοτίως της Περσείας κρήνης, όπου πέρυσι διαπιστώθηκε ή ύπαρξις τοίχου που ένδέχεται να είναι του 1450 π.Χ. Τα σωζόμενα ερείπια της κρήνης είναι δύο δεξαμενές της Έλληνιστικής εποχής και ένας παλαιότερος ύδραγωγός. Το ανατολικό μέρος της ήταν στεγασμένο κατά την αρχαιότητα. Το όνομα Περσεία δόθηκε στην κρήνη αυτή για να τιμηθή ο γιός του Διός και της Δανάης Περσεύς, ο οποίος ίδρυσε τις Μυκήνες και την Μίδεια όταν έγινε Βασιλιάς στην Τίρυνθα. Ως πέρυσι που έγιναν οι ανασκαφές υπέθεταν ότι τα ερείπια της Περσείας ανήκαν σε Γυμνάσιο των Έλληνιστικών χρόνων.

Πού είναι ο τάφος του 'Ατρώως;

Ο κ. Γουέις μας λέει ότι με τις ανασκαφές του κ. Παπαδημητρίου και των άλλων Έλλήνων συναδέλφων του, καθώς και τις δικές του, βρέθηκαν έως τώρα όλα τα μνημεία που μας λέει ότι είδε ο περιηγητής του 2ου μ.Χ. αιώνα Παυσανίας, εκτός από ένα.

Το μνημείο αυτό που όφειλουν να αναζητήσουν οι αρχαιολόγοι είναι ο τάφος του 'Ατρώως.

Συμφωνώντας απολύτως με τις απόψεις του κ. Παπαδημητρίου, ο κ. Γουέις μας λέει ότι ο ταφικός κυκλικός περιβόλος του Σλήμαν, που βρίσκεται μέσα στην ακρόπολι των Μυκηνών, είναι ο αναφερόμενος από τον Παυσανία ως τάφος του 'Αγαμέμνονος και της ώραιστάτης κόρης του Πριάμου Κασσάνδρας και ότι ο έξωτερικός ταφικός

περίβολος του Παπαδημητρίου είναι το μέρος που έδειξαν οι Μυκηναίοι στον Παυσανία για τάφο της Κλυταιμνήστρας και του Αίγισθου.

Ο λεγόμενος «Θησαυρός του 'Ατρώως», τον οποίο οι χωρικοί ονομάζουν σήμερα «τάφο του 'Αγαμέμνονα», δέν μπορεί να έχει σχέση με τον τάφο του 'Ατρώως που αναφέρει ο Παυσανίας, γιατί ο τελευταίος κάνει διάκρισι των θολωτών τάφων που άποκαλεί «Θησαυρούς».

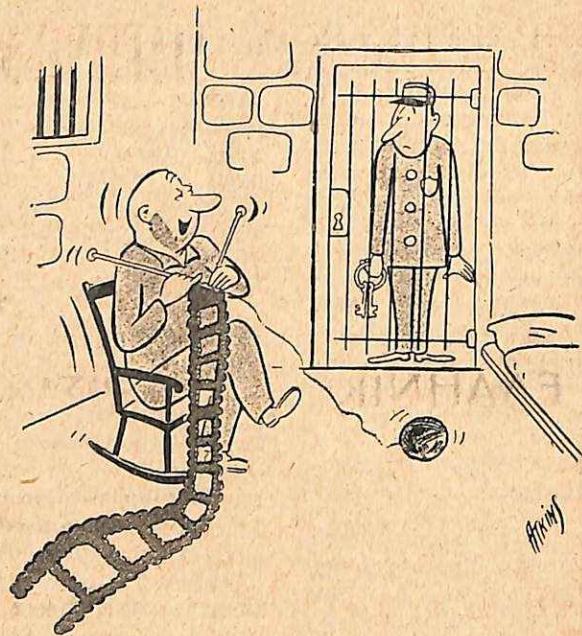
Τί θα ζητήσουν οι αρχαιολόγοι

Επομένως οι κύριότεροι αντικειμενικοί σκοποί των έφετεινών αγγλικών ανασκαφών στις Μυκήνες θα είναι δύο:

1. Η εύρεσις και άλλων ανεπιγράφων πινακίδων που θα βοηθήσουν στην άνάγνωσι της γραμμικής γραφής Β.

2. Η ανακάλυψι του τάφου του 'Ατρώως, που ήταν κατά την μυθολογία γιός του Πέλοπος και πατέρας του 'Αγαμέμνονος και του Μενελάου.

Ως συνεργάτες του στις ανασκαφές ο κ. Γουέις θα έχει την κόρη του μίς Γουέις, τους Άγγλους κ.κ. Χάελεϋ και Τσίηλορ, και δύο Άμερικανούς, την μίς Χόλλαντ ως αρχιτέκτονα αρχαιολόγο και τον δεκαπενταετή κ. Λέσλυ Σήαρ—γιό του αποθανόντος πρώην διευθυντού των ανασκαφών της Αθηναϊκής Άγοράς—ο οποίος με την ευκαιρία των σχολικών του διακοπών θα λάβει να φωτογραφη τα αντικείμενα που θα βρισκωνται.

—Θα πάρη τὸ σχῆμα τοῦ πουλόβερ, ὅταν ἐνώσω τὶς ραφές...

★

Η γάτα εἶχε ἐγκατασταθῇ μπροστὰ στὴ σόμπα γιὰ νὰ ζεσταθῇ. Σὲ μιὰ στιγμή ἄρχισε νὰ ρουρνίζει. Ἡ μικρὴ ποὺ τὴν ἄκουσε τρέχει στὴ μά της:

—Μαμά, μαμά, ἔλα! ἡ γάτα ἄρχισε νὰ βράζει!

Up.

☆

Χρειάστηκα 15 χρόνια, ἔλεγε ὁ περίφημος κωμικὸς Ρόμπερτ Μπέντσολεϋ, γιὰ νὰ καταλάβω πὼς δὲν ἦμουν ἀστεῖος. Ἀλλὰ ἦταν πολὺ ἀργά. Εἶχα πιά γίνει διάσημος.

Constellation

☆

Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ συζητῶ μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν τὶς ἴδιες γνώμες μὲ ἐμένα. Εἶναι διασκεδαστικὸ νὰ ἀκούη κανεὶς τὴν ἡχώ του, ἀλλὰ πολὺ γρήγορα τὸν κουράζει.

Thomas Carlyle

Δοκιμάστε νὰ γίνετε δημοσιογράφος

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ τῆς «Ἐκλογῆς»

Προκηρύσσοντας ἡ «Ἐκλογὴ» τὸν Δημοσιογραφικὸ Διαγωνισμό δίνει στοὺς ἀναγνώστες τῆς τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοκιμάσουν τὶς δυνάμεις τους στὴ δημοσιογραφία καὶ νὰ γίνουν συνεργάτες τῆς. Ἀς φανταστοῦν πὼς ὁ ἀρχισυντάκτης τους —στὴν περίπτωσι αὐτῇ ἡ «Ἐκλογὴ»— τοὺς ἔδωσε τὴν ἐντολὴ νὰ γράψουν 4—5 σελίδες πάνω στὸ θέμα:

“Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ,, (ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ)

Ὁ ἀρχισυντάκτης τους θὰ τοὺς ζητοῦσε τὸ ἄρθρο μέσα σὲ 2—3 ὥρες. «Ἡ «Ἐκλογὴ» τοὺς δίνει μεγαλύτερο χρονικὸ περιθώριο:

Μέχρι τῆς 10ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου.

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ, Η ΤΑΧΥΤΗΣ, Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ

εἶναι πράγματα ποὺ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ ὁ δημοσιογράφος, ὁ ὁποῖος συχνὰ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὶς δυσκολίες τοῦ ταχυδρομείου.

Οἱ φάκελλοι ποὺ θὰ φθάνουν μετὰ τὴν 10ῃ τοῦ μηνὸς δὲν θὰ ἀνοίγωνται, οὔτε θὰ ἐπιστρέφονται, δεδομένου ὅτι δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὸν ἐπόμενο μῆνα, γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ δοθῇ ἄλλο θέμα.

Ἀναπτύξετε το μὲ ἀκρίβεια, μὲ πρωτοτυπία καὶ κέφι, ἔτσι ὥστε νὰ διαβάζεται εὐχάριστα ἀπὸ τὸ πολὺ κοινὸ μιᾶς ἐφημερίδος.

☆

Ἡ καλύτερη συνεργασία θὰ δημοσιευθῇ στὴν «Ἐκλογὴ» τοῦ Αὐγούστου μὲ τὴν ὑπογραφή καὶ μιὰ σύντομη βιογραφία τοῦ γράφοντος καὶ θὰ πληρωθῇ μὲ τὴν τρέχουσα τιμὴ συνεργασίας, δηλ. 30.000 κατὰ τυπωμένη σελίδα Ἐκλογῆς.

ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΟΓΗΣ»

Ὁδὸς Ζήνωνος 4.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΟΝΟΜΑ αποστολέως

ΕΠΩΝΥΜΟ αποστολέως

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ αποστολέως

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΤΟΥ, ΤΗΣ (ὄνομα συγγραφέως)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ, ΣΤΗΝ (ὄνομα ἔφημερίδος, περιοδι-

κοῦ ἢ βιβλίου)

ΤΗΣ (ἡμέρας, ἂν εἶναι ἔφημερίδα)

ΤΟΥ (μηνός, ἂν εἶναι ἔφημερίδα ἢ περιοδικό)

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Συμπληρώστε τὸ δελτίο αὐτὸ μὲ κεφαλαῖα, εὐανάγνωστα γράμματα. Προσπαθήστε νὰ μᾶς δώσετε ὅλα τὰ στοιχεῖα πού ζητάμε. Μὲ στοιχεῖα ἑλλιπῆ, θὰ δυσχεραίνεται πολὺ ἡ ἔρευνά μας καὶ κάποτε θὰ ἀποβαίῃ ἀκαρπῆ.

Μιὰ διακήρυξις τῶν ἀρχῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν

ΔΙΚΑΙΗ ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

Τοῦ

D WIGHT EISENHOWER

Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς

Στις 16 Ἀπριλίου 1953 ὁ Πρόεδρος Ντουάιτ Ἀϊζενχάουερ ἔκανε τὶς ἀκόλουθες βαρυσήμαντες δηλώσεις, γιὰ τὴν πολιτικὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, σὲ λόγῳ πού ἐξεφώνησε στὴν Οὐάσιγκτων, πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν Ἐφημερίδων. Οἱ ἀρχὲς πού διακήρυξε ὁ Πρόεδρος Ἀϊζενχάουερ ἐνσαρκώνουν τὸ πρόγραμμα τῆς νέας κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ γιὰ τὴν οὐθιμίαν τῶν προβλημάτων πού ἀπασχολοῦν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ «Ἐκλογὴ» δημοσιεύει τὶς δηλώσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου κατ' ἀπόλυτη ἀποκλειστικότητα.

Τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 1953, τὸν Ἐλεύθερο Κόσμο, πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο, ἀπασχολεῖ ἓνα θέμα: ἡ πιθανότης μιᾶς δίκαιης εἰρήνης γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Γιὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς τὴν πιθανότητα αὕτη πρέπει νὰ θυμῇ γιὰ λίγο μιὰν ἄλλη στιγμὴ, ὅχι πολὺ μακρινή. Στιγμὴ μεγάλη καὶ ἀποφασιστικὴ, πού εἶχε ἔρθῃ μαζὶ μ' ἐκείνην τὴν ἐλπιδοφόρα ἀνοιξὶ τοῦ 1945 — μιὰ ἀνοιξὶ πού τὴν ἐφώτιζε ἡ ὑπόσχεσι τῆς νίκης καὶ τῆς ἐλευθερίας. Αὐτὸ πού ἤλπιζαν ὅλοι οἱ ἔντιμοι ἄνθρωποι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν μιὰ δίκαιη καὶ διαρκὴς εἰρήνη.

Τὸ ὅκτω χρόνια πού πέρασαν ἀπὸ τότε εἶδαν τὴν ἐλπίδα αὕτη νὰ κλονίζεται, νὰ σβήνῃ, σχεδὸν νὰ νεκρώνεται. Καὶ ἡ σκιά τοῦ φόβου ἀπλώθηκε καὶ πάλι σκοτεινὴ ἀπὸ ἄκρῃ σὲ ἄκρῃ τῆς γῆς.

Σήμερα ἡ ἐλπίδα τῶν ἐλευθερῶν ἀνθρώπων μένει πάντα ἀκλόνητη καὶ γενναία ἀλλὰ αὐστηρὰ πειθαρχημένη, γιὰτὶ ἐμεσολάβησε ἡ πείρα.

Καὶ ἡ ἐλπίδα αὕτη δίδωχνει κάθε ἐπιτόλαιν σκέψιν ἀπελπισίας μὰ καὶ κάθε αὐταπάτην εὐκόλης αἰσιοδοξίας.

Ἐκείνη τὴν ἀνοιξὶ τῆς νίκης, οἱ στρατιῶτες τῶν Δυτικῶν συμμάχων συναντήθηκαν μὲ τοὺς στρατιῶτες τῆς Ρωσίας στὸ κέντρο τῆς Εὐρώπης, ἀδελφωμένοι στὸν κοινὸν ἀγῶνα, θριαμβευτές. Οἱ λαοὶ τους, αἰσιοδοχοὶ, ἔτρεφαν μιὰ κοινὴ ἐλπίδα — τὴν ἐλπίδα πὺς πρὸς τιμὴ τῶν νεκρῶν τοὺς θὰ ἀνεγειρόταν τὸ μόνον μνημεῖο πού θὰ τοὺς ταίριαζε: ἓνας αἰώνας δίκαιης εἰρήνης.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ταλαιπωρημένοι ἀπὸ τὸν πόλεμο, εἶχαν ἓνα κοινὸ σκοπὸν, τίμιον καὶ συγκεκριμένο: νὰ ἐμποδίσουν ὅποιαδήποτε νέα κυριαρχία πού θὰ μπορούσε νὰ ἐπιβάλλῃ μιὰ ἀχαλίνωτη ἐπιθετικὴ δύναμις σὲ ὅποιοδήποτε σημεῖο τοῦ κόσμου.

Αὐτὸς ὁ κοινὸς σκοπὸς ἐξῆσε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ ἔπειτα χάθηκε. Τὰ

έθνη του κόσμου διαιρέθηκαν για να ακολουθήσουν δύο διαφορετικούς δρόμους.

Οι 'Ηνωμένες Πολιτείες και οι πολύτιμοι φίλοι τους, τα άλλα ελεύθερα έθνη, διάλεξαν ένα δρόμο.

Οι ήγέτες της Σοβιετικής 'Ενώσεως διάλεξαν άλλον.

Ο δρόμος που διάλεξαν οι 'Ηνωμένες Πολιτείες καθορίζονταν απόλυτα από ώρισμένες ξεκάθαρες αρχές που κατευθύνουν την πολιτική τους στις παγκόσμιες υποθέσεις.

Πρώτον: Κανένας λαός της γής δεν μπορεί—σαν λαός—να θεωρηθεί έχθρος. Γιατί δλόκληρη ή ανθρώπινη διψά για ειρήνη, αδελφότητα και δικαιοσύνη.

Δεύτερον: Κανένας έθνους ή ασφάλεια και ή ευημερία δεν μπορεί να εξασφαλισθή επί πολύ καιρό με την απομόνωση, αλλά μόνον με την αποτελεσματική συνεργασία των αδελφών εθνών.

Τρίτον: Το δικαίωμα κάθε έθνους να διαλέγη μόνο του τον τρόπο διακυβερνήσεώς του και τα οικονομικά του συστήματα είναι αναφαίρετο.

Τέταρτον: 'Η επιθυμία οποιοδήποτε έθνους να επιβάλει σε άλλα έθνη τον δικό του τρόπο διακυβερνήσεως είναι απαράδεκτη.

Και Πέμπτον: 'Η έλπίδα κάθε έθνους για μια διαρκή ειρήνη δεν μπορεί να βασίζεται σταθερά σε κανένα εξοπλιστικό ανταγωνισμό, αλλά στις έντιμες σχέσεις με τα άλλα έθνη.

Με βάσι αυτές τις αρχές, οι 'Αμερικανοί έχαραξαν το μεταπολεμικό τους δρόμο.

☆

Ο δρόμος αυτός ήταν σύμφωνος με το πνεύμα που ενέπνευσε τα 'Ηνωμένα Έθνη στην κατάργηση της διαμάχης, στη χαλάρωσι της διεθνούς εντάσεως και στην απάλειψι του φόβου. Ο δρόμος αυτός ήταν ο έλεγχος και ή μείωσις των εξοπλισμών ήταν ή προσπάθεια να δοθούν σε όλες τις χώρες οι δυνατότητες να αφιερώσουν την ενεργητικότητα τους και τους πόρους τους

στο μεγάλο και ιερό έργο της επουλώσεως των τραυμάτων του πολέμου, στη χορήγησι στέγης, τροφής και ιατισμού σ' αυτούς που είχαν ανάγκη, στην αποκατάστασι μιας έντιμης πολιτικής και ατομικής ζωής.

Η Σοβιετική 'Ενωσις έδλεπε το μέλλον διαφορετικά.

Στον κόσμο που σχεδίαζε αυτή, ή ασφάλεια έπρεπε να επιτευχθή όχι με την άμοιβαία εμπιστοσύνη και την αλληλοδοθήεια, αλλά με τη δύναμι: με τεράστιες στρατίες, με την υπονόμευσι της άνεξαρτησίας και την κατάκτησι των γειτονικών χωρών.

Το αποτέλεσμα ήταν όλεθριο για τον κόσμο. Και για τη Σοβιετική 'Ενωσις απέτελεσε μια τραγική ειρωνεία.

Η αύξησι της Σοβιετικής δύναμews αφύπνισε τα ελεύθερα έθνη που είδαν τον νέο κίνδυνο επιθέσεως. Τα ανάγκασε—για να εξασφαλίσουν την άμυνά τους—να δαπανήσουν για τους εξοπλισμούς χρήματα και δυνάμεις που δεν έχουν το προηγούμενό τους στην ιστορία. Τα ανάγκασε να κατασκευάσουν πολεμικά όπλα, που σήμερα μπορούν να τιμωρήσουν άμεσα και σκληρά κάθε επιτιθέμενο. Έδωκαν στα ελεύθερα έθνη—και ως μην άμφιβάλη κανείς γι' αυτό—την ακράδαντη πεποίθησι ότι όσο υπάρχει απειλή εναντίον της ελευθερίας, οφείλουν, με κάθε θυσία, να μένουν εξοπλισμένα, ισχυρά και έτοιμα να αντιμετώπισουν κάθε κίνδυνο.

Τα παρώτρυνε να καταβάλουν προσπάθειες για να πετύχουν ενότητα στους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους, ενότητα που να μη μπορεί να τη διασπάση ή προπαγάνδα ή ή πείσι, είτε στο παρόν είτε στο μέλλον.

Μέ όλα αυτά ένα πράγμα έμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο: ή προθυμία των ελευθέρων εθνών να δεχθούν με ειλικρίνεια κάθε δείγμα ειρηνικών προθέσεων που θα επέτρεπαν σε όλους τους λαούς να αρχίσουν και πάλι τον κοινό αγώνα για μια δίκαιη ειρήνη.

Οι ελεύθερες χώρες, κατ' επανάληψι και κατά τρόπο πανηγυρικό, διαβεβαίωσαν τη Σοβιετική 'Ενωσι πως ή δική τους ισχυρή ένωσι ποτέ δεν έκκαλλιέργησε κανένα επιθετικό σκοπό.

Φαίνεται όμως ότι οι Σοβιετικοί ήγέτες έπεισαν τους έαυτούς τους—ή προσπάθησαν να πείσουν τους λαούς τους—για το αντίθετο.

Αποτέλεσμα ήταν ότι ή Σοβιετική 'Ενωσι τελικά δοκίμασε και αυτή ή ίδια τους φόβους που έκκαλλιέργησε στον υπόλοιπο κόσμο, και υπέφερε και ή ίδια απ' αυτούς.

Αυτό επέτυχαν τα όκτώ χρόνια του φόβου και της βίας.

Τί μπορεί να έλπιζή ο κόσμος αν δεν εγκαταλειφθή ο όλεθριος αυτός δρόμος;

Το χειρότερο που φοβάται κανείς αλλά και το καλύτερο που να έλπιζή λέγεται απλά:

Το χειρότερο είναι ο ατομικός πόλεμος.

Το καλύτερο είναι μια ζωή με διαρκή φόβο. Βάρη εξοπλισμών που απορροφούν τον πλούτο και την εργασία όλων των λαών. Στην τάλη δυνάμεων που έμποδίζει την επάρκεια των αγαθών και τη εύτυχία των λαών της γής.

Κάθε όπλο που κατασκευάζεται, κάθε πολεμικό πλοίο που εκλακύνεται, κάθε πύραυλος που εκρήγνυται, είναι μια κλοπή εις βάρος εκείνων που πεινούν και δεν τρέφονται, εις βάρος εκείνων που κρύνουν και δεν έχουν ρούχα να φορέσουν.

Και ο κόσμος, μένοντας υπό τα όπλα, δεν δαπανά μόνο χρήματα.

Δαπανά τον ιδρώτα των εργατών του, την επινοητικότητα των επιστημόνων του και τις έλπίδες των παιδιών του.

Ένα σύγχρονο βαρύ βομβαρδιστικό κοστίζει όσο και τριάντα συγχρονισμένα σχολεία, όσο και δύο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος που το καθένα τους μπορεί να εξυπηρετήση μια πόλι με 60.000 κατοίκους.

Κοστίζει όσο δύο ώραία και τελείως συγχρονισμένα νοσοκομεία.

Αυτό είναι το καλύτερο που μπο-

ρούμε να κάνουμε σύμφωνα με το δρόμο που ακολουθεί σήμερα ο κόσμος.

☆

Αυτό δεν είναι ζωή. Κάτω από το βαρύ σύννεφο του πολέμου που μας απειλεί είναι για την ανθρωπότητα ένας σταυρός μαρτυρίου.

Αυτές οι καθαρές και σκληρές αλήθειες καθορίζουν τον κίνδυνο και προβάλλουν την έλπίδα που αναφαίνεται με την άνοιξι του 1953.

Αν θέλουμε να πραγματοποιηθή ή στροφή προς μια δίκαιη και διαρκή ειρήνη, ή στιγμή αυτή της ιστορίας είναι από εκείνες κατά τις οποίες επιβάλλεται να ληφθούν οι πιο σοβαρές αποφάσεις.

Είναι μια στιγμή που καλεί τις κυβερνήσεις του κόσμου να εκφράσουν τις προθέσεις τους απλά και τίμια.

Που τις καλεί να απαντήσουν στο έρώτημα που ξεπηδά από την καρδιά κάθε ανθρώπου που σκέπτεται σωστά: Δεν υπάρχει άραγε για τον κόσμο άλλος τρόπος ζωής;

Ο κόσμος γνωρίζει πως με το θάνατο του 'Ιωσήφ Στάλιν μια εποχή έπληρε τέλους. 'Υπό την διακυβέρνησή του, που κράτησε τριάντα χρόνια, ή Σοβιετική αυτοκρατορία απλώθηκε τόσο, ώστε να φθάση από τη Βαλτική ως την 'Ιαπωνική Θάλασσα και τελικά να κυριαρχήση σε 800 εκατομμύρια ψυχές.

☆

Το Σοβιετικό σύστημα, διαμορφωμένο από τον Στάλιν και από τους προκατόχους του, ξεπήδησε από ένα παγκόσμιο πόλεμο. 'Επέζησε από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο χάρις στο θάρρος και στο πείσμα του που συχνά ήταν εκπληκτικό. 'Επέζησε για να δημιουργήση την απειλή ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου.

Τώρα μια νέα ήγεςια ανέλαβε την εξουσία στη Σοβιετική 'Ενωσι. Οι δεσμοί της με το παρελθόν, όσο ισχυροί και αν είναι, δεν μπορούν να την δεσμεύουν έντελώς. Στα χέρια της είναι, κατά μέγα μέρος, να διαμορφώση το μέλλον της όπως θέλει.

Αυτή η νέα ήγεσία αντιμετωπίζει έναν 'Ελεύθερο Κόσμο, πού, χάρις στη θέλησή του να μείνει ελεύθερος, βρίσκεται σε συναγερμό πρωτοφανή στην Ιστορία του.

Ο σημερινός 'Ελεύθερος Κόσμος γνωρίζει—από την πικρή σοφία πού του δίνει η πείρα—πώς η έπαγρύπνηση και οι θυσίες είναι το τίμημα της ελευθερίας.

Γνωρίζει ότι η άμυνα της Δυτικής Εύρώπης απαιτεί ένότητα στις επιδιώξεις και στις ενέργειες—ένότητα πού γίνεται πραγματικότητα χάρις στην 'Οργάνωση του Βορειοατλαντικού Συμφώνου και στην Ευρωπαϊκή 'Αμυντική Κοινότητα.

Γνωρίζει ότι η Δυτική Γερμανία είναι αξία να γίνει μέλος αυτής της κοινότητας, ελευθερία και με ίσα δικαιώματα και ότι αυτό θα είναι για τη Γερμανία η μόνη ασφαλής οδός προς την πλήρη και τελική της ένωση.

Γνωρίζει ότι οι επιθέσεις στην Κορέα και Νοτιοανατολική 'Ασία αποτελούν απειλές για ολόκληρη την κοινότητα των ελευθέρων χωρών και ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν με κοινή δράση.

Αυτός είναι ο 'Ελεύθερος Κόσμος πού έχει απέναντί της η νέα Σοβιετική ήγεσία. Είναι ένας κόσμος πού ζητεί και περιμένει τον μεγαλύτερο δυνατό σεβασμό των δικαιωμάτων του και των συμφερόντων του και των ίδιου σεβασμού προς όλους τους άλλους.

Έχει λοιπόν τώρα η νέα Σοβιετική ήγεσία μια πολύτιμη ευκαιρία να αντιληφθεί—μαζί με τον υπόλοιπο κόσμο—σε πόσο επικίνδυνο σημείο έχουμε φθάσει και να βοηθήσει για να αλλάξει ο ρόλος της Ιστορίας.

Θα το πράξει;

Δεν το γνωρίζουμε ακόμη. Τελευταίες δηλώσεις και χειρονομίες των Σοβιετικών ήγετών μας δίνουν μερικές ενδείξεις ότι πιθανώς αντιλαμβάνονται πόσο κρίσιμη είναι αυτή η στιγμή.

Δεχόμαστε με χαρά κάθε ειλικρινή ειρηνική ενέργεια.

Δεν μας ενδιαφέρουν καθόλου οι άπλοοι ρητορισμοί.

Μας ενδιαφέρει μόνον η ειλικρίνεια των ειρηνικών προθέσεων πού συνοδεύονται με πράξεις. Οι ευκαιρίες για τέτοιες πράξεις είναι πολλές. Μερικές ακόμη απλές και συγκεκριμένες ενέργειες,—όπως η έκμέρους της Σοβιετικής 'Ενώσεως υπογραφή της Συνθήκης με την Αυστρία ή η απελευθερώσεις χιλιάδων αιχμαλώτων πού κρατεί ακόμη η Σοβιετική 'Ενωσις από την εποχή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου—θα ήταν πειστικές ενδείξεις καλών προθέσεων.

Γνωρίζουμε καλά ότι ένας κόσμος στον οποίο αρχίζει να αναζωογονείται η εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνών μπορεί να βρή το δρόμο πού θα τον οδηγήσει σε μίαν ειρήνη πού δεν θα είναι ούτε μεροληπτική ούτε εκδικητική.

Μαζί με όλους εκείνους πού είναι πρόθυμοι να εργασθούν με καλή πίστι για μια τέτοια ειρήνη, είμαστε έτοιμοι να αγωνισθούμε για να αναπνεύσουμε τις ελπίδες της εποχής μας πού σχεδόν έχουν σβήσει.

Το πρώτο μεγάλο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να είναι η σύναψη έντιμης άνακωχής στην Κορέα.

Αυτό σημαίνει ότι θα σταματήσουν άμέσως οι έχθροπραξίες και θα αρχίσουν άμέσως πολιτικές διαπραγματεύσεις πού θα οδηγήσουν στη διεξαγωγή ελευθέρων εκλογών σε μία Κορέα ενωμένη.

Θα έπρεπε να σημαίνει—πράγμα πού δεν θα είχε μικρότερη σημασία—τερματισμό των άμέσων και έμμεσων επιθέσεων κατά της ασφαλείας της 'Ινδοκίνας και της Μαλαισίας. Γιατί, οποιαδήποτε άνακωχη στην Κορέα, πού άπλως θα επέτρεπε στις επιθετικές στρατιωτικές δυνάμεις να επιτεθούν σε άλλο σημείο, θα ήταν μία άπότη.

Επιδιώκουμε, για ολόκληρη την 'Ασία και για ολόκληρο τον κόσμο, μία ειρήνη πραγματική και ολοκληρωτική πού μπορεί να έχει ακόμη βαθύτερα αποτελέσματα για τα άλλα σημαντικά και ειδικά προβλήματα πού αντιμετωπίζουν ο 'Ελεύ-

θερος Κόσμος και η Σοβιετική 'Ενωσις.

Κανένα από τα προβλήματα αυτά—είτε μικρό είτε μεγάλο—δεν είναι άλυτο. Άρκει μόνο να υπάρχει η επιθυμία να λυθεί και ο σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των χωρών.

Επαναλαμβάνουμε ότι: οι 'Ηνωμένες Πολιτείες είναι έτοιμες και πρόθυμες να εκπληρώσουν το καθήκον τους.

Εκάναμε ό,τι μας ήταν δυνατό για να συναφθεί το ταχύτερο συνθήκη ειρήνης με την Αυστρία, πού θα απήλλαζε τη χώρα αυτή από την κατοχή των ξένων στρατευμάτων.

Είμαστε πρόθυμοι όχι μόνο να βασίσουμε, σύμφωνα με τα σημερινά σχέδια, προς τη στενότερη ένότητα με τις χώρες της Δυτικής Εύρώπης, αλλά και να αγωνισθούμε για μία ευρύτερη Ευρωπαϊκή κοινότητα, πού θα επέτρεπε στα έθνη, στο έμπόριο και στις ιδέες να κινούνται ελεύθερα.

Αυτή η κοινότης θα περιλάμβανε και μία ελευθερία και ενωμένη Γερμανία με κυβέρνηση προερχόμενη από ελεύθερες εκλογές με μυστική ψηφοφορία.

Η δημιουργία αυτής της ελευθέρως κοινότητος και η πλήρης ανεξαρτησία των χωρών της Ανατολικής Εύρώπης θα μπορούσαν να σηκώνουν τον τερματισμό της σημερινής άφύσικης διαίρεσεως της Ευρώπης.

Και ενώ από τη μία μεριά η πρόσδος πού θα πραγματοποιηθεί σε όλες αυτές τις περιοχές θα αύξάνη την παγκόσμια σταθερότητα, θα μπορούμε συγχρόνως να προχωρούμε στον περιορισμό των εξοπλισμών πού θαράνουν καταπληκτικά την ανθρωπότητα. Για να πραγματοποιηθεί αυτό θα είμαστε πρόθυμοι να συνάψουμε συμφωνίες πού θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. Περιορισμό του αριθμού των στρατιωτικών και άμυνικών δυνάμεων όλων των εθνών σε απόλυτως καθωρισμένα όρια ή κατά ποσοστό πού θα συμφωνηθεί διεθνώς.

2. Την ανάληψη υποχρεώσεως από όλα τα έθνη να καθορίσουν από

τη συνολική παραγωγή ώρισμένων στρατηγικών ύλων το ποσοστό πού θα διατίθεται για στρατιωτικούς σκοπούς.

3. Το διεθνές έλεγχο της άτομικής ένεργειας, σε τρόπο ώστε να εξασφαλισθεί η χρησιμοποίησίς της για ειρηνικούς σκοπούς.

4. Τον περιορισμό ή την άπαγόρευση άλλων κατηγοριών όπλων πολύ καταστρεπτικών.

5. Την εξασφάλισι όλων των περιορισμών και των άπαγορεύσεων πού θα έχουν συμφωνηθεί, με κατάλληλα μέτρα, στα όποια θα συμπεριλαμβάνεται και ένα σύστημα έποπτείας υπό την αιγίδα των 'Ηνωμένων Έθνών.

Η έπεξεργασία των λεπτομερειών είναι ασφαλώς έργο δύσκολο και περίπλοκο. Ούτε οι 'Ηνωμένες Πολιτείες ούτε κανένα άλλο κράτος μπορεί να ίσχυρισθί δικαιολογημένα πως έχει να προτείνη μία λύσι τέλεια πού δεν επιδέχεται άναθεώρησι. Όμως, η λύσι ενδιαφέρει λιγώτερο από την πίστι, την καλή πίστι, πού χωρίς αυτή καμμία λύσι δεν μπορεί να εφαρμοσθί δίκαια και άποτελεσματικά.

Άν όλες αυτές οι προσπάθειες στεφθούν από έπιτυχία, ο κόσμος θα βρεθί μπροστά στο σημαντικότερο έργο, μπροστά στη σημαντικότερη ευκαιρία πού μπορεί να του δοθί: την άφιέρωσι όλης της δραστηριότητος, όλων των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των διανοητικών δυνάμεων, όλων των ειρηνοφίλων έθνών στη διεξαγωγή ενός νέου είδους πολέμου, πολέμου όλοκληρωτικού, πού θα κηρυχθί όχι έναντίον ενός ανθρώπινου έχθρου, αλλά έναντίον της όμης πιέσεως πού ασκούν η άνείχεια και η άνάγκη.

Η ειρήνη πού επιδιώκουμε, και πού βασίζεται στην άξιοπρέπεια, στην εμπιστοσύνη και στις κοινές προσπάθειες των έθνών, μπορεί να κατοχυρωθί όχι με τα πολεμικά όπλα, αλλά με το σάρι, το θαμβάκι, το γάλα, το μαλλί, το κρέας, την ξυλεία, το ρύζι.

Τις λέξεις αυτές τις έχει το λεξιλόγιο κάθε γλώσσας του κόσμου.

Τις ανάγκες αυτές οφείλει να αντιμετωπίσει ο ένοπλος κόσμος.

Το ιδεώδες ενός δίκαιου και ειρηνικού κόσμου δεν είναι για μας τίποτε το νέο. Το έτος 1947 ενέπνευσε στο λαό των Ήνωμένων Πολιτειών το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ανorroθώσεως. Το Πρόγραμμα αυτό σκοπό είχε να θεραπεύσει τις ανάγκες της Ανατολικής και της Δυτικής Ευρώπης, με βάσι την Ισοτιμία και χωρίς διακρίσεις.

Είμαστε έτοιμοι να διακηρύξουμε και να αποδείξουμε με τις πιο συγκεκριμένες πράξεις ότι είμαστε πρόθυμοι να συμβάλουμε στη δημιουργία ενός κόσμου όπου όλοι οι λαοί θα εργάζονται παραγωγικά και όλοι θα ευημερούν.

Η Κυβέρνησίς μας είναι πρόθυμη να ζητήσει από τον Αμερικανικό λαό να συνεργασθί με τα άλλα έθνη και να διαθέσει σημαντικό μέρος από τις οικονομίες που θα προκύψουν από τον άφοπλισμό, για τη δημιουργία ενός ταμείου βοήθειας. Με αυτό το μεγάλο έργο θα αξιοποιηθούν οι καθυστερημένες περιοχές του κόσμου και θα αναπτυχθή το άποδοτικό και νόμιμο εμπόριο, ώστε όλοι οι λαοί να χαρούν τα αγαθά της παραγωγικής ελευθερίας.

Τα μνημεία που θα στήση αυτό το νέο είδος πολέμου θα είναι: δρόμοι και σχολεία, νοσοκομεία και σπίντια, τροφή και υγεία.

Με λίγα λόγια είμαστε πρόθυμοι να αφιερώσουμε τις δυνάμεις μας για να θεραπεύσουμε ανάγκες του κόσμου, αντί να τις αφιερώνουμε για να θεραπεύουμε τις φοβίες του.

Είμαστε πρόθυμοι με αυτές και με άλλες ενέργειες, να μεταβάλουμε τα Ήνωμένα Έθνη σε ένα θεσμό που θα μπορή να προασπίση αποτελεσματικά την ειρήνη και την ασφάλεια όλων των λαών.

Νομίζω πως δεν χρειάζεται να προσθέσω τίποτε άλλο για να φανούν καθαρότερα οι ειλικρινείς προθέσεις των Ήνωμένων Πολιτειών.

Δεν γνωρίζω άλλη οδό που θα μπορούσε να αποκληθί «Λεωφόρος της Ειρήνης», εκτός από την οδό αυτών και άλλων παρομοίων ενεργειών.

Η πρόοδος εξαρτάται αποκλειστικά από την απάντηση στο ένα και μόνον ερώτημα: Τί είναι διατεθειμένη να πράξει η Σοβιετική Ένωσις;

Όποιαδήποτε και αν είναι η απάντηση, ως διατυπωθή καθαρά.

Επαναλαμβάνουμε ότι η ανάγκη κατοχυρώσεως της ειρήνης είναι τόσο μεγάλη και έχει παρέλθει τόσος πολύτιμος χρόνος, ώστε κανένα κράτος δεν μπορεί να απαντήσει στις επιδες αυτές με λόγια, με υποσχέσεις και επιφανειακές χειρονομίες μονάχα.

Η αλήθεια φαίνεται απλά. Κανένας δεν μπορεί να πεισθί αν δεν δει πράξεις.

Η νέα ήγεςία της Σοβιετικής Ένώσεως έχει άραγε τη διάθεση να χρησιμοποιήσει αποφασιστικά το βάρος της επιρροής της στον κομμουνιστικό κόσμο —εκτός των άλλων, και για τον έλεγχο της μεταφοράς όπλων— για να επιτευχθή όχι μόνον η ανάκωχη στην Κορέα που την επιβάλλει η σκοπιμότης, αλλά για να επιτευχθή και η πραγματική ειρήνη στην Ασία;

Είναι άραγε διατεθειμένη να επιτρέψη στα άλλα έθνη, και μαζί στα έθνη της Ανατολικής Ευρώπης, να εκλέξουν ελεύθερα το πολίτευμά τους, και να τους αναγνωρίση το δικαίωμα να συνεργασθούν ελεύθερα με άλλα έθνη σε μία παγκόσμια κοινότητα, που βάσι θα έχη τον Νόμο;

Είναι διατεθειμένη να δεχθί, μαζί με τα άλλα έθνη, τις σοβαρές προτάσεις για τον άφοπλισμό, που θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν άποτελεσματικά μόνο με την εφαρμογή αυστηρού ελέγχου και εποπτείας από τα Ήνωμένα Έθνη;

Αν όχι, τότε που είναι οι θετικές αποδείξεις ότι η Σοβιετική Ένωσις ενδιαφέρεται για την ειρήνη;

Το πράγμα είναι ξεκάθαρο.

Αν δεν προσπαθήσουμε να επωφεληθούμε την ευκαιρία που δίδεται σήμερα, οι γενεές του μέλλοντος με το δικίο τους θα μās κρίνουν αίσθητά.

Αν προσπαθήσουμε, αλλά αποτύχουμε, και ο κόσμος μείνη όπλι-

σμένος και διχασμένος, τουλάχιστον δεν θα αμφιδάλλη ποιός καταδίκασε την ανθρωπότητα σ' αυτή τη μοίρα. Ο σκοπός των προτάσεων αυτών, που κάνουν οι Ήνωμένες Πολιτείες, είναι απλός και ξεκάθαρος.

Οι προτάσεις αυτές δεν ξεπηδούν από ύστεροβουλίες ή πολιτικά πάθη. Ξεπηδούν μονάχα από την πεποίθησί μας ότι η δίψα για δίκαιη ειρήνη φωλιάζει στην καρδιά όλων των λαών της Ρωσίας και της Κίνας, όσο και του δικού μας λαού.

Ένας: Γιατί δεν έγινε ποτέ ως σήμερα καμιά γυναίκα Πρόεδρος των Ήνωμένων Πολιτειών;
Ο άλλος: Μά δεν ξέρεις, καύмене, πως ο Πρόεδρος πρέπει να είναι άνω των 35 ετών;

Pourquoi Pas?

Πριν από τον πόλεμο ο κ. Τσώρτσιλ ήταν έναντιον της ειρηνοφίλου πολιτικής του Τσάμπερλαιν. Μία μέρα, ενώ ανέπτυσσε τις απόψεις του σε μία μεγάλη συγκέντρωσι, σηκώνεται μία γυναίκα και του φωνάζει δυνατά:

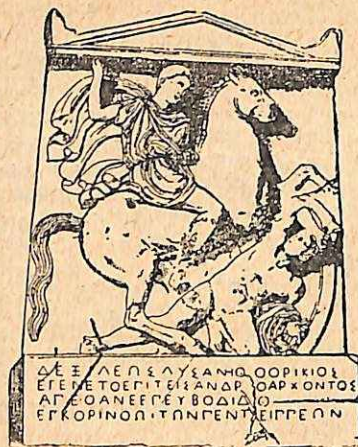
—Είσαι ένας αίμοχαρής. Θα ήθελα να ήμουν γυναίκα σου, κι' αν δεν σου έβαζα δηλητήριο στο τσάι σου!
Και ο κ. Τσώρτσιλ χωρίς καθόλου να τὰ χάσει:
—Αν ήμουν άνδρας σας, το τσάι αυτό θα ήταν η μεγαλύτερη απολύτρωσι για μένα.

Constellation

Ο περίφημος πιανίστας Άρθουρ Ρούμπινσταϊν ήταν τόσο κοσμικός, ώστε δεν έβρισκε καιρό να μελετά. Απελπισμένος από την κατάσταση, λείι μία μέρα στον υπηρέτη του:
—Όποιος και αν με ζητήσει στο τηλέφωνο θα πής πως δεν είμαι εδώ.
—Ησυχος κάθησε στο πιάνο και άρχισε να παίξει ένα από κείνα τὰ θευλ λώδη και μοναδικά κομμάτια του. Σε λίγο χτυπάει το τηλέφωνο.
—Ο κύριος δεν είναι εδώ, απάντησε ο καμαριέρης στην κυρία που τηλεφώνουσε, πιστός στη διαταγή που είχε πάρει.
—Πάμε τις άνοησίες, του φωνάζει η κυρία. Άφου τον άκούω που παίζει.
—Α! Όχι, κυρία μου, την δεβάωσε ο καμαριέρης. Εγώ ξεσκονίζω το πιάνο!

B. Cerf.

ΣΤΗ ΣΙΩΠΗΛΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ

Τοῦ
ΝΕΣΤΟΡΑ Π. ΜΑΤΣΑ

ΣΩΜΑ ΜΕΝ ΕΝΘΑΔΕ ΣΟΥ ΔΙΟΝΥΣΕ ΓΑΙΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΨΥΧΗΝ ΔΕ ΑΘΑΝΑΤΟΝ ΚΟΙΝΟΣ ΕΧΕΙ ΤΑΜΙΑΣ

Τὰ γράμματα είναι μισοσθη-
σμένα από τους αιώνες που
πέρασαν πάνω από την άσπρη έ-
πιτύμβια πλάκα. Δύσκολα τὰ δι-
αβάζει κανείς με γυμνό μάτι και
άκόμη δυσκολώτερα, μέσα στο
άνοιξιάντικο φωτεινό δειλινό, συλ-
λαμβάνει την τραγική ιδέα του
θανάτου. Έδω, στο αρχαίο Νε-
κροταφείο του Κεραμεικού, δεν

υπάρχει τίποτα πένθιμο, τίποτα
θλιβερό. Ο θάνατος έχει σταθή
έξω από τη θρειά σιδερένια
πόρτα του Κεραμεικού, εξόριστος
από την ευφρόσυνη χώρα των έ-
πιτύμβιων αγαλμάτων που πα-
ρουσιάζουν ευτυχισμένους έφη-
βους να έτοιμάζονται για τὰ με-
γάλα αθλήματα και χαρούμενες
κόρες με σώματα παλλόμενα α-

πό όμορφιά και υγεία να άπενί-
ζουν προς τους άνοιχτούς όρι-
ζοντες.

Οί παπαρούνες, οί άγριομαρ-
γαρίτες που έχουν κλείσει στα ά-
θρα άνθη τους μικρούς ήλιους,
και ή πλούσια καταπράσινη χλόη
που φθάνει σχεδόν ως τὸ γόνατο
συμπληρώνουν τη χαρούμενη εί-
κόνα. Που και που μάλιστα ξε-
φυτρώνουν διακριτικά κάτι μο-
σχομύριστα γαλάζια κρινάκια
που σκορπούν μιὰ λεπτότατη ευ-
ωδιά σαν λίγο πριν νὰ πέρασαν
από εκεί κάποιες ευγενικές κυρί-
ες του παλιού καιρού και τὸ ά-
ρωμά τους νὰ είναι ακόμη σκορ-
πισμένο στην ατμόσφαιρα...

Λοιπόν όχι. Όσο και αν ψάξει
κανείς, δεν θά βρη στον Κερα-
μεικό κανένα πένθιμο στοιχείο.
Ός κι' αυτές οί λευκές επιτύμ-
βιες πλάκες με τις ανάγλυφες πα-
ραστάσεις δεν υποβάλλουν στον
ξένο την ιδέα του θανάτου. Είναι
τόσο κομψές, τόσο πλαστικές, που
δημιουργούν την εντύπωση ότι
κάποιος μεγάλος καλλιτέχνης
θέλησε νὰ διακοσμήση με αυτές
τον κήπο ενός άρχοντα ή μιας
πλούσιας Έταίρας της αρχαιότη-
τος, για νὰ συμπληρώσουν με
τη λιτή κλασσική γραμμή τους
τη θεία απλότητα του Άττικού
τοπίου.

Μόνο αν τις πλησιάση κανείς
πολύ κοντά θά διαβάση επάνω
τους διάφορες επιγραφές που συ-
νήθως είναι μόνο ένα όνομα:

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ ΑΧΑΙΕΥΣ

"Η σε οικογενειακούς τάφους
τὰ όνόματα όλων των μελών της
οικογενείας που δόθηκαν πριν ά-
πό πολλούς αιώνες στο Μεγάλο
Υπνο:

ΚΟΡΟΙΒΟΣ ΚΛΕΙΔΗΜΙΔΟΥ ΜΕΛΙΤΕΥΣ
ΚΛΕΙΔΗΜΙΔΗΣ ΚΟΡΟΙΒΟΥ ΜΕΛΙΤΕΥΣ
ΚΟΡΟΙΒΟΣ ΚΛΕΙΔΗΜΙΔΟΥ ΜΕΛΙΤΕΥΣ

Όλόκληρη μιὰ πατριαρχική
οικογένεια άναπαύεται κάτω ά-
πό αυτή τη μαρμαρίνη πλάκα. "Υ-
στερα πέρασαν χρόνια πολλά,
αίωνες, και τὸ Νεκροταφείο του
Κεραμεικού μαζί με τους τάφους
«τών αρχαίων ήμων προγόνων»
χάθηκε στη Σιωπή και στη Λή-
θη. Οί καιροί στάθηκαν δύσκο-
λοι και σκληροί, οί άνθρωποι αυ-
της της χώρας αγωνίστηκαν πολύ,
πόνεσαν πολύ, δοκιμάστηκαν πο-
λύ! Τὸ «περίλαμπρον άστν» για
αίωνες όλόκληρους χάθηκε σχε-
δόν από τὸν κόσμο. Έγινε μιὰ
μικρή τελεία στο χάρτη χωρίς
άκτινοβολία. Και ξαφνικά κάποι-
οι ξένοι αρχαιολόγοι, γοητευμέ-
νοι από τὸν Άττικό Μύθο, θρεμ-
μένοι με τη σοφία της Κλασσικής
Έλλάδας, αναζήτησαν στη μικρή
τότε Άθήνα τὸ αρχαίο Νεκροτα-
φείο του Κεραμεικού. Και βρη-
καν μέσα από τη σιωπή οί άρ-
χαίοι τάφοι με τὰ διάφορα όνόμα-
τα των φημισμένων ή άσημων νε-
κρών που κοιμόνταν εκεί μιὰ αιώ-
νιότητα σχεδόν: Ποιός τάχα νὰ
στάθηκε ό Φίλων ό Άχαιεύς ή
ό Κλειδημίδης ό Μελιτεύς; Η Ι-
στορία δεν φύλαξε τὰ όνόματά
τους. Οί επιτύμβιες όμως πλάκες
που λούζονται από τὸ Άττικό
φως ύστερα από τὸ σκοτάδι τό-
σων χρόνων, τὰ διατηρούν ευλα-
θικά και ό ξένος που θά βρεθῃ
στο αρχαίο νεκροταφείο τὰ συλ-
λαβίζει με κόπο, αναζητώντας σ'
αυτά μιὰ πυξίδα για την παλιά
πολιτεία των Νεκρών...

☆

Κεραμεικός. Hic jacet cinis, pulvis
et nihil. (Ενθάδε κείται τέφρα, κο-
νιορτός και τὸ τίποτε). "Ε, όχι,
λοιπόν, όχι. Τὸ κλασσικό αυτό
ρητό δεν ταιριάζει στη γαλήνη
του αρχαίου νεκροταφείου. Τὸ θε-
βαιώνει ή χαρούμενη ατμόσφαιρα
του τοπίου, τὸ θεβαιώνουν οί έ-

πιτύμβιες πλάκες, τὸ θεθαίνονον ἀκόμη τὰ νεκρικὰ δῶρα — τὰ κτερίσματα — πού εἶναι διαλεγμένα μετ' ὁποῖα καὶ ἀγάπη καὶ χαρισμένα, ὅχι σὲ ἕνα νεκρό, ἀλλὰ σὲ κάποιον πού πάει σὲ ταξίδι μακρινὸ καὶ πού θὰ τοῦ κάνουν χαρὰ μερικά προσφιλή του ἀντικείμενα. Τὸ ἀγαπημένο του σπαθὶ μετ' ἡν ἀσημένια σκαλισμένη θήκη, τὸ χρυσοποικίλο ποτήρι του πού ἔπινε στὰ πολυήμερα συμπόσια κρασί, ἡ πυξίδα του.

Σὲ μιὰ βιτρίνα, ἀπ' αὐτὲς ὅπου φυλάγονται στὸ Μουσεῖο τοῦ Κεραμεικοῦ τὰ πολυτίμα νεκρικὰ δῶρα, ὑπάρχουν χρυσὰ στεφάνια, σὰν αὐτὰ πού φοροῦσαν στὰ δοξασμένα κεφάλια τῶν νικητῶν τῶν μεγάλων ἀγώνων. Βρέθηκαν σὲ ἕνα τάφο μαζί με ἄλλα κτερίσματα. Σίγουρα θὰ ἀνῆκαν σὲ κάποιον ἔφηβο, σὲ ἕναν ἡμίθεο τοῦ στίβου, πού κέρδισε μιὰ μεγάλη νίκη.

Ἄλλ' ἐκεῖνο πού περισσότερον σταματᾷ τὸν ξένο στὸ Μουσεῖο τοῦ Κεραμεικοῦ, πού θυμίζει μετ' ἡν λιτὴ αἰσθητικώτατη ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ἀρχαίου Ἀττικῆς οἰκίας, εἶναι τὰ νεκρικὰ δῶρα πού ἀποθετὰν στοὺς τάφους τῶν γυναικῶν οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι. Ὡς, πόσο οἱ ἀρχαῖοι ἔχουν βαθιὰ νοιώσει ὅτι ἡ Γυναικὴ εἶναι ὡς τὴν τελευταία τῆς στιγμῆς, ἀκόμη καὶ στὴν αἰώνια κατοικία, γυναίκα μετ' ὅλη τὴ φιλαρέσκεια καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ φύλου τῆς!..

Τὰ κτερίσματα πού βρέθηκαν στοὺς περισσότερους γυναικείους τάφους δὲν εἶναι σπαθιά ἢ πυξίδες ἢ στεφάνια ἀθλητικά. Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν θὰ τῆς ἐξυπηρετοῦσαν καθόλου στὸ μεγάλο ταξίδι τῶν καὶ οὔτε ὑπῆρχε προοπτικὴ νὰ κάνουν τίς φίλες τῶν καθὼς συνταξίδευαν στὴν Ἀχε-

ρουσία λίμνη νὰ τῆς φθονήσουν! Ὁχι, τὰ νεκρικὰ δῶρα ἔπρεπε ἀσφαλῶς νὰ ἦσαν ὅ,τι περισσότερο ὑπογράμμιζε τὴν ὁμορφίαν τους στὴ ζωὴ.

Τὸ ἤξεραν αὐτὸ οἱ φίλοι καὶ οἱ συγγενεῖς τῆς νεκρῆς καὶ ἀπόθεταν στὸν τάφο τῆς χρυσὰ δακτυλίδια, ἀσημένια σκουλαρίκια, πόρπες στολισμένες μετ' ὁποῖα τους λίθους.

Ἀπορεῖ κανεὶς μπροστὰ στὴν τόση ποικιλία τῶν κοσμημάτων πού βρέθηκαν στοὺς ἀρχαίους τάφους. Ὅ,τι πιὸ ὠραῖο καὶ πρῶτον τύπο σὲ γούστο καὶ σὲ σχέδιο εἶχε νὰ ἐπιδείξει ἡ προχριστιανικὴ... μόδα. Καὶ μὴν νομίζετε ὅτι ἦταν καθόλου συντηρητικὴ. Κόβει ἄλλο. Ὑπάρχουν χρυσὰ σκουλαρίκια στολισμένα μετ' ὁποῖα τους λίθους πού πολὺ θὰ δίσταζε γυνὴν πρωτοτυπία τους καὶ τὴν ἐκκεντρικότητά τους νὰ τὰ φορεῖ σὴν ἡ σημερινὴ γυναίκα, σὲ μιὰ χαρούμενη συγκέντρωσι ἢ σὲ κα-

Στὴν εἴσοδο τοῦ Μουσείου τοῦ Κεραμεικοῦ σὰς σταματᾷ ὁ Δεξιλέως, ὁ ἀρχαῖος ἔφηβος κέρδισε τὴν αἰωνιότητα. Στέκεται ἐκεῖ μαρμάρινος ἀλλὰ γεμῖς ζώῃ, πάνω στὸ ὑπερήφανο λόγόν του, πραγματικὸς ἡμίθεος. Τὰ μάτια του ἐκφράζουν ὅλην βαθεῖαν ἀπόφασιν γιὰ τὴν νικημένη νίκη πού τοῦ στοίχισε τοὺς πόνους τῆς Κορίνθου τὸ θάνατον... Ἦταν καὶ δὲν ἦταν 20 ἐτῶν...

Στὰ πόδια τοῦ ἀλόγου σπαράζει ὁ νικημένος στρατιώτης Σπάρτης. Ὁ Δεξιλέως δὲν τὸν προσέχει. Ἀτενίζει μετ' ὁποῖα τὸ ὠραῖο γλυπτό κεφάλι πρὸς τοὺς ἀνοιχτοὺς ὁρίζοντες πρὸς τοὺς αἰώνιους θριάμβους.

κεῖ ὅπου ὅλα πλησιάζουν πρὸς τὸ Μεγάλον Ὀνειρον...

Ἐμέ, Δεξιλέω μετ' ἡν, παιδί εἰμι τῆς πολέμης καὶ νίκησα κ' ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα. Σὲ λίγο ὁ θάνατος ὁρμαίει κ' ἐλπίσται κ' ἐμένα μετ' ἡν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῆς, μετ' ἡν σ' ἄλλο κόσμον. Δὲ μ' ἔρριξε στὰ Τάρταρον, δὲ μ' ἔφησε στὸν Ἄδην, μακαρισμένο, ἀθάνατο, μ' ἀνάστησε γιὰ πάντα στὰ μαρμαρένια Ἡλύσια, στὰ Ἡλύσια τῆς Τέχνης. Ὁ χρόνος φεύγει, ἀλλάζει ἡ γῆ, περνοῦν λαοὶ καὶ κόσμοι καὶ πέφτουν καὶ μαραινόνται σὰ φθινόπωρον φύλλα. Κι' ἐγὼ ἐδῶ πέρα ἀσάλευτος κ' ἀμείνωντος προβάλλω καὶ τῆς πατρίδας τὸν ἐχθρὸν στὰ πόδια μου τὸν ἔχω. Ὡς χάρις, ὦ νίκη τῆς ζωῆς, ἀνήκουστη εὐτυχία, στὰ μαρμαρένια Ἡλύσια, στὰ Ἡλύσια τῆς Τέχνης.

Ἔτσι τραγουδαίει τὸν ἀρχαῖον ἔφηβον τοῦ Κεραμεικοῦ ὁ Κωστής Παλαμάς. Ἡ μικρὴ ἱστορία τοῦ Δεξιλέω εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ. Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πέντε ἱππεῖς πού διακρίθηκαν γιὰ τὸν ἡρωϊσμόν τους στὸν Κορινθιακὸν πόλεμον. Σκοτώθηκε στὴ μάχην τὸ 394 π.Χ. Οἱ δικοὶ του καὶ ἡ Πολιτεία τοῦ ἔστησαν λαμπρὸ μνημεῖον στὸν Κεραμεικὸν πού τὸν παρουσιάζει σὲ μιὰ στιγμὴ ἡρωϊκῆς ἀνατάσεως. Τὸ μνημεῖον στέκει ἐκεῖ ἀκόμα, στὸν ἱερὸν χώρον τοῦ ἀρχαίου Νεκροταφείου, ὕστερα ἀπὸ τοσούτους αἰῶνες, φυλάγοντας στὴν αἰωνιότητα τὴν παρουσίαν τοῦ ἔφηβου τῆς Ἀττικῆς πού ἦταν πρῶτος στοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνες τοῦ στίβου καὶ πρῶτος στὸ θρίαμβον τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου...

Εἶναι καὶ ἄλλα θαυμαστά μνημεῖα στὸν Κεραμεικόν, ἡρώων πού ἔπεσαν πολεμώντας «ἐν ταῖς ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις πεζαῖς», ἢ πολιτῶν πού ἐσθῆσαν εἰρηνικά

στὰ σπῆτια τους κλείνοντας στὰ μάτια τους τὸ ὄραμα τῆς Ἀττικῆς... Λένε πὼς ἐκεῖ, στὸ δρόμον πού πῆγαινε πρὸς τὴν Ἀκαδημία — στὸν ἕξω Κεραμεικὸν πού ἦταν τὸ ἀρχαῖον Νεκροταφεῖον περνοῦσαν ἡ Ἱερὰ Ὀδός, ἡ ὁδὸς τοῦ Πειραιῶς καὶ ἡ ὁδὸς τῆς Ἀκαδημίας — ἦταν καὶ ὁ τάφος τοῦ Περικλῆ, καθὼς καὶ τοῦ Χαθρίου καὶ τοῦ Κλεισθένη. Αὐτοὶς ἦταν ὁ χώρος τῶν ἐξωριστῶν νεκρῶν πού διακρίθηκαν στὴ ζωὴ ἢ στὸ θάνατον...

Πιὸ πέρα θρίσκονταν οἱ τάφοι τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων πού δὲν ἐδεσαν τὸ ὄνομά τους μετ' ἡν μεγάλη εἰρηνικὴ ἢ πολεμικὴ πράξι. Ὅλοι ὅμως οἱ τάφοι, ὅσοι τουλάχιστον ἦρθαν στὸ φῶς ἀπὸ τὴν περιέργην σκαπάνην τοῦ ἀρχαιολόγου, ἢ σὲ ἄσχημους καὶ φτωχοὺς ἀνῆκαν, ἢ σὲ πλούσιους καὶ φιλοτιμένους, ἦσαν ὁμοιοί καὶ καλλιτεχνικοί, ὑπεγράμμιζαν τὴν αἰσθητικὴν τοῦ εἰρηνικοῦ τοπίου πού ἔδινε περισσότερον τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς χαρούμενης ζωῆς καὶ λιγώτερον τοῦ αἰώνιου χωρισμοῦ πού εἶναι ὁ θάνατος...

Ὁ Παλαμάς μπροστὰ στοὺς τάφους τοῦ ἀρχαίου Νεκροταφείου ἔγραψε τὸν ὕμνον τῆς Ζωῆς, μιὰ πραγματικὴ συμφωνία χαρᾶς πού κορυφώνεται σ' αὐτοὺς τοὺς στίχους.

... κ' ὅταν ὁ μέγας μας Θεὸς καὶ τῆς Ἀθῆνας ὁ ἥλιος μεσημεριάζει ὁλόφωτος ἐπάνω ἀπὸ τοὺς τάφους, δὲ δρίσκω κ' ἄλλη μιὰ μεριά, πρὸς ἄγρια, πρὸς παρθένα, γιὰ νὰ χαρῶ τὸν ἥλιον μας καὶ γιὰ νὰ διασφαλίσω τὴν θεὴν τὴν δόξαν του καὶ τῆς ζωῆς τὴν δόξαν, ἄλλη ἀπ' τοὺς ἔρημους αὐτοὺς κ' εἰλωγμένους τάφους.

Σήμερα τὸ ἀρχαῖον Νεκροταφεῖον τοῦ Κεραμεικοῦ ἐξακολου-

θεϊ νά βρίσκεται σέ ὅλη του τή δόξα, ἐξακολουθεῖ νά ἐμπνέη στόν ἐπισκέπτη τήν ἰδέα τῆς γαλήνης καί τῆς δημιουργικῆς Σιωπῆς, καθὼς ὅλα ἐκεῖ εἶναι ἥσυχα καί εἰρηνικά καί οἱ ἦχοι τῆς πολυθόρυβης γειτονιάς δέν τολμοῦν νά περάσουν τὰ κιγκλιδώματα.

Ἐξω ἡ ζωὴ μαίνεται. Ἀποσταμένα ζωντανά περιμένουν τὰ θαρεῖα φορτώματα ἀπὸ τῆ λαχαναγορά καί κουρασμένοι καραγωγεῖς βρίζοντας καί φωνάζοντας κάνουν τίς συναλλαγές τους ἀνάμεσα σέ κοφίνια μὲ σαπισμένα λεμόνια καί κάσες μὲ φρούτα. Μικροὶ πωλητάδες διαλαλοῦν τὴ φτωχὴ πραγματεία τους —τσιγάρα ἢ κουλούρια— καί γυναικοῦλες τῆς φτωχικῆς γειτονιάς ξεδιαλέγουν ἀπὸ τὰ πεταμένα λαχανικά τὰ πιὸ φρέσκα. Τίποτε ὁμως ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴ φτώχεια καί τὴν ἀπελπισία δέν φτάνει ὥς τὸ Νεκροταφεῖο τοῦ Κεραμεικοῦ.

Ὁ ἐπισκέπτης πού θά θρεθῇ ἐκεῖ ἔχει τὴν αἴσθησι τῆς πιὸ μεγάλης ἀπομονώσεως, κυρίως τὸ ἀπόγευμα τὴν ὥρα πού γλυ-

στροῦν διακριτικὰ ἀφήνοντας τὴν τρυφερὴ θωπεῖα τους στοὺς μαρμάρινους τάφους οἱ τελευταῖες ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Ὁ ἀέρας κἀνει τὴ χλόη νά σαλεύη ἀπαλὰ σάν νά περνοῦν κάποιες ἀλαφροπάτητες κοπέλλες μὲ αἰθέρια πέπλα γιὰ νά δοῦν τίς φίλες τους πού ἔχουν σταθῇ, αἰῶνες τώρα, στίς ἐπιτύμβιες πλάκες, μπρὸς σέ μιὰ κρήνη ἢ κυττάζοντας τὰ κοσμήματα τους σάν τὴ γυναῖκα τοῦ Ἀγάθωνος... Ἄν μάλιστα προσέξει περισσότερο θ' ἀκούσῃ κάποιες μακρινὲς φωνές, ἕνα μουσικὸ καί ἀκαθόριστο ἦχο. Ἴσως εἶναι ὁ ἀνεμος πού γλυστράει στὰ φυλλώματα τῶν λιγοστῶν δέντρων τοῦ ἀρχαίου Νεκροταφείου. Μπορεῖ ἀκόμη νά εἶναι καί οἱ φωνές τῶν μικρῶν παιδιῶν πού παίζουν ἀμέριμνα στὰ χαλάσματα τῶν τειχῶν τῆς παλιάς πόλης, πλέκοντας στεφάνια ἀπὸ ἀγριολούλουδα. Ποιὸς ξέρει...

Ὁ Κεραμεικὸς ζεῖ τὴ δική του ζωὴ, ἔξω ἀπὸ χρόνον καί ἀπὸ τόπο, μιὰ μικρὴ πολιτεία τῆς αἰωνίας σιωπῆς...

Η γυναῖκα μου λατρεύει τὰ ζῶα. Ἐνα βράδυ, πού καθόταν στὸ παράθυρο, ἄκουσε ἕνα νιαούρισμα, στὸ ὁποῖο ἀπάντησε μὲ ἕνα ἄλλο νιαούρισμα. Ἡ γάτα, ἀόρατη πάντα, νιαούριζε καί ἡ γυναῖκα μου τῆς ἀπαντοῦσε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ἡ συνομιλία αὐτὴ κράτησε κάμποση ὥρα.

—Μὰ εἶναι θαῦμα! μοῦ εἶπε τὸ βράδυ. Μιλᾶω μὲ τίς γάτες!

Τὶ ἀπογοήτευσis ὁμως τὴν ἄλλη μέρα, ὅταν μιὰ γειτόνισσα μᾶς εἶπε:

—Χθὲς μοῦ συνέβη κάτι πολὺ ἀστείον. Βγήκα νά φωνάξω τὴ γάτα μου καί μιμήθηκα τὸ νιαούρισμά της. Ἡ γάτα μοῦ ἀπάντησε καί ἀρχίσανε, δρὲ παιδί μου, μιὰ κουβέντα, πού κράτησε κάπου μισὴ ὥρα!

M. W.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ

Τοῦ

MAURICE MATHIS

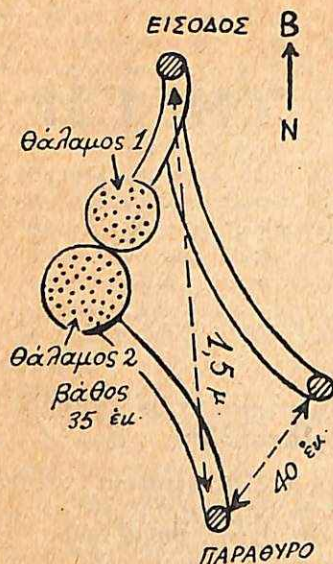
Ενας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς ζῶων (ἐδῶ δὲν θά ἐξετάσουμε παρὰ μόνο τὰ θηλαστικά) κατοικοῦν μέσα σὲ φυσικὲς ὁπές πού διασκευάζουν σὲ φωλιές καί ἀποθήκες τροφίμων. Οἱ ἐγκαταστάσεις αὐτὲς δὲν γίνονται μὲ θάσι κανένα προδιαγεγραμμένο σχέδιο. Ὡστόσο μερικὰ ζῶα —καὶ προπαντὸς τὰ τρωκτικά— σκάθουν φωλιές, στίς ὁποῖες θέλουμε μιὰ κάποια ὀργάνωσι καί ἀρχιτεκτονική. Ὅλοι οἱ κυνηγοὶ ἔβρουν τίς φωλιές τῶν λαγῶν ἢ τῶν ἀλεπούδων, πού ποτὲ δὲν ἔχουν μόνο μιὰ εἴσοδο. Ποιὸς περαστικὸς ἀπὸ τὰ λημέρια τους δὲν εἶχε τὴν εὐκαιρία νά ἰδῇ ὁλόκληρη οἰκογένεια ἀρουραίων νά χώνεται, καθὼς πλησίαζε, μέσα σὲ μιὰ τρύπα. Αὐτὰ μᾶς κἀνουν νά ὑποπτευόμαστε μιὰ ὑπόγεια ζωὴ, γεμάτη μυστήρια.

Ἄλλὰ τί τὸ συγκεκριμένο ἐξέρουμε γι' αὐτὴν; Ὅχι πολλὰ πράγματα. Ὁφείλουμε νά ἀναγνωρίσουμε πὼς ἡ λύσι τοῦ προβλήματος εἶναι περίπλοκη καί πὼς ἀπαιτεῖ ἐπίπονη δουλειά, πού συχνὰ ἀποβαίνει ἄκαρπη. Ἐπειδὴ τὸ θέμα εἶναι εὐρύτατο θά περιορισθοῦμε σὲ μιὰ γενικὴ ἐπισκόπησι τοῦ μὲ θάσι τίς ἔρουν τὸν μεγάλου φυσιοδὴφ Χέντιγκερ. Οἱ ἔρουνες τοῦ Βέλγου σοφοῦ ἐγίναν τελευταῖα στὸ Βελ-

γικὸ Κογκό, στὸ «Ἐθνικὸ Πάρκο» του.

Κληρονομιά τῶν μικρῶν θηλαστικῶν

Η φωλιά φαίνεται νά ἀποτελῇ τὴν πατρογονικὴ κληρονομιά πολυαριθμῶν θηλαστικῶν καί προπαντὸς τῶν μικρῶν τρωκτικῶν. Στὰ ζῶα αὐτὰ ἡ φωλιά ἀνταποκρίνεται σὲ μιὰ ζωτικὴ ἀνάγκη. Ὁ ἐπιφανὴς βιολόγος Λ. Κυενὸ διαπιστώνει τὸν ἀκόλουθο νόμο: «Εἶναι πλεονεκτικὸ γιὰ ἕνα ζῶο μὲ σταθερὴ θερμοκρασία ν' ἀποκτήσῃ τὸ μεγαλύτερο ἀνάστημα πού ταιριάζει στὸ εἶδος τῆς ζωῆς του, γιὰτὶ ἡ παραγωγή θερμότητος αὐξάνει κατὰ τὴν τρίτη δύναμι τῶν διαστάσεων του, ἐνῶ ἡ ἐπιφάνεια ἀπὸ τὴν ὁποῖαν χάνονται οἱ θερμίδες αὐξάνει μόνον κατὰ τὸ τετράγωνον». Μὲ ἄλλα λόγια, τὰ πελώρια θηλαστικά, ὅπως οἱ φάλαινες, ἔχουν συμφέρον νά εἶναι χονδρὰ διὰ νά διατηροῦν, παρὰ τὸ ψυχρὸς, μιὰ ἐσωτερικὴ θερμοκρασία ἐναρμονιζόμενη μὲ τὴ ζωὴ τους· ἀντίθετα, τὰ μικρὰ ζῶα κρυσταλλοῦν πολὺ γλήγορα. Γιὰ νά ἀναπληρώσουν τὴν ἀπώλεια τῶν θερμίδων, προσπαθοῦν νά τίς διατηροῦν τοῦλάχιστον γύρω τους, μέσα σὲ ἕνα ὅσο τὸ δυνατό μι-

κρότερο χώρο, σε μία φωλιά π.χ. στρωμένη με μαλλί.

Εκτός απ' αυτή την προστασία, ή φωλιά τὰ εξασφαλίζει και από τούς έχθρους με τις μεγάλες διαστάσεις. "Ας σκεφθούμε τη γάτα και τόν ποντικό: δύο χιλιογράμματα έναντίον είκοσι. Αναλογία: ένατο πρὸς ένα. Μπροστά σ' ένα θηρίο έξι ή επτά τόννους, ποιο ζωο δέν θάτρεχε νά κρυφτή στην πιό κοντινή τρύπα;

Ζώνη ασφαλείας

Στην αρχή ή φωλιά δέν είναι παρά μία τρύπα σκαμμένη όπουδήποτε: σε κορμούς δένδρων, σε θράχους, σε τοίχους κλπ. Τά δεινρόβια ζωα είναι πολύ δύσκολα στην έκλογή τους: ή τρύπα που θά θρούν πρέπει νά είναι στο μπόδι τους, αρκετά θαθειά και νά μήν έχη παρά μία στενή είσοδο, που δέν θά μπορεί κανείς νά την διασχίση παρά μόνο «σέρνοντας». Μετά την έκλο-

γή, τὸ ζωο θά εγκατασταθῇ ἐκεῖ καί ὕστερα ἀπὸ τίς περιοδεῖες του ἐκεῖ θά ζητήσῃ νά ξαναγυρίσῃ στὸν παραμικρὸ κίνδυνο. Ἡ σπηλιά γίνεται ή ζώνη ασφαλείας στήν «ἐπικράτειά» του. Τοῦ εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νά γνωρίζῃ στήν ἐντέλεια ποῦ ἀκριβῶς βρίσκεται ή εἴσοδος καί οἱ κινήσεις πού ὀφείλει νά κάνῃ γιά νά μῇ γίνονται πιά αὐτόματα. Ἐνας καταδιωκόμενος ποντικός ή ἀρουραῖος μέσα στήν ἀπελπισία του θ' ἀναζητήσῃ μιὰ ὁποιαδήποτε σχισμὴ γιά νά ξεφύγῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνο. Μὰ πόσο διαφορετικὴ εἶναι ή συμπεριφορά του σάν θρεθῇ μπρὸς στή δική του τὴ φωλιά! Κανένας δισταγμὸς ἀπόλυτη ἀκρίβεια κινήσεων. Ἡ γνώσι αὐτὴ τοῦ περιβάλλοντος μπορεῖ νά μᾶς φανῇ ἀστεία μετὸ πλεονέκτημα πού προσφέρει. Ὡστόσο, πολὺ συχνά εἶναι ή μοναδική ἐλπὶδα ἐπιβιώσεως.

Διαμερίσματα με ὅλα τὰ κομφορ

Μέσα στή σπηλιά, εἴτε πρόκει-ται γιά φυσικὸ κοίλωμα, εἴτε γιά στοὰ σκαμμένη ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ζωο, βρίσκουμε πάντοτε μιὰ γωνιά πρὸς εὐρύχωρη, εἰδικὰ νοικοκυρεμένη γιά τὴν ἀνάπαυσι, τὸν ὕπνο καί τὴν ἐκπαίδευσι τῶν μικρῶν του. Τά συσσωρευμένα ὕλικά εἶναι πολλὰ καί διάφορα καί συνήθως χρησιμα γιά τὸ ζωο. Εἶναι πάντα πολὺ ἀπομονωτικά. Μέσα στίς φωλιές ὀρισμένων ἀγριῶν ἀρουραίων, στὸ νότιο ἄκρο τῆς Τύνιδος, μπορεῖ κανεῖς νά θρῇ ξεφτίδια ἀπὸ μαλλί, κατεργασμένα κομματάκια ἀπὸ δέρμα καμήλας, κομμάτια ἀπὸ ὕφασματα, ὀλοφάνερα κλεμμένα ἀπὸ κατασκηνώσεις νομάδων. Μήπως τὰ πουλιά γιά νά προστατεύσουν

τὰ μικρά τους δέν κάνουν τὸ ἴδιο ὅταν πλέκουν τὴ φωλιά τους;

Πλάι στὸν κοιτῶνα βρίσκονται οἱ ἀποθήκες τροφίμων. Στίς ἀπλούστερες φωλιές δέν ὑπάρχει χώρισμα, ἀλλὰ σὲ ἄλλες ὑπάρχει. Τά ἀποθηκευμένα τρόφιμα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴ διαίτα τῶν ζῴων: ψωμὶ ξερό, φύλλα κομμένα καί ἀποξηραμένα κλπ. Στὴν Ἀφρικὴ αὐτὲς οἱ ἀποθήκες μετὰ πολλὰ κιὰ ρύζι ή κεχρί εἶναι πολὺ γνωστὲς καί σὲ ἐποχές πείνας οἱ ἀνθρωποι κάποτε θάζουν χέρι σ' αὐτὲς. Ἐνα περίεργο εἶδος πού ἀποθηκεύει ὁ γιγαντιαῖος ἀρουραῖος τῆς Σενεγάλης «Καντσουλ» εἶναι τὸ μαγειρικὸν ἄλατι. Ἀπὸ πού προέρχεται αὐτὸ τὸ ἄλατι; Αὐτὸ τὸ μυστήριον σαστίζει τρομερὰ περισσότερο τοὺς μαῦρους, γιὰτὶ τὸ ἄλατι εἶναι εἶδος πολυτιμότητος στήν ἡπειρὸ τους καί τὸ ζητοῦν με ἀπληστία. Μήπως εἶναι ἀπλῶς κλεμμένο ἀπὸ τὸ κιβώτιο τῶν ἱθαγενῶν; Τὸ μυστήριον δέν ἔχει διαλευκανθῇ.

Σ' ὀρισμένες σύνθετες σπηλιές βρίσκουμε ἐπίσης ἕνα δωμάτιον προωρισμένο γιά W. C.

Ἀρχιτεκτονικὸ συγκρότημα

Εἶται τακτοποιώντας τίς στοές τους τὰ ζωα, σέβονται ὀρισμένους κανόνες στή διαρρύθμισι τοῦ «χώρου». Ἀς δοῦμε τώρα τὴν τεχνικὴ καί σ' αὐτὸ τὸ σκάψιμο τῶν στοῶν. Οἱ στοές ἔχουν ὄχι μόνο διακλαδώσεις, ἀλλὰ πολυάριθμα ἀδιέξοδα, ἀπολύτως ἀπαραίτητα γιά νά μωρη τὸ ζωο νά κάνῃ στροφές, ἀφοῦ ποτὲ δέν θγαίνει μετὰ πίσω.

Λόγω τῆς σπουδαιότητος πού ἔχει ή εἴσοδος, ή πρώτη μέριμνα τοῦ ζῴου πού σκάβει τὴ φωλιά του δέν εἶναι ἀπλῶς νά προσανατολισθῇ ἀλλὰ καί νά προβλέψῃ

μιὰ δευτέρη βοηθητικὴ ἐξοδο. Δέν ἔχει καμμιὰ διάθεσι νά πιαστῇ σάν ποντικός στή φάκα. Μπορεῖ κανεῖς νά φαντασθῇ ὅλες τίς δυνατὲς διαρρυθμίσεις.

Στίς πιό ἐνδιαφέρουσες περιπτώσεις τὸ ζωο δέν σκάβει στήν τύχη, ἀλλὰ ἐκλέγει ἕνα φυσικὸ ὕψωμα, ἕνα λοφίσκο ἀπὸ χῶμα ή ἀπὸ ἄμμο. Νά πού βλέπουμε καθαρά τὴν κατάστρωσι ἐνὸς σχεδίου. Τὸ ζωο ἀνοίγει κατὰ κανόνα μιὰ ὀπὴ στήν πλευρά τοῦ ὕψωματος, σκάβει τὴ φωλιά του, ἀλλὰ ἀντὶ νά τὴν χαράξῃ σ' εὐθεῖα γραμμὴ—ὅποτε θά κατέληγε σ' ἕνα ἀπλὸ τοῦννελ—στρίβει τὴ στοὰ του κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά προστατεύεται πάντοτε ἀπὸ ὀρισμένο πᾶχος γῆς.

Σὸ Βελγικὸ Κογκό, ὁ Χέντιγκερ ξεσήκωσε τὸ σχέδιο τῆς φωλιάς ἐνὸς σκιούρου, ἀπ' αὐτοὺς πού ζοῦν μέσα στή γῇ. Εἶναι πολὺ περίεργο. Τὸ ζωο αὐτὸ χρησιμοποιεῖ ἕνα φυσικὸ ὕψωμα σάν ἀφετηρία, ἀλλὰ οἱ γαλιρίες του παίρνουν σχῆμα Y. Καί ὁ σοφὸς φυσιοδίφης γράφει: «Κάθε φωλιά περιέχει, τοῦλάχιστον ἕνα δωμάτιον με στρωμένο πάτωμα (σὴν περίπτωσηί μας ὑπάρχουν δύο τέτοια δωμάτια), πού πιθανῶς χρησιμεύει γιά ὕπνοδωμάτιον καί εἶναι σκαμμένο σὲ βάθος 30—40 ἐκατοστὰ τοῦ μέτρου.

Πολλὰ θά μπορούσε νά πῇ κανεῖς γιά τὴ διαρρύθμισι αὐτὴ σὲ σχῆμα Y.

Τά πλεονεκτήματά της εὐκόλα τὰ καταλαβαίνουμε: Ἀπομόνωση τοῦ κεντρικοῦ οὐσιώδους μέρους, δυνατότης ἀνοίγματος βοηθητικῶν χώρων καί ἐξόδου κινήσεως. Ἡ διαρρύθμισι αὐτὴ ἀνταποκρίνεται καί σὲ μιὰν ἄλλη ἀνάγκη τοῦ ζῴου: στήν ἀνάγκη νά βλέπῃ φῶς. Τὸ παράθυρο—ἐξοδος, εἶναι πάντοτε προσανατο-

λισμένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να δέχεται όσο το δυνατό περισσότερο φως. Δεν μπορούμε λοιπόν να μιλήσουμε για αρχιτεκτονική; Ή διαρρήγμισι σε σχήμα Υ είναι αποκλειστικό γνώρισμα των κατοικιών των σκιούρων; Δεν συναντάται στις κατοικίες των συγγενικών ζώων; Όλα αυτά πρέπει να μελετηθούν.

Ακόμη έξω από το ζωολογικό της ενδιαφέρον ή μελέτη της αρχιτεκτονικής των κατοικιών των ζώων δεν θα φώτιζε κάπως και τη συμπεριφορά των ανθρώπων; Οί σπηλιές όπου οί πρόγονοί μας κατοικούσαν επί ολόκληρες χιλι-

ετηρίδες δεν ήταν κι' αυτές φωλιές ανάλογες με τις διαστάσεις τους; Και έμεις δεν τοποθετούμε ένδεικτικώς το κρεβάτι μας σε μια γωνιά του τοίχου; Και ή συνήθεια των «ουρανών του κρεβάτιου»; Ή «ένότης της κατοικίας», που έφήρμοσε ο περίφημος Γάλλος αρχιτέκτων Λε Κορμπυζιέ, με το χαμηλό ταβάνι για το δωμάτιο αναπαύσεως και ύπνου, δεν ανταποκρίνεται άραγε σε μια φυσιολογική ανάγκη γραμμένη μέσα στην πατρογονική μας κληρονομιά, που μόνο μερικώς χρησιμοποιεί ο πολιτισμός μας;

ΕΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Υπάρχουν πολλά έξυπνα «τρυκ» αριθμητικά, με τα οποία μπορεί να καταπλήξη κανείς τους γνωστούς σε μια συναναστροφή. Ένα νόστιμο είναι το παρακάτω:

Ζητήσατε από ένα της συντροφιάς σας να γράψη σ' ένα φύλλο χαρτί—χωρίς έσεις φυσικά να το κυττάτε—τον αριθμό του τηλεφώνου του.

Τόν παρακαλείτε να τόν πολλαπλασιάση επί δύο. Μετά να προσθέση πέντε. Μετά να πολλαπλασιάση επί πενήντα και μετά να προσθέση 365 και στο γινόμενο αυτό να προσθέση και την ηλικία του. Τόν ρωτάτε τώρα τι αριθμό βρήκε.

Φαντασθήτε τώρα την έκπληξι των φίλων σας, αν τους πητε ότι ξέρετε και τόν αριθμό του τηλεφώνου και τήν... ηλικία του!

Το μυστικό είναι... γραμμένο στη σελίδα 110 των λύσεων.

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ ωερισσόλερα;

Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οί άστερίσκοι από τις έξι λέξεις με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οί πιθανότητες σχηματισμού λέξεων είναι σε μερικές άπ' αυτές πολλές. Σε μερικές όμως περιορίσαμε, χάριν αλλαγής, πολύ τόν αριθμό τών πιθανοτήτων. Έκείνο που επιδιώκει ή άσκησης αυτή, που είναι συνάμα μια διδακτική διασκέδχσις και για πολλά άτομα, είναι ο σχηματισμός λέξεων που δίνουν όσο το δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι για τη βαθμολογία θα χρησιμοποιήσετε το αλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα αντιστοιχούν τόσο βαθμοί, όσοι αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνον τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις. Επιτρέπεται όμως μόνο ή χρησιμοποίησης άρτίων λέξεων, ουσιαστικών, κυρίων όνομάτων, γεωγραφικών και έπιστημονικών όρων κ.λ.π. Πασίγνωστοι λέξεις γενικών όρων επιτρέπονται επίσης.

Μετοχές όμως, ρήματα, έπιρρήματα, αντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κ.λ.π. δεν επιτρέπονται.

Μπορείτε τώρα για σύνολο να βρήτε τους 249 βαθμούς, οί όποιοι δοαίνου με το σχηματισμό νέων λέξεων;

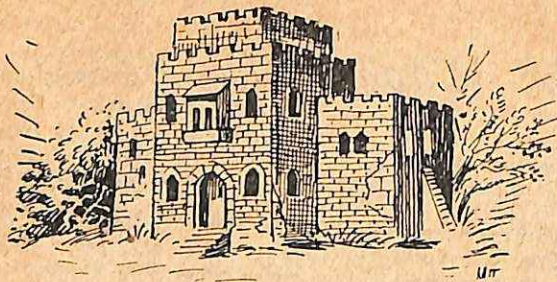
Στη σελίδα τών λύσεών μας θα βρήτε ένα παράδειγμα με μια επίσης αξιόλογη βαθμολογία, την όποία... εύχόμεθα να έχετε υπερβή.

	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
1	7	6	5	2	10	8	10	7	2	6	4	
N	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω	
	8	9	4	3	9	3	5	8	8	9	10	10
	Βαθμολογία:											
1)	*	Α	*	Α	*	*	Δ	*	Σ	=		
2)	Ε	*	*	*	Ο	Σ	*	*	Η	=		
3)	*	*	Τ	Ο	*	*	*	Ι	Α	=		
4)	*	*	*	Σ	Ο	*	Α	*	Ο	=		
5)	*	*	Α	Τ	*	*	Ν	*	Σ	=		
6)	*	Ε	*	*	Τ	*	*	Μ	Α	=		

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

(Λύσις στη σελίδα 111)

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ «ΛΩΡΕΛ ΕΝΤ»

Διήγημα

Του

LUDOVIC KENNEDY

Λίγα λεπτά προτού φθάσει τὸ ταξί πὺν θὰ τὸν πῆγαινε μαζί με τοὺς φίλους τοῦ Γκλάνβιλ καὶ Χάρλεϋ στὸ σπίτι τοῦ στὸ Χάμπερλυ γιὰ νὰ περάσουν τὸ ἀπόγευμά τους, ὁ "Αντριαν καθόταν στὸ δωμάτιό του στὸ κολλέγιο Οὐϊντον καὶ παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ στείλῃ μιὰ οἰαδήποτε καταστροφή, ὅτιδήποτε ἐκτὸς ἀπὸ τὸ θάνατο, πὺν νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ.

Τὸ Οὐϊντον ἦταν τὸ πιὸ ἀκριβὸ καὶ ἀριστοκρατικὸ σχολεῖο τῆς Ἀγγλίας. Κάθε εὐγενὴς καὶ πλούσιος, ὅπως ὁ πατέρας τοῦ Γκλάνβιλ, ἔπρεπε νὰ στείλῃ ἐκεῖ τὸ γιοῦ τοῦ. "Αν κανεὶς ἦταν σχεδὸν εὐγενὴς καὶ πολὺ πλούσιος ὅπως ὁ πατέρας τοῦ Χάρλεϋ, πάλι στὸ Οὐϊντον ἔστελνε τὸ παιδί τοῦ. "Αν ὅμως ἦταν μᾶλλον φτωχός, θὰ εἶχε τὴ φρόνησι, ὁ-

ποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦταν, νὰ μὴ στείλῃ τὸ παιδί τοῦ ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν ὅπως στὴν περίπτωσι τοῦ πατέρα τοῦ "Αντριαν εἶχε τὴν ἀσθένεια τῆς παραδόσεως.

Ὁ πατέρας τοῦ "Αντριαν εἶχε μεγάλη λατρεία γιὰ τὴν παράδοσι. Ἀκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ παπποῦ τοῦ ἐξαγοράζοντας τὴ φοίτησι στὸ Οὐϊντον με μιὰ δολόκληρη ζωὴ γεμάτη ἐξαντλητικὲς πορεῖες μέσα στὴ σκόνῃ τῶν Ἰνδιῶν. Ὡστόσο ἐκεῖνοι μπόρεσαν νὰ περάσουν τὴ ζωὴ τους σὲ ἕνα περιβάλλον καὶ ὑπὸ συνθήκες πού, ἢ αὐξήσει τῆς φορολογίας καὶ τὸ μικρὸ εἰσόδημα πὺν ἔμενε στὸν πατέρα τοῦ "Αντριαν δὲν τοῦ ἀφηναν περιθώριο νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμά τους. Γιὰ τὸ λόγον αὐτὸ καὶ ὁ πατέρας τοῦ "Αντριαν ἀναγκάστηκε νὰ μετακομίσει στὸ

Χάμπερλυ, ἕνα ἀραιοκατοικημένο προάστειο στὴν καρδιά μιᾶς περιοχῆς πὺν χρησιμοποιοῦσε ὁ στρατὸς γιὰ τὴν ἐκγύμνασι τῶν νεοσυλλέκτων. Ἦταν ἕνα μέρος πὺν ὁ κόσμος γύρω τὸ θεωροῦσε κατάλληλο μόνο γιὰ τοὺς παλιούς καραθανάδες, νὰ περνοῦν ἐκεῖ τὰ γεράματά τους. Στὸ Χάμπερλυ λοιπόν, σὲ κάποιο κτῆμα ὅπου ἄλλοτε ἦταν σταῦλος τοῦ στρατοῦ, ὁ πατέρας τοῦ "Αντριαν, διάλεξε ἕνα σπίτι πὺν θύμιζε παλιὰ στρατιωτικὰ μεγαλεῖα καὶ πὺν τὸ ἔλεγαν «Λῶρελ "Εντ». Γιὰ ἕναν οἰκογενειάρχῃ πὺν οἱ ὑλικὲς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀπὸ τὴ ζωὴ περιορίζονταν σὲ τρία λιτὰ ἀλλὰ καλὰ ἡμερήσια γεύματα τὴν ἡμέρα καὶ ἕνα θαζάκι γόμα γιὰ νὰ κολλᾷ τὰ γραμματόσημά του, τὸ μέρος ἦταν ἀρκετὰ κατάλληλο. Φαίνεται ἐπίσης ὅτι καὶ ἡ γυναίκα του, ἡ μητέρα τοῦ "Αντριαν, μιὰ γυναίκα με σπουδαῖα μαγειρικὰ χαρίσματα, ἦταν εὐχαριστημένη, μιὰ καὶ οὔτε κανένα θραβεῖο καλλονῆς μποροῦσε νὰ διεκδικήσῃ, οὔτε οἱ πολλὲς κουβέντες τῆς ἄρεσαν.

Οἱ γονεῖς ἦταν εὐχαριστημένοι δὲν ἦταν ὅμως καὶ ὁ γιοῦς.

Ὁ "Αντριαν μισοῦσε τὸ «Λῶρελ "Εντ», με ἄγριο σιωπηλὸ μῖσος. Ἐπαναστατοῦσε μέσα τοῦ ἀντικρύζοντας τὸ ἄχαρο τετράγωνο καὶ σκοτεινὸ κτίριο με τὰ γυμνὰ κόκκινα τοῦβλα πὺν ἐπρόβαλλαν στοὺς τοίχους τοῦ. Ἀνατρίχιαζε κυττάζοντας τὴ γρανιτένια πλάκα πάνω στὴν ὁποία ὁ ἀρχιτέκτων ἐκεῖνος τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐδουάρδου εἶχε χαράξει τὴν ἡμερομηνία τῆς κατασκευῆς τοῦ τερατοφυγῆματός του. Ἡ ἀντιπάθειά του γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερη. Γινόταν ἔξω φρενῶν ὅταν σκεπτόταν ὅτι στὸ σπίτι τοῦ δὲν ὑ-

πῆρχε παρὰ ἕνα μόνο μπάνιο, πάντα γεμάτο με μιὰ σκούρα σαπουνάδα μέσα στὴν ὁποία ἔπλεαν κάτι χρωματιστὲς πυζάμες καὶ κάλτσες. Ἀπὸ τὴν κουζίνα ἔβγαιναν πάντοτε περιέργες μυρωδιὲς πὺν γέμιζαν ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ. Ἰδιαίτερα τὸν στενοχωροῦσαν τὰ διάφορα στρατιωτικὰ ἐνθύμια τοῦ πατέρα του, σκορπισμένα σὲ ὅλο τὸ σπίτι, καὶ ἰδίως ἕνα ζευγάρι τεράστια ἐλεφαντόδοντα πάνω ἀπὸ τὴν εἴσοδο, πὺν ἔμοιαζαν με γοθικὸ τόξο, καὶ ἕνα γκόγκ φτιαγμένο ἀπὸ τὸν κύλινδρο ἐνὸς χάλκινου θλήματος πυροβόλου, ὑπόλειμμα κάποιας μακρινῆς λησμονημένης ἐκστρατείας.

Ὁ "Αντριαν δὲν μισοῦσε ἀπὸ πάντα τὰ πράγματα αὐτά. Πρὶν γνωρισθῇ με τὸν Γκλάνβιλ καὶ τὸν Χάρλεϋ δὲν τοῦ ἔκαναν καμμιὰ ἐντύπωσι. Ὁ Γκλάνβιλ ἦταν ὑποκόμης καὶ κληρονόμος ἐνὸς θαυμάσιου πύργου στὸ Μίντλαντ. Ὁ πατέρας τοῦ Χάρλεϋ κρατοῦσε στὰ χέρια τοῦ δολόκληρη τὴ Χάρλεϋ Πρέσς. Στοῦ Γκλάνβιλ ὁ "Αντριαν ἔπαιξε καὶ νίκησε στὸ γκόλφ τὸν πρωθυπουργό. Στοῦ Χάρλεϋ κοιμήθηκε ἀνάμεσα σὲ γαλάζια μεταξωτὰ σεντόνια καὶ ἔκανε μπάνιο σὲ μιὰ κλειστὴ κολυμητικὴ δεξαμενὴ. Τὶ θὰ ἔλεγαν οἱ φίλοι τοῦ ὅταν ἔβλεπαν τὸ «Λῶρελ "Εντ»; Ὁ "Αντριαν εἶχε τὴ γνώμη πὺν τὸ ἤξαιρε καὶ τὸν ἔπιανε ρίγος.

Τὸ μυαλὸ τοῦ ἔτρεχε ἀπελπιμένο ἀνάμεσα στὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ξεπληρώσῃ τίς υποχρεώσεις τοῦ ἀπέναντι στοὺς φίλους τοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ φόβου γιὰ τὸ ποιὲς θὰ ἦταν οἱ ἀντιδράσεις τους. Καὶ γιὰ πολὺ καιρὸ καθυστέρουσε τὴν πρόσκλησι. "Αν δὲν ἦταν ὁ καμαριέρης στὴ μέση

θά ανέβαλλε την πρόσκλησι ἐπ' ἄοριστον.

Φυσικά δὲν ἐπρόκειτο γιὰ πραγματικό καμαριέρι. Ἦταν κάποτε ὀρντινάντζα τοῦ πατέρα του καὶ ξαφνικά, χωρὶς νὰ τὸν περιμένη κανεὶς, θρῆθηκε μιὰ μέρα στὸ «Λῶρελ "Εντ", τὴν ἐπομένη ἀκριβῶς πού ἡ ὑπηρετριά τους ἦ "Ελλά ἐγκατέλειπε τὸ σπίτι. "Ὅταν ὁ "Αντριαν ἔμαθε πὼς ἔφθασε στὸ σπίτι ὁ ὑπηρετής, ἡ καρδιά του σκίρτησε ἀπὸ χαρά. Γι' αὐτὸν ἕνας ὑπηρετῆς συμβόλιζε καὶ ἐνσάρκωνε ὅλα ἐκεῖνα πού ἔλειπαν ἀπὸ τὸ «Λῶρελ "Εντ» καὶ πού ὑπῆρχε στὰ σπίτια τῶν φίλων του. "Ενας καμαριέρης στὸ «Λῶρελ "Εντ» θὰ ἀνέβαζε τὸ γόητρο τοῦ σπιτιοῦ χίλιες φορές. Τὸ σπίτι θὰ ἀποκοτοῦσε τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἐπισημότητα πού ἔκρυβε μέσα της ἡ λέξι «καμαριέρης». "Ὅταν ὁ καμαριέρης θὰ περπατοῦσε τὰ ἐλεφαντόδοντα θὰ ἔσκυβαν καὶ τὸ γκὸγκ θὰ ἔτρεμε, στὸ πέρασμά του. Ὁ "Αντριαν γαντζώθηκε στὴ σκέψι αὐτὴ καὶ δὲν τὴν ἄφισε ἀπὸ τὸ μυαλό του παρὰ μόνον τὴ στιγμή πού ἐξετάζοντάς τὴν ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τὴ θρῆκε σωστή.

Τώρα ὥστόσο, καθισμένος στὸ ταξὶ πού χιλιόμετρο μὲ χιλιόμετρο τοὺς ἔφερνε διαρκῶς πλησιέστερα στὸ Χάμπερλυ, ὁ "Αντριαν εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ πανικό. "Εβλεπε τὸν καμαριέρη ὄχι πιά σὰν κάτι τὸ μεγαλειῶδες ἀλλὰ σὰν ἕνα φαντάρο μὲ χαζὸ μοῦτρο καὶ ἀχυρένια μαλλιά πού ὁ ἀέρας τοῦ γεννοῦσε πολλὰ ἐρωτηματικά. Φαντάζονταν τὸν Γκλάνβιλ νὰ χαζεύει τὰ κόκκινα τοῦβλα καὶ τὸν Χάρλεϋ νὰ τρέμει στὸ ἀντίκρουσμα τῶν ἐλεφαντόδοντων. Τοὺς ἔβλεπε καὶ τοὺς δύο νὰ προχωροῦν πρὸς τὸ μπάνιο καὶ

νὰ τὸ βρίσκουν γεμάτο μὲ ἄπλυτες κάλτσες πού μούσκεβαν στίς σαπουνάδες.

Μιὰ ρυτίδα σχηματίσθηκε στὸ μέτωπό του καὶ κατάλαβε πὼς οἱ φίλοι του πού φλυαροῦσαν, μιλοῦσαν γι' αὐτόν.

—Τί ἔχεις; τὸν ρώτησε ὁ Γκλάνβιλ.

—Φαίνεται στεναχωρημένος, τοῦ εἶπε ὁ Χάρλεϋ, σὰν νὰ πηγαινῆς στὴ φυλακή.

Καὶ βέβαια, σκέφθηκε ὁ "Αντριαν, δὲν πέφτουν καὶ πολὺ ἔξω. Χαμογέλασε θιασμένα καὶ γύρισε πρὸς τὸ παράθυρο. Περνοῦσαν ἕνα χωριό, λίγα χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ Χάμπερλυ. Σὲ λιγώτερο ἀπὸ δέκα λεπτά θὰ εἶχαν φθάσει. Ὁ "Αντριαν ἔρριξε μιὰ ματιά στὰ χαρούμενα πρόσωπα τῶν φίλων του καὶ ἔμεινε κατὰπληκτός ἀπὸ τὴν ἀθωότητα πού εἶχε ἡ ἔκφρασί τους. Δὲν εἶχαν οὔτε τὴν παραμικρὴ ἰδέα πού πῆγαιναν. Ἦταν ἄραγε πολὺ ἀργά, σκεπτόταν, νὰ ἀρχίσῃ νὰ τοὺς προετοιμάξῃ λιγάκι; Μερικὰ λόγια ἔφθασαν στὰ χεῖλῃ του: «"Α! Ἐσχάσα νὰ σὰς πῶ παιδιὰ ὅτι εἶναι λιγάκι ἥσυχα στὸ σπίτι» ἢ «Μὴν περιμένετε τίποτα σπουδαῖο». Τὰ λόγια ὅμως πνιγόνταν στὸ στόμα του. "Ὅ,τι καὶ νὰ ἔλεγε καὶ ὅπως καὶ νὰ τὸ ἔφερνε δὲν θὰ σήμαινε παρὰ ἑλλειψι σεβασμοῦ ἀπέναντι στοὺς γονεῖς του. Καὶ προτιμοῦσε νὰ πεθάνῃ παρὰ νὰ τὸ κἀνῃ αὐτό. Καθόταν λοιπὸν ἥσυχος καὶ ὑπέφερε χωρὶς νὰ βγάξῃ μιλιὰ.

Τὸ αὐτοκίνητο πέρασε τὰ περὶχωρα τοῦ Χάμπερλυ καὶ ὁ πανικός τοῦ "Αντριαν ἔγινε ἐντονότερος. "Ὅλα κρέμονταν ἀπὸ τὸν καμαριέρη. "Αν δὲν τὰ κατέφερνε, ὁ "Αντριαν ἦταν χαμένος. Ἡ εἰκόνα τοῦ καμαριέρη, πού τὴν εἶχε διαρκῶς μπροστὰ του, ἀκτι-

νοβολοῦσε μιὰν ἄνεσι καὶ τὸν ἐτόνωνε.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔστριψε σ' ἕνα μικρὸ δρομάκο πού ὠδηγοῦσε ὡς τὴν ἐξώπορτα. Ὁ "Αντριαν ἔσκυψε μπροστὰ καὶ συγκέντρωσε τὸ βλέμμα του σὰν νὰ διέκρινε κάτι ἀπαίσιο. Εἶχε ὑπ' ὄψι του ὅτι θὰ ἔβλεπε τὰ ἀκαλαίσθητα κόκκινα τοῦβλα. Ἦθελε πολὺ νὰ κυττάξῃ τοὺς συντρόφους του γιὰ νὰ δῇ τὴν ἀντίδρασί τους. Ἀλλὰ δὲν τολμοῦσε. Τὸ ταξὶ ἔφθασε στὴν πόρτα καὶ σταμάτησε.

Τώρα πιά, σκέφθηκε, ἡ στιγμή ἔφθασε. Θ' ἀνοίξῃ ἡ πόρτα καὶ θὰ φανῇ ὁ καμαριέρης μὲ τὴ λαμπρὴ στολή του σὰν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ. Δὲν προχώρησε ὅμως ὁ καμαριέρης. Παρουσιάσθηκε ἡ μητέρα του μὲ μιὰ ἀρκετὰ μεταχειρισμένη ποδιά τῆς κουζίνας καὶ ἄπλωσε τὰ ἀλευρωμένα χέρια της. Τὰ μαλλιά της κρέμονταν σὰν ἄχυρα στὸ μέτωπό της καὶ κάθε ἄλλο παρὰ σὰν μεγάλη κυρία ἔμοιαζε.

—Τί ἀπαίσια μέρα ἡ σημερινή, εἶπε χωρὶς νὰ ἀπευθύνεται ἰδιαιτέρως σὲ κανέναν. Ἡ ἀστυνομία μόλις πρὶν ἀπὸ λίγο ἦρθε καὶ πήρε τὴν ὀρντινάντζα τοῦ πατέρα σου. Φαίνεται πὼς τὸ εἶχε σκάσει ἀπὸ τὴ φυλακή. Τί σύγχυσις γιὰ τὸν καὶμένο τὸν πατέρα σου. Φοβάμαι ὅτι τὸ φαγητὸ θὰ ἀργή-

σῃ λιγάκι καὶ θὰ πρέπη μετὰ νὰ πλύνωμε ὅλοι μᾶζι τὰ πιάτα. Δὲν θαρρεύσαι ὅμως, πρόσθεσε εὐθυμα, ὑπάρχουν καὶ χειρότερα.

Ὁ "Αντριαν δὲν ἤξερε τίποτε χειρότερο.

☆

Στὸ ταξὶ ὁ Χάρλεϋ ἔλεγε ὅτι ἂν τὸ φαί πού ἔφαγε δὲν ἦταν τὸ καλύτερο τῆς ζωῆς του, νὰ τὸν θάλουν νὰ καταπιῇ τὸ καπέλλο του. Ὁ Γκλάνβιλ ἔλεγε ὅτι ὁ πατέρας τοῦ "Αντριαν εἶχε δύο γραμματόσημα πού ἦταν βέβαιοι ὅτι δὲν τὰ εἶχε οὔτε ὁ Βασιλιάς. Ὁ Χάρλεϋ ἔλεγε ὅτι ὑπῆρχαν πολλοὶ τρόποι γιὰ νὰ φτιάξῃ κανεὶς τὴ Βασιλικὴ Πουτίγκα, ἀλλὰ αὐτὸς ποτέ του δὲν τὴν εἶχε φάει ἔτσι. Ὁ Γκλάνβιλ ἔλεγε ὅτι μὲ τὰ δύο γραμματόσημα τῶν νησιῶν Μπαρμπαντὸς πού τοῦ ἔδωσε ὁ πατέρας τοῦ "Αντριαν θὰ συμπλήρωνε τὴ συλλογή του. Ὁ Χάρλεϋ εἶπε πὼς ἂν ἐρχότουσαν καὶ αὐριο τὸ μεσημέρι γιὰ φαί δὲν θὰ φαινόταν πολὺ νωρίς. Καὶ ὁ Γκλάνβιλ εἶπε «μακάρι, μακάρι».

Ὁ "Αντριαν ὅμως, μαζεμένος σὲ μιὰ γωνιά, δὲν ἔλεγε τίποτα. Τὰ μάτια του ἔκαιγαν καὶ ἦταν ἔτοιμος νὰ κλάψῃ σὰν τὸ μικρὸ πού τοῦ στέρησαν τὸ παιχνίδι του, σὰν τὸ παιδί πού τοῦ ἀρνήθηκαν τὴ νόμιμη κληρονομία του.

Δὲν θαυματοποιοὶ κουβεντιάζουν: —Τὴν τελευταία φορὰ πού σὲ εἶδα, ὄρε παιδί μου, ἐπεδείκνυες στὸ κοινὸ σοφὸς ψύλλους. Τώρα ἐκπαίδευσίς ἐλέφαντες! —"Ε! φίλε μου! ἀναστενάζει ὁ ἄλλος. Μὲ τὰ χρόνια τὰ μάτια ἀδυνατίζουν.

Constellation

66 ΝΑΡΚΩΣΙΣ ΨΥΞΕΩΣ 99

Τοῦ
CLAUDE BART

Τὸ κατόρθωμα ἐνὸς Γάλλου γιατροῦ

Προσωπεῖον κάτωχρον, δηλώνει ὁ συνταγματάρχης διοικητῆς τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου τοῦ Χαϊφόνγκ, κουνώντας θλιβερά τὸ κεφάλι. Δὲν τοῦ ἀπομένει παρά ἐλάχιστη ὥρα ζωῆς.

— «Ἄν δοκιμάζαμε μιά «νάρκωσι ψύξεως» στὸ χειρουργικὸ τμήμα τοῦ Ναυτικοῦ; ρωτᾷει δειλὰ ἕνας νεαρὸς ἀνθυπολοχαγός. Λένε πὼς ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθε ὁ γιατρὸς Λαμπορὶ ἐφαρμόζει σχεδὸν κάθε μέρα τὴ θαυματουργή μέθοδο τοῦ ψύχους.

— Στὸ κάτω - κάτω, ἀπαντᾷ ὁ διοικητῆς διστακτικὰ, ἀφοῦ ἔτσι κι' ἄλλοιῶς εἶναι καταδικασμένος...

Ὁ τραυματίας ἦταν ἕνας νεαρὸς ἀνθυπολοχαγὸς τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν μὲ σοβαρὰ τραύματα στοὺς μηρούς καὶ στὸ ὑπογάστριο ἀπὸ χειροβομβίδα τῶν Βιετμίνχ. Ὅταν τραυματίστηκε, στὶς 27 Μαρτίου 1953, κατόρθωσε παρά τοὺς φρικτοὺς πόνους ποὺ εἶχε νὰ σταματήσει μόνος του, μὲ πρόχειρα μέσα, τὴν αἱμορραγία. Μὰ ἡ βοήθεια ἄργησε νὰ φθάσῃ καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἔμεινε πολλὰς ὥρες θογγώντας μέσα στοὺς ὀρυζῶνες, τοὺς γεμάτους ἀπὸ τὰ μολυσμένα ἐκεί-

να ζωῦφια ποὺ στέλνουν τοὺς πληγωμένους τῆς Ἰνδοκίνας μιά ὥρα ἀρχήτερα στὸ θάνατο. Τέλος, ὕστερα ἀπὸ 24 ὥρες ταξίδι πάνω σὲ ὤμους καὶ μὲ πρόχειρες ἐπιδέσεις τῶν τραυματῶν του φθάνει στὸ μεγάλο ὑγειονομικὸ κέντρο τοῦ Χαϊφόνγκ σὲ καταστάσι ἐπιθανάτιας ἀγωνίας. Παρὰ τὴν ἀνταρσία, θερμοκρασία 40ο2, σφυγμὸς ἀψηλάφητος, πίεσις ἀνύπαρκτη. Ὁ ἡλεκτροκαρδιογράφος σημειώνει πλήρη ἄρρυθμία.

— «Κοκτέιλ τοῦ ψύχους» διατάζει ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ Λαμπορὶ στὶς νοσοκόμες του, μόλις τοῦ φέρνουν τὸν τραυματία.

Καὶ τότε, αὐτὸς ποὺ ἀποκαλοῦν στὸ Παρίσι «ἄσσο τῶν χαμένων χειρουργικῶν περιπτώσεων», συγκεντρώνει ὅλες του τίς δυνάμεις. Δὲν ἔχει μόνον νὰ σώσῃ μιά ἀνθρώπινη ζωή. Πρόκειται νὰ κἀν μπροστὰ στοὺς συνάδελφους του μιά χειρουργικὴ ἐπίδειξι ποὺ ἀποτελεῖ πραγματικὴ ἐπανάστασι. Μιά ἐπέμβασι ὑπὸ ψύχος!

Ἐξηγεῖ τώρα στοὺς ἀνθρώπους μὲ τίς λευκὲς μπλοῦζες ποὺ τὸν περιστοιχίζουν τὴν ἐφεύρεσί του.

τὸ «κοκτέιλ», ἢ πιὸ ἐπιστημονικά, τὸ 4560 R P:

— Ἔως τώρα, λέει, τὰ γνωστὰ ἀναισθητικὰ παρέλυναν ἀπὸ τὸ κεντρικὸ νευρικὸ σύστημα τὰ κέντρα τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ πόνου καὶ ἐμπόδιζαν τὴν ἐπαφή του μὲ τὸ νευροφυτικὸ σύστημα ποὺ καθορίζει ὅλες τίς μεγάλες ὀργανικὲς λειτουργίες. Ἐγὼ τὸ νευροφυτικὸ σύστημα τὸ ἀφίνω προσωρινὰ κατὰ μέρος.

— Καὶ ποῖο τὸ ὄφελος; ρωτᾷ κάποιος ἀπὸ τοὺς παρισταμένους.

— Μὰ βλέπετε πολὺ καλὰ πὼς ὁ τραυματίας αὐτὸς δὲν ἀντέχει ἄλλο. Τὸ νευροφυτικὸ τοῦ συστήματος κανονικὰ θὰ ἀποτελοῦσε τὴν ἐγγύησι γιὰ τὴν ἐπάνοδό του στὴ φυσιολογικὴ λειτουργία, ἀντιδρᾷ τόσο ἀκανόνιστα ὅσο καὶ ὁ ἐγκέφαλος. Μάλιστα, ὅχι μόνον δὲν ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ ἔχει καταληφθῇ ἀπὸ πανικὸ. Ἀντὶ νὰ φυλάτῃ τίς δυνάμεις του, σκορπᾷ ἀκατάσχετα τὰ τελευταῖα ἀποθέματα λίπους, σακχάρου καὶ ὀξυγόνου.

Μὲ τὸ 4560 R P, ποὺ ἐνεργεῖ λιγώτερο σὰν ἀναισθητικὸ καὶ περισσότερο σὰν «ἀντι-σόκ», τὸ ἀπαλλάσσω ἀπὸ τὴν σκοτοῦρα τῆς ἀμύνης. Χωρὶς χειρουργικὴ ἐπέμβασι, μὲ μέσα ἀπλῶς καὶ μόνον χημικά, ἐξαφρώνω αὐτὸν τὸν τραυματία ἀπὸ τὴν σωματικὴ του ἀγωνία. Κυττάξετε πὼς ἡρεμεῖ...

Πραγματικὰ οἱ θεαταὶ βρίσκονται τώρα μπροστὰ σὲ μίαν ὀλοκληρωτικὴ ἀνατροπὴ τῆς καταστάσεως. Ἀπὸ 40ο2, ἡ θερμοκρασία πέφτει στοὺς 34ο, κατώτατο ὄριο, ὅπως μᾶς λένε τὰ γνωστὰ ἐγχειρίδια φυσιολογίας, τῆς ἐσωτερικῆς θερμοκρασίας, ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμός. Ἀναπνοὴ πολὺ ἀσθενὴς ἀλλὰ ἡρεμὴ, σφυγμὸς ἀνεπαίσθητος ἀλλὰ κανονικός. Ἐ-

παψε τὸ παραλήρημα. Ὁ τραυματίας δὲν φαίνεται ἀκριβῶς νὰ κοιμᾶται. Μᾶλλον θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς θρίσκειται σ' ἕναν ἄλλον κόσμον. Καὶ καθὼς ὁ χειρουργὸς τραβᾷ κάπως ἀπότομα τοὺς ἐπιδέσμους, ὁ τραυματίας ἀφήνει ἕναν ἐλαφρὸν ἀναστεναγμὸ.

— Σᾶς πόνεσα; τὸν ἐρωτᾷ ὁ Λαμπορὶ.

— Ναί, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, μὲ φωνὴ ποὺ μόλις ἀκούγεται, ἀλλὰ νοιώθω σὰν ὁ πόνος νὰ μὴν εἶναι δικός μου.

Καὶ ἀνατριχιάζει. Ὁ χειρουργὸς ἀμέσως αὐξάνει τὴ δόσι τοῦ «κοκτέιλ», προσθέτοντας καὶ μίαν ἐλάχιστην ποσότητα πρωτοξειδίου τοῦ ἀζώτου γιὰ νὰ πετύχῃ τὴν ἀπόλυτὴ ἀναισθησία.

— Αὐτὸ τὸ ἀνατρίχιασμα, λέει, ἀποτελοῦσε μίαν τελευταία ἀντίδρασι τοῦ ὀργανισμοῦ στὸ κρῶ, καὶ ἕνας ἄρρωστος, ποὺ θρίσκειται σὲ «νάρκωσι ψύξεως», δὲν πρέπει νὰ κρυώνῃ, γιατί ἔτσι ξεδεύει ἐνέργεια.

Ὑστερα ἀπὸ 48 ὥρες ἡρεμοῦ ὕπνου, κατὰ τὴν διάρκειά του ὁποῖο ἡ κατάστασις τοῦ ἄρρωστοῦ καὶ οἱ ἐπὶ μέρους λειτουργίες παρακολουθήθηκαν μὲ προσοχή, ὁ Λαμπορὶ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν «νάρκωσι ψύξεως». Χάρης στὴ νέα μέθοδο, ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ ἦταν καταδικασμένος, θρίσκειται τώρα στὴ Γαλλία, ὅπου ἔφθασε μὲ τὴν τελευταία ἀποστολὴ τῶν ἐπαναπατριζομένων ἀπὸ τὴν Ἰνδοκίνα.

Θέμα συζητήσεων τῶν χειρουργικῶν συνεδρίων

Τὸ πραγματικὰ ἐπαναστατικὸ αὐτὸ σύστημα ἐφευρέθηκε πολὺ πρόσφατα. Μόλις τὸ 1950, ὁ Λαμπορὶ μὲ τὸν συνταγματάρχην Ζὸμ καὶ τὸν στρατιωτικὸν για-

τρό Μπενίτ, άρχισε τις έρευνες και τὰ πειράματα πάνω στη «νάρκωση ψύξεως». Οί πρώτες δοκιμές έγιναν σὲ ποντικούς. Σήμε-ρα ἡ μέθοδος εφαρμόζεται σὲ πολλά νοσοκομεία τοῦ Παρισιοῦ, καὶ ἐπιστήμονες ἀπ' ὅλες τις χώ-ρες, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἔρχονται νὰ τὴν μελετήσουν στὸ Βάλλ ντέ Γκράς. Ἐπίσης ἔχει έγγραφη στὴν ἡμε-ρησία διάταξι τοῦ προσεχοῦς Συνεδρίου Χειρουργικῆς τοῦ Μο-νάχου καὶ τοῦ Διεθνoῦς Χειρουργι-κοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐλβετίας.

Τὸ μάθημα τῆς Ἀναπούρνα

Ο.δρ. Οὐντώ, ὁ χειρουργὸς τῆς Ἀναπούρνα, ἔχει ἐπίσης πει-σθῇ γιὰ τις θαυματουργές ιδι-ότητες τῆς νέας μεθόδου. Ἀφοῦ πάλαιψε ἐναντίον τοῦ θανατηφό-ρου κρύου τῶν Ἰμαλαίων, χρη-σιμοποίησεν τὴν τὸ σωτήριον κρύο σ' ἓνα μεγάλο νοσοκο-μεῖο τοῦ Παρισιοῦ.

Ἐκεῖ πού ἡ «νάρκωσις ψύξε-ως» κάνει πραγματικὰ θαύματα εἶναι οἱ περιπτώσεις τῶν σοβαρῶν «σόκ». Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς ὁ καταπονημένος ὁργανισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἀντεπεξέλθῃ στὴν κα-τανάλωσι τῶν δυνάμεων πού ἀπαιτεῖ μιὰ χειρουργικὴ ἐπέμβα-σις. Μάλιστα ὁ Λαμπορί πιστεῖε ὅτι σὲ περίπτωσι ἀτομικοῦ πολέ-μου, μὲ τὴν καινούργια μέθοδο, θὰ μπορούσαν νὰ ἐξοικονομη-θοῦν ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα αἵματος καὶ κυβικὰ μέτρα ὀξυγό-νου, πού θὰ χρειάζονταν γιὰ τὴν στοιχειώδη περίθαψι τῶν τραυ-ματιῶν μέσα στὶς πόλεις.

—Ἐπὶ 50 τραυματιῶν πού νο-σῆλευσα στοὺς τελευταίους ἔξη μῆνες, λέει ὁ Λαμπορί, οἱ 38 ἦ-ταν καταδικασμένοι: Πληγές, αἱμορραγίες, ἐγκαύματα, ὅλα τοῦ τελευταίου βαθμοῦ. Ἔσωσα

τοὺς 34. Ἐφέτος, στὶς 24 Φεβρου-αρίου, μοῦ ἔφεραν μιὰ γρηά 73 χρόνων, μὲ ἔλκος τοῦ δωδεκαδα-κτύλου, ἐξηληλυμένη ἀπὸ τὴν ἀ-διάκοπη ἀπώλεια αἱματος, μὲ ἀρ-τηριακὴ πίεσι στὸ μηδέν, μὲ θερ-μοκρασία 39ο8. Ἡ γυναίκα αὐ-τὴ ζοῦσε μὲ τὸν τρόπο τῆς ἐγχει-ρήσεως.

—Νὰ εἰσθε θέβαιος, γιατρέ, ὅ-τι ἡ ἐγχειρήσις θὰ μὲ σκοτώσῃ, ἔλεγε.

Στὶς 25 τοῦ μηνὸς κοιμόταν ἡσυχὰ μὲ ἐσωτερικὴ θερμοκρα-σία 31ο. Τῆς ἀφῆρεσα μὲ ὅλη μου τὴν ἡσυχία τὸ ἓνα τρίτο τοῦ στο-μάχου. Στὶς 26 τὸ πρωῒ, ξύπνησε γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὰ παρακάλια τῆς:

—Γιὰ τὸ Θεὸ γιατρέ, δὲν πι-στεύω νὰ μὲ ἐγχειρήσετε!...

Ἐνας Γερμανὸς χειρουργὸς ἔκανε καισαρικὴ τομὴ μὲ «νάρ-κωσι ψύξεως» σὲ μιὰ γυναίκα, πού ἦταν καταδικασμένη. Γιὰ πρώτη φορά, ἓνα μωρὸ πού μό-λις γλύτωσε τὸ θάνατο, ἦρθε στὸν κόσμὸ ἀπὸ ἓνα... ψυγεῖο. Ἐννοεῖται πὼς χρειάζεται ἀκό-μη πολλὴ ἐργασία γιὰ νὰ τελειο-ποιηθῇ ἡ νέα μέθοδος. Πολλὰ ση-μεῖα τῆς εφαρμογῆς τῆς πρέπει νὰ ξεκαθαρισθοῦν, ὅπως τὸ ἀνώ-τατο ὄριο ψύξεως, ὁ ρυθμὸς τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀρρώστου στὴ φυσιολογικὴ θερμοκρασία, καὶ τὸ χειρουργικὸ πεδίο στὸ ὁποῖο εἶναι προτιμότερη. Πάντως ἡ γαλλικὴ ἐπιστῆμη μπορεῖ νὰ ὑ-περηφανεύεται πού διαθέτει ἓναν ἐρευνητὴ σὰν τὸν Λαμπορί.

Ἀπὸ τοὺς ποντικούς στοὺς κρατουμένους τῶν στρα-τοπέδων συγκεντρώσεως

Φυσικά, ἓνα τόσο ἐπαναστατι-κὸ βῆμα στὴν ἐπιστῆμη δὲν ἔ-γινε χωρὶς νὰ ἔχῃ κάποια προ-

παρασκευῇ. Προτοῦ οἱ ἄνθρωποι μπορέσουν νὰ σώζονται μὲ τὸ κρύο, ἔπρεπε νὰ μάθουν νὰ σώ-ζονται ἀπὸ τὸ κρύο. Στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ τελευταῖος παγκόσμιος πόλεμος δίδαξε πολλά: Ἀπὸ τὸν πρῶτο χειμῶνα τοῦ ρωσογερμα-νικοῦ πολέμου, κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ὁποῖου ἐγιναν καὶ οἱ μεγα-λύτερες ἀερομαχίες μεταξὺ ΡΑΦ καὶ Λουφτβάφε, οἱ γιατροὶ καὶ τῶν δύο στρατοπέδων, παρα-τήρησαν ὅτι οἱ στρατιῶτες εἶχαν δύο ἐντελῶς διαφορετικοὺς τρό-πους γιὰ νὰ πεθαίνουν ἀπὸ τὸ κρύο. Ὁ πρῶτος ἦταν κλασσικὸς καὶ ἑκατοντάδες ἀλπιnistὶν ἐξερευνητῶν τῶν πολικῶν περιο-χῶν ἔχουν δώσει ὡς σήμερα τὴ συνταγὴ τῆς προφυλάξεως ἀπ' αὐτόν: «Ἀν νοιώσετε πὼς ἡ πα-γωνιά κυριεῖ τὸ σῶμα σας, ἀ-ποφύγετε πάση θυσίᾳ τὸν πειρα-σμὸ τοῦ ὕπνου γιὰτὶ δὲν πρόκει-ται νὰ ξαναξυπνήσετε». Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἑκατομμύρια Ρώ-σων καὶ Γερμανῶν στρατιωτῶν γεύθηκαν τὸν «γλυκὸ θάνατο» ὅ-ταν ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὸν κόπο ἡ τὴν αἱμορραγία ξάπλωναν στὰ χιόνια τῆς στέππας καὶ κοιμόν-ταν γιὰ πάντα.

Ἀντίθετα χιλιάδες ἀεροπόροι, σύμμαχοι καὶ Γερμανοί, θαυμά-σια στὴν ὕγεια τοὺς καὶ γεμάτοι πολεμικὴ διάθεσι, βρέθηκαν ξα-φνικά ἀπὸ τὴ θερμὴ καμπίνα τοῦ ἀεροπλάνου τοὺς μέσα στὰ πα-γωμένα νερά τῆς Μάγχης, τῆς Βορείου Θαλάσσης ἢ τῆς Βαλτι-κῆς. Πάλευαν ἀπελπισμένα μὲ τὰ κύματα καὶ ὁ ἀγῶνας αὐτὸς τοὺς ἔκανε νὰ υποφέρουν φρικτὰ.

Τὰ λῦτρα τῆς προσπάθειάς τοὺς ἦταν ἓνας θάνατος πρὶ γρή-γορος ἀπ' τῶν συναδέλφων τοὺς τοῦ ἀνατολικοῦ μετώπου. Ὅταν τὰ συνεργεῖα διασώσεως τύχαινε νὰ προλάβουν ζωντανούς τοὺς

ἀνθρώπους αὐτοὺς πού τὸ κρύο εἶχε διαποτίσει τὸν ὁργανισμὸ τους—πράγμα παράξενο—οἱ στρα-τιῶτες τοῦ ἀνατολικοῦ μετώπου διατηροῦσαν πολὺ περισσότερες ἐλπίδες διασώσεως ἀπὸ τοὺς συν-αδέλφους τοὺς τῆς Μάγχης.

Τότε ὁ δρ. Λούτς, γιατρός τῆς Λουφτβάφε, παρατηρώντας τὰ ἴχνη ἀσφυξίας πού ἔφεραν οἱ τε-λευταῖοι αὐτοί, ἀναρωτήθηκε ἂν ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου δὲν ἦταν μᾶλλον ἡ ὑπερβολικὴ κατανάλωσις ὀξυγόνου τοῦ ὁργα-νισμοῦ παρὰ τὸ ἴδιο τὸ κρύο.

Ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ 1943, κάλεσε τοὺς συναδέλφους τοῦ στὸ ἱατρικὸ ἰνστιτοῦτο τῆς γερμα-νικῆς ἀεροπορίας καὶ ἔκανε ἓνα ἐντυπωσιακὸ πείραμα: Βύθισε ἓ-να ποντικὸ στὸν ὁποῖο εἶχε κάνει ἀνασθητικὴ ἔνεσι σὲ παγωμένο νερό. Τὸ ζῶο δὲν αἰσθάνθηκε τὸ κρύο καὶ δὲν ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ τὸ ἀποφύγῃ. Ἡ θερμοκρασία του κατέβηκε προοδευτικὰ καὶ σὲ δέ-κα δευτερόλεπτα ἡ καρδιά στα-μάτησε. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα, ὁ δρ. Λούτς ἔβγαλε τὸν ποντικὸ ἀπὸ τὸ παγωμένο νερό, τοῦ ἔκα-νε τεχνητὴ ἀναπνοή, καί, ἀντίθε-τα πρὸς ὅλες τις καθιερωμένες ὡς τότε μεθόδους, τὸν θοῦτηξε ἀπότομα σὲ μιὰ λεκάνη ζεστὸ νε-ρό. Μετὰ τρία λεπτά, ὁ ποντικὸς ζώηρος καὶ ὑγιέστατος ἔτρεχε γύρω-γύρω στὸ δωμάτιο.

Τὰ πειράματα ἐπανεληφθῇσαν κατὰ τὸν πρὶ φρικαλέο τρόπο, πάνω σὲ ἀνθρώπινα πειραματό-ζωα στὰ στρατόπεδα τοῦ Νταχά-ου καὶ τοῦ Ἀουσβίτς. Καὶ μετὰ τὸν πόλεμο, ἐγιναν δοκιμὲς πάνω σὲ ἐθελοντὰς τῆς ἀμερικανικῆς ἀρκτικῆς ἀεροπορίας, πού στέ-φθηκαν ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία. Σή-μερα, στὰ ὑγειονομικὰ κέντρα τῆς Ἀλάσκας, ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1 συνταγὴ σὲ περίπτωσι ψύξεως

δεν είναι πιά «τρίψετε τὰ μέλη σας μὲ χιόνι», ἀλλὰ θάλετέ τα κατ' εὐθείαν σὲ ζεστό νερό».

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὁ Ρῶσος γιαιτρός Νεγκόφσκι εἶχε παρατηρήσει ὅτι κουρασμένοι ὄργανισμοὶ γέρων ἀντεχαν περισσότερο στὸ κρύο—ἐκτὸς σὲ περιπτώσεις συμφορήσεως—ἀπὸ εὐρωστους νέους. Μήπως αὐτὸ ὀφειλόταν στὸ ὅτι εἶχαν περάσει σὲ «ἀργὸ ρυθμὸ» ζωῆς;

Ὅταν στὶς 4 Μαρτίου 1944 τοῦ πήγαν τὸν στρατιώτη Τσερεπάνωφ θαριὰ τραυματισμένον στὸ κεφάλι καὶ μισοπαγωμένον, ἀρνήθηκε—πρὸς κατάπληξι τοῦ βοηθοῦ του—νὰ τὸν ξαναζεστάνη. Καὶ ἄρχισε ἀμέσως τὸν τρυπανισμό πάνω σὲ ἓναν ἄρρωστο, πού ἡ θερμοκρασία του δὲν ξεπερνοῦσε τοὺς 34ο.

Τὴν ὥρα τῆς ἐπεμβάσεως, ἡ καρδιά ἔπαψε νὰ χτυπάη καὶ ὁ βοηθὸς ἔβηκε στὸν τραυματία δ-

λα τὰ στοιχεῖα τοῦ «κλινικοῦ θανάτου». Στὴν περίπτωσι αὐτή, ὁ χειρουργὸς ἔχει μπροστά του ἑξηλεπτά γιὰ νὰ δράσῃ, προτοῦ ἐπέλθῃ ὁ «βιολογικὸς θάνατος».

Ὁ Νεγκόφσκι ἔκανε μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα τὸν ὑπολογισμό του: Γιὰ νὰ τελειώσῃ τὴν ἐγχείρησι, πού χωρὶς αὐτὴν ὁ θάνατος ἦταν ἀναπόφευκτος, τοῦ χρειαζόνταν 9-10 λεπτά. Τὸ κρύο θὰ τοῦ παραχωροῦσε ἄραγε τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα;

Τὰ ἔπαιξε ὅλα γιὰ ὅλα, συνέχισε τὸν τρυπανισμό καὶ μόνον ἀφοῦ τελείωσε ξαναζέστανε τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου. Θαύμα! Τὸ κρύο εἶχε ἐπιτρέψει, γιὰ πρώτη φορά, νὰ λειτουργήσῃ ἡ καρδιά μετὰ τὰ μοιραῖα ἑξηλεπτά!

Πάνω σ' αὐτὲς τὶς θάσεις ὁ Λαμπορί δημιούργησε τὴ θεωρίαν πού ἀποτελεῖ τεράστιο βῆμα τῆς σύγχρονης χειρουργικῆς.

Μιὰ κοπέλλα ζητοῦσε νὰ νοικιάσῃ ἓνα δωμάτιο. Μέρης τριγυρνοῦσε καὶ τίποτα δὲν ἔκανε. Μιὰ μέρα βλέπει σὲ μιὰ πόρτα ἓνα ἐνοικιαστήριο: «Ἐνοικιάζεται δωμάτιο». Προχωρεῖ πρὸς τὴν πόρτα γιὰ νὰ χτυπήσῃ καὶ ἐκεῖ βρίσκει ἓνα νεαρό, πού ἦταν φανερό πὺς πήγαινε γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ παρουσιάζεται μιὰ κυρία, ἡ ὁποία τοὺς λέει ἀποτομα:

—Δὲν παίρνω ἀνδρόγυνα.

Ἡ κοπέλλα κυττάζει τὸ νέο, κοκκινίζει καὶ χαμογελάει. Σὲ λίγο, ὅταν ὁ νεαρὸς ἀπομακρύνθηκε, ξαναγυρίζει καὶ χτυπάει πάλι τὴν πόρτα.

—Μὲ συγχωρεῖτε, λέει στὴν κυρία, ἀλλὰ φοβάμαι πὺς δὲν καταλάβατε. Ὁ κύριος πού ἦταν πρὶν ἐδῶ καὶ ἐγὼ δὲν εἴμαστε παντρεμένοι.

—Δὲν εἰστε παντρεμένοι; Καὶ δὲν ντρέπεσαι νὰ τὸ λές! τῆς φωνάζει καὶ τῆς κλείνει κατὰμουτρα τὴν πόρτα.

M. W.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΟΥ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ

Τοῦ
ΑΓΓΕΛΟΥ Σ. ΒΛΑΧΟΥ

Γιὰ τὴ μορφή τοῦ Ἀλκιβιάδου, μιὰ ἀπὸ τὶς πρὸ ρομαντικές μορφές τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πολλὰ ἔχουν γραφῇ ὡς σήμερα, ἀλλὰ ὑπὲρ, ἀλλὰ κατὰ. Ἡ «Ἐκλογή» δημοσιεύει ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον βιβλίον τοῦ «Ἀγγέλου Σ. Βλάχου Ὁ κύριός μου Ἀλκιβιάδης», πού μόλις ἐκυκλοφόρησε, καὶ πού, ὅπως λέει ὁ δοῦλος τοῦ Ἀλκιβιάδου πού διηγείται τὴν ἱστορία του, ἡ πρόθεσίς του δὲν εἶναι οὔτε νὰ τὸν ὑπερασπισθῇ οὔτε νὰ τὸν κατακριθῇ, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ τὸν δικαιώσῃ.

Ἀν πῆρα τὴν ἀπόφαση νὰ γράψω δὲν τὸ κάνω παρὰ γιὰ ν' ἀποστομῶσω τοὺς φθονεροὺς ἐπικριτὲς τοῦ Ἀλκιβιάδου πού σήκωσαν κεφάλι ἀφοῦ ξέρουν, οἱ δειλοὶ, πὺς δὲν μπορεῖ ὁ κύριός μου νὰ σηκωθεῖ ἀπὸ τὸν τάφο του γιὰ νάρθει νὰ τοὺς κατατροπώσῃ στὴν Ἐκκλησίαν. Ὅλοι αὐτοὶ, ὁ Κριτίας πρῶτος καὶ ὁ Πυθόδικος, μαζεῖονται καὶ ἐπινοοῦν ἐκ τῶν ὑστέρων συκοφαντίες, ὑπερβάλλουν καὶ διαστρέφουν καὶ εἶναι σὰν τὶς σφήκες τὶς λυσσασμένες, πού κάθονται σμᾶρι πάνω σ' ἓναν ὠραῖο καρπὸ γιὰ νὰ τὸν καταστρέψουν. Ἀκόμα καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ Ἀλκιβιάδου τοὺς ταραίζει, καὶ ἡ μεγάλῃ του δόξα, πού πάντα ἀντήχει σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἡ αἰγλή του, πού ἄφησε πίσω τῆς ἑνῆς φῶς πού ἀκόμα φωτίζει τὸ πανελλήνιον, τοὺς δαιμονίζει καὶ τοὺς φαρμακώνει. Μόνο τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἀλκιβιάδου ὑπάρχουν! Μόνο οἱ πράξεις, πού, στὴν ἀπελπισία του ἀπάνω, αὐτοὶ τὸν ἔσπρωξαν νὰ κάνει! Δὲν γράφω ἐδῶ τὴν ὑπεράσπισήν οὔτε τὴν ἀπολογία τοῦ κυρίου μου. Ὑπερασπίσεις καὶ ἀπολογίες ἄς μένουν γιὰ ἄλλους, μικροὺς. Ἐδῶ γράφω τὴ δικαίωσή του!

Ἡ ζωὴ τοῦ κυρίου μου, ἡ δράση του, ἦταν σὰν πύρινη φλόγα πού φώτιζε λαμπρὰ γύρω της καὶ παράσערνε τοὺς ἀνθρώπους σὲ μεγάλα καὶ τολμῆρα σχέδια. Ὁ κύριός μου ἦταν ἡ γοητεία πού συνέπαιρνε τοὺς γύρω του καὶ τοὺς ἔδινε πνοὴ καὶ πίστη. Ἦταν ἡ δύναμις πού τοὺς ἀποκάλυπτε τὶς ἀπείρους δυνατότητες πού εἶχε ἡ Ἀθήνα. Ὁ κύριός μου ἦταν ἡ φοβέρα τοῦ

πολέμου και σ' όποια μάχη ήταν εκείνος άρχηγός ή Νίκη του δάνειζε τὰ πένιλά της. Ός και τούς Λακεδαιμονίους έξευτέλισε, κάτω από τὰ τείχη τής 'Αθήνας, μπροστά στους έκθαμβούς συμπολίτες του! Είχε γενναία κι όμορφη ψυχή κι άν ήθελε νά είναι πάντα πρώτος, δέν τόκανε μεγάλο άλλο κάτι παρά από δίκαιο αίσθημα τής άνωτερότητάς του, γιατί άν θέλεις νά είσαι άρχηγός σ' όλα πρέπει νά είσαι πρώτος και νά φαίνεσαι ο καλύτερος. Τά θεία δώρα που του χάρισαν οι Μοίρες τὰ σπατάλησε άπλόχερα κι έδαπάνησε τήν υπερφυσική του ένεργητικότητα για σχέδια μεγάλα, πού, αλλοίμονο, σκόνταψαν στην παθητική στάση του Δήμου, στο φθόνο, στη στενοκεφαλιά των όλιγαρχικών! Δέν ένωσαν οι τρισάθλιοι πώς πολέμουσαν τον τελευταίο πραγματικό ήγέτη τής Δημοκρατίας. Πώς νά καταλάβει ο μικρόψυχος Νικίας ότι με τό χαμό του 'Αλκιβιάδη θά ξαναρχόντουσαν πανίσχυροι άλλοι 'Υπέρβολοι κι άλλοι Λυσικλήδες «προστάτες» τάχα του δήμου!

Για νά κόψουμε δρόμο, αντί νά πάμε από τήν 'Αγορά κι από τὸ Βασιλείο, πήραμε από τήν Ποικίλη Στοά. 'Εκεί πού βαδίζαμε κάπως διαστικά, γιατί είχαμε άργήσει, νά! ξεπετάγεται μπροστά μας, από καμιά σκοτεινή γωνιά, όπου θά παραμόνευε όπως ή άράχνη τὸ θύμα της, ο Σωκράτης!

«'Αλκιβιάδη!» εἶπε στὸν κύριό μου, πού σάστισε και σταμάτησε. «'Αλκιβιάδη! Θά σου φαίνεται παράξενο, ίσως, τὸ ότι εἰμαι ο μόνος απ' όσους θαυμάζουν τήν όμορφιά σου και τὰ νιάτα σου που δέν παύω νά βρίσκομαι όπου βρίσκεσαι και νά πηγαίνω όπου πηγαίνεις, χωρίς όμως νά σε πλησιάζω ούτε νά σου μιλά όπως κάνουν οι άθρόοι θαυμαστές σου. Σε θεβαίω πώς δέν ήταν αίσθημα ανθρώπινο πού μ' έσπρωχνε νά σου φέρνομαι έτσι ως τώρα. Ήταν κάποια έσωτερική φωνή που με τὸ πρόσταγμα της μ' έμπόδιζε νά σε πλησιάζω. "Αν σήμερα σου μιλάω, τὸ κάνω επειδή σώπασε πιά ή φωνή και εἰμαι έλευθερός νά σε γνωρίσω. "Εως τώρα κανείς βέβαια από τους θαυμαστές σου—απ' τους πολλούς και σπουδαίους που σε πλησιάζανε— δέν έμεινε άτρωτος απ' τήν υπεροψία σου. Σ' όποιον σε πλησιάζει δείχνεις φανερά πώς δέν έχεις νά ζηλέψεις κανέναν, για τίποτε, άφού οι Μοίρες σου έδωσαν άπλόχερα όλες τις χάρες. Εἶσαι πρώτ' απ' όλα ωραιότατο και καλοδεμένο παλληκάρι...»

«Πάμε νά φύγουμε...» ψιθύρισα τού 'Αλκιβιάδη, αλλά κείνος χαμογελάστος, κοκκινίζοντας από εύχαρίστηση με τὰ τελευταία λόγια τού Σωκράτη, γοητευμένος από τον τόνο τής φωνής, ούτε μ' άκουσε. 'Ο άλλος έξακολούθησε:

«...Δέν έχει ο κόσμος παρά νά σε κυττάξει για νά πειστεί πώς λέω αλήθεια. "Υστερα είσαι από τὸ μεγαλύτερο σόι τής 'Αθήνας, τής λαμπρότερης και πιό δοξασμένης πόλης στην 'Ελλάδα. Απ' τὸν πατέρα σου έχεις ένα πλήθος εύγενείς και φίλους. Εἶσαι πλούσιος, δηλαδή θά γίνεις, σε λίγο, όταν ένηλικιωθείς, και πρέπει νά όμολογήσω πώς δέν έχεις τήν ανάξια που έχουν τις περισσότερες φορές οι πλούσιοι. "Ολα τούτα σ' έκαναν ν' αποδιώχνεις όσους σε τριγύριζαν και, φανταζομαι, θ' αναρωτιέσαι γιατί άραγε εγώ, απ' όλους τους 'Αθηναίους, έπιμένω νά βρίσκομαι πάντα κοντά σου και ποιά έλπίδα μου μένει, άφού είδα, τόσες φορές, τὸ πώς αποθαρρύνεις τους άλλους!»

«'Ισως, Σωκράτη, δέν ξέρεις...» άποκρίθηκε θαρρετά ο κύριός μου, πώς από λίγο με πρόλαβες, γιατί είχα σκοπό, εγώ πρώτος, νά σου μιλήσω και νά σε ρωτήσω τί θέλεις από μένα και γιατί μ' ένοχλείς και βρίσκεσαι πάντα μπροστά μου, όπου κι άν πηγαίνω. 'Απορώ πραγματικά με τὸ φέρσιμό σου και θ' άκουσα τις έξηγήσεις σου με μεγάλη εύχαρίστηση».

«'Αν άκούσεις ήσυχα και όμορφα θά σου έξηγήσω! 'Αλλά κύτταξε καλά... γιατί μη σου φανεί παράξενο άν σταματήσω όπως άρχισα!»

«Θά σ' άκούσω, Σωκράτη! Λέγε».

«'Αν είχα τήν ιδέα, 'Αλκιβιάδη, ότι τὰ όσα σου είπα πώς έχεις, όμορφιά, κοινωνική θέση, καταγωγή, σου είναι άρκετά, καιρός είναι που θά είχα πάψει νά σε παρακολουθώ και νά σε προσέχω. 'Αλλά θά σου πώ μερικά άλλα που σκέπτεσαι για τόν έαυτό σου...»

Πήρε μιá βαθείá άναπνοή κι έξακολούθησε:

«'Αν έρχόταν κανένας από τους Θεούς και σε ρωτούσε: 'Αλκιβιάδη; Τι προτιμάς; Νά ζήσεις με τὰ όσα σήμερα έχεις χάρισματα, χωρίς ποτέ τίποτε ν' άποκτήσεις παραπάνω, ή νά πεθάνεις; Νομίζω πώς θά προτιμούσες τόν θάνατο. Γιατί ξέρεις ποιά είναι ή έλπίδα σου; "Οτι άμα μεθαύριο παρουσιαστείς στὸν Δήμο 'Αθηναίων—είναι θαρρώ ζήτημα μηνών—είσαι βέβαιος πώς θά γίνεις σύντομα άνώτερος κι από τόν Περικλή, κι από όσους άλλους ποτέ πολιτεύτηκαν. 'Ελπίζεις πώς θά γίνεις παντοδύναμος μέσα στην Πόλη και ξέρεις πώς άμα κανείς είναι πρώτος στην 'Αθήνα είναι και πρώτος σ' όλη τήν 'Ελλάδα! 'Αλλά προχωρώ και σου λέω τούτο: "Αν ο ίδιος ο Θεός έρχόταν νά σου πει: Πάει καλά, 'Αλκιβιάδη! Θά μπορείς νά κυβερνάς όλη τήν Εύρώπη, αλλά στην 'Ασία δέν θά πατήσεις τὸ πόδι σου! Πάλι θαρρώ πώς θά προτιμούσες νά πεθάνεις άν δέν μπορούσες νά γεμίσεις με τ' όνομά σου τόν κόσμο όλόκληρο, που λέει ο λόγος! Και νομίζω πώς έκτός από τόν Κύρο και τόν Ξέρξη, κανέναν άλλο από όσους έγιναν 'Ξακουστοί δέν θεωρείς άξιο λόγου. Και ίσως τώρα με ρωτούσες: Καλά, Σωκράτη! Τι σχέση έχουν όλ' αυτά με τὸ ότι δέν βαρέθηκες νά με παρακολουθείς; Θά σου άποκριθώ άμέσως, φίλε. Χωρίς έμένα ποτέ δέν θά κατορθώσεις νά επιτύχεις τὰ όσα έλπίζεις, γιατί νομίζω πώς έχω μεγάλη έπιρροή άπάνω σου. "Οπως έσύ έχεις τήν έλπίδα ότι θά κυβερνήσεις τήν 'Αθήνα, έτσι κι εγώ έλπίζω πώς θά κυβερνήσω έσένα! "Ακουσέ με! Κανείς, ούτε συγγενής, ούτε φίλος, ούτε έπίτροπος, ούτε άλλος κανείς έκτός από μένα είναι ικανός νά σου δώσει τὰ όσα επιθυμείς. Κι άν έως σήμερα τὸ δαιμόνιό μου δέν μ' άφηνε νά σου μιλήσω, τούτο όφείλεται στο ότι ήσουν άκόμη πολύ νέος και τὰ λόγια μου θά πηγαιναν χαμένα».

Ο 'Αλκιβιάδης, γοητευμένος σάν τὸ πουλί μπροστά στο φίδι, κάθισε χάρω, άκούοντας σε μιá κολώνη και γέρνοντας λίγο τὸ κεφάλι εἶπε στο Σωκράτη, που κι αυτός κάθισε σταυροπόδι αντίκρυ του.

«Τὰ λόγια σου είναι άκόμα πιό παράξενα από τή σιωπή σου, Σωκράτη. Τὸ άν ή διάγνωσή σου είναι σωστή ή όχι δέν ενδιαφέρει. Πές μου όμως! Γιατί μ' έσένα θά μπορέσω νά επιτύχω τὰ όσα σκέπτομαι νά κάνω και χωρίς έσένα θά μού είναι έντελώς άδύνατο νά τὰ κατορθώσω;»

«Δέν θά σου έκφωνήσω λόγο...» άποκρίθηκε ο Σωκράτης, «αλλά άν θέλεις μπορούμε νά τὸ συζητήσουμε».

«'Αν δέ μού πεις τίποτε άχρία...» εἶπε συνεσταλμένα ο κύριός μου.

«'Αγριο είναι τὸ νά σε ρωτά;»

«Οχι, βέβαια!»

«Και πώς θ' άρχίσουμε; Σάν νά ήταν ή διάγνωσή μου σωστή;»

«'Ας πούμε πώς είναι...»

«Λοιπόν... "Αν δέν γελιέμαι, θά ήθελες νά παρουσιαστείς στην 'Εκκλησία και νά πολιτευτείς. Δηλαδή νά δίνεις συμβουλές στους 'Αθηναίους για τὸ τι πρέπει και κάνουν. "Αν λοιπόν, τήν στιγμή που θ' ανεβαίνεις στο βήμα νά μιλήσεις, σε σταματούσα και σε ρωτούσα: 'Αγαπητέ, για πές μου! Τι ζήτημα άπασχολεί τους 'Αθηναίους κι ανεβαίνεις στο βήμα νά τους συμβουλέψεις; Είναι ζήτημα που ξέρεις καλύτερα έσύ ή που ξέρουν καλύτερα εκείνοι; Τι θ' άπαντούσες;»

«Θ' άπαντούσα πώς άν ανεβαίνω στο βήμα τὸ κάνω για νά μιλήσω άπάνω σε ζήτημα που εγώ ξέρω καλύτερα από κείνους!»

«Ποιά πράγματα ξέρεις; 'Εκείνα που έμαθες από άλλους κι εκείνα που έμαθες μόνος σου;»

«Ποιά άλλα μπορούσα να ξέρω;»

«'Αν δε με γελάει ή μνήμη, έμαθες γραμματική, πάλη και κιθάρα. Φλογέρα δεν θέλησες να μάθεις από φιλαρέσκεια...»

«Ναί, δεν έμαθα τίποτε άλλο.»

«'Όποτε λοιπόν όταν ο Δήμος θα συζητεί για γραμματική, τότε θα σιωπάς;»

«Μα τον Δία! 'Όχι!..»

«Τότε; 'Αν γίνεται συζήτηση για κιθάρες;»

«Μα όχι, Σωκράτη!» είπε πειραγμένος ο κύριός μου.

«Τότε όμολογώ πως δεν καταλαβαίνω τότε θα σιωπάς και να μιλήσεις άφου για παλαιστικά δεν νομίζω ο Δήμος να πολυσυνηθίζει να συζητεί...»

«...Τό ξέρω...»

«Τότε για ποιο ζήτημα νομίζεις πως θα πρέπει να πεις τη γνώμη σου; Που για να την πεις πρέπει να είσαι βέβαιος πως είναι άπ' όλες καλύτερη!..»

«Για τα ζητήματά μας, Σωκράτη. 'Αν πρέπει να γίνει πόλεμος ή ειρήνη κι άλλα πολιτικά ζητήματα!..»

«Θα σιωπάς δηλαδή να μιλήσεις όταν ή 'Εκκλησία θα πρέπει ν' αποφασίσει με ποιους πρέπει να κάνω πόλεμο και με ποιους να έχω ειρήνη; Για πές μου όμως; Τι επιδιώκω κάνοντας ειρήνη ή πολεμώντας;»

«Δεν σε κατάλαβα, Σωκράτη.»

«'Αλκιβιάδη...» έσκυψα και ψιθύρισα στ' αὐτί του, «ή ώρα είναι προχωρημένη κι οι φίλοι σου μάς περιμένουν. Καλύτερα να πηγαίνουμε... δεν θα τὰ βγάλεις πέρα με τούτον δώ...»

«Σιωπή, Σιλύκο!» γύρισε και μου είπε άπότομα. «Πές μου, Σωκράτη, τί νόημα έχει ή ερώτησή σου;»

«'Όταν πολεμούμε κάποιον πόλη δεν ξέρεις γιατί την πολεμούμε;»

«Και βέβαια ξέρω! Την πολεμούμε επειδή μάς άδίκησε, ή μάς άρπαξε κάτι που ήταν δικό μας, ή ακόμα επειδή μάς χτύπησε εκείνη πρώτη.»

«Δηλαδή; γενικότερα;»

«Τί θα πεί γενικότερα; Θέλεις να πεις όταν μάς άδικεί;»

«'Ακριβώς! Θα συμβουλευείς λοιπόν τους 'Αθηναίους να πολεμήσουν ποιους; 'Εκείνους που ενεργούν εναντίον μας δίκαια ή εκείνους μόνο που μάς άδικούν;»

«Αί! Μα αν αποφάσιζε κανείς να χτυπήσει εκείνους που θα είχαν δίκαιο δεν θα τ' όμολογούσε καν!..»

«Γιατί δεν είναι σωστό να πολεμούμε εκείνους που δίκαια ενεργούν!..»

«'Απολύτως!..»

«Ο κύριός μου είχε άρχισει να ξεθαρρεύει. Είχε στεναχωρηθεί στην άρχή με την ψυχρολουσία της κιθάρας και της πάλης, αλλά τώρα νόμιζε πως κατάφερε καλά. 'Ανορθώθηκε κομμάτι, σιγύρισε το χιτώνιό του και μου χαμογέλασε φιλάρεσκα σαν να ήθελε να μου πεί:

«Βλέπεις, ανόητε! Τα βγάζω πέρα μια χαρά!..»

«Ο Σωκράτης όμως ξαναρώτησε...»

«'Αγαπητέ μου 'Αλκιβιάδη. Το ζήτημα περιορίζεται σ' αυτό ακριβώς σημείο. Στο ποιος έχει δίκαιο και ποιος άδικο. 'Αλλά τί έχει συμβεί; έσύ έχασες ότι δεν έμαθες από κανέναν ποιο είναι το δίκαιο και ποιο άδικο, ή, τότε, πήγες κι άκουσες κρυφά κάποιον δάσκαλο που σου έμαθε να διακρίνεις. Ποιος είναι αυτός ο δάσκαλος, 'Αλκιβιάδη; Πές μου τ' όνομά του, να χαρείς! Για να πάω κι εγώ να μαθητέψω κοντά του και να μάθω κι εγώ...»

«Με κοροϊδεύεις, Σωκράτη;» είπε ο κύριός μου που έχασε με μιάς θάρρος του νιώθοντας πως ο άλλος τον παίρνει στο ψιλό.

«Μα τον Δία! Δεν σε κοροϊδεύω!..»

«Και τί σημαίνει, Σωκράτη, αν δεν είχα άλλον δάσκαλο! Δεν γίνεται να έχω μάθει μ' άλλον τρόπο το τί είναι δίκαιο και τί άδικο;»

«Φυσικά γίνεται... αν βρεις τον τρόπο...»

«Και νομίζεις πως δεν μπορεί;»

«'Αν κοπιάσεις; Πές μου όμως σε ποιαν ηλικία δεν ήξερες να διακρίνεις το δίκαιο από τ' άδικο; Λέγε, να μην πολυφλυαρούμε! 'Ας πούμε, πέ- ρυσι!..»

«'Ηξερες να διακρίνεις ή δεν ήξερες;»

«Μά... νομίζω πως ήξερα.»

«Και πριν από τρία τέσσερα χρόνια...;»

«Και τότε!..»

«Πριν όμως από πέντε χρόνια ήσουν παιδί και ξέρω καλά πως και τότε νόμιζες ότι ξεχωρίζεις το δίκαιο από τ' άδικο.»

«Τί θα πεί ξέρεις καλά;»

«Πολλές φορές σε παρακολούθησα όταν πήγαινες στα μαθήματά σου ή όταν έπαιζες κύβους ή άλλο τίποτε. Και δεν έμοιαζες καθόλου τότε να νοιάζεσαι για το τί είναι δίκαιο και τί άδικο, αλλά πάντα φώναζες και φιλονικούσες με τα συνομήλικά σου, τάχα πως έκαναν ζαβολιές, και πάντα έσύ έβγαίνες ο άδικημένος!..»

«Τί έπρεπε να κάνω, Σωκράτη, άφου με άδικούσαν!..»

«Ρωτάς τί έπρεπε να κάνεις άφου δεν ήξερες αν σ' άδικούν ή αν άδικείς;»

«'Αφου ήξερα, Σωκράτη!..»

«'Όποτε νομίζεις ότι και παιδί ακόμα ήξερες τί είναι δίκαιο και τί άδικο;»

«'Ηξερα, Σωκράτη» είπε πειστωμένος ο κύριός μου, που ένιωθε πως κλονίζεται και μου έρριξε μια λοξη ματιά ζητώντας βοήθεια. Πρέπει να όμολογήσω πως ένιωσα κρυφή ικανοποίηση να τον άφήσω μπλεγμένο μέσα στα δίχτυα του Σωκράτη, μια και μόνος του επέμεινε να κάτσει και να συζητήσει. «Πότε το έμαθες; Και που το βρήκες;» εξακολούθησε άμείλιχτος ο Σωκράτης.

«Δεν ξέρω τί να σου άπαντήσω! 'Ισως δεν σου άποκρίθηκα σωστά πριν. Το έμαθα νομίζω κι εγώ όπως οι άλλοι!..»

«Πάλι στα ίδια έρχόμαστε!..» άναστέναξε ο Σωκράτης. «'Από ποιόν τόμαθες;»

«'Απ' τους πολλούς! Δεν τους νομίζεις άξιους να διδάξουν;»

«Μπορούν βέβαια να σε μάθουν να παίζεις κύβους κι άλλα παιγνίδια.»

«Τη γλώσσα που μιλάω άπ' τους πολλούς την έμαθα!..»

«Μάτια μου!..» ανυπομόνησε ο Σωκράτης, «φυσικά θα μάθεις τη γλώσσα σου άπ' τους πολλούς όπως θα μάθεις κι άλλα εύκολα πράγματα. Το τί είναι ξύλο και τί πέτρα. 'Αλλά τί δίκαιο και τί άδικο! Είναι άξιοι οι πολλοί να στο μάθουν;»

«Γιατί όχι;»

«Τό έχουνε μάθει από κανέναν;»

«Δεν ξέρω!..»

«'Αν δεν το έχου μάθει από κανέναν πως μπορούν να διδάξουν κάτι που δεν ξέρουν;»

«'Σωστά μιλάς!..»

«'Όστε να που δεν έμαθες ούτε από τους πολλούς τί είναι δίκαιο και τί άδικο. Και φτάνω στο συμπέρασμα πως ο 'Αλκιβιάδης, ο ώραίος 'Αλκιβιάδης, ο 'Αλκμεωνίδης 'Αλκιβιάδης, γιός του Κλεινία και της Δεινοκιδιάδης, ο 'Αλκμεωνίδης 'Αλκιβιάδης, γιός του Κλεινία και της Δεινοκιδιάδης, δεν ξέρει τί είναι δίκαιο και τί άδικο και τί πρόκειται να παρουσιάσει στην 'Εκκλησία να δώσει συμβουλές στους 'Αθηναίους για ζητήματα που ο ίδιος δεν ξέρει...»

«Συμπάθα με, Σωκράτη, αλλά μου φαίνεται πως σπάνια οι 'Αθηναίοι και οι άλλοι 'Ελληνες σκοτίζονται για τα δίκαια και τ' άδικα. Μάλλον σκέπτονται ποιο είναι το συμφέρον τους και δεν νομίζω το συμφέρον να είναι το ίδιο με το δίκαιο, γιατί πολλοί επρόκειαν κάνοντας μεγάλες ά-

δικίες, ενώ άλλοι που πάντα στη ζωή τους ήταν δίκαιοι χαντακώθηκαν».

«'Αν νομίζεις ότι όσα είναι δίκαια είναι διαφορετικά από τα όσα είναι συμφέροντα ισχυρίζεσαι ότι ξέρεις ποιά είναι τα συμφέροντα!»

«Και τί εμποδίζει να τα ξέρω; Μη μου αρχίσεις πάλι το που τα έμαθα κι από ποιόν κι αφού δεν τάμαθα πώς τα ξέρω;»

«Πολύ καλά! 'Αφού το θέλεις δεν σε ρωτώ ποιός ήταν ο δάσκαλός σου. Κι αν σε ρωτήσω κι αν δε σε ρωτήσω το ίδιο κάνει, αφού θα φτάσουμε στο ίδιο συμπέρασμα, να παραδεχτείς δηλαδή ότι ούτε έμαθες ούτε βρήκες μόνος σου ποιά είναι τα συμφέροντα. Κι έπειδη κοκορεύεσαι και δεν σου είναι εύχρηστο να μιλούμε για το ίδιο θέμα, άς τ' αφήσουμε, ξέρεις δεν ξέρεις τί και τί συμφέρει στους 'Αθηναίους. 'Αλλά δεν μου απέδειξες ότι τα δίκαια και τα συμφέροντα δεν είναι τα ίδια. Θέλεις ρωτώντας με, όπως σε ρωτούσα πριν εγώ, να μου το αποδείξεις; 'Ισως πάλι προτιμάς να μιλήσεις χωρίς έρωταποκρίσεις...»

«Πώς δηλαδή;»

«Νά! 'Υπόθεσε πώς είμαι ή 'Εκκλησία του Δήμου. Δεν πρέπει να προσπαθήσεις εκεί να πείσεις τόν καθένα;»

«Φυσικά!»

«Δεν θα μεταχειριστείς τα ίδια επιχειρήματα για να πείσεις τόν έναν και τούς πολλούς; Λοιπόν προσπάθησε να με πείσεις πώς το δίκαιο καμμία φορά δεν συμφέρει...»

«Σωκράτη!...»

«'Εγώ λοιπόν θα σε πείσω για το αντίθετο και το μόνο που σου ζητώ είναι ν' αποκρίνεσαι στις έρωτήσεις μου.»

«Φτάνουν πιά οι έρωτήσεις!! Λέγε... σ' άκούω!»

«'Οχι, όχι! 'Αν δεν ακούσεις έσύ ό ίδιος τόν έαυτό σου να παραδέχεται πώς το δίκαιο είναι και το συμφέρον μ'ην πιστέψεις κανέναν. Για πές μου λοιπόν; Λές ότι μερικά πράγματα δίκαια που συμφέρουν κι άλλα που δεν συμφέρουν;»

«Ναί!»

«'Ωστε μερικά απ' αυτά είναι καλά κι άλλα κακά;»

«'Αρχισαν βροχή οι έρωτήσεις του Σωκράτη. 'Ο κύριός μου μόλις πράφταινε ν' απαντάει με μονόλογα: Ναί, βέβαια, φυσικά, πώς όχι, κι ό Σωκράτης, ξαναμμένος, ζωήρευε από στιγμή σε στιγμή μιλώντας πιό δυνατά, πιό έντονα, σχεδόν λαχανιαστά, σαν να βρισκόταν σ' έρωτική έξαψη. Συναρπαζόταν κάθε τόσο και κυλούσε ό λόγος του γοργά. 'Εκανε ζωηρές κινήσεις, μόρφαιζε, και μιά σπιθα είχε ανάψει μέσα στα μάτια του, που φλογερά κύτταζαν τόν κύριό μου. Μιά άστραπη πονηριάς πέρασε από το βλέμμα του και φώτισε το άσκημο πρόσωπό του όταν ρώτησε τόν κύριό μου:

«'Ωστε συ ό ίδιος λές κι όμολογείς πώς δεν ξέρεις τίποτε για τα σωστά και τα άδικα, τα καλά και τα δίκαια;»

«Τ' όμολογώ...» είπε με μισό στόμα ό 'Αλκιβιάδης.

«Κι αν τ' όμολογείς σημαίνει όχι μόνο πώς δεν ξέρεις τίποτε για τα σπουδαιότατα αυτά πράγματα, αλλά και ότι δεν ήξερες πριν λίγη ώρα ότι δεν ξέρεις τίποτε...»

«Τό φοβούμαι...»

«Τί συμφορά, 'Αλκιβιάδη! Τί έπαθες! Ούτε τολμώ να σου το πώ! 'Αλλά έπειδη είμαστε μεταξύ μας και κανείς δεν μάς ακούει σου το λέω: Συγκατοικείς με τήν άμάθεια, αγαπητέ μου, τήν πιό σκοτεινή άμάθεια! Και θέλεις να μπείς στην πολιτική πριν μορφωθείς; 'Αλλά δεν είσαι ό μόνος που τήν έπαθες. Οι περισσότεροι απ' τούς πολιτικούς μας, αν εξαιρέσεις, ίσως, τόν δικό σου τόν Περικλή και μερικούς άλλους, δεν ξέρουν τί τούς γίνεται!»

«'Ετσι είναι όπως το λές, Σωκράτη. Οι περισσότεροι από τούς πολιτικούς μας είναι ξόανα».

«Λοιπόν;»

«'Αν ήσαν σπουδαίοι κι είχαν καλή μόρφωση θα έπρεπε φυσικά εκείνος που θέλει να τούς συναγωνιστεί, να κάτσει να μορφωθεί, να ετοιμαστεί, σαν άθλητης που θα συναγωνιστεί με δυνατούς αντίπαλους! 'Αλλά έτσι που είναι αυτοί οι άθλιοι, γιατί να χάσω τόν καιρό μου! Με τα φυσικά μου χαρίσματα γρήγορα θα τούς ξεπεράσω! Πολύ γρήγορα!»

«'Αλλοίμονο, 'Αλκιβιάδη! Λές πράγματα ανάξιά σου, έσύ που έχεις τόσες αρετές!»

Ο 'Αλκιβιάδης άνοιγόκλεισε το στόμα κάτι να πεί, δεν είπε τίποτε, κύταζε κουτά τόν Σωκράτη, κι ένιωθε πώς είχε πεί κάτι που δυσάρεστήσε πολύ τόν άλλον!

«Γιατί το λές αυτό;» κατάρθωσε να ψιθυρίσει.

«'Αγανακτώ για τόν θαυμασμό που σου είχα!» άποκρίθηκε ό Σωκράτης.

«Γιατί;» είπε παραγμένος ό κύριός μου.

«Γιατί ή φιλοδοξία σου περιορίζεται στο να θέλεις να άναδειχθείς καλύτερος απ' τούς δικούς μας πολιτικούς!»

«Κι από ποιους άλλους θάπρεπε ν' άναδειχθώ καλύτερος!»

«Καλά! Δεν ξέρεις πώς ή 'Αθήνα είναι κάθε τόσο άναγκασμένη να πολεμάει πότε με τούς Λακεδαιμονίους, πότε με τούς Πέρσες;»

«Τό ξέρω!»

«Λοιπόν, αν θέλεις να κυβερνήσεις τήν 'Αθήνα θα πρέπει ν' άναμετρηθείς με τούς Βασιλείς της Σπάρτης και τόν Μέγα Βασιλέα της Περσίας! 'Οχι;»

«Νομίζω πώς έχεις δίκαιο...»

«Και φυσικά έχω δίκαιο, φίλε! 'Από ποιόν πρέπει να γίνεις καλύτερος; 'Απ' τόν Μειδία τόν όρτυκοτρόφο που τόν αγόρασες κάποτε είκοσι όρτύκια;»

«'Οχι βέβαια... αλλά νομίζω πώς οι Βασιλίδες της Σπάρτης και τών Σούτων δεν διαφέρουν πολύ από τούς άλλους πολιτικούς ήγέτες».

«'Ετσι νομίζεις, 'Αλκιβιάδη; Για έλα να παραβληθούμε μαζί τους... Και πρώτα - πρώτα στην καταγωγή τους. Οι Σπαρτιάτες Βασιλείς βαστάνε από τόν 'Ηρακλή και οι Πέρσες από τόν 'Αχιμήνη. 'Ηρακλής κι 'Αχιμήνης άπόγονοι του Περσέα, κι αυτός γιός του Δία».

«'Εγώ, Σωκράτη!» είπε έντονα ό κύριός μου, «βαστάω από τόν Εύρυσάκη κι ό Εύρυσάκης ήταν γιός του Αίαντα, κι αυτός έγγόνι του Δία!»

«Καλά, καύμενε... δεν είπα δά... Μήπως έγώ δεν βαστάω από τόν Δαίδαλο, γιό του 'Ηφαίστου, έπομένως έγγονό του Δία... 'Αλλά εκείνοι, αγαπητέ μου, οι Σπαρτιάτες και οι Πέρσες, είναι Βασιλείς παππού προς παππού μέχρι τόν Δία, ενώ έμείς είμαστε άπλοι άστοί, νοικοκυραίοι άνθρωποι. Φαντάζεσαι τί γέλια θάκανε... ό Ξέρξης άς πούμε, αν θέλοντας να τού δείξεις το «βασίλειο» του Εύρυσάκη ή το «βασίλειο» του Αιακού, τών προγόνων σου, τού έδειχνες τήν Αίγινα και τήν Σαλαμίνα! Θάπαχνε σόν χάρτη και θα εύρισκε ένα σημάδι τόσο δά! 'Εκείνο που θα ξέρεις βέβαια είναι το ότι τις γυναίκες τών Βασιλέων, στη Σπάρτη, τις φυλάγουν οι 'Εφοροι, ώστε να μ'ην υπάρξει π ο τ έ ό κίνδυνος να νοθευτεί ή γενιά του 'Ηρακλή».

«Περίεργο, έθιμο, Σωκράτη, κι άνώφελο... Είναι ποτέ δυνατόν να είναι βέβαιος κανείς...»

«'Οσο γιά τόν Πέρση Βασιλιά» έξακολούθησε ό Σωκράτης χωρίς να δώσει προσοχή στην άπρεπη παρατήρηση του κυρίου μου, «όσο γιά τόν Πέρση Βασιλιά, τόσα και τόσα είναι τα μέτρα που παίρνουν γύρω απ' τήν Βασίλισσα ώστε κανέναν ποτέ δεν διανοήθηκε ν' άμφισβητήσει τήν γνήσια καταγωγή του Βασιλόπουλου. 'Οταν γεννηθεί ό πρώτος γιός του Βασιλιά, ό διάδοχος, γιορτάζει όλόκληρο το βασίλειο της Περσίας, όλόκληρη ή 'Ασία! 'Ενώ έμεις, 'Αλκιβιάδη, όταν μάς γεννάει ή μάνα μας, εκτός απ' τή μαμή, ούτε ό γείτονας καλά καλά δεν το καταλαβαίνει... Στην Περσία το Βασιλόπουλο δεν άνατρέφεται απ' όποιον τύχει. Το φροντίζουν άνθρωποι σοφοί, που

έχουν αξία και πείρα, που τους διαλέγει ο Βασιλιάς με προσοχή μεγάλη. Όταν το Βασιλόπουλο γίνει έφτά χρονώ αρχίζει Ιππασία και ακολουθεί βασιλικό κυνήγι. "Αμα γίνει δυο φορές έφτά χρονώ, τότε του δίνουν παύλα γαυούς. Είναι τέσσερεις. Είναι οι καλύτεροι άνθρωποι της Περσίας: ο πιο φότερος, ο δικαιοτέρος, ο σωφρονέστερος κι ο γενναϊότερος. Ο πρώτος μαθαίνει την θρησκεία του Ζωροάστρη και το τυπικό της Αύλης, ο δεύτερος του μαθαίνει να μη λείπει ποτέ ψέματα, ο τρίτος του μαθαίνει να εξουσιάζει πάντα τον εαυτό του και να μην κυριεύεται από καμμιαν ήδονη. Ο τέτατος του μαθαίνει να είναι παλληκάρι και να μην φοβάται ποτέ τίποτα. Αυτά για το Βασιλόπουλο της Περσίας! Ένω έσένα, 'Αλκιβιάδη, ο Περσέας σου έδωσε για παιδαγωγό τον γέρο ξεκούτη κι άχρηστο Ζώπυρο. Πειδή δεν μπορεί να κάνει άλλη δουλειά! Όσο για τούτον δώ τον περσικό κεφάλο, τον πώς τον λένε... τον Σιλύκο... αναρωτιέμαι αν σκαμπάζει τίποτε!..."

Πειράχτηκα πολύ με τα λόγια του Σωκράτη κι έρριξα μιὰ θυμωμένη τιά στον 'Αλκιβιάδη, που άμέσως είπε:

«...Ο Σιλύκος ήταν στην Αίγυπτο, Σωκράτη, και ξέρει πολλά πράγματα!»

«...Και σέ βεβαιώ, 'Αλκιβιάδη», εξακολούθησε ο Σωκράτης που δεν έσε καμμιὰ προσοχή στη διακοπή, «και σέ βεβαιώ, πώς κανείς 'Αθηναίος κανείς δεν δίνει ούτε ένα δίσταλκο για το πώς θ' άνατραφείς, το πώς μάθεις κι αν θα γίνεις σπουδαίος ή όχι. Κι αν τώρα θέλεις να συγκριθείς μαζί τους στην πολυτέλεια και την μεγαλοπρέπεια, τα στολίσια και τα ρωδικά, τον αριθμό των δούλων και τα πλούτη, θα ντρεπόσουν και τον πιο χότερο ακόμα σατράπη και θα καταλάβαινες πώς κοντά του είναι ένα σιο και θλιβερό άνθρωπάριο!»

«Σωκράτη!...»

«Μην σου κατοφαίνεται, αγαπητέ, ή αλήθεια. Όσο για σωφροσύνη και κοσμιότητα κι άγωγή και μεγαλοψυχία κι ικανότητα κι άνδρεία και Σπάρτη, μιὰ και καρτερία και φιλοπονία, αν ήθελες να συγκριθείς με κανέναν Σπαρτιάτη συνομήλικό σου θα σου φαινόταν πώς εισαι νήπιος! Κι ως μην έχω με τα πλούτη της Σπάρτης! Είναι πολύ μεγαλύτερα απ' τα δικά μου. Δώ. Και σ' έκταση γής και σέ απόδοση και σέ αριθμό δούλων και σέ φορβεία που τρέφονται απ' τα μεγάλα λιβάδια της Μεσσηνίας. Αν περσικά για τον χρυσό ή τ' ασήμι, όλη μαζί ή 'Ελλάδα δεν έχει τον πλούτο της Σπάρτης! Από πολλές τώρα γενιές μπαίνει ο χρυσός στη Σπάρτη και δεν βγαίνει ποτέ. Όπως ακριβώς στον μύθο όταν ή άλεπού πήγε να άρρωστο λιοντάρι κι είδε στο έμπα της σπηλιάς τ' άχνάρια των ζώων είχαν μπει, αλλά κανένα χνάρι που να βγαίνει... Τα πλούτη της Σπάρτης αν συγκριθούν με τα πλούτη των άλλων 'Ελλήνων, είναι πολλά και μεγαλύτερα, αλλά αν συγκριθούν με τα πλούτη της Περσίας είναι μηδέν! Και σ' έλεω τούτο επειδή κάποτε ένας πολύ αξιόπιστος άνθρωπος που πήγε Σούσα μου διηγήθηκε πώς περπατούσε μέρα ολόκληρη για να διασχιση άγρόκτημα που ήταν ιδιοκτησία της γυναίκας του Βασιλέα. Αυτό το πού λέγανε Ζώνη κι ο καλός αυτός άνθρωπος μου είπε πώς ή γυναίκα του Βασιλέα έχει πολλά άλλα τέτοια κτήματα. Τόσα όσα στολίσια έχει της. Το ένα λέγεται Ζώνη, το άλλο Καλύπτρα, το τρίτο Πόρπη... λοιπόν πώς αν πήγαινα να πω στη Βασιλομήτορα 'Αμίστριδα, γυναίκα του Εέρση και μάνα του 'Αρταξέρξη: «'Ακουσε! Θέλει να συναγωνιστεί το γιό σου ο γιός της Δεινομάχης που έχει περιουσία τριακόσια πλέθωρα κι ο κόσμος όλος», ή 'Αμίστρις θα μ' έπαιρνε για τρελλό και θα την έβριζε, ότι ο 'Αλκιβιάδης λογαριάζει να τον άναγωνιστεί! Κι αν άκούω έλεγα πώς ο 'Αλκιβιάδης δεν είναι καλά - καλά ούτε είκοσι χρονώ, να άμόρφωτος κι άπλερος, και πώς, ενώ του λείπει ο δάσκαλός του

παι να σπουδάσει, αυτός του άποκρίνεται ότι δεν χρειάζεται κι ότι πολύ καλός είναι έτσι, τότε ή 'Αμίστρις θα ζητούσε να μάθει ποιές είναι οι έξαιρετικές άρετές του 'Αλκιβιάδη. Κι έμεις τί θ' άπαντούσαμε; Θα λέγαμε όμορφιά, καλοδεμένο σώμα, μεγάλη οικογένεια, χρήματα πολλά και ψυχή τολμηρή. Άλλά τότε, φίλε μου, θα μάς νόμιζε δυο φορές τρελλούς! Κι ή Λαμπιδώ ακόμα, ή κόρη του Λεωτυχίδη, γυναίκα του 'Αρχιδάμου και μάνα του 'Αγι (κόρη, γυναίκα, μάνα Βασιλιά!), θα χαμαγελούσε αν της έλεγα πώς έχεις σκοπό να τα βάλεις με τον γιό της! Δεν είναι ντροπή, 'Αλκιβιάδη, οι γυναίκες των έχθρών μας να ξέρουν καλύτερα από μάς τους ίδιους τί πρέπει να είμαστε και τί πρέπει να κάνουμε για να τους άναγωνιστούμε; Άλλά ως τ' άφήσαμε αυτά κι άκούσε με! 'Ακουσέ με, έμένα και το Δελφικό Μαντείο! «Γνώθι σαυτόν!» Και τότε θα ξέρεις τί πρέπει να κάνεις για να γίνεις άξιος να χτυπήσεις τους άντιπάλους σου. Τους πραγματικούς που σου είπα τώρα δά! Δεν μπορούμε να γίνουμε άνώτεροί τους, παρά μ' έπιμονη προσπάθεια, κι αν δεν θελήσεις να την καταβάλεις, τότε μην έλπιζεις να γίνεις ποτέ ξακουσμένος ούτε στους 'Ελληνες ούτε στους βαρβάρους, και μου φαίνεται πώς άλλος κανένας δεν το έπιθυμεί όσο εσύ!»

Τί ακριβώς έννοεΐλε όλαν γέλε

Για κάθε μιὰ από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε άνάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνον που νομίζετε ότι άποδίδει την ακριβή σημασία της.

7) ΚΟΡΔΑΞ.—Α: 'Ασεμνος λέξεις. Β: 'Αναΐδεια. Γ: 'Υπερηφάνεια.

8) ΜΟΡΓΑΝΑΤΙΚΟΣ.—Α: Παράνομος. Β: 'Ανίσχη καταγωγής. Γ: Δημοκρατικός.

9) ΠΑΛΙΜΒΟΥΛΟΣ.—Α: Πονηρός. Β: Σκεπτικός. Γ: 'Αστατος.

10) ΠΑΝΑΚΕΙΑ.—Α: Πενικιλίνη. Β: Θάυμα. Γ: Θαυματουργό φάρμακο.

11) ΣΑΔΙΣΜΟΣ.—Α: Χαίρεκακία. Β: Πόνος. Γ: Μνησικακία.

12) ΣΟΦΙΣΤΕΙΑ.—Α: 'Ευπνο επιχείρημα. Β: Δόλιο επιχείρημα. Γ: Ρητορική ικανότητα.

13) ΦΕΡΕΦΩΝΟ.—Α: Μεγάφανο. Β: 'Εκπρόσωπος. Γ: 'Απεσταλμένος.

14) ΧΑΡΜΑΝΙ.—Α: Μείγμα. Β: 'Εκλεκτή ποιότης. Γ: Κακή ποιότης.

1) ΑΝΕΞΙΤΗΛΟΣ.—Α: 'Ενδοξος. Β: 'Ασθητος. Γ: Που προκαλεί ντροπή.

2) ΑΤΘΙΣ.—Α: Δεσποινίς. Β: Τσιγγάνα. Γ: 'Αθηνάια.

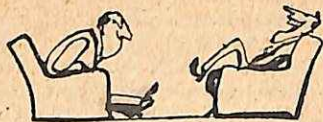
3) ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ.—Α: Προαίσθημα. Β: 'Εμπνευσι. Γ: Ζωή εντύπωση.

4) ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΟΣ.—Α: Που παράγει δυο φορές το χρόνο. Β: Που έννοείται κατά δυο τρόπους. Γ: 'Ανόητος.

5) ΘΥΜΟΣΟΦΟΣ.—Α: Θυμωμένος σοφός. Β: Εύθυμος. Γ: Με έμφυτη σοφία.

6) ΚΑΡΚΙΝΟΒΑΤΩ.—Α: Φέρονται πονηρά. Β: 'Ενεργώ με νωθρότητα. Γ: Μιλώ με ύπεκφυγές.

(Απαιτήσεις στη σελίδα 111)

Ο σκηνοθέτης στον διευθυντή του θεάτρου:

—Στην πρώτη πράξι δεν υπάρχουν σκηνικά. Οί θεαταί πρέπει νά φαντασθούν μιὰ τραπεζάρια. Καί στην δεύτερη πράξι τὸ ἴδιο, σκηνικά δεν υπάρχουν, καί οί θεαταί πρέπει νά φαντασθούν ἕνα σαλόνι.

—Καί στην τρίτη πράξι, ἐπεμβαίνει ὁ διευθυντής ἀγανακτισμένος, θά πρέπει ἐμεῖς νά φαντασθοῦμε πῶς υπάρχουν θεαταί...

Constellation

☆

Ο πατέρας συζητοῦσε μέ τὸ γιό του, πού ἄρχιζε νά βγαίνει στὸν κόσμῳ.

—Πήγαινε σέ ὅποιο θέαμα θέλεις, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Φολὶ Μπερζέρ.

—Γιατί; ρώτησε ὁ γιός.

—Γιατί θά δῆς αὐτὸ πού δεν πρέπει νά δῆς.

Μέ τὴν πρώτη εὐκαιρία, φυσικά, ὁ γιὸς ἔσπευσε στὸ Φολὶ Μπερζέρ. Καί, βέβαια, εἶδε αὐτὸ πού δεν ἔπρεπε νά δῇ: τὸν πατέρα του, καθισμένο στὴν πρώτη σειρά, μέ τὰ κιάλια κολλημένα στὰ μάτια.

Pourquoi Pas?

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Ο προϊστάμενος στὸν νέο υπάλληλο:

—Προσπάθησε νά μέ καταλάβης, παιδί μου. Ἐδῶ, μᾶς χρειάζεται ἄνθρωπος ἐνεργητικός, μέ θέλησι, ἰσχυρὸς χαρακτήρας, ἀπὸ κείνους πού ὅταν ἡ γυναίκα τους τοὺς λέει «πρέπει ὅπωςδήποτε νά ζητήσης αὐξηση!», αὐτοὶ κάνουν πῶς δεν ἀκούνε!

Constellation

☆

Κάποιος ὀνόματι Σμάιθ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι συγγενής σας.

—Ἀσφαλῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι τρελλός.

—Ἐ, μὴν τὸ παίρνετε κατάκαρδα. Σύμπτωσις!

P. M

☆

Ο φίλος: Διατήρησε ὁ θεῖός σου ἀκέραιες τίς πνευματικές του δυνάμεις ὡς τίς τελευταίες του στιγμές;

Ἄ κληρονόμος: Δὲν ξέρω. Ἡ διαθήκη θά ἀνοιχτῇ αὔριο...

P. M.

Γιὰ νά γνωρίσετε μέ τὸ παιχνίδι τοὺς φίλους σας

Τὸ μαγικὸ

“Τί,, καὶ “Γιατί,,

Τοῦ

JOHN E. GIBSON

Δὲν εἶναι δύσκολο βέβαια νά γνωριστῇτε πρόχειρα μέ τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ νά τοὺς γνωρίσετε ὅμως κατὰ θάθος εἶναι κάτι ἐντελῶς διαφορετικό.

Οἱ ψυχολόγοι ἑνὸς κολλεγίου τοῦ Λὸς Ἀντζελες ἔβηκαν ἕναν τρόπο πού θά σᾶς βοηθήσῃ μέσα σὲ λίγα λεπτά νά ἀνακαλύψετε τὸν βαθύτερο ἑαυτὸ καὶ τὴν προσωπικότητα ἑνὸς ἀνθρώπου. Θά ἀπογοητευθῇτε ἴσως ἀπὸ τὴν ἀπλότητα τῆς μεθόδου, ἀλλὰ οἱ ψυχολόγοι πού τὴν ἀνακάλυψαν χρειάστηκαν ἕξι χρόνια γιὰ νά τὴν τελειοποιήσουν. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ ψυχολόγος Νταϊνθιντ Κόλ μεταχειρίστηκε ἑκατοντάδες φοιτητὰς τοῦ κολλεγίου γιὰ ὑποκείμενα τῶν πειραμάτων του. Τὰ ἀποτελέσματα ἦταν καταπληκτικά.

Ὁ καθηγητὴς Κόλ καὶ οἱ συνεργάτες του ἀνακάλυψαν ὅτι, κάνοντας σὲ ἕνα ἄνθρωπο δύο ἐρωτήσεις —ἀπὸ τίς ἀπαντήσεις του— νά ἀνοίξουν τὴν πόρτα τῆς προσωπικότητός του, καὶ νά ἀποκαλύψουν τὸν χαρακτήρα καὶ τὰ μυστικά συναισθήματα πού τὸν κυβερνοῦν.

Ἡ πρώτη ἐρώτησι:

—“Ἀν ἐπρόκειτο νά γίνετε ζῶο, τί ζῶο θά θέλατε νά εἴστε, καὶ ἡ δεύτερη:

—Γιατί;

Σταματήστε ἐδῶ! Καὶ δοκιμάστε τίς δυὸ αὐτὲς ἐρωτήσεις στὸν ἑαυτὸ σας. Ρωτήστε τον καὶ ἀπαντήστε μέ εὐλικρίνεια. Συνεχίζοντας ὕστερα τὴν ἀνάγνωσι τοῦ ἄρθρου θά δῆτε πόση σημασία εἶχαν οἱ ἀπαντήσεις σας γιὰ τὸν ψυχολόγο.

Ἡ σημασία τοῦ «τί» καὶ τοῦ «γιατί»

Ἡ πρώτη ἐρώτησις εἶναι ἐκείνη πού ὁδηγεῖ στὸ κρίσιμο σημεῖο. Ἡ δεύτερη ὅμως δίνει τὸ κλειδί τοῦ μυστηρίου. Ἀς πάρουμε ἕνα παράδειγμα ἀπὸ τίς χιλιάδες ἀπαντήσεις τῶν φοιτητῶν. Μιὰ κοπέλλα εἶπε: «Θά ἤθελα νά ἤμουνα πεταλούδα...». Καὶ ὁ λόγος: «Γιατί οἱ πεταλοῦδες ζοῦν μιὰ ἀμέριμνη, ἀνεύθυνη ζωή, πετώντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι... Μοιάζει νά εἶναι εὐκόλη ἡ ζωὴ τους». Ἡ ἀπάντησι μᾶς λέει πολλά. Ἡ κοπέλλα δεν συμπαθεῖ καὶ πολὺ τὴ δουλειά, δὲν

τῆς ἀρέσουν οἱ εὐθύνες, θέλει νὰ ζῇ ἐξέγνοιαστα σὲ ἕνα εὐχάριστο περιβάλλον. Εἶναι ὁ τύπος πού θὰ τῆς ἄρεσε νὰ παίρνη τὸ πρωῒ-νό της στὸ κρεβάτι καὶ νὰ θασανίζη ἕναν ἄντρα πού θὰ τὴν περιέβαλλε μὲ πολυτέλειες καὶ ἀνέσεις.

“Οποιοὺς ἀγαπᾷ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ σκυλιὰ

Οσὸσο ἕνας κοινὸς ἄνδρας θὰ περνοῦσε καλύτερα τὴ ζωὴ του μὲ τὴν κοπέλλα πού ἔδωσε τὴν ἀκόλουθη ἀπάντησι: «Θὰ προτιμοῦσα νὰ ἤμουνα πουλί, γιατί τὰ πουλιὰ περνοῦν τὴν πιὸ εὐτυχισμένη οἰκογενειακὴ ζωὴ ἀπὸ τὰ περισσότερα πλάσματα. Εἶναι συνήθως χαρούμενα καὶ φιλήσυχα. Ἀκόμη θὰ μοῦ ἄρεσε νὰ πετώ».

Δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι ψυχολόγος κανεὶς γιὰ νὰ καταλάβῃ πὼς ἡ κοπέλλα αὐτὴ εἶναι ὁ «οἰκογενειακὸς» τύπος, μὲ χαρίσματα ἀφοσιώσεως καὶ σταθερότητος, πού θὰ τὴν ἔκαναν θαυμάσια σύζυγο καὶ πολὺ καλὴ μητέρα. Ἡ ἀπάντησί της δείχνει ἀκόμη πὼς τῆς ἀρέσει ἡ ἡσυχία καὶ πὼς δὲν ἔχει τὴν τάσι νὰ γκρινιάζῃ ἢ νὰ τσακώνεται. Σημειώστε ὅμως πὼς θέλει πότε-πότε νὰ «πετᾷ» καὶ καλὰ θὰ κάνῃ ὁ ἄνδρας της νὰ τὴν πηγαίνει καὶ κανένα ταξιδάκι.

Ἄς πάρουμε τώρα ἕναν ἄνδρα πού θὰ ἤθελε νὰ εἶναι σκύλος: «Θὰ προτιμοῦσα νὰ γίνω σκύλος. Οἱ σκύλοι συνήθως τρέφονται καλὰ, ἔχουν στέγη καὶ πολλὲς περιποιήσεις. Ἐχουν λίγα προβλήματα καὶ καμμιὰ ἔγνοια». Αὐτὸς ὁ φίλος μας δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη στὶς δυνάμεις του, ἔχει τὴν τάσι νὰ στηρίζεται στοὺς ἄλλους καὶ δὲν αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἀσφαλῆ. Ἴσως ὁ

ταν ἦταν μικρὸς νὰ τὸν παραχάιδεψαν καὶ ἔτσι νὰ μὴν ἔμαθε ποτὲ νὰ τὰ θγάξῃ πέρα μόνος του. Προτιμᾷ νὰ ἀποφεύγῃ τὰ προβλήματα του, παρὰ νὰ τὰ ἀντιμετωπίζῃ. Εἶναι ὁ ἐξαρτώμενος τύπος.

Ὁ πειθήνιος τύπος

Μιὰ ἄλλη κοπέλλα ἤθελε νὰ εἶναι σκύλος, καὶ νὰ γιατί: «Ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ ἤθελα νὰ ζῶ κοντὰ τους. Θὰ μοῦ ἄρεσε νὰ κάνω ὅ,τι μοῦ ζητοῦσε ὁ κύριός μου καὶ θὰ αἰσθανόμουν ἀσφαλῆ καὶ εὐχαριστημένη. Θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς εὐχαριστῶ ὅσο μπορῶ».

Εἶναι φανερό πὼς ἡ γυναίκα αὐτὴ ἔχει πειθήνιο χαρακτήρα, εἶναι πρόθυμη νὰ εὐχαριστῇ τοὺς ἄλλους, θέλει κάποιος νὰ τὴν κυβερνᾷ καὶ ἔχει μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ στοργή. Ἀγαπᾷ πραγματικὰ τοὺς συνανθρώπους της, ἔχει κατανόησι καὶ ἀγάπη γιὰ τοὺς ἄλλους.

Νὰ ὅμως καὶ μιὰ ἀπάντησι πού ἀπεκάλυψε μιὰ ἐντελὴς ἀντίθετη προσωπικότητα: «Θὰ ἤθελα νὰ γίνω κουνάβι... Δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους». Ἄραγε πόσο ἀντικοινωνικὸς θὰ μπορούσε νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

Κουνάβια, τίγρεις καὶ λεοντάρια!!!

Θὰ πρέπῃ νὰ σημειώσουμε ἐδῶ πὼς τὸ κουνάβι εἶναι ἕνα ζῶο πού τὸ διάλεξαν πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους πού ἔδειξαν μεγάλη πρότιμησι στὴ συντροφιά τοῦ... ἑαυτοῦ τους. Παράδειγμα: «Θὰ ἤθελα νὰ γίνω κουνάβι. Μπορεῖ κανεὶς ἔτσι νὰ βρισκεται μόνος του ὅπου ὥρα θέλει». Ἡ πάλι: «Κουνάβι. Γιατὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ

διώχνῃ τοὺς ἐνοχλητικοὺς συντρόφους ὅποτε θέλει».

Ἀνθρώποι μὲ ἐπιθετικὸ καὶ δεσποτικὸ χαρακτήρα διάλεξαν τὸ λεοντάρει καὶ τὴν τίγρι. Παράδειγμα: «Θὰ ἤθελα νὰ γίνω λεοντάρει. Εἶναι ὁ βασιλιάς τῶν ζώων καὶ μπορεῖ νὰ κάνῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσει. Τρώει ὅ,τι καὶ ὅποιον θέλει. Εἶναι μονάρχης στὸ βασίλειό του».

Παρ' ὅλο πού ὁ ἄνθρωπος πού ἔδωσε αὐτὴ τὴν ἀπάντησι μπορεῖ νὰ φαίνεται ἥρεμος καὶ καλλιεργημένος τύπος, εἶναι φανερό πὼς τὰ πρωτόγονα ἐνστικτά του δὲν εἶναι καὶ πολὺ βαθιά κρυμμένα. Ἀγαπᾷ τὴ δύναμι, εἶναι κατὰ θάσιν ἐγωϊστής, καὶ θὰ ἦταν ἱκανὸς νὰ φερθῇ σκληρὰ καὶ περιφρονητικὰ στοὺς ἄλλους.

Ἀνθρώποι πού ὅταν ἐρωτήθηκαν ἔδειξαν πὼς ἦταν ματαιόδοξοι, οἰηματοί καὶ εἶχαν τὴν τάσι νὰ αὐτοθαυμάζωνται, ἔδωσαν ἀπαντήσεις σὰν αὐτὴν: «Θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι ἕνα ὁμορφο ἄλογο κούρσας. Γιατὶ τὰ ἄλογα αὐτὰ τὰ περιποιοῦνται πολὺ καὶ εἶναι τόσο ὠραία ζῶα».

Καὶ μιὰ κοπέλλα ἀπάντησε πὼς «Θὰ προτιμοῦσε νὰ ἦταν ἐλάφι. Εἶναι ὁμορφο ζῶο, μὲ μακρὰ ὠραία πόδια. Καὶ κινεῖται μὲ πολλὴ χάρι».

Ἡ ἀνενόχλητη ἀμοιβάδα

Οἱ ἀπαντήσεις ἀπεκάλυψαν ὅλους τοὺς τύπους τῶν χαρακτήρων. Ἕνας π.χ. ἤθελε νὰ εἶναι ἀμοιβάδα γιὰ νὰ μὴ χρειάζεται νὰ σκέπτεται, νὰ αἰσθάνεται, νὰ ἐργάζεται, νὰ ἀγωνίζεται ἢ νὰ κάνῃ ὅτιδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ ὑπάρχῃ.

Παρουσιάστηκε ἀκόμη ἡ πρακτικὴ—καὶ λίγο ὑστερόβουλη—κοπέλλα πού εἶπε: «Ἄν ἔπρεπε

νὰ γίνω ζῶο, θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι τό... Μίκυ Μάους. Δὲν θὰ ἦταν ἄσκημα νὰ κερδίζω μερικὰ λεπτὰ καὶ νὰ βλέπω τὸ ὄνομά μου σὲ τεράστιες ρεκλάμες».

Αὐτοαποκαλύψεις

Οἱ ψυχολόγοι αὐτοὶ τοῦ Ὁξιντένταλ Κόλλετζ τοῦ Λὸς Ἀντζελες παρατήρησαν πὼς ἡ μέθοδος μὲ τίς ἐρωτήσεις γιὰ τὸ ζῶο ἐφαρμόζεται σὲ ὅλους. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὅσοι ἐξετάστηκαν φανέρωσαν μὲ τίς ἀπαντήσεις τοὺς γνωρίσματα τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ χαρακτήρα τους. Καὶ εἶναι φανερό πὼς κανένας δὲν θέλησε νὰ δείξῃ τὸν καλύτερο ἑαυτό του γιὰτι κανεὶς δὲν φαντάστηκε τὸν ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τῶν ἐρωτήσεων.

Ἡ ἐξαετὴς αὐτὴ ἐρευνα ἔδειξε πὼς καὶ μιὰ ἄλλη παρόμοια ἐρώτησι ἦταν πολὺ ἀποκαλυπτικὴ. «Τί ζῶο δὲν θὰ θέλατε καθόλου νὰ εἶσθε καὶ γιατί;» Καὶ γιὰ νὰ δῆτε πόσο χαρακτηριστικὲς ἦταν οἱ ἀπαντήσεις σὰς παραθέτουμε μερικὰ παραδείγματα:

«Δὲν θὰ ἤθελα καθόλου νὰ εἶμαι μερμήγκι. Τὰ μερμήγκια εἶναι πολὺ συμβατικά πλάσματα. Ἡ ζωὴ τους εἶναι τόσο τυπικὴ, τόσο μεθοδική, τόσο συστηματοποιημένη ὥστε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτε πρὸς τοῦτο ἀπ' αὐτὴν». Εἶναι φανερό πὼς ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἕναν ἀτομικιστὴ. Τοῦ ἀρέσει νὰ δείχνῃ πρωτοβουλία καὶ δὲν συμπαθεῖ πολὺ τὴν ρουτίναν καὶ τὴν πειθαρχία.

Ὅχι στὸ κλουβί

Δὲν θὰ μοῦ ἄρεσε καθόλου νὰ εἶμαι καναρίνι. Ἐχουν ὁμορφο κελάδημα, ἀλλὰ ζοῦν σχεδὸν ὅλη τους τὴ ζωὴ κλεισμένα σὲ κλουβί. Δὲν γνωρίζουν

καμμιὰ περιπέτεια καὶ ποτὲ δὲν ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοκιμάσουν τὴν τύχη τους. Ἡ ζωὴ τους μοιάζει ἀνώφελη καὶ ἄδεια». Ὁ νέος αὐτὸς ἔχει κέφι γιὰ τὴ ζωὴ, αὐτοπεποιθὴς καὶ ἀνεπτυγμένο τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας.

Ἡ πιὸ περιεκτικὴ ἀπάντησι ἔλεγε: «Δὲν θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι πελαργός, — δὲν ἀγαπῶ τὰ μωρά!». Καὶ ἕνας ἄλλος: «Ὁχι ζῶω χωρὶς μυαλό, γιὰτὶ μοῦ ἀρέσει νὰ σκέπτομαι».

Ἕνας κοινωνικὸς νεαρὸς δὲν θὰ ἤθελε νὰ εἶναι λεοντάρι γιὰτὶ τὰ λεοντάρια «ζοῦν μοναχικὰ καὶ δὲν μποροῦν νὰ χαροῦν τὴν κοινωνικὴ ζωὴ».

Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειώσουμε πὼς τὰ 80% τῶν ἀπαντήσεων ἀπεκάλυψαν ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀκόλουθους τέσσερις γενικοὺς τύπους προσωπικότητος.

1. Τὸν αὐτάρκη τύπο. Μὲ τὴν ἀνάγκη ἢ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος, ἐλεύθερος ἀπὸ περιορισμούς (ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ εὐθύνες) καὶ νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴ σὲ ἄλλους ἀνθρώπους.

2. Τὸν κοινωνικὸ καὶ δεμένο μὲ τὸ περιβάλλον του τύπο. Μὲ τάσι πρὸς τὴν ὁμαδικὴν ζωὴν, τὴν κοινωνικὴν χρησιμότητα, μὲ διάθεσιν νὰ ἐργάζεται μὲ ἄλλους, καὶ μὲ ἰσχυρὸ τὸ αἶσθημα τῶν οἰκογενειακῶν εὐθυνῶν.

3. Τὸν ματαιόδοξο ἐγωκεντρικὸν τύπο. Μὲ διάθεσιν γιὰ αὐτοθαυμασμό, καὶ προσπάθειαν νὰ κάνῃ ἐντύπωσιν στοὺς ἄλλους μὲ τὴν ἱκανότητάς του.

4. Τὸν ἀβέβαιο καὶ ἀσταθῆ τύπο. Μὲ ἔλλειψιν αὐτοπεποιθήσεως καὶ φόβον γιὰ τὸ περιβάλλον του. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφυγῇ ἀπὸ τὴν εὐθύναν ἢ νὰ βρῇ κάποιον νὰ στηριχθῇ ἐπάνω του.

★

Ἡ μέθοδος «Τί — Ζῶω — Θά — Θέλατε — Νὰ — Εἴστε;» ἐφαρμόστηκε καὶ ἀναπτύχθηκε γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ στὴν ἔρευναν τῆς προσωπικότητος. Ἐχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη χρησιμότητα: μπορεῖ νὰ γίνῃ ἕνα ὠραῖο παιχνίδι σὲ μιὰ συντροφιά. Δοκιμάστε το στοὺς φίλους σας καὶ θὰ δῆτε πόσο ἀληθινὸ εἶναι.

Οἱ μεγάλοι ζωγράφοι

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ

Τοῦ

THOMAS CRAVEN

Ἀπὸ τὸ τεῦχος αὐτὸ ἀρχίζουμε τὴ δημοσίευσιν μιᾶς σειρᾶς πορτραίτων μεγάλων ζωγράφων ποὺ ἀπόθεσαν ἀνεξίτηλη τὴ σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας τους στὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης. Ἔτσι οἱ ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς» θὰ ἔχουν μιὰ δολοκληρωμένη εἰκόνα τῆς πορείας τῆς ζωγραφικῆς ἀπὸ τὴν Ἀναγέννησιν ἕως σήμερον. Ἀρχίζουμε μὲ τὸν Λεονάρδον Ντὰ Βίντσι, ποὺ ὑπῆρξε ὄχι μόνον ἕνας ἀθάνατος καλλιτέχνης, ἀλλὰ καὶ τὸ πιὸ πολύμορφο πνεῦμα τῆς Ἀναγεννήσεως.

Στὰ πενήνταδύο τοῦ χρόνια ὁ Λεονάρδος ντὰ Βίντσι ἔγραψε στὸ σημειωματάριό του:

«Στις 6 Ἰουλίου τοῦ 1504, ἡμέραν Τετάρτη, σὲ τὴν ἐπὶ τὸ πρῶν, πέθανε ὁ Κύριος Πιέρο ντὰ Βίντσι, συμβολαιογράφος στὸ Παλάτσο ντὲλ Ποντέστα, πατέρας μου. Ἦταν ὀγδόντα χρόνων καὶ ἄφησε δέκα γιουὺς καὶ δύο κόρες».

Αὐτὸ μονάχα. Δὲν γράφει ποὺ θενά ὅτι ὁ γιὸς αὐτοῦ ποὺ ἀναφέρεται στὸ θάνατον τοῦ πατέρα του, ὁ πιὸ ἀκτινοβόλος νοῦς ποὺ παρουσιάστηκε ποτὲ στὴ ζωγραφικὴ, ἦταν κατὰ ἕνα μέρος ἕνας ἐπιστήμονας χωρὶς συμβατικὰ αἰσθήματα. Σὰν καλλιτέχνης, ὁ Λεονάρδος ὑπῆρξε συναισθηματικὸς καὶ τρυφερός, ἀλλὰ σὰν ἐπιστήμονας ἦταν ἀπομονωμένος καὶ κλεισμένος στὸν ἑαυτό του. Ἡ-

ταν μιὰ μεγαλοφυΐα ποὺ θάδιζε μόνη, πολὺ πιὸ μπρὸς ἀπὸ τοὺς συγχρόνους της. Ἰσως νὰ ὑπάρχη καὶ ἕνας ἄλλος λόγος γι' αὐτὴν τοὺς ἐπιφυλακτικότητας ἀπέναντι στὸν πατέρα του: Ὁ Λεονάρδος ἦταν νόθος. Ἡ μητέρα του, μιὰ χωριατοπούλα 16 χρόνων, παρέδωσε τὸ γιό της στὸν πατέρα του καὶ παντρεύτηκε κάποιον τεχνίτη.

Τὸ παιδί δὲν κράτησε καμμιὰ ἀνάμνησιν ἀπὸ τὴν νεαρὴν μητέρα του. Εἶναι ὅμως γνωστὸ ὅτι ἀπ' αὐτὴν κληρονόμησε τὴν προσωπικὴν του γοητεία, τὰ γερά καὶ λεπτὰ χέρια του καὶ τὰ χρυσαφένια μαλλιά του. Στὸν πατέρα πάλι χρωστᾷ τὸ εὐρὸστο παρουσιαστικόν του, τὴν καλὴν του ὑγείαν καὶ τὴν λαχτάραν τῆς ζωῆς. (Ὁ γεροδικηγόρος εἶχε παντρευτῇ τέσσερις φορὰς καὶ τὸ μι-

Ενας δικηγόρος δημοσίευσεν στὴν ἐφημερίδα μιὰ ἀγγελίαν, στὴν ὁποία ζητοῦσε σωφὲρ. Τὴν ἄλλην μέραν παρουσιάσθηκε ἕνας ὑποψήφιος.

— Ἐσύ; τοῦ λέει ὁ δικηγόρος μόλις τὸν εἶδε. Ἐσὺ νὰ γίνῃς δικός μου σωφὲρ; Ἐσὺ τὸν ὁποῖον ὑπερήσπισα πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε μέρες σὲ μιὰ ὑπόθεσιν ποὺ σὲ κατηγοροῦσαν ἐπὶ ληστεία!

— Μάλιστα, κύριε, ἐγώ! Εἶπατε τόσα καλὰ λόγια γιὰ μένα στὸ δικαστήριον, ποὺ νόμισα πὼς θὰ εἴστε πολὺ εὐτυχὴς νὰ μὲ πάρετε στὴν ὑπηρεσίαν σας!

κρότερο παιδί του γεννήθηκε 50 χρόνια μετά το μεγαλύτερο, τον Λεονάρδο).

Πρώιμες εκδηλώσεις της μεγαλοφυΐας

Μετά τα παιδικά του χρόνια, που πέρασαν πάνω στα βουνά που γειτονεύουν με το χωριό Βίντσι, ο Λεονάρδος έγινε δεκτός στο σπίτι του πατέρα του, στη Φλωρεντία. "Αν

και την εποχή εκείνη τα «παιδιά του έρωτα» δεν θεωρούνταν στιγματισμένα, έν τούτοις οι έτεροθαλείς αδελφοί και οι αδελφές του δεν έπαψαν να του φωνάζουν κατά πρόσωπο πώς ήταν ένας νόθος και να θρίσκουν αυτή την πρόφασι για να τον διώξουν από το πατρικό σπίτι. Τον ζήτησαν γιατί έβλεπαν με τι θεία χαρίσματα ήταν προικισμένος και γιατί καταλάβαιναν πώς ήταν προωρισμένος να καταλάβει την πιο εξέχουσα θέση στον κόσμο του πνεύματος.

Το πρώιμο πνεύμα του Λεονάρδου εύρισκε διέξοδο προς διάφορες κατευθύνσεις — μαθηματικά, μουσική, ζωγραφική — φτιάχνοντας μελωδίες για φλάουτο, ανάγλυφες εικόνες και σχεδιάζοντας ζωά στο παιχνίδι τους, πρόσωπα και λουλούδια. Στά δεκατρία του χρόνια, σύμφωνα με τη συνήθεια της εποχής, πήγε ως μαθητευόμε-

νος στο εργαστήριο ενός καλλιτέχνη: Τοῦ Βερόκκιο, μεγάλου γλύπτη και ζωγράφου και ανθρώπου με πλατειά καλλιέργεια. Η Φλωρεντία, η αστραφτερή αυτή πολιτεία της Τοσκάνης, άπλωνόταν μπροστά του στο άπόμελο της δύναμης και του μεγαλείου της. Επί κεφαλής της θρυσκόταν ο Λορέντζο ο Μεγαλοπρεπής.

Έμεινε δώδεκα χρόνια κοντά στον Βερόκκιο, ζώντας λιτά στο σπίτι του δασκάλου. Η φήμη του διαρκώς μεγάλωνε και κατά γενική ομολογία τα χαρίσματά του ήταν μοναδικά σ' όλη την Ιταλία.

Στά χρόνια της μαθητείας του όπως και πιο ύστερα, στα πρώτα χρόνια της ελεύθερης καλλιτεχνικής του σταδιοδρομίας, ο

νοῦς του Λεονάρδου βρίσκεται σε διαρκή κίνηση. Πειραματιζόμενος συνεχώς, όχι μόνο πάνω στα φαινόμενα της Τέχνης, αλλά και πάνω σε κάθε κλάδο της Έπιστήμης, αποκτά τεράστια φήμη. Στη ζωγραφική λύνει διάφορα τεχνικά προβλήματα. Και, πρώτος από τους νεώτερους επιστήμονες, παρατηρεί με κάθε λεπτομέρεια την οργανική ζωή και θάζει σε εφαρμογή τις θεωρίες του στο εργαστήριό του. Μοιβεΐ για να πετύχει τη σύνθεσι Τέχνης και Έπιστήμης, ελπίζοντας να φθάση

«Η Παρθένος, ο Ίησους και η Άννα». Τοῦ Λεονάρδου ντὰ Βίντσι

τελικά στην αϋθόρμητη δημιουργία, σαν τον ίδιο το Θεό!

Από την πρώτη του καλλιτεχνική περίοδο στη Φλωρεντία, μόνο τρεις πίνακες σώζονται: «Ο Άγιος Ίερώνυμος» στο Βατικανό, «Η Προσκύνησι των Μάγων» στο Ουφίτσι και «Η Παρθένος των Βράχων» στο Λούβρο, που κανένας τους δεν είναι τεχνικά τέλειος, ενώ οι δυο είναι ατελείωτοι. Έν τούτοις στα χρόνια εκείνα ζούσε με μεγάλην άνεσι, είχε υπηρέτες και σταύλο και το συμπέρασμα είναι ότι ασφαλώς θα έφτιαξε περισσότερα έργα από εκείνα που σώζονται.

Η Φλωρεντία δεν τον χωρεί

Ο Λεονάρδος δεν ένοιωσε τη Φλωρεντία πολύ κοντά του, παρ' όλη τη φήμη της ως πνευματικού και καλλιτεχνικού κέντρου. «Το μέρος αυτό το σπίξει ή παρουσία ένεχυροδανειστών, θυροδοψών, τραπεζιτών και συνωμοτών», γράφει στο σημειωματάριό του, «και είναι πολύ έπαρξια για μένα». Και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, στα τριάντα του χρόνια, μπήκε στην υπηρεσία του Δουκῆ του Μιλάνου, αφού του εξέθεσε τις Ικανότητές του σε μια έπιστολή που είναι άριστο έργο αντικειμενικής αυτοαναλύσεως. Παρουσιαζόταν ως στρατιωτικός και πολιτικός μηχανικός, ως γιατρός, έφευρέτης φοβερών πολεμικών μηχανών και τέλος ως γλύπτης και ζωγράφος που δεν είχε το ταίρι του. Η έπιστολή αυτή αποτελεί ένα έκπληκτικό ντοκουμέντο, που αν είχε γραφή από άλλον, θα έπρεπε να λογαριάζεται σαν άποκῆμα ύπερβολικής αλαζονείας. Ανάμεσα στα άλλα, έγραφε:

«Κατέχω μιὰ μέθοδο κατασκευῆς πολὺ ἐλαφρῶν φορητῶν γεφυρῶν ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν καταδιώξι τοῦ ἐχθροῦ ἢ σὲ περίπτωσι ὑποχωρήσεως. Ἐπίσης φτιάχνω καὶ ἄλλες πολὺ ἰσχυρότερες, ἄκαυστες, εὐκόλα συναρμολογούμενες. Ἐχω μικρὲς φορητὲς βόμβες ποὺ ρίχνουν βρόχῃ θλημάτων καὶ ποὺ ὁ καπνὸς τοὺς τρομοκρατεῖ τὸν ἐχθρό. Μπορῶ ἀκόμη νὰ κατασκευάσω κλειστὰ θαγόνια, ἀσφαλὴ καὶ ἄτρωτα, τὰ ὁποῖα, προχωρώντας μέσα στὶς γραμμὲς τοῦ ἐχθροῦ, θὰ τσακίζουν καὶ τοὺς ἰσχυρότερους ἄνδρες. Καὶ πίσω ἀπὸ τὰ θαγόνια αὐτὰ θὰ ἀκολουθῇ τὸ πεζικὸ, ἀσφαλισμένο, χωρὶς νὰ συναντᾷ ἐμπόδια. Μπορῶ νὰ κατασκευάσω πεδινὰ πυροβόλα ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ χρησιμοποιοῦνται συνήθως. Σὲ καιρὸ εἰρήνης, πιστεύω ὅτι μπορῶ νὰ παραβγῶ ὁποιοδήποτε στὴν ἀρχιτεκτονική. Μπορῶ νὰ κατασκευάσω σχέδια γιὰ δημόσια κτίρια ἢ ἰδιωτικὲς κατοικίες καὶ νὰ ὀδηγήσω τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος σὲ ἄλλο. Ἀκόμη μπορῶ νὰ ἐκτελέσω ἔργα γλυπτικῆς — μαρμάρινα μπουντζίνα ἢ ἀπὸ τερρακόττα. Καὶ ἂν κανένα ἀπὸ ὅσα ἀναφέρω πιὸ πάνω φανῇ ἀδύνατο ἢ ἀνεφάρμοστο, εἶμαι ἔτοιμος νὰ τὸ δοκιμάσω σὲ ὁποιοδήποτε μέρος εὐαρεστηθῇτε νὰ διατάξετε, προσφέροντάς σας τὶς ὑπηρεσίες μου με κάθε δυνατὴ ταπεινοφροσύνη».

Ο Ντὰ Βίντσι στὸ Μιλάνο

Στὸ Μιλάνο, ὁ Λεονάρδος ἐξήσσε χωρὶς ἐπίδειξι, με τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς βοηθοὺς του, ζωγράφιζε τὶς εὐνοούμενες τοῦ Δουκῆ, ὀργάνωσε πολλὰ φεστιβάλ καὶ ἔδωσε στὴν αὐλὴ κάποιον καλλιτεχνικὸ τόνον. Ἡ παραμονὴ του

στη Βόρειο Ιταλία είναι αξιομνημόνευτη για τρία πράγματα: Για την αδιάκοπη εργασία του πάνω σ' ένα γιγαντιαίο ξφιπποάγαλμα, που στο τέλος δεν χύθηκε στο μέταλλο για τη συμπλήρωση του «Σημειωματαρίου» του, που είναι ένα κείμενο στο οποίο έχει συγκεντρωθεί το ανθρώπινο πνεύμα στις πιο ύψηλές του εκδηλώσεις και τέλος για τον «Μυστικό Δείπνο», τον περιφημότερο ζωγραφικό πίνακα του κόσμου.

Όταν οι Γάλλοι πέρασαν τις Άλπεις και αιχμαλώτισαν τον προστάτη του Δούκα, ο Λεονάρδος φρόντισε να μη στην υπηρεσία του Κάισαρα Βοργιά ως στρατιωτικός μηχανικός και να γυρίσει στη Φλωρεντία.

Ρώμη — Γαλλία

Γρήγορα όμως θαρέθηκε την πόλη και ξεκίνησε τώρα για τη Ρώμη, μόνο και μόνο για να αντιμετωπίσει έναν «πόλεμο» από μέρους του Ραφαήλ και του προστάτη του Πάπα Λέοντος Χ.

Αφού σπατάλησε άσκοπα δυο χρόνια στην Αιώνια Πόλη, μιά μέρα έφυγε ξαφνικά για τη Γαλλία, όπου από καιρό τον καλούσε ένας ένθουσιωδης θαυμαστής του, ο Βασιλιάς Φραγκίσκος ο Α'. Έγκατεστημένος τώρα σ' έναν πύργο στην Τουραίνη, άρχισε επί τέλους να νοιώθει τον εαυτό του συμφιλιωμένο με τον κόσμο και μιά μέρα έγραψε στο σημειωματάριό του με τη σταθερή αριστερότερη γραφή του: «Όταν νόμιζα ότι είχα μάθει πώς να ζω, είχα μόνο μάθει πώς να πεθαίνω».

Ήρεμα και γαλήνια πρόσφερε την ψυχή του στο Θεό και στην Παρθένο και όταν πέθανε, στα 67 του χρόνια, έπακολούθησε μιά ατέλειωτη σειρά από λειτουργίες

για την ανάπαυση της ανώτερης αυτής ψυχής...

Ο Λεονάρδος υπήρξε φυσιογνωμία δλύμπια και θα μπορούσε κανείς να ψάξει στα χρονικά της Τέχνης, από την αρχή ως το τέλος, χωρίς να κατορθώσει να βρει άλλοι ζωγράφο τόσο απόλυτα κύριο του υλικού του.

Τίποτα, είτε στο οικογενειακό του περιβάλλον, είτε στη φύση, δεν έτάραξε την αυτοκυριαρχία του και δεν τον έκανε δούλο του πάθους. Κυβέρνησε τα πάντα σαν απόλυτος κυρίαρχος, με τη θεία συνθετική δύναμη του 'Αρχιτέκτονος του Σύμπαντος. Μοχθώντας συνειδητά για την καθολικότητα, κατώρθωσε να πλησιάσει στο σκοπό του περισσότερο από ό,τι όποιοςδήποτε άλλος άνθρωπος, μ' όλο που ο σκοπός αυτός ήταν τόσο πολυσύνθετος.

Η τέχνη του αγκαλιάζει τα πάντα

Καμιά γυναίκα δεν τον συγκίνησε ποτέ, και από καμμι-
ας τις χάρες δεν γοητεύθηκε σαν άνθρωπος. Τις είδε πάντοτε όλες, σαν καλλιτέχνης και μόνο. Κι' όταν τύχαιναν στο δρόμο του γυναίκες, τις ζωγράφιζε σαν έμβλημα της ούράνιας όμορφιάς όπως την «Παρθένο των Βράχων» ή σαν ψυχολογικά αινίγματα όπως τη μορφή της Μόνα Λίζα ή της αισθησιακής Λήδας. Έχοντας πάντα στο νου του το τέλειο, εργαζόταν άργα - άργα, μοχθοῦσε. Έτσι δημιούργησε λιγότερα έργα από όποιονδήποτε άλλον ζωγράφο πρώτης σειράς. Παρ' όλα αυτά, τα σχέδιά του είναι άφθονα και αποτελούν τα πιο τέλεια δείγματα του είδους αυτού. Κάθε τι ωραίο, ακόμη και ανθρώπινα ωραίο, πεθαίνει — εκτός

από την Τέχνη», έλεγε και τα σχέδιά του έχουν όλα τη σφραγίδα της προσπάθειας για το αιώ-
νιο. Χιλιάδες από τα έργα του αυτά σώζονται σε διάφορες συλλογές, μερικά με πατέλ (είδος που ο ίδιος ανακάλυψε), άλλα με κόκκινη κιμωλία και τα περισσότερα με άπλο μελάνι. Περισσότερο απ' όλα σχεδίασε άλογα, τα δικά του θαυμάσια άλογα, σε διάφορες στάσεις. Το σχέδιό τους προδίνει την αγωνία του έρευν-
τη ανατόμου. Κατώρθωσε να «άνθρωποποίησε» τα ζώα αυτά μ' ένα τρόπο που ουδέποτε ξανάγινε πριν ή μετά απ' αυτόν. 'Ακόμη σχεδίασε και τοπογραφικούς χάρτες εκπληκτικής ακρίβειας και στην ανατομία δεν τόν έφθα-
νε κανείς, εκτός ίσως από τον ευ-
ερέθιστον εκείνον νεαρό συμπα-
τριώτη του, τον Μιχαήλ 'Αγγε-
λο. Έκανε ανατομία σε τριάντα περίπου πτώματα και υπήρξε ο πρώτος που ζωγράφισε το ανθρώ-
πινο έμβρυο μέσα στη μήτρα.

Εκτός από τις σπουδές του γυμνού, για τις οποίες χρησιμο-
ποίησε συχνά ως μοντέλλα πώ-
ματα από το νεκροτομείο ή αυ-
λικούς, ζωγράφισε στα 21 του χρόνια το πρώτο αυτότελες τοπίο της Δυτικής Τέχνης. Ήταν ένα σχέδιο της κοιλάδας του 'Αρνου, το οποίο ακολουθήσαν ύστερα από χρόνια άλλα σχέδια που πα-
ρίσταναν ακαθόριστα σχήματα συννέφων, τόσο άφηρημένα, όσο και τα έργα των κυβιστών του 20ού αιώνα. Όσο για τα λου-
λούδια του, καθένα τους αποτε-
λεί κι' ένα μικρό άριστούργημα.

Η Μόνα Λίζα και ο Μυστικός Δείπνος

Προσκολλημένος στο ιδεώδες της τελειότητας, ο Λεονάρδος

άφησε λίγα έργα ζωγραφικής, έργα στα οποία σώμα και ψυχή συνταιριάζονται από ένα καλλι-
τέχνη που πειθαρχούσε και στα δυο. Δημιούργησε τον τύπο της χαμογελαστής γυναίκας σύμφω-
να με το παράδειγμα των 'Ελλή-
νων της 'Αρχαϊκής εποχής, όμο-
λογώντας ότι και ο Θεός θα στό-
λιζε μ' ένα χαμόγελο το πρόσω-
πο της τέλειαις γυναίκας όταν την φιλοτεχνούσε. Όταν έφτια-
νε τα προσχέδια του «Μυστικού Δείπνου», διέκοψε για λίγο για να ανακαλύψει έναν νέον τύπο...
κρεατομηχανής! Και δεν πρέπει να ξεχάσουμε πώς και η προεργα-
σία που έγινε για την πραγματο-
ποίησι του μοναδικού αυτού στον κόσμο πίνακα, θα σκότωνε άσφα-
λως ένα μέτριο καλλιτέχνη. Πε-
ριδιάβαζε στο γκέμπο του Μιλάνου με το σημειωματάριο στο χέ-
ρι ζητώντας έκφραστικά πρόσω-
πα, μελετούσε την έκφρασι των καταδίκων λίγο πριν τους κρεμά-
σουν για ν' αποδώσει τη φυσιο-
γνωμία του 'Ιούδα, και τέλος, ύ-
στερα από δυο χρόνων αναζητή-
σεις, ανακάλυψε το κατάλληλο μοντέλλο στο πρόσωπο ενός νεα-
ρου 'Ισραηλίτη.

Ο «Μυστικός Δείπνος», που σήμερα δυστυχώς έχει ξεθωριά-
σει, ήταν το πρώτο έργο που πα-
ρουσίασε τον ψυχολογικό αντί-
κτυπο μιάς δραματικής πράξεως — δηλαδή την έκφρασι του προσώ-
που των 'Αποστόλων μετά την φράσι του 'Ιησού «Είς εξ υμών παραδώσει με».

Δυο φορές μόνο, όπως τουλάχιστον λέει η παράδοσι, ο μεγάλος δάσκαλος κατέβαλε όλες του τις δυνάμεις για να ζωγραφίσει πορτραίτα γυναικών: Μιά για να άπεικονίσει τον άρχαιο μύθο της «Λήδας με τον κύκνο», έναν πίνα-
κα που σήμερα δεν υπάρχει πιά.

άλλα πού αν κρίνουμε από τὰ ἀντίγραφα πού σώζονται ἀποτελεῖ μιὰ ἀσύγκριτη σύλληψι τοῦ πιὸ λεπτοῦ πόθου. Καὶ ἄλλη μιὰ γιὰ νὰ φτιάξῃ τὴ «Μόνα Λίζα», τὴ γυναίκα πού τὸ βλέμμα της, ὅπως εἶπε ὁ Γκωτιέ, «ἀν καὶ κλείνει μιὰ θεῖα εἰρωνεία, ὑπόχεται ἀτέλειωτες ἡδονές».

Ἡ «Μόνα Λίζα» εἶναι ἴσως ὁ τελειότερος ζωγραφικὸς πίνακας τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Πρόσωπο καὶ χέρια συνθέτουν τὸ ωραιότερο ἔργο τέχνης πού ἔγινε ποτέ. Τὸ μοντέλλο ἦταν ἡ κυρία Λίζα, τρίτη σύζυγος τοῦ Φραντζέσκο ντέλ Τζιοκόντο, μιὰ πολὺ θελκτικὴ γυναίκα, ὅπως λένε. Ὁ σύζυγος ἦταν ζωέμπορος, ἐνῶ ἡ Λίζα, ψυχὴ συναισθηματικὴ, ἐρχόταν νὰ ποζάρῃ μόνη στὸ ἀτελιὸ τοῦ Λεονάρδου. Γιὰ τὴν προσωπογραφία αὐτὴ ἔγιναν περισσότερες συζητήσεις παρὰ γιὰ ὅποιονδήποτε ἄλλο ἔργο τέχνης. Γιὰ τὸ χαμόγελο της δόθηκαν χίλιες δυὸ ἐρμηνείες. «Ἄλλοι τὸ «χαρκτηρίσαν μυστηριώδες, ἄλλοι ζήτησαν νὰ τὸ ἐρμηνεύσουν μὲ φροῦδικές θεωρίες καὶ ἄλλοι ἰσχυρίστηκαν πὼς δὲν ἔχει κανένα νόημα.

Τὸ χαμόγελο αὐτὸ δὲν εἶναι πρωτότυπο. Ἀνάλογη ἔκφρασι βρίσκουμε στὶς θεές τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, στὰ γλυπτὰ τοῦ Βερρόκκιο καὶ σὲ ἄλλους πίνακες τῆς ἐποχῆς του. Κάθε καλλιτέχνης, ἰδίως ὅταν πρόκειται γιὰ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἠθελεῖ τοῦ εὐνοεῖ μιὰ ὀρισμένη ἐκφραστικὴ διάθεσι καὶ δημιουργεῖ ἕνα τύπο προσώπων γιὰ νὰ ἐνσαρκώσῃ τὴ διάθεσι αὐτῇ. Ὁ Λεονάρδο γιὰ ἀτομικοὺς λόγους ἀγαποῦσε νὰ ἀποδίδῃ τὸ χαμόγελο καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιῇ γιὰ νὰ

δίδῃ ζωὴ καὶ ψυχὴ στὰ πρόσωπά του. Ὅσα λέγονται γιὰ τὸ χαμόγελο τῆς Τζιοκόντας προήλθαν ἀπὸ τὸ ρομαντικὸ κουτσομπολιὸ γύρω στὸ μοντέλλο καὶ στὸν καλλιτέχνη. Σύμφωνα μὲ τὶς παλιές αὐτές ἱστορίες, τὸ μοντέλλο ἦταν μιὰ παράξενη καὶ μυστηριώδης γόησσα, μιὰ Σφίγγα, πού τὸ χαμόγελό της παγίδευε τὴν ψυχὴ ἑνὸς μεγάλου καλλιτέχνη καὶ τὸν ἔκανε νὰ δημιουργήσῃ τὴν εἰκόνα ἑνὸς ἀδιαπέραστου μυστηρίου. Ἴσως ἡ ἀλήθεια νὰ εἶναι —παρὰ τὸν ρομαντικὸ μῦθο— ὅτι ὁ Λεονάρδος θρῆκε τὸ χαμόγελο τῆς Λίζας ἀπλῶς καὶ μόνο «καλλιτεχνικὰ χρῆσιμο». Ἐργάστηκε γιὰ τὸ πορτραῖτο αὐτὸ ἀδιάκοπα ἐπὶ τρία χρόνια. Ζωγράφιζε τὴ Λίζα μόνο τὴν ὥρα πού σουρούπωνε, καθισμένη ἀνάμεσα σὲ ἱριδες καὶ κρίνα, τὰ ἀγαπημένα της λουλούδια, πλάι σὲ πηγές πού κελάρυζαν, ἐνῶ κοντὰ της μουσικοὶ ἔπαιζαν τὶς μελωδίες πού τὴ συγκινοῦσαν περισσότερο.

Ἐκεῖνο ὅμως πού δείχνει ἀνάγλυφα μὲ πόσῃ ἀγωνία ἀναζητοῦσε τὸ τέλειο, εἶναι ὅτι στὸ τέλος θεώρησε τὸ πορτραῖτο τοῦ ἡμιτελὲς καὶ τὸ πήρε μαζί του στὴ Γαλλία, ὅπου ἔμεινε στὰ χέρια τοῦ Βασιλιᾶ, τελευταίου του προστάτη. Ἡ γυναίκα, στὴν ὁποία πρόσφερε ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ καλλιτεχνικοῦ του ταλέντου, δὲν κατάρθωσε νὰ τὸν συγκινήσῃ προσωπικά. Καὶ πεθαίνοντας ἄφησε πίσω του ὅχι μόνον τὴ μυθικὴ φήμῃ ἑνὸς μάγου, ἀλλὰ κι' ἕνα ἔργο πού ἐπιβεβαιώνει τὸ παλιὸ ρητὸ ὅτι «οἱ μεγάλοι καλλιτέχνες εἶναι πάντα κύριοι τῶν μοντέλλων τους».

Κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωστῶν

Ὁ Ὑπνόσακκος

Διήγημα

Τῆς

TUULI REIJONEN

Τὰ νέα πὼς θὰ πουλοῦσαν κι' ἄλλες ἀμερικάνικες προμήθειες στὸ Τακακουόστο κυκλοφοροῦσαν γρήγορα στὶς γειτονικὲς ἐνορίες. Κι' οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ συρρέουν στὸ Τακακουόστο ἀπ' τὰ μονοπάτια πού κουβαλοῦν τὰ ξύλα, ἀνάμεσα ἀπ' τὶς θημωνιές καὶ τὰ γιασιά. Ἐφταναν σὲ ὁμάδες καὶ μονάχοι ἢ δυὸ-δυὸ καὶ σ' ὅλο τὸ δρόμο συζητοῦσαν γιὰ τὰ πράγματα πού θὰ πουλιῶνταν. Θάταν σίγουρα καλῆς ποιότητος—περίσσευμα ἀπ' τὶς ἀμερικάνικες προμήθειες γιὰ τὸ στρατό. Χοντρά παλὰ ἀπὸ δέρμα προβότου ντυμένα μὲ κανναβάτσo, κουβέρτες μαλακὲς σὰν τὸ μαλλὶ τοῦ ἀρνιοῦ, ὑπνόσακκοι. Αὐτοὶ οἱ ὑπνόσακκοι ἦταν οἱ πιὸ περιζήτητοι. Κι' ὁ Νεστόρι εἶχαν ἀποφασίσει ν' ἀγοράσῃ ἕνα.

—Θέλω ἕνα ὑπνόσακκο, εἶπε καὶ τὰ χεῖλη του ἀνοῖξαν σ' ἕνα εἶδος χαμόγελο, ἀποκαλύπτοντας μιὰ σειρά δόντια τόσο ἀκατάστατα, σὰν δέντρα γκρεμισμένα ἀπ' τὸν ἀέρα καθώς μὲ τὰ γεμάτα κάλους δάχτυλά του προσπαθοῦσε τάχα νὰ κρατήσῃ τὴν κοντόχοντρη τίπτα του. «Θέλω ἕνα ὑπνόσακκο». Κι' ἄλλη σκέψη ἀπ' αὐτὴ δὲν εἶχε στὸ κεφάλι του γιὰ τὴν ὥρα.

Τοῦ πρόσφεραν κουβέρτες μαλακὲς σὰν τὸ μαλλὶ τοῦ ἀρνιοῦ. Ὁχι, δὲν ἤθελε κουβέρτα. Ξανακύτταξε. Κύτταξε κάτω ἀπ' τὸν πάγκο μί-

Ἡ «Ἐκλογὴ» ἐκπληρώνοντας τὴν ὑπόσχεσι πού ἔδωσε στοὺς ἀναγνώστες τῆς στὸ προηγούμενο τεύχος τῆς καθιστρῶναι τὴ σειρά «Κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωστῶν». Ἐπενθυμίζουμε ὅτι κάθε ἀναγνώστης μπορεῖ νὰ μᾶς στείλῃ συμπληρωμένη τὴ σελίδα 28 τῆς «Ἐκλογῆς», στὴν ὁποία θὰ ἀναφέρῃ τὸ ἄρθρο πού θέλει νὰ δημοσιευμένο δίνοντας ὅλα τὰ ζητούμενα στοιχεῖα.

Δοχίζουμε τὴ σειρά μὲ τὸ διήγημα «Ὁ Ὑπνόσακκος» τῆς Φινλανδῆς συγγραφέως Τ. Ρεϊγιονεν. Τὸ διήγημα αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὰ προκρινόμενα τοῦ Παγκοσμίου Διαγωνισμοῦ γιὰ τὸ καλύτερο διήγημα καὶ δημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινὴ» στὸ φύλλο τῆς 28ης Ἰανουαρίου 1951.

πὼς ἔχει μείνει κανένας ὑπνόσακκος. Ὁχι, ὅχι κανένας γεμισμένος μὲ στούπι. Πρέπει νὰναί μὲ πούπουλο, ντυμένος μὲ κανναβάτσo καὶ μ' ἕνα εὐρύχωρο κάλυμμα ἀπὸ πάνω. Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος πού ἀντέχει στὴν παγωνιά καὶ στὴ βροχὴ καὶ σὲ «κρατᾷ σ'» ἀλήθεια ζεστό. «Εἴσαι βέβαιη ὅτι δὲν ἔχεις κανένα τέτοιο; Ξανακύτταξε νὰ δῇς μὴν ἔχει μείνει κανεὶς κάτω ἀπ' τὸν πάγκο».

Τὸ κοκκινόμαλλο κορίτσι πηγαίνει καὶ ψάχνει στὴν ἀποθήκη καὶ κουναί τὸ κεφάλι του. Τὰ μαλλιά του πέφτουν πάνω στὸ πρόσωπό του σὰν φλόγα. Τὰ ρίχνει πίσω μετὰ χαριτωμένη κίνηση τοῦ χεριοῦ του. Ὁ Νεστόρι δὲ μπορεῖ νὰ σκεφτῇ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ αὐτὸ ποὺ θέλει ν' ἀγοράσῃ, καὶ ἡ εἰκόνα τῆς φλογισμένης πυρρῆς κόμης μένει στὸ ὑποσυνειδητό του γιὰ νὰ γυρίσῃ ἀργότερα. Ξανακύτταξε, τὴν παρακαλάει καὶ στέκεται στὴν πόρτα τῆς ἀποθήκης, ἐνῶ αὐτὴ προσπαθεῖ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ γιατί δὲν πρέπει ν' ἀφήνῃ ξένους νὰ μπαίνουν ἐκεῖ μέσα.

Καὶ νά, ἐκεῖ ἦταν. Ἕνας σάκκος εἶχε μείνει παράμερα, σὰ νάταν ἐπιτηδὴς γι' αὐτόν. Καὶ καθὼς ὁ ἀποθηκάριος δὲν ἦταν ἐκεῖ, κι' ὁ σάκκος δὲν εἶχε καμμιά καρτέλα κολλημένη ἀπάνω του, κι' ὁ Νεστόρι ἐπέμενε λέγοντας «Δόστον μου! Ἀφισέ με νὰ τὸν πάρω!», κατάφερε τὸ κορίτσι καὶ τοῦ τὸν ἔδωσε. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς κούνησε τὸ κεφάλι καὶ τὰ μαλλιά του ξανάπεσαν πάνω στὰ μάτια του. Μὰ ὁ Νεστόρι εἶχε ἀρπάξει τὸν σάκκο καὶ δὲν τὸν ἄφινε οὔτε γιὰ νὰ τοῦ τὸν τυλίξῃ. Μόνος τὸν διπλώσε σφιχτά, τὸν ἔβαλε κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του, κι' εἶπε πὼς ἔτσι ἦταν πολλὸ καλὰ. Κι' ἔπειτα τώρα πάλι ἦταν δικός του. Τράβηξε κι' ἕνα τσαλακωμένο χαρτονόμισμα ἀπὸ τὴν τσέπη του, ἴσως τις γωνίες του καὶ τῶσε στὴν κοκκινόμαλλα. «Καὶ χαλάλι τὰ λεφτά», εἶπε, κι' ἕνα γέλιο οὐκ οὐκ κρώξιμο δῆλξε ἀπὸ τὸ λαιμό του. Τὸ κορίτσι γέλασε κι' αὐτό. Ἦταν εὐχαριστημένο ποὺ ξεμπερδεψε μαζὶ του μ' ὅλο ποὺ δὲν ἔφερε ἀκόμη τί θὰ γινόταν μετὰ τὸν ἀποθηκάριο. Μὰ στὸ κάτω-κάτω ὁ σάκκος δὲν εἶχε κάρτα καὶ πάντα βάζουν κάρτα ὅταν κάτι εἶναι πουλημένο.

Στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, σ' ἕνα μικρὸ δάσος, ὁ Νεστόρι ἀνοίγει τὸ σάκκο τοῦ κι' ἀρπάζει νὰ ἐξετάξῃ κάθε λεπτομέρεια, θελονιὰ-θελονιὰ. Εἶναι ὠραῖος σάκκος, ἀκριβῶς ὅπως τὸν ἐπιθυμοῦσε ἡ καρδιά του. Χαϊδεύει τὴ μαλακὴ του ἐπιφάνεια μετὰ ροζισμένα δάχτυλά του. Τί μαλακὸς ποῦναι στὸ ἀγγίγμα! Ἕνα παχύ

στρώμα πούπουλο σκεπασμένο μετὰ ἀδιάδροχο καναθάτσο καὶ μιὰ βολική κουκούλα γιὰ τὸ κεφάλι. Μὰ τοῦ φαίνεται πολὺ στενός, θὰ χωράῃ ἀραγες κεῖ μέσα ἕνας ἀντραίλας σὰν τὸ Νεστόρι; Προχωράει λιγάκι ἀκόμη στὸ δάσος καὶ προσπαθεῖ νὰ μπῇ μέσα στὸ σάκκο. Στὴν ἀρχὴ εἶναι δύσκολο, πρέπει νὰ θυγᾷ τὸ σακκάκι καὶ τὴ μπλούζα του. Ἀλλὰ ἡ ἀγωνία του δὲν κρατᾷ πολὺ γιὰτὶ ὁ σάκκος πλαταίνει στὸ σχῆμα τοῦ σώματός του καὶ ἡ κουκούλα ἀγκαλιάζει τὸ κεφάλι του σὰ νάταν στὰ μέτρα του. Τὸ φερμουὰρ γλυστράει χωρὶς δυσκολία—ἕνα μικρὸ σωματάκι ἔτσι σὰ νάθελε νὰ πάρῃ φόρα, κι' ὕστερα μαλακὰ ὡς ἀπάνω... Ὁ Νεστόρι μένει ἐκεῖ ξαπλωμένος, τυλιγμένος στὸ σάκκο, μετὰ τὸ πρῶτο γυρισμένο πρὸς τὶς κορφές τῶν δέντρων. Θέξ μετὰ τὴν ὥρα εἶναι. Μὰ δὲ μπορεῖ νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Δὲ θάταν σωστὸ νὰ περάσῃ κανεὶς καὶ νὰ τὸν δῇ νὰ κυλιέται ἐκεῖ χάμω. Οἱ ραφὲς τρίζουν, μὰ δὲν ἀνοίγουν, καθὼς ὁ Νεστόρι προσπαθεῖ νὰ θυγᾷ. Εἶναι λίγο ἀδέξιος ἀκόμη, μὰ δίχως ἄλλο γρήγορα θὰ μάθῃ τὸ κόλπο. Μιὰ φορὰ ὁ σάκκος εἶναι ὅπως δὴποτε δικός του.

☆

Ὁ Νεστόρι εἶναι γνωστὸς σ' ὅλη τὴν ἐπαρχία μαραγκός. Ἕνας ἄξιος καὶ καλὸς τεχνίτης. Τὸν καλοῦν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, ἀπὸ ἐνορία σὲ ἐνορία. Ἡ ἐπαρχία ξαναχίτζεται. Καὶ νοῦργια σπίτια ὑψώνονται ἀπὸ τὰ ἐρείπια σὲ κάθε μεριά. Ὁ Νεστόρι πηγαίνει ὅπου τὸν ζητοῦν. Δὲν τὸν νοιάζει ἂν πρόκειται γιὰ μεγάλο σπίτι ἢ γιὰ καλύβα. Ὁ καθένας μετὰ τὴ σειρά του. Εἶναι οἰκονόμος καὶ γνωστικός, δὲ σπαταλεῖ τὰ ὑλικά. Δὲν ἔχει πολλὰ λόγια καὶ κρατᾷ τὸ λόγο του. Ὁ Νεστόρι μαζεύει χρήματα γιὰ νὰ χτίσῃ μιὰ δική του «σάουνα». Ἀμέσως, μόλις ὅσοι ἔχουν στ' ἀλήθεια ἀνάγκη νὰ βάλουν μιὰ στέγη πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τους, θάρρη κι' ἡ δική του ἡ σειρά. Καὶ δὲ θάῃ καὶ γυναίκα γιὰ νὰ τὸν γκρινιάξῃ. Καμμιά φορὰ κάποιος ἀρχίζει νὰ τὸν πειράξῃ γι' αὐτό, μὰ στα-

ματάει μόλις δῇ τὴν ἔκφραση τοῦ Νεστόρι. Τὸ στόμα του μαζεύεται ἀποφασιστικὰ καὶ τὰ μάτια του στενεύουν σὰν λάμες. Δὲν πρέπει νὰ μιλάῃ κανεὶς στὸν Νεστόρι γιὰ παντρεῖα... Εἶναι τὸ εὐαίσθητό του σημεῖο. Μ' ὅλο ποὺ ὁ Νεστόρι ἔφερε καλὰ τί θὰ πῇ γυναίκα. Ἀπ' τὴ ζωὴ εἶχε γνωρίσει αὐτὰ τὰ δύο: Πιότὸ καὶ γυναίκες. Μὰ κανένα ἀπὸ τὰ δύο δὲν τὸν εἶχε ὑποδουλώσει ἀκόμη κι' οὔτε θὰ τὸν ὑποδούλωνε. Μποροῦσε νὰ φτιάσῃ τὸ σπίτι του χωρὶς τὴ βοήθεια τῶν γυναικῶν—ξορκισμένες νᾶναι.

Σ' αὐτὲς τὶς μετακινήσεις ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, ἀπ' τὸ φθινόπωρο ὡς τὸ βαρὺ χειμῶνα κι' ἔπειτα πάλι ὡς τὴν ἀνοιξη, ὁ Νεστόρι χρειζόταν τὸν ὑπνόσακκό του. Γιατὶ προτιμοῦσε νὰ κοιμᾷται στὸ ὑπαιθρο παρὰ σὲ γεμάτες κοριοὺς παράγκες ἢ ὑγρά κατεστραμμένα ξύλινα σπίτια πρόχειρα ἐπιδιωρωμένα ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια. Εἶναι ὠραία νὰ βρίσκεσαι στὸ ὑπαιθρο. Ξαπλώνεις κάτω ἀπὸ ἕνα μεγάλο ἱσκιερὸ ἔλατο, ἀφοῦ πρῶτα ἰεραβαιοῦναι πὼς δὲν περνάει νερὸ ἀπὸ κάτω. Ἐχεῖ μεγάλη σημασία ἂν θὰ κοιμηθῇς τὴ νύχτα πάνω ἀπὸ μιὰ φλέβα νερὸ ἢ πάνω σὲ ξερὸ καλὸ χώμα. Διπλώνεις μέσα στὸ σάκκο σου, τραβάς τὸ φερμουὰρ καὶ μένεις ξαπλωμένος ἀτενίζοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιά πότε τὰ σύννεφα, πότε στὸν καθάριο λαμπερὸ οὐρανό. Καμμιά φορὰ, τὴν ἐποχὴ τῆς παγωνιάς, τὸ πολικὸ φῶς καταυγάζει τὸν οὐρανὸ σὰν μιὰ θάλασσα γεμάτη φλόγες, ἀστραφτερὴ καὶ πολὺ χρωμῇ. Ὁ Νεστόρι χαίρεται νὰ τὸ βλέπῃ. Πράσινο, κίτρινο, ζωηρὸ κόκκινο. Κλείνει τὰ μάτια του. Ζωηρὸ κόκκινο, σὰν τὰ μαλλιά τοῦ κοριτοῦ τῆς ἀποθήκης, τὴν ἡμέρα ποὺ ἐγγόρασε αὐτὸν τὸν ὑπνόσακκο. Γελοῦσε καὶ τὰ μαλλιά του ἀστραφταν σὰν τὸν οὐρανό. Ἕνα κράμα χρυσοῦ, κίτρινου καὶ κόκκινου. Τοῦ ἔπεφταν διαρκῶς στὰ μάτια καὶ τὰ ἔριχνε πίσω μετὰ τὸ χέρι του. Τότε τὰ μάτια του χαμογελοῦσαν. Μάτια τοῦ χρώμα τοῦ ρυακιοῦ ποὺ τρέχει μετὰ λίγο πράσινο μέσα τους. Καὶ τὸ γέλιο τοῦ ἦταν σὰν τὴν πρα-

σινάδα τὴν ἀνοιξη, τόσο μαλακὸ ποὺ μποροῦσε νὰ χαθῇ μέσα του.

Ἄν μποροῦσε νάῃ μιὰ τέτοια γυναίκα στὸ πλευρό του, θὰ τὴν τυλίγε μέσα σ' αὐτὸ τὸ μαλακὸ σάκκο, κοντὰ του μέσα στὴ ζέστη. Θὰ μποροῦσε ἀκόμη νὰ τῆς δώσῃ τὸ σάκκο νὰ τὸν ἔξῃ μόνη της. Ἀναρωτιόταν ποῖος θὰ κοιμῶταν σ' αὐτὸν τὸν σάκκο πρὶν ἀπ' αὐτόν, τί νὰ συλλογιζόταν σὰν βρισκόταν ξαπλωμένος μέσα του; Εἶχε μιὰ παρὰξενη μυρουδιά αὐτὸς ὁ σάκκος, ὅχι τὴ μυρουδιά τῶν στεγνῶν πούπουλων, μὰ μιὰ μυρουδιά ἀνήσυχον ὄνειρων, μιὰ μυρουδιά πολέμου. Ὁ Νεστόρι τὸν ἔφερε τὸν πόλεμο, εἶχε πάει κι' αὐτός. Ἀλλὰ ἦταν μιὰ παλιά ἱστορία τώρα. Τὰ ὄνειρα τοῦ ἄγνωστου στρατιώτη ἀνακατεῖνται μετὰ τὰ ὄνειρα τοῦ Νεστόρι. Ἴσως καὶ κείνος νάῃ ἕνα κοκκινόμαλλο κορίτσι. Θὰ ξαπλωνόταν σ' αὐτὸ τὸ σάκκο καὶ θὰ συλλογιζόταν τὸ κορίτσι του. Ἴσως καὶ κείνου τὰ μαλλιά νάπεφταν στοὺς ὤμους του καὶ νὰ κυμάτιζαν ἀπαλὰ ὅπως κυμάτιζαν ἐκεῖ ψηλὰ οἱ φουντωτὲς κορφές τῶν δέντρων. Ναι, σὰν κύμα... σὰν τὸ κύμα ἐνὸς ποταμιοῦ. Τοῦ φαινόταν τόσο κοντὰ τοῦ ἄπλωσε τὸ χέρι του στὸν ὕπνο του νὰ τὸ χαϊδέψῃ. Ἀραγε πέθανε αὐτὸς ποῦχε τὸ σάκκο πρὶν ἀπ' αὐτόν; Ἡ ζουσε μετὰ τὸ κορίτσι του σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς μεγάλες πόλεις πέρα ἀπὸ τὸν ὠκεανό; Ἀναπολεῖ καμμιά φορὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ξαπλωνόταν μέσα σ' αὐτὸ τὸ σάκκο; Ἀναρωτιέται ἀραγε τί ν' ἀπογίνει; Δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ μαντέψῃ πὼς βρισκόταν ἐδῶ μέσα στὰ ἔρημα δάση χιλιάδες μίλλια μακριά.

Κι' ὁ Νεστόρι συλλογίζεται τὸν πόλεμο καὶ τὰ περασμένα. Τί σημασία ὅμως ἔχει τὸ παρελθόν, τί μπορεῖ νὰ κἀν ἕνα μικρὸ δόντι τοῦ τροχοῦ στὴ μηχανὴ τοῦ κόσμου; Νὰ ἐφαρμόξῃ μονάχα καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ δουλέψῃ... νὰ τὰ βγάλῃ πέρα καλὰ ἢ κακὰ. Καλὰ ἂν εἶσαι τυχερός. Μιὰ ἀνθρώπινη ὑπαρξὶς εἶναι ἕνα μικρὸ ἐξάρτημα τῆς οἰκουμένης. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἕνα ἔρμαιο ποὺ πάει ἐδῶ κι' ἐκεῖ! Σ' ἐκείνη τὴ βαθειὰ γούβα, ἀκόμη τὸ περασμένο καλοκαίρι, εἶχε

δὴ δὺὸ μισολυωμένα πτώματα, ἀφημένα ἀπὸ τὸν πόλεμο. Ἔτσι εἶναι ἡ ζωὴ. Κοκκινωπά σκοῖνα φύτρωναν ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά τους σὰν μεγάλες φλόγες. Ἡ ζωὴ μέσα στὸ θάνατο!

☆

Ὁ Νεστόρι κοιμάται, ξυπνάει καὶ ξανακοιμάται. Αἰσθάνεται τὰ κόκκινα μαλλιά στὰ μάγουλά του καὶ βλέπει τὰ γελαστά μάτια. Κάτι μουρμουρίζει καὶ προσπαθεῖ νὰ διπλωθῇ σὲ μιὰ πιὸ ἀνετη στάση, μὰ ὁ ὕπνος δὲν ἔρχεται. Ὅταν τελειώσῃ τὸ ξύλινο σπιτάκι ποὺ φτειαίνει τώρα, μπορεῖ ν' ἀρχίσῃ νὰ κτίξῃ τὴ «σάουνα» καὶ τὸ σπιτί του. Θὰ πάῃ στὴν ἄκρῃ τοῦ βάλτου ποῦχει ἀγοράσει ἓνα κομμάτι γῆ καὶ θ' ἀρχίσῃ τὸ χτίσιμο. Θάναι καλύτερα νὰ βάλῃ τὰ πέτρινα θεμέλια πρὶν ἔλθουν οἱ μεγάλες νεροποντές. Θὰ πρέπει νὰ μπορῇ νὰ καθίσῃ μέσα τὸ μεσοκαλοκαίρο, ἔτσι ἔχει ἀποφασίσει. Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ γῆ εἶναι φλογισμένη ἀπὸ τὰ σκοῖνα καὶ τὰ γυαλιστερὰ πισσολούλουδα. Τοῦ ἀρέσουν τὰ κόκκινα. Τὸ κόκκινο εἶναι τὸ χρῶμα ποὺ ἀγαπάει.

Ἔρχονται καὶ τὸν ζητοῦν, νὰ πάῃ σ' ἄλλα χωριά, μὰ δὲν θὰ πάῃ ἄλλοῦ πλέον. Ὁ Νεστόρι ἔγινε σπουδαῖος, λένε. Δὲν θὰ πάῃ ἄλλοῦ. Μὰ ὁ Νεστόρι κάνει σχέδια. Βλέπει τὸν ἑαυτό του ἐγκαταστημένο στὴν ἄκρῃ τοῦ βάλτου. Τὸ σύδεντρο ἀρχίζει ν' ἀραιώνῃ, μεγάλα δέντρα ποὺ μυρίζουν πίσσα πέφτουν στὴ γῆ. Ἀργότερα θ' ἀποξηράνῃ αὐτὸ τὸ θαλτερό λιβάδι καὶ θὰ τὸ κἀνὴ χωράφι. Τί πλούσιο χῶμα ποὺ θάχῃ! Κι' ἐπειτα τὸ μεσοκαλοκαίρο θὰ φέρῃ — ποιόν; Ποιόν ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ κορίτσι, τὸ κοκκινόμαλλο κορίτσι ἀπὸ τὴν ἀποθήκη, ἐκεῖνο μόνο καὶ κανένα ἄλλο.

Τὰ δοκάρια ἀρχίζουν νὰ στοιβάζονται σειρὰ πάνω στὴ σειρὰ. Ὅχι σανίδες γι' αὐτὴ τὴ σάουνα — αὐτές εἶναι γιὰ πρόχειρα μπαλώματα. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ κρατήσῃ. Θὰ κρατήσῃ ὡς τὸν καιρὸ τῶν ἐγγονίων του. Λογαριάζει νὰ καταχτήσῃ αὐτὴ τὴ γῆ. Λένε πὼς τὰ δῶσα ἐκ-

δικοῦνται. Μὰ σὰν καταλάβουν πὼς ἔχουν νὰ κάνουν μ' ἓνα ἀληθινὸν ἄντρα δὲν θὰ τὸν χτυπήσουν. Τούτος ἐδῶ ὁ τόπος δὲν εἶναι ζωτικὸς χώρος μόνο γι' αὐτὸν — θάναι κι' οἱ ἄλλοι. Σὰν πεθάνῃ αὐτός, ὁ τόπος θὰ μείνῃ στὸ γυῖο του. Θάχῃ ἔξωτινα χέρινα αὐτὸ τὸ παιδί, θάναι καλὸς τεχνίτης σὰν τὸν πατέρα του καὶ μετὰ τὸ κόκκινα μαλλιά σὰν τὴ μητέρα του.

Γιὰ νὰ ξεδιψάσῃ μαζεύει βατόμουρα ἀπ' τὸ βάλτο. Δοκίμασε νὰ πιῇ ἀπ' τὸ μαῦρο θαλτόμερο μὰ μυρίζει λάσπη καὶ φίδια. Δηλητήριο. Μαζεύει τὰ βατόμουρα στὸ κασκέτο του. Θροῖζει στὸ χῶμα σκουριασμένο χρυσάφι. Ἀχ, νάταν ἀληθινὸ χρυσάφι κι' ὅχι μονάχα μαραμμένα φύλλα! Νάταν ὅλο δικό του! Τότε θάχτιζε μέγαρο. Ὅχι, τί θὰ τάκανε; Αὐτὰ εἶναι γιὰ τὸ γυῖο του. Εἶναι γιὰ τίς μέρες τῆς εἰρηνικῆς καὶ τίς εὐκολες. Ἡ σάουνα κι' ἓνα μεγάλο δωμάτιο εἶναι ἀρκετὰ γι' αὐτόν. Καὶ δὲν θάναι ἄσχημα. Τὸ δωμάτιο θάχῃ πάτωμα ποὺ ὁμοίῳ του δὲν θὰ βρῖσκεται στὸ χωριό, μήτε στὴν πόλιν. Ἀσπρὸ σὰν κόκκαλο, λεῖο, χωρὶς οὔτε ἓνα κόμπο. Κι' ἐπειτα ἓνα ὥρασι βερνίκι. Θὰ πάῃ στὴν ἀποθήκη τοῦ χωριοῦ καὶ θὰ ζητήσῃ ἀπὸ κείνο τὸ κορίτσι λίγο βερνίκι... ἴσως νάχῃ λίγο κάτω ἀπὸ τὸν πάγκο, ὅπως εἶχε τὸν ὑπνόςακκο. Ἔτσι σὰν τὸν εἶχε φυλαγμένο, ἐπίτηδες γι' αὐτόν. Πήγαινε καὶ ζήτησέ του ὅ,τι θές καὶ θὰ σοῦ τὸ δώσῃ. Τὸ βερνίκι θὰ δώσῃ ἓνα ὥρασι κοκκινωπὸ χρῶμα στὸ ξύλο. Καὶ θὰ γλυστοῦρᾷ ἀπάνω του. Πολὺ πιὸ καλὰ ἀπὸ κείνα τὰ παρκέτα ποῦχουν στὶς πολιτείες.

Καὶ καθὼς θ' ἀγοράζῃ τὸ βερνίκι θὰ ρωτήσῃ τὸ κορίτσι ἂν θάθελε νὰ πάῃ νὰ δῇ τὸ σπιτί του. Καὶ σὰν ἔρθῃ θὰ τὸ ρωτήσῃ. Θάθελες νὰ μείνῃς ἐδῶ; Καὶ θὰ μείνῃ. Τὸ βλέπει στὰ μάτια του πὼς θὰ μείνῃ. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἄλλος γι' αὐτόν. Ἔχει ἓνα προαίσθημα πὼς θὰ μείνῃ καὶ τὸ προαίσθημά του θάναι σωστό. Εἶναι ἓνα θαυμασίο κορίτσι. Λένε πὼς οἱ κοκκινόμαλλες εἶναι στρίγγλες. Μὰ ὅχι αὐτὴ. Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ τὴν κυττάξῃς γιὰ νὰ δῇς πὼς εἶναι καλὴ κι' εὐθυμῇ. Τὰ μάτια τῆς

ἀστραφταν τόσο χαρούμενα καθὼς τοῦ ἔδινε τὸ σάκκο κεῖνῃ τὴ μέρα. Σὰν ὑδροστρόβιλος ἦταν τὰ μάτια τῆς καὶ σὲ τραβοῦσαν μέσα τῆς.

Καὶ τὰ ροκανίδια πετοῦν, ἀλαφρὰ σὰν χνούδι, κι' ἔτσι φίνα ποῦναι τυλίγονται μονάχα τους σὲ μαλακὰ ρολά. Νὰ ἡ παραστιὰ τῆς πόρτας. Νὰ οἱ σκελετοὶ τῶν παραθύρων. Ἐδῶ θάναι ἡ πυροστιὰ γιὰ τὴ σάουνα, ἐκεῖ ἡ σόμπα. Ἐκεῖ ψηλὰ θάναι τὸ κρεβάτι. Θὰ τὸ κἀνὴ ὥρασι, λεῖο καὶ θὰ ἀγοράσῃ ἄσπρα σεντόνια ἀπὸ τὴν πόλιν. Στὸν πόλεμο εἶχαν χαθῇ, μὰ τώρα λένε πὼς τὰ ξαναβρίσκεις στὴν πόλιν. Ἀσπρὰ πρέπει νάναι, κάτασπρα σὰν τὸ χιόνι, ὅχι ἐκείνες οἱ κιτριναίρικες ἀηδίες. Καὶ τότε τὸ κορίτσι θὰ μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ στὴν ἀγκαλιά του. Τὰ μαλλιά τῆς θ' ἀπλώνωνται πάνω στὸ προσκέφαλο σὰν φωτιά. Κι' ἡ κάμαρῃ θὰ μυρίζῃ καθάριο φρέσκο ξύλο, βάλτο καὶ βατόμουρα.

Κι' ἀπ' αὐτὸ τὸν ὑπνόςακκο θὰ κἀνὴ ἓνα πάπλωμα, γιὰτὶ δὲν θὰ χρειάζεται ὑπνόςακκο σὰν θάχῃ δικό του κεραμίδι πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του. Θάναι ζεστός καὶ χωρὶς τὸν ὑπνόςακκο καὶ δὲ θὰ πηγαίνει ἀπὸ τόπο σὲ τόπο ὅπως συνήθιζε. Θὰ βάλῃ καὶ τίς χνουδωτές καρδιές τῶν θαλτολούλουδων μέσα στὸ πάπλωμα γιὰ νὰ τὸ κἀνὴ πιὸ μαλακὸ καὶ καὶ ποῦ θ' ἀγοράσῃ τὰ σεντόνια στὴν πόλιν, θὰ πάρῃ κι' ἓνα ζωηρὸ χρωματιστὸ ὕφασμα γιὰ κάλυμμα. Ἡ καλύτερα μεταξωτὸ, ναὶ μεταξωτὸ πρέπει νάναι. Τίποτε λιγώτερο ἀπὸ μεταξί. Κι' ὕστερα θὰ κοιμούνται ἐκεῖ μαζί, τυλιγμένοι μὲ τ' ἄσπρα χνούδια τῶν θαλτολούλουδων καὶ τὰ πούπουλα, σὰν τὰ πουλάκια στὴ φωλιά. Οἱ δύο τους μόνοι.

☆

Νωρὶς ἓνα Σάββατο πρῶτ' ὁ Νεστόρι ξεκινεῖ γιὰ τὸ Τακακουόστο. Τὰ δοκάρια τῆς σκεπῆς εἶναι κιόλας στὴ θέση τους. Λίγα πράγματα χρειάζονται ἀκόμη. Ὁ Νεστόρι φτάνει στὴν πόρτα τῆς ἀποθήκης μὲ τὸ γυῖο του στὴ ράχη. Ὅπως κάθε Σάββατο ἡ ἀποθήκη ἦταν γεμάτῃ κόσμο, γρηές, γυναῖκες μὲ μικρά

κορίτσια, ἄντρες καὶ παῖδιά. Τὰ μάτια τοῦ Νεστόρι ψάχνουν γιὰ τὸ κορίτσι πίσω ἀπ' τὸν πάγκο. Νάτο ἐκεῖ εἶναι... ἀκριβῶς ὅπως τὸ περίμενε... ποῦ ἄλλοῦ θὰ βρισκόταν; Πόσο ἀλαφριές εἶναι οἱ κινήσεις τῆς! Ὁ Νεστόρι περιμένει τὴ σειρὰ του. Δὲ σπρώχνει γιὰ νὰ πάῃ μπροστὰ ὅπως οἱ ἄλλοι. Ἐχεῖ καιρὸ στὴ διάθεσή του κι' εἶναι μιὰ χαρὰ νὰ κυττάξῃ τὸ κορίτσι μὲ τὴν ἡσυχία του. Δὲ θὰ μπορούσε νὰ μαντέψῃ γιὰτὶ βρίσκεται ἐδῶ τούτος ὁ πελάτης! Ἡσυχὰ κι' ἀβίαστα ἐξακολουθεῖ τὴ δουλειὰ του, δὲν νευριάζει, χαμογελάει πότε-πότε. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ρίχνει πίσω τὰ μαλλιά τῆς, ἀκριβῶς ὅπως ἔκανε στὰ ὄνειρά του. Τώρα!... τώρα κυττάζει, ὅχι τὸ βλέμμα τῆς πάει πέρα ἀπ' αὐτόν, ἀλλὰ ξαναπέφτει ἀπάνω του. Τώρα τὸν εἶδε...

Ὁ Νεστόρι λέει ἓνα φωναχτὸ καλημέρα πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τῶν ἄλλων. Καὶ τὸ κορίτσι ἀπαντᾷ. Ἐξακολουθεῖ τὴ δουλειὰ του, ἀλλὰ κάθε φορὰ ποῦ τὸ βλέμμα τῆς πέφτει ἀπάνω του, ὁ Νεστόρι νοιώθει κάτι νὰ τὸν τραβάῃ μέσα στὸ στομάχι του. Ποτὲ τοῦ δὲν ἐνοίωσε κάτι παρόμοιο! οὔτε ἀκόμη ὅταν κράτησε μιὰ γυναῖκα στὴν ἀγκαλιά του γιὰ πρώτη φορὰ. Ἀνασαινεῖ μὲ δυσκολία. Κι' ὅμως ταυτόχρονα εἶναι σὰ μιὰ καινούργια ἄρτηρία νὰ πλημμύρισε μὲ αἷμα τὴν καρδιά του.

Ὅταν πιὰ φτάνῃ στὸν πάγκο, δὲ μπορεῖ νὰ πῇ τίποτα ἄλλο, ἐκτὸς ἀπ' τὴν παραγγελία του. Βερνίκι, ρεζέδες, καρφιά τῶν 2½ ἴντσων, σκουπί. Μὰ ἡ παραγγελία εἶναι σύγχρονα καὶ ἐρώτηση. Καταλαβαίνει γιὰ ποῖον τ' ἀγοράζω ὅλ' αὐτά; Ὅχι βέβαια γιὰ μένα. Γιὰ σένα ἔχτισα τὴν καινούργια σάουνα καὶ τὸ μεγάλο δωμάτιο. Οὔτε μιὰ ἴντσα παλιὸ ξύλο μέσα τους, ὅλο κατακαινούργια ὕλικα ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρῃ στὴν ἄλλη.

Σίγουρα θὰ πρόσεξε κάτι, τὸν κύτταξε κατάματα μὲ τὴν τέλειωσέ τὰ ψώνια του, κούνησε τὸ κεφάλι τῆς καὶ γαμογέλασε. Εἶχε μιὰ ὑπόσχεση κείνο τὸ χαμόγελο.

Τὸ βράδυ ἔχουν χορὸ στὴν αἷθουσα τοῦ χωριοῦ. Ὁ Νεστόρι τὸ

άκουσε από ένα γνωστό πούχει στο χωριό. Άκουσε ακόμη πώς και το κοκκινόμαλλο κορίτσι θα πήγαινε. Κι' έτσι ο Νεστόρι αποφάσισε να πάη. Δεν έφυγε για το σπίτι του το σούρουπο όπως λογάριαζε. Πήγε στην αίθουσα του χορού σαν ένας απ' όλους τους άλλους που θέλει να γλεντήση τη βραδιά του. Γιατί να μη δη πώς διασκεδάσει το χωριό; Για μία φορά μόνο;

Η αίθουσα είναι γεμάτη από νέους. Ο Νεστόρι στέκεται ζουληγμένος πάνω στη σόμπα, βλέπει τους άλλους που χορεύουν. Δε χορεύει ο ίδιος, δεν έμαθε ποτέ χορό. Τα μάτια του Νεστόρι είναι μαύρα σαν τα βαλτόνερα, γεμάτα πόνο. Η κοκκινόμαλλα χορεύει στην αγκαλιά ενός ψηλού νέου. Ο νέος είναι ξανθός και λιγνός και χορεύει σκύβοντας λίγο παράξενα και με το σώμα του κολημένο πάνω στο σώμα του κοριτσιού. Ο Νεστόρι παρατηρεί το κάθε τι. Τους παρακολουθεί κι' όταν τελειώνει ο χορός και τα ζευγάρια βγαίνουν έξω για να δροσιστούν.

Δε μπορεί να καταλάβη. Δε μπορεί να καταλάβη γιατί το κορίτσι είναι μ' αυτόν τον άλλον, αφού ήρθε αυτός, ο Νεστόρι. Ήρθε με το σκοπό να του μιλήση, να του πη αυτό που θέλει. Η αλήθεια είναι πώς δε μίλησε ακόμη, μα πρέπει βέβαια να καταλάβη πώς θα μιλήση γρήγορα. Σίγουρα μπορεί να διαβάση μέσα στα μάτια του για τι δουλειά έχει έρθει. Στο κάτω-κάτω, τον υπνόσασκο του τον έδωσε με σκοπό. Και τα μάτια της ήταν ζεστά και καλά. Θα πρέπει νάχη καταλάβη πώς δεν έκανε όλο αυτό το δρόμο για τα ψώνια του, υπάρχουν κι' άλλα μαγαζιά πολύ κοντήτερα. Για το κορίτσι είχε έρθει. Για να το πάρη σπίτι του. Κι' όμως αυτό χορεύει με κάποιον άλλον. Ο Νεστόρι δεν μπορεί να καταλάβη.

Το ζευγάρι ξέλυσε τα χέρια του και πήγε στο ποτάμι για περίπατο. Ο Νεστόρι άκουε τη φωνή της να λήη πώς θα γλυκάνη τη γλώσσα του... και γελάει καθώς το λέει. Άπ' τους θάμνους πλάι στο ποτάμι έρχεται ήχος από άντρίκιες φωνές και

από μποτίλλιες. Το κορίτσι λείει πώς θα περιμένη. Κάθεται χάμω πλάι στο ποτάμι. Ο Νεστόρι το βλέπει. Ο Νεστόρι το βλέπει που κάθεται... τα χέρια της, το πρόσωπό της, τα πόδια της απλωμένα στο χορτάρι, τα πόδια της που θα περπατούν στο πάτωμα του σπιτιού του. Το κορίτσι πρέπει να βρίσκεται εκεί το μεσοκαλόκαιρο.

Το κορίτσι ξαφνιάζεται καθώς ακούει κάποιον πίσω του. Βλέπει έναν άντρα που το κυττάζει με μάτια που καίνε. Τον έχει ξαναδη αυτόν τον άντρα, ήταν στην αποθήκη σήμερα. Έρχεται από κάπου ψηλά, φαίνεται από την κόψη του. Διαφέρει απ' τους άντρες του χωριού. Ο ίδιος αυτός άντρας ήταν εδώ το περασμένο φθινόπωρο κι' αγόρασε έναν υπνόσασκο απ' αυτό στην αποθήκη. Το κορίτσι το θυμάται καλά. Είναι ένας παράξενος άντρας. Έχει έναν τρόπο να σε αναγκάζη να κάνης κείνο που θέλει. Σε κυττάζει μόνο και δε λείει τίποτα, μόνο που σε κυττάζει και σε κυττάζει. Και το κορίτσι δε μπορεί να κουνηθή. Τον κυττάζει κι' αυτό, προσπαθεί να βγάλη μια λέξη, μα έχει πιαστεί ή φωνή του και δε μπορεί και ο άντρας όλο το κυττάζει.

Ξαφνικά θρίσκειται πλάι της και τραυλίζει παράξενα λόγια. Μιλάει για πόδια κι' άσπρα πατάματα κι' ένα σπιτάκι που το περιμένει. Και για έναν υπνόσασκο, αυτόν που αγόρασε από κείνην. Τα χέρια του είναι μεγάλα, σά σφυριά σιδερά, βαριά και δυνατά μα κι' εύγενικά καθώς δάζει τρυφερά τα δάχτυλά του γύρω απ' τα σφυρά του κοριτσιού και τα κινεί μαλακά προς τα πάνω. Ός το γόνατο. Τα χέρια του είναι σά φωτιά, ή δύναμη κι' ή τρομερή επιθυμία χρόνων δολόκληρων φωλιάζον μέσα τους. Είναι σά φίδια, αυτά τα χέρια, σά φίδια που αναδύθηκαν από τα μαύρα βαλτόνερα και τυλίγονται γύρω από το δέντρο της ζωής. Το δέντρο της ζωής...

Μεμιάς ή ένταση σπάζει. Μπήζει τις φωνές, τις φωνές. Ο Νεστόρι σηκώνεται μ' ένα πήδημα και φεύγει τρέχοντας βαριά. Κάποιος έρχε-

ται βροντώντας απ' το μονοπάτι. Είναι ψηλός και ξανθός. Το κορίτσι τρέχει καταπάνω του και του εξηγεί. Ένας άντρας... από τα δάση... ήρθε και χάιδεψε τα πόδια της... δεν έκανε τίποτα άλλο, μόνο που χαίιδεψε τα πόδια της κι' ύστερα έφυγε τρέχοντας... Έλεγε ένα σωρό κουτάρια...

☆

Ο Νεστόρι τρέχει και τρέχει. Δεν ελαττώνει την ταχύτητά του παρά μόνο στην άκρη του χωριού, όπου έχει αφήσει το γυλιό του. Τον αρπάζει κι' εξακολουθεί το ταξίδι του, χωρίς να γυρίση μήτε μία φορά το κεφάλι πίσω. Είναι μια λαμπερή νύχτα. Χωρίς σούρουπο. Πλησιάζει ή εποχή που θάνατο όλο φώς, μόνο φώς, οδυνήρα, δυνατά, δολοφονικά λαμπρό... Ο ήλιος την εποχή αυτή βασίλευει βαθύτερα σχεδόν κάτω στον ορίζοντα, μα όχι πιδ κάτω απ' αυτόν — μόλις τον αγγίζει κι' αρχίζει πάλι ν' ανεβαίνει. Αρχίζει να φλέγεται και ν' ανεβαίνει άργα, σά να βάζη σε πειρασμό τη γη να κινηθή και να τον ακολουθήση.

Μα δε φτάσαμε ακόμη εκεί. Οι νύχτες είναι ακόμη κρύες και ύγρες με τη μυρουδιά της καλοκαιριάτικης παγωνιάς. Ο Νεστόρι έχει μια σόμπα στο δωμάτιό του σαν αυτές που χρησιμοποιούσαν στον πόλεμο. Είναι μικρή και καταβροχθίζει απλυστά τα ξύλα, πρέπει να την τσιζής όλη την ώρα, μα εδώ από ξύλα άλλο τίποτα. Τα παράθυρα δεν έχουν ακόμη τζάμια. Δεν είναι βία. Έχει καιρό όσο θές. Μόνο που δεν πήγε ν' αγοράση τα τζάμια. Βάζει χαρτόνια στα παράθυρα για να προφυλάχτη από τη νύχτα και τα κουνούπια. Από μια μικρή τρύπα φαίνεται λίγος ούρανος, δεν την σκεπάζει μα την αφήνει όπως είναι. Σου φαίνεται πως ανασαίνει πιδ εύκολα σαν βλέπει ένα κομμάτι ούρανο. Η σόμπα λάμπει ζεστασιά. Το δωμάτιο μυρίζει φρέσκο ξύλο. Σε μια γωνιά, πάνω στα ροκανίδια έχει φτιάξει μια φωλιά για τον εαυτό του. Διαποτίζει τα χαρτόνια και μπαίνει ή εύωδια του βάλτου και των ελάτων, σκούρα πράσινη με λί-

γο μαύρο μέσα της, θαμμένη από βαθύ υδάτινο υπόστρωμα. Κάπου ένα πουλί καλεί το θηλυκό του... πάνω απ' το βάτο. Έξω τρίζουν τα κλαδιά. Θ' άρχισε να σηκώνεται αγέρας. Ο Νεστόρι γεμίζει τη σόμπα με καινούργια ξύλα και ροκανίδια. Κλείνει την πόρτα της προσεκτικής.

Ο ύπνος δεν έρχεται. Ο ύπνος δεν έρχεται απόψε, σαν όλες τις άλλες νύχτες. Συλλογίζεται το μεσοκαλόκαιρο και το σπιτάκι του που λάμπει ζεστασιά. Ο άνθρωπος είναι έτσι πλασμένος που να λαχταράη ένα σπίτι, ο κάθε άνθρωπος. Έχτισε σπία για τόσους και τόσους και τώρα που σκέφτηκε και τον εαυτό του... Καλά, καλά... γρήγορα θάνατο έτοιμο και το δικό του σπίτι, δεν άργει πια πολύ, ίσως και πριν από το μεσοκαλόκαιρο, πριν από τότε που λογάριαζε.

Η σόμπα είναι κόκκινη. Μια μικρή κόκκινη φλόγα ξέφυγε από την πόρτα της και πήδησε πάνω στα ροκανίδια, αυτά τα μεταξωτά ρολά που σκεπάζουν το πάτωμα σαν το χνούδι. Χορεύει και γελάει, αγκαλιάζει τα ροκανίδια που είναι τυλιγμένα σε μικρούς κύκλους μαλακά σαν τον ύπνο, αλαφριά σαν την ομίχλη των βάλτων. Τρέχει μπρος και πίσω πάνω στο πάτωμα, φτερουγίζει και ως τον κοιμισμένο μέσα στο σάκκο του. Έπειτα σταματάει σαν έτοιμη να σθήση, μα ξαναπαίρνει δύναμη απ' τον αέρα που μπαίνει απ' το παράθυρο.

Πόσο εύτυχισμένη είναι ή φωτιά, τώρα που βρήκε την ελευθερία της! Πηδάει και πετάει σπίθες, χαμογελάει και τρίζει μ' άγρια χαρά, απολυτή σαν τα μαλλιά μιας γυναίκας που γελάει. Το κορίτσι... το κορίτσι... Είναι πλάι του το κορίτσι; Τα μαλλιά που υπερδύονται με τα δικά του κι' αγγίζουν τα χέρια του, το πρόσωπό του. Είναι ζεστά, πολύ ζεστά εδώ μέσα. Χαρά και πόνος σά να τον πνίγουν μονομιάς.

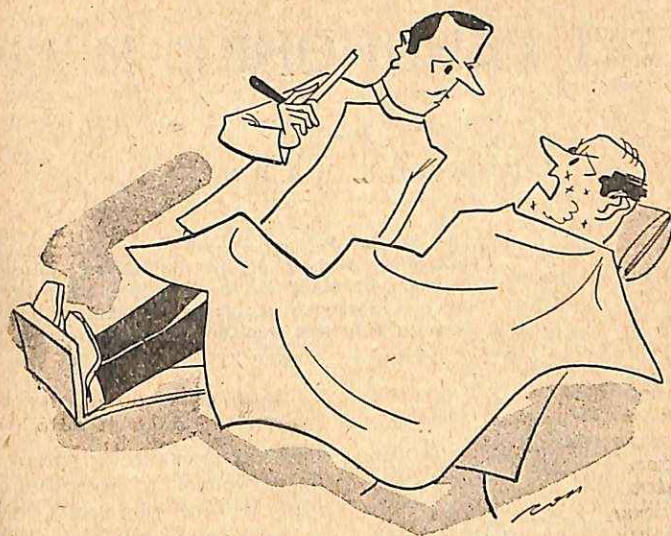
Ο Νεστόρι ανοίγει τα μάτια του. Στο πρώτο δεν καταλαβαίνει τι συμβαίνει. Είναι μισοζαλισμένος απ' τον καπνό. Το πούπουλο κουφοκαίει

κιάλας. Καί ξαφνικά σὰ νὰ τὸν τρύπησε μαχαίρι κοφτερό παίρνει συνειδησι τὶ γίνεται. Τὸ χέρι του ψάχνει νὰ βρῇ τὸ φερμουάρ, ὅπως τόσες καὶ τόσες φορές. Νοιώθει ξαφνικά πὼς τὸ δωμάτιο φλέγεται. Προσπαθεῖ νὰ σηκωθῇ, νὰ τεντώσῃ τοὺς ἀγκῶνες γιὰ νὰ σκίση τὸν βαρὺ ὑπνόσακκό του καὶ νὰ τὸν πετάξῃ ἀπὸ πάνω του. Μὰ τὸ διπλὸ καναβάτσο δὲν ὑποχωρεῖ. Τὸ πούπουλο κολλάει στὸ πετσί του σὰ σιδερένια πανοπλία. Διπλασιάζει τὶς προσπάθειές του. Τὸ χέρι του πιάνει καὶ ψάχνει γιὰ τὸ φερμουάρ. Δὲν μπορεῖ νὰ τὸ βρῇ. Κατάρρα, θὰ πεθάνῃ ἀπὸ ἀσφυξία ἐδῶ μέσα. Τὰ μαλλιά τοῦ κοριτοῦ γλείφουν τὰ μάγουλά του. Καίνε σὰ φωτιά, τὰ δάχτυλά του σφίγγουν τὸ λαιμό του. Τὸ κορίτσι εἶναι μέσα στὸν ὑπνόσακκο πλάι του, σφιχτὰ - σφιχτὰ πάνω στὸ κορμί του. Τόξερε αὐτὸς πὼς στὸ τέ-

Συγγραφεὺς τοῦ διηγήματος εἶναι ἡ Φινλανδὴ κ. ΤΟΟΥΛΙ ΡΕΙΤΙΟΝΕΝ, 45 ἐτῶν. Ἔχει γράψῃ πολλά μυθιστορήματα, θεατρικὰ ἔργα καὶ διηγήματα καὶ ἐκδίδει στὴ Φινλανδία τὸ περιοδικὸ «Κούβα». Γεννήθηκε στὸν Ἰσθμὸ τῆς Καρελίας, ὁ ὁποῖος τώρα ἔχει ἐκχωρηθῇ στὴ Ρωσία. Ὁ ἄνδρας τῆς εἶναι πρόσφυξ ἀπὸ τὴν Ἑσθονία, ἐπίσης συγγραφεὺς, καὶ ἔζη στὴ Στοκχόλμη. Ἡ Ρεϊτιονεν ἔζη καὶ ἐργάζεται στὸ Ἑλσίνκι.

τὸ φερμουάρ καὶ τὸ φερμουάρ πιά δὲν πάει παρακάτω, δὲν ἀνοίγει. Τὸ ἀτσάλι εἶναι καλὸ, βαστάει, μὲ ὅλο πού ὁ ἄντρας τὸ τραβάει καὶ τὸ τραβάει ὥς νὰ ἀποκάμῃ, δὲν ὑποχωρεῖ. Κρατᾷ καλά, εἶναι ἐγγυημένο ἀμερικάνικο ἀτσάλι...

AMYNA...

— Ἔχεις ἀκόμη ἓνα ξυράφι; Θὰ ἤθελα νὰ ὑπερασπίσω τὸν ἑαυτό μου!

ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

«ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ»

Πῶς ὁ Ἕλλην τραγούδησε τὴ θάλασσα
ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια ὡς σήμερα.

Ὅταν ἡ γυναῖκά σου ὀδηγεῖ τὸ αὐτοκίνητό της εἶναι πραγματικὸς κεραυνός.

— Ναί, καὶ γι' αὐτὸ πέφτει πάντα πάνω στὰ δένδρα.

P. M.

Ὁ οἰκοδεσπότης: Αὐτὸ ἐδῶ εἶναι ἓνα πορτραῖτο τοῦ προ - προ - προπάππου μου.

Ὁ ἐπισκέπτης: Καταπληκτικό! Δὲν φαίνεται πὺ ἡλικιωμένος ἀπὸ σὰς!

B. J. F. A. O.

Χαίρω πολὺ πού σὲ βλέπω, παλιὲ φίλε. Μήπως ἔχεις νὰ μοῦ δανείσης πέντε δολλάρια;

— Λυπούμαι, ἀλλὰ δὲν ἔχω μαζί μου οὔτε σέντες.

— Καὶ στὸ σπίτι;

— Ὅλοι καλά, εὐχαριστῶ πολὺ!

Up.

ΕΤΣΙ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Η ΓΗ

Τού

LINCOLN BARNETT

Γῆ: Μητέρα ἀμέτρητων παιδῶν, τροφὸς καὶ μάνα, ἀδελφὴ τῶν ἀστρῶν ἐσὺ καὶ τοῦ Ἥλιου τοῦ χαροποιοῦ ἀγαπημένη! Φίλος καὶ Φρουρὸς τῆς Σελήνης, ὦ Γῆ, πού οἱ κομήτες δὲν σὲ λησμονοῦν, μὰ μέσα στὸ ἀπρόσμετρο διάστημα γυρίζουν καὶ πάλι ἐσένα κυττοῦν!

Σάμουελ Τσέιλορ Κόλεριτζ, «Ὕμνος στὴ Γῆ»

Φυλακισμένοι στὶς πολυάνθρωπες πόλεις, τυφλωμένοι ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου δὲν πολυπροσέχει τὸ σύστημα μέσα στὸ ὁποῖο ὑπάρχει. Μόνο κάπου - κάπου, ὅταν θάλεπει τ' ἀστέρια, ἴσως ὅταν ταξιδεύει στὴ θάλασσα ἢ θαυμάζει τὸ σεληνόφως ἢ ξεχνιέται κάποια στιγμή σὲ κάποια ἀκτὴ, τότε θεωρεῖ τὸν φυσικὸ κόσμον καὶ θαυμάζει.

Καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ θαυμασμός εἶναι μέσα στὴν ἴδια τὴν οὐσία τοῦ ἀνθρώπου. Στὴ μακρινὴ προϊστορικὴ ἐποχὴ, σὲ κάποιο λόφο, πρὶν ἀπὸ πεντακόσιες χιλιάδες ἴσως χρόνια, ὁ πρῶτος ἀνθρώπος θὰ σήκωσε τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ θὰ θαύμασε. Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ξεπέρασε τὸν ἑαυτό του καὶ τὴ φύσιν, ἄφησε πίσω του τὸ ζῶο ἀπὸ τὸ ὁποῖο προήλθε. Καὶ τότε γεννήθηκε τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα, τὸ ἐρευνητικὸ καὶ περιέργον, καὶ μαζί μ' αὐτὸ ἡ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Στους πρώτους τάφους του, μέσα σὲ

σπήλαια ἀπὸ πανάρχαιους θράχους, ἔνοιωσε τὸ μυστήριον τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς πραγματικότητος πού ἀπλώνεται πέρα ἀπὸ τὸν ἐγγὺς χῶρον καὶ χρόνο. Στὴν κανονικὴ διαδοχὴ τῶν φυσικῶν φαινομένων, στὴν πορεία τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους καὶ στὴν ἀστραπή, εἶδε τὴ θέλησιν τοῦ ὑπερφυσικοῦ ὄντος. Καὶ μόλις χθές, μὲ τὸ μέτρο κρίσεως τῆς ἐξαιρετικῆς σύντομης ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπάνω στὸν πλανήτη, κατάρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὸ κλειδί πού ἀνοίξε τὴν πόρταν πρὸς τὰ μακρυνότερα μυστικὰ τῆς φύσεως. Καὶ τὸ κλειδί αὐτὸ ἦταν ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς αἰτιότητος, πού τοῦ ἔλεγε νὰ ἀναζητῇ σὲ φυσικὲς αἰτίες τὴν ἐρμηνείαν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Σήμερα φαίνεται ἀπίστευτο τὸ ὅτι κατάρθωσε ποτὲ νὰ εἰσδύσῃ στὰ μυστήρια τοῦ ὁρατοῦ κόσμου. Γιὰ τὸ ἀνθρώπινο μάτι ἡ θεὰ τῆς Γῆς δίνει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐπιπέδου καὶ τὸ ἔδαφος στὸ ὁποῖο βαδίζει μοιάζει ἀκίνητο. Πῶς θὰ μπορούσε νὰ ἀντιληφθῇ

τὸν ἑαυτό του αἰωρούμενον στὴν ἐπιφάνεια μιᾶς σφαίρας—νὰ φαντασθῇ ὅτι γυρίζει γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονα τῆς σφαίρας αὐτῆς μὲ ταχύτητα 1.000 μίλλια τὴν ὥραν καὶ ὅτι ταυτόχρονα περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιο μὲ ταχύτητα 20 μίλλια τὸ δευτερόλεπτον καὶ ὅτι συγχρόνως ταξιδεύει ἐπάνω στὸ Γαλαξία μὲ ταχύτητα 170 μίλλια τὸ δευτερόλεπτον, γλυστρώντας, κατεβαίνοντας, ἀνεβαίνοντας, κλονιζόμενος, πέφτοντας ἀνάμεσα στὰ ἄστρα μὲ ἕνα σωρὸ ἄλλες περιέργες κινήσεις; Τί μπορούσε ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος νὰ σκεφθῇ γιὰ τὸ παράξενο αὐτὸ ὄχημα πού τὸν κουβαλοῦσε ἄγνωστο πού; Καὶ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς τρομεροὺς κραδασμοὺς τοῦ ἢ τοὺς περιέργους ἡχούς καὶ τοὺς ἀτμούς πού ξεπετάγονταν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν;

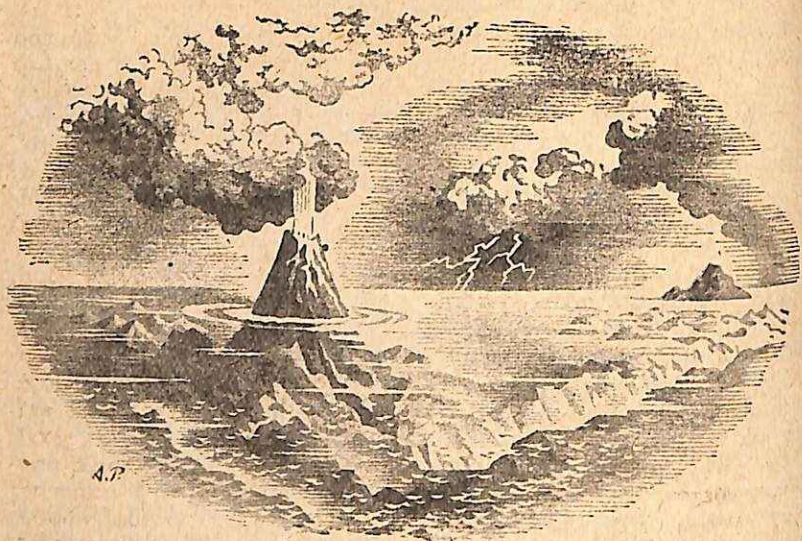
Ἡ πορεία τῆς γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου

Κάθε τόσο ἔκανε καὶ ἀπὸ μιᾶς ὑπόθεσι. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι φαντάζονταν τὸ σύμπαν σὰν ἕνα τεράστιον δωμάτιον. Ἡ Γῆ ἀποτελοῦσε τὸ δάπεδον, ὁ οὐρανὸς ἦταν ἕνα ἀπέραντον ταβάνι πού τὸ συγκρατοῦσαν τέσσερις μεγάλες κολώνες. Κατὰ τὴ θαυμαστὴ ἀνθιστὴ τῆς ἐλληνικῆς μαθησεως μερικοὶ ἄνθρωποι μὲ μεγάλη μόρφωσιν κατέληξαν κατὰ κάποιο τρόπο νὰ δώσουν πολλὰ ἀσώστες ἀπαντήσεις. Ὁ Πυθαγόρας (γύρω στὰ 530 π.Χ.) ἀπέδειξε πῶς ἡ Γῆ εἶναι σφαιρικὴ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος ὁ Σάμιος (310-230 π.Χ.) ὅτι περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν Ἥλιο. Ὁ Ἐρατοσθένης, κοσμήτωρ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας (276-195 π.Χ.) ἀπολόγισε τὴν περίμετρο τῆς Γῆς μὲ λάθος μὲν 225 μίλλια.

Εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς εἰρωνεῖες τῆς ἱστορίας τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ γνώσεις αὐτὲς ἔμειναν γιὰ 15 αἰῶνες χαμένες, ἐπεὶδὴ στὸ διάστημα αὐτὸ μεσολάβησαν διάφοροι πόλεμοι καὶ ἄλλες ἀνοησίες τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν. Μόλις στὸ μεγάλο αἰῶνα τοῦ Κοπέρνικου, τοῦ Γαλιλαίου καὶ τοῦ Νεύτωνος μπόρεσε ἡ ἐπιστὴμὴ νὰ ξαναανακαλύψῃ παλιὰς ἀλήθειες καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀπλὴν πραγματικότητά ὡς πρὸς τὴ θέσιν μας στὸ σύμπαν. Σήμερα ξέρουμε ὅτι κάθε ἄλλο παρὰ τὸ κέντρο τοῦ κόσμου ἀποτελοῦμε καὶ ὅτι ἡ Γῆ μας δὲν εἶναι παρὰ ἕνας μικρὸς δορυφόρος ἑνὸς ἄστρου δευτέρου τάξεως πού θρίσκεται στὸ ἐξωτερικὸ κράσπεδον τοῦ γαλαξία μας. Καὶ ὅποια ἀναλογία ἔχει τὸ δικὸν μας ἡλιακὸν σύστημα μὲ τὸν γαλαξία μας, τὴν ἴδια ἀναλογία ἔχει ὁ γαλαξίας μας μὲ τοὺς γαλαξίους τοῦ Χώρου.

Ἀσήμαντος, ἀλλὰ μοναδικὸς κόσμος

Ἡ ἐπίγνωσις ὅμως τῆς ἀσημαντότητός μας ἔφερε μαζί της καὶ κάποια ὑποψία μοναδικότητος. Ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις ἡ Γῆ ἀποτελεῖ κάτι τὸ ἀλλόκοτον. Τὰ στερεὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται εἶναι σπάνια, γιὰ τὰ 99% τῆς ὕλης τοῦ σύμπαντος εἶναι τὰ δυὸ ἐλαφρότερα στοιχεῖα, τὸ ὕδρογόνον καὶ τὸ ἥλιον, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα μαζί δὲν ἀποτελοῦν παρὰ τὸ 1% τοῦ συνόλου τῆς ὕλης τοῦ Χώρου. Ἐφ' ὅσον οἱ θερμοκρασίες στὸ σύμπαν κυμαίνονται ἀπὸ 35.000.000° Φαρενάϊτ, στὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἀστρῶν μέχρι 459.60° Φ., δηλαδὴ τὸ ἀπόλυτον μηδέν στὸ Χώρον, μπορούμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι τὸ ὕλικὸν σύμπαν ἀποτελεῖται σχεδὸν

ἀποκλειστικά ἀπὸ φωτεινὰ ἀέρια σὲ ἐξαιρετικά ἰονισμένη καὶ ἀσταθῆ κατάσταση, ἐνῶ ἴσως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ περιπλανῶνται μερικά ἀπειροσημῶρια στίγματα σκόνης. Μόνο σὲ ζῶνες πολὺ περιωρισμένης μεταλλαγῆς θερμοκρασίας ὅπως ἡ δική μας εἶναι δυνατόν νὰ συντηρηθοῦν τόσο λεπτεπίλεπτες σπανιότητες, ὅπως τὸ νερό, τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά.

Πῶς γεννήθηκε ἡ Γῆ;

Αὕτῃ ἡ φανερὴ μόνωσις καὶ μοναδικότης τοῦ πλανήτη μας ἀνάμεσα σὲ ἕνα ἐχθρικό σύμπαν ἐγέννησε θαυτέρα ἀκόμη ἐρωτήματα. Πῶς γεννήθηκε ἡ Γῆ; Πότε ἄρχισε νὰ ὑπάρχη; Ποιά εἶναι ἡ μοῖρα της. Ἡ ἰδέα ἑνὸς τυχαίου σύμπαντος πού ὑπάρχει χωρὶς προέλευσι καὶ προορισμό δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο πού ζῇ μέσα στὴ διάστασι τοῦ χρόνου. Ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ πάντα μιὰ Δημιουργία

καὶ τὸ βιβλίο τῆς Γενέσεως ἐκφράζει τὴν παγκόσμια ψυχὴ, ὅταν ἀρχίζῃ μὲ τίς δυνατὲς φράσεις: «Ἐν Ἀρχῇ ὁ Θεὸς ἐποίησεν τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν. Ἦν δὲ ἡ Γῆ ἀνευ σχήματος καὶ κενὴ καὶ σκότος ἦν ἀπανταχοῦ...». Ἡ κοσμογονικὴ ἐπιστήμη προσπαθώντας νὰ δώσῃ ἀπάντησι στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ συγκρούεται μὲ τὸ πανάρχαιο βασίλειο τῆς θρησκείας. Τὸ καταπληκτικὸ γεγονός εἶναι ὅτι οἱ ἐρμηνεῖες τῶν δυὸ αὐτῶν ἄλλοτε ἀδυσώπητων ἐχθρῶν φαίνονται νὰ ταυτίζονται διαρκῶς περισσότερο. Καὶ ἡ ἐπιστήμη μὲ κάθε μυστήριο πού κατορθώνει νὰ λύσῃ, βρίσκεται ἀπλῶς μπρὸς σὲ ἄλλο μεγαλύτερο. Στὸ μεγαλύτερο διάστημα τῆς σύντομης ἱστορίας του ὁ ἐγκεντρικὸς ἄνθρωπος δὲν ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τὴν ἀντιληψὶ ὅτι ὁ πλανήτης του δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἐλάχιστα γεροντότερος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο.

Πολλὲς φορές μάλιστα δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ τὰ γεγονότα πού κατὰ καιροὺς ἀπεδείκνυναν τὸ ἀντίθετο. Τὸ 450 π.Χ. ὁ Ἡρόδοτος ταξιδεύοντας στὰ θάλασσες τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου παρατήρησε τὰ ἀπολιθώματα θαλασσίων ὀστράκων καὶ κατέληξε στὸ σωστὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Μεσόγειος κάποτε ἔφθανε βαθιά στὸ ἐσωτερικὸ τῆς περιοχῆς ἐκείνης. Δυὸ χιλιάδες χρόνια ἀργότερα, ὁ Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι ἀνακάλυψε ὅμοια ἀπολιθώματα στὴν Ἰταλία καὶ κατέληξε στὸ ἴδιο συμπέρασμα. Τὸ 1654 ὅμως, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀσσερ τῆς Ἰρλανδίας ἀνήγγειλε ὅτι ἀπὸ τὴ μελέτῃ τῶν Γραφῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Δημιουργία ἔγινε στὶς 9 τὸ πρωῒ τῆς 26ης Ὀκτωβρίου τοῦ 4004 π.Χ. Ἀπὸ τότε καὶ ἐπὶ ἕνα περίπου αἶωνα ἡ ἡμερομηνία αὕτῃ ἦταν, ἄς ποῦμε, ἐπίσημα καθιερωμένη καὶ κάθε ἄλλη κινδύνευε νὰ θεωρηθῇ αἰρεσι. Τὰ ἀπολιθώματα, ὅταν ἀποκλήρυσσε καὶ ὁ κόσμος τὰ θεωροῦσε ἐφευρήματα πού σκορποῦσε ὁ διάβολος γιὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν ἄνθρωπο. Καθὼς συνεχιζόταν ἡ ἀνακάλυψις καὶ νέων ὑπολειμμάτων κόσμων παλαιότερων, ἄρχισε νὰ ἀναπτύσσεται ἡ ἀντιληψὶς ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ «ὑπολείμματα τῆς καταραμένης ἐκείνης φυλῆς πού ἐξαφανίστηκε μὲ τὸν κατακλυσμό».

Στὶς ἀρχὲς ὅμως τοῦ 19ου αἰῶνος, μερικοὶ πρωτοπόροι, μόνοι χωρὶς καμμιὰ βοήθεια, ἀλλὰ μὲ τὸ φόβο τῆς ὀργῆς τῆς ἐκκλησίας, ἄρχισαν νὰ θέτουν τίς βάσεις μιᾶς νέας ἐπιστήμης, γεωλογίας. Περιδιαβάζοντας στὶς πλαγιὰς τῶν βουνῶν καὶ στὶς κοιλάδες ὅπου τὸ νερὸ εἶχε κάνει βαθιὰ ἀυλάκια ἀποκαλύπτοντας ἔτσι ἀρχαῖα στρώματα βράχων,

οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ γρήγορα διέκριναν κάποια σχέσι ἀνάμεσα στὰ διάφορα χωριστὰ στρώματα καὶ τὰ ἀπολιθώματα πού περιείχαν τὰ διάφορα στρώματα. Κάθε στῶμα εἶχε καὶ τὰ δικά του χαρακτηριστικὰ ὑπολείμματα ἀπὸ τὸ ζωϊκὸ καὶ τὸ φυτικὸ βασίλειο καὶ τὰ ὑπολείμματα αὐτὰ παρουσίαζαν καταπληκτικὲς διαφορὲς ἀπὸ στῶμα σὲ στῶμα. Ἔτσι ἄρχισαν, ἀμυδρὰ στὴν ἀρχή, νὰ σχηματίζουν τὴν ἀντιληψὶ μεγάλων χρονικῶν περιόδων πού ἡ καθιέρωσί τους διακρινόταν ἀπὸ θαυτάτες διαφορὲς στὸ κλίμα, τὴν τοπογραφία καὶ τὸ εἶδος τῆς ζωῆς. Πῶς ἄλλοιως μπορούσε νὰ ἐξηγηθῇ ἡ παρουσία ὀστέων φάλαινας στοὺς λόφους τοῦ Βέρμοντ, τὰ ὑπολείμματα θαλασσινῶν ὄντων στὶς πεδιάδες τοῦ Κάνσας, τὰ φοινικόδενδρα στὴν Ἀγγλία καὶ τὰ συντρίμματα τῶν παγετῶν στὴν Αὐστραλία καὶ τὴ Βραζιλία; Τὸ 1858 ὁ Δαρβίνος ἀπεκάλυπτε ὅτι ἡ γῆινὴ ζωὴ πέρασε ἀπὸ μιὰ ἀδιάκοπη ἐξέλιξι. Συγχρόνως ὁ κόσμος ἀποκτοῦσε καὶ ἕνα σύστημα γεωλογικῆς χρονολογήσεως: Τὸ ἡμερολόγιο τῶν ἀπολιθωμάτων τοποθετοῦσε τὴν δημιουργία πολλὰ ἑκατομμύρια χρόνια πίσω.

Πῶς ὑπολογίζουμε τὴν ἡλικία τῆς Γῆς

Η ἀνάγνωσις ἐν τούτοις τῶν πετρωμάτων δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλη. Σ' ὁλόκληρὴ τὴν ἐπιφάνεια τῆς σταφιδασμένης καὶ διάτρητης Γῆς τὰ στοιχεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ παρελθόντος της συσκοτιζόνταν ἀπὸ τὸ σκόψιμο πού ἔκαναν στὸ φλοιό της οἱ παγετῶνες, ἀπὸ τὰ ἐπιστρώματα τῆς λάσας τῶν ἡφαιστειῶν καὶ ἀπὸ τὴ

διάθρυνσι πού προκαλούσε και προκαλεί άμέτρητους αιώνες τώρα ή θροχή και ό πάγος. Μόλις τό 1900, μέ τήν ανακάλυψι τής ραδιενέργειας, προσδιορίστηκε μέ σχετική ακρίβεια ή ηλικία τής Γής. Ό λόγος είναι ότι τά ραδιενεργά στοιχεία, όπως τό ούράνιο, τό θόριο και τό ράδιο, άποσυντίθενται κατά σταθερό ποσοστό, άνεξάρτητα από τήν θερμοκρασία ή τήν πίεσι ή τις άλλες συνθήκες του περιβάλλοντος. Κάθε ένα από τά στοιχεία αυτά χάνει σέ δεδομένη χρονική περίοδο ώρισμένο αριθμό ατόμων πού έν συνεχεία παθαίνουν διάφορες αλλοιώσεις μέ καθωρισμένο πάντα ρυθμό για νά καταλήξουν τελικά σέ μολύβι. Ένα γραμμάριο ούρανίου π.χ. άποδίδει 1) 7.600.000.000 του γραμμαρίου μολύβι κάθε χρόνο. Μπορεί επομένως ό άνθρωπος νά μετρήσι τό ποσό του ούρανίου πού υπάρχει σέ όποιοδήποτε ραδιενεργό κομματάκι πετρώματος και νά τό συγκρίνι μέ τά υπάρχοντα στό ίδιο κομμάτι θράχου υπόλοιπα μολυβιού και νά υπολογίσι έτσι πριν από πόσον καιρό σχηματίστηκε τό στρώμα αυτό.

Προσεκτικές και ακριβείς αναλύσεις ραδιενεργών πετρωμάτων σέ όλα τά σημεία τής Γής δέν άποκάλυψαν πουθενά πετρώματα ηλικίας μεγαλύτερης από δυόμισι δισεκατομμύρια χρόνια (στή Νότιο Αφρική). Έπομένως κατάληγει κανείς στό συμπέρασμα ότι ό φλοιός τής Γής στερεοποιήθηκε πριν από τρία δισεκατομμύρια χρόνια περίπου. Και μέ διαφορετικές μεθόδους, μέ υπολογισμό τής αναλογίας του άλατιού στους Ώκεανούς σχετικά μέ τό ποσό του άλατιού πού μεταφέρουν κάθε χρόνο τά ποτάμια στή θάλασσα και μέ τούς τελευταίους

υπολογισμούς άστρικής καύσεως και κινήσεως του γαλαξία, καταλήγουμε πάντα στό συμπέρασμα ότι ή δημιουργία άρχισε σέ καθωρισμένο χρόνο. Η ήμερομηνία τής άρχής τής δημιουργίας δέν μπορεί νά τοποθετηθι λιγώτερο από δυό δισεκατομμύρια χρόνια πίσω, ούτε και περισσότερο από τέσσερα ή πέντε. Έπομένως ή Γή δέν ύπήρχε πάντοτε. Είναι όμως πολύ πιό ήλικιωμένη άπ' ό,τι ό άνθρωπος κατά τό συντομώτατο χρονικό διάστημα τής ζωής του πάνω στον πλανήτη μόρεσε ποτέ νά συλλάβη ως τώρα.

Τό μεγάλο μυστήριο του «Πώς;»

Η έπιστήμη άρχίζει νά εισχωρή σέ βαθιά σκοτάδια τή στιγμή πού από τό έρώτημα «Πώς» μεταπηδά στό έρώτημα «Πώς». Κάθε προσπάθεια ξεκινάει από τή μελέτη τής σημερινής κατάστάσεως. Και τό μεγάλο παράδοξο τής γεωφυσικής είναι ότι τό μεγαλύτερο μυστήριο τής θρίσκει κάτω από τά πόδια μας. Ένω τά άστρονομικά όργανα μας δ'δξαν ένα σώρο πράγματα για τό άστρικό σύμπαν και τό ανθρώπινο μάτι είδε σέ ύψος ένός δισεκατομμυρίου έτών φωτός, οι γνώσεις μας για τό τί βρίσκεται κάτω άπ' τά πόδια μας φτάνουν σέ βάθος λίγων μέτρων. Τό μεγαλύτερο βάθος στό όποιο κατώρθωσε ποτέ νά εισδύση ό άνθρωπος μέσα στό φλοιό τής Γής άνέρχεται σέ 6.728 μ. (μία πετρελαιοπηγή στό Ουόμινγκ), δηλαδή λιγώτερο από τό 1) 1000 τής απόστάσεως από τό κέντρο τής Γής. Αυτός είναι ό λόγος πού ή γεωφυσική είναι ή πιό άβέβαιη έπιστήμη και άντιμετωπίζει συχνά τό άδιέξοδο και τις πιό άντικρου-

όμενες έρμηνείες μέ τά ελάχιστα στοιχεία πού κατέχει. Αυτός είναι έπίσης ό λόγος πού ή άντίληψις του άνθρώπου για τό έσωτερικό τής Γής συνδυάζεται συχνά μέ συναισθήματα φόβου και μέ μεγάλο ποσοστό φαντασίας. Διακεκριμένοι έπιστήμονες, όπως ό Άγγλος άστρονόμος Χάλεϋ, φαντάστηκαν τό έσωτερικό τής Γής σαν μία τεράστια κοιλότητα κατοικημένη από παράξενα ύποχθόνια όντα. Άλλά και διάφορα φαινόμενα, όπως τά ήφαιστεια, οι σεισμοί και οι θερμές πηγές έδιναν άφορμή για άκόμη πιό τρομερά και φοβερά πράγματα. Σέ κάθε εποχή ό κάτω κόσμος άποτελοϋσε τον τόπο προορισμού των καταραμένων και συχνά τό βασίλειο του αινίου πυρός. Τά σημερινά δεδομένα φαίνεται νά υποστηρίζουν τήν τελευταία τουλάχιστον αυτή γνώμη. Τό έσωτερικό τής Γής δέν κατοικείται, αλλά ή θερμότης πού επικρατεί είναι πολύ μεγάλη.

Μετρήσεις θερμότης σέ όρυχεία και βαθιά σπήλαια και φρέσκα στήν έπιφάνεια τής Γής απέδειξαν ότι όσο προχωρούμε από τήν έπιφάνεια προς τό κέντρο, ή θερμοκρασία αύξάνει περίπου 10 κάθε 30 μέτρα. Σέ βάθος δυό μιλίων ή θερμοκρασία φθάνει τους 1000 και στά 30 μίλια στό σημείο τήξεως των θράχων (12040). Στό επίπεδο αυτό σιγήσκει σχηματίζεται ή λάβα των ήφαιστειών πού έν συνεχεία προωθείται προς τά επάνω και μέσα από χαραμάδες του στερεού φλοιού χύνεται στήν έπιφάνεια τής Γής. Η αύξησης έν τούτοις τής θερμοκρασίας του έσωτερικού τής Γής όσο προχωρούμε προς τό κέντρο της δέν εξακολουθεί. Τελευταίες έρευνες άπεκάλυψαν ότι μεγάλο ποσοστό τής

θερμότης των γήινων στρωμάτων κοντά στήν έπιφάνεια τής Γής προέρχεται από ραδιενεργά στρώματα πού βρίσκονται εκεί. Άν όμως προχωρήσουμε βαθύτερα προς τό κέντρο, ή καμπύλη τής θερμότης άρχίζει νά πέφτι ώστε τό άνώτατο όριο τής θερμοκρασίας νά μη υπερβαίνη τους 10.0000, δηλαδή περίπου όση είναι και ή θερμοκρασία στήν έπιφάνεια του Ήλιου.

Οι τρεις όμόκεντρες σφαίρες : Τό λυωμένο σίδερο, μανδύας, φλοιός

Η εικόνα πού γενικά παραδέχεται σήμερα ή γεωφυσική για τή Γή είναι ότι άποτελείται από τρεις κύριες όμόκεντρες σφαίρες. Η Γή είναι άδύνατο νά άποτελится ολόκληρη από τό είδος των πετρωμάτων πού βλέπουμε στήν έπιφάνειά της, γιατί τότε ή μάζα της θά έπρεπε νά είναι ή μισή από ό,τι είναι σήμερα (6.600 τετράκις έκατομμύρια τόννους). Έπίσης έχει άποδειχθι ότι ή πυκνότης αύξάνει όσο προχωρούμε προς τό κέντρο και ότι εκεί τά πάντα βρίσκονται σέ ύγρη κατάσταση. Η ύλη, πού βρίσκεται εκεί σέ ύγρη κατάσταση, είναι κυρίως λυωμένο σίδερο (μέ ελάχιστο ποσοστό νικελίου και άλλων στοιχείων). Η διάμετρος τής σφαίρας αυτής είναι περίπου 4.000 μίλια, δηλαδή έχει περίπου τις διαστάσεις του Άρεως. Τή μάζα του λυωμένου σιδήρου περιβάλλει ένα άλλο στρώμα, πού φθάνει σχεδόν ως τήν έπιφάνεια τής Γής, και είναι γνωστό ως «Μανδύας» μέ πάχος 2.000 μίλια. Η σεισμολογία και οι άλλες συγγενείς έπιστήμες ασχολούνται έδω μέ τήν εξακρίβωσι τής ύλης από τήν όποία άποτε-

λείται τὸ στρώμα αὐτὸ καὶ καταλήγουν στὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ στοιχείο ποὺ κυριαρχεῖ εἶναι ἡ «ὀλιβίνη», ἓνα εἶδος θαρύτατου γκριζοπράσινου θράχου ἀπὸ ἄλλατα σιδήρου καὶ μαγνησίου. Ἐπάνω ἀπὸ τὸν μανδύα εἶναι ἡ λεπτή κροῦστα ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ πάχος της δὲν ὑπερβαίνει τὸ πάχος τῆς φλούδας τοῦ μήλου σὲ σύγκριση μὲ τὸν ὄγκο του.

Ἡ παράξενη αὐτὴ ἀνατομία τῆς Γῆς μὲ τὰ διαδοχικὰ στρώματα, ποὺ ὅσο προχωροῦμε πρὸς τὸ κέντρο εἶναι διαρκῶς θαρύτερα καὶ θερμότερα, προϋποθέτει ὅτι ἡ Γῆ ἦταν κάποτε σὲ κατάστασι τήξεως καὶ ὅτι τώρα μόλις ἔχει ἀρχίσει νὰ ψύχεται. Ὑπάρχουν ἐπιστήμονες ποὺ υποστηρίζουν ὅτι ἀρχικὰ ἡ Γῆ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ψυχρὴ ὕλη ποὺ ἀρχισε νὰ θερμαίνεται μὲ τὴν ἔκλυσι ραδιενεργείας. Ἀλλὰ ἡ ἐπικρατέστερη γνώμη εἶναι ἡ ἀντίθετη, δεδομένου ὅτι καὶ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀκόμη δὲν ὑπῆρχε ἡ ἐπίσπῃμη οὔτε στὴν πιὸ ἐμβρυώδη μορφή της, ὁ ἀνθρώπος θεωροῦσε τὴ Γῆ παιδί τοῦ Ἥλιου καὶ ἡ φωτιά ἦταν πάντα ἡ βασικὴ ὕλη. «Ὁ κόσμος αὐτὸς ἦταν, εἶναι τώρα καὶ θὰ εἶναι πάντα ἓνα Πῦρ» λέει ὁ Ἡράκλειτος.

Ἡ θεωρία τῶν παλιγοριῶν

Ὅσο καὶ ἂν διαφέρουν στὶς λεπτομέρειες, ὅλες οἱ θεωρίες γιὰ τὴν προέλευσι τῆς Γῆς ἀκολουθοῦν δυὸ κύριες γραμμές, ἀρκεστὰ παλιές. Τὸ 1749 ὁ Γάλλος φυσιοδίφης Μπουφὼν ὑπεστήριξε τὴ θεωρίαν ὅτι κάποτε ἓνας κομήτης ἔπεσε ἐπάνω στὸν Ἥλιο καὶ ἀπὸ τὴ σύγκρουσι αὐτὴ ξετινάχθηκαν μεγάλοι ὄγκοι ἀπὸ ἡλιακὰ ἀέρια ποὺ ἀργότερα συμπε-

κνήθηκαν σὲ πλανῆτες. Σὲ νεώτερες τροποποιήσεις τῆς θεωρίας αὐτῆς ὁ κομήτης ἔγινε ἄστρο καὶ ἡ σύγκρουσις σχεδὸν σύγκρουσις, ἀρκετὴ ὥστε ὥστε ἡ ἔλξις τοῦ ἄστρου ποὺ πέρασε κοντὰ στὸν Ἥλιο νὰ προκαλέσῃ τεράστια παλιρροιακὰ ρεύματα στὴν ἐπιφάνειά του. Τὴ στιγμή ποὺ τὸ ξένο ἄστρο θρέθηκε στὴν πλησιέστερη ἀπόστασι ἀπὸ τὸν Ἥλιο, οἱ κορυφές τῶν παλιρροιακῶν κυμάτων τινάχθηκαν στὸ κενὸ καὶ μὲ τὴν ψύξι μετεβλήθησαν σὲ πλανῆτες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ μισοὶ ἀκολούθησαν τὸν ἐπιδρομέα, ἐνῶ οἱ ἄλλοι μισοὶ ἔμειναν κοντὰ στὴ μάννα, τὸν Ἥλιο.

Ἡ θεωρία τῶν νεφελωμάτων

Αντίθετα πρὸς τὴν «παλιρροιακὴ» αὐτὴ θεωρία ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξ ἴσου τρωτὴ θεωρία τῶν «νεφελωμάτων», ποὺ πρῶτος τὴν ὑπεστήριξε ὁ Κάντ (1755) καὶ τὴν τελειοποίησε ὁ διάσημος Γάλλος μαθηματικὸς Λαπλάς, τὸ 1796. Κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτὴ, ὁ Ἥλιος κάποτε εἶχε ἓνα περίβλημα ἀπὸ ἀέριο καὶ σκόνη, πιθανῶς ὑπόλειμμα κάποιος μεγάλης ἐκρήξεως σ' αὐτόν. Ἡ φυγόκεντρος δύναμις προκαλέσει συσσωρευσι τοῦ νέφους αὐτοῦ γύρω στὸν ἡλιακὸ ἰσημερινὸ καὶ τὴν ἐκτόξευσι μερικῶν δακτυλίων. Αὐτοὶ οἱ δακτύλιοι πῆραν σιγὰ - σιγὰ τὴν μορφή τοῦ σημερινοῦ πλανητικοῦ συστήματος.

Ἡ τελευταία θεωρία τοῦ Τζέραρντ Κουίπερ (1951)

Ἐπὶ γενεές οἱ ἀστρονόμοι μελέτησαν, ξαναμελέτησαν καὶ τροποποίησαν τὶς δυὸ αὐτὲς θεωρίες. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπικρατούσες

σήμερα θεωρίες εἶναι τοῦ ἀστρονόμου Τζέραρντ Κουίπερ (1951). Συμφωνώντας σχεδὸν μὲ ὅλους τοὺς ἀστρονόμους, ὁ Κουίπερ ὑποστηρίζει πρῶτον: «Ὅτι ὅλα τὰ ἄστρα προήλθαν ἀπὸ ἀραιὸ ἀέριο καὶ κοσμικὴ σκόνη ποὺ θρίσκονταν ἐγκατεστημένα στὸ διάστημα. Ἡ ἔλξις προκάλεσε συμπύκνωσι, συνένωσι καὶ περιστροφικὴ κίνησι τῶν ὄγκων αὐτῶν τοῦ ἀερίου καὶ τῆς κοσμικῆς σκόνης. Ἡ ἐσωτερικὴ πίεσις καὶ ἡ θερμοκρασία αὐξάνει καὶ ἡ ταχύτατη περιστροφή γύρω ἀπὸ τὸν ἑξονὰ τους προκαλοῦσε τὸ διχασμό τους. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχει παρατηρηθῇ ὅτι περισσότερα ἀπὸ τὰ μισὰ ἄστρα τοῦ στερεώματος εἶναι διπλά. Ἀλλὰ ἄστρα χωρίστηκαν σὲ τρία ἢ καὶ σὲ πέντε. ὅπως ὁ Ἀστὴρ τοῦ Βορρᾶ, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ἄστρα, τὰ ὁποῖα φαίνονται στὸ μάτι σὰν ἓνα. Σὲ ἄλλες πάλι περιπτώσεις ἀντὶ γιὰ διαχωρισμὸ ἔγινε συνένωσις καὶ ἄλλοτε πάλι (καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ θεωρία τοῦ Κουίπερ διακρίνεται ἀπὸ ἄλλες), σὲ σπάνιες περιπτώσεις ποὺ δὲν ὑπερβαίνουν τὸ 1%, συνέβησαν ἄλλες ἐξελίξεις. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐξαιρέσεις αὐτὲς εἶναι καὶ ὁ Ἥλιος. Χωρὶς νὰ προχωροῦμε ὥστε στὶς θεωρητικὲς λεπτομέρειες τῆς κοσμογονίας τοῦ Κουίπερ, παραδεχόμεστε τὴν ἐπικρατέστερη θεωρίαν καὶ φανταζόμεστε τὴ Γῆ στὴν αὐγὴ τοῦ Χρόνου σὰν μιὰ ἄμορφη σφαῖρα ἀσχημάτιστης ὕλης ποὺ στριφογύριζε στὴν γεμάτη ἀπὸ κοσμικὴ σκόνη διαδρομὴ τῆς τροχιάς της. Τότε, καὶ ἐνῶ θρίσκονταν ἀκόμη σὲ κατὰστασι τήξεως, τὰ θαρύτερα στοιχεῖα τῆς ὕλης τῆς ἀρχισαν νὰ συθίζονται πρὸς τὸ κέντρο, ἐνῶ τὰ ἐλαφρότερα ἀνέβαιναν καὶ ἐπέπλεαν στὴν ἐπιφάνεια. Ὑδρατμοὶ

καὶ ἄτμοι ἐξοξειδίου τοῦ ἀνθρακὸς ποὺ σχηματίζονταν ἐπὶ ἐσωτερικὸ τῆς Γῆς διέφευγαν κατὰ μεγάλες μάζες πρὸς τὰ ἔξω καὶ σχηματίζαν τὴν πρωτόγονη ἀτμόσφαιρα. Σιγὰ - σιγὰ ἀρχισε ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς νὰ ψύχεται.

Χρειάστηκαν ἴσως λίγες χιλιάδες, ἴσως καὶ ἓνα ἑκατομμύριο χρόνια, γιὰ νὰ παγώσουν τὰ πρῶτα πετρώματα. Τὰ πετρώματα αὐτὰ συθίζονταν μέσα στὸ λυωμένο ὕλικὸ ποὺ ἀποτελοῦσε τὴ Γῆ καὶ ἄλλη λυωμένη ὕλη ἀνέβαινε στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ ψυχθῇ κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρὰ της. Αὐτὰ τὰ ρεύματα πρὸς τὸ κέντρο καὶ ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς Γῆς δὲν ἔπαψαν παρὰ τὴ στιγμή ποὺ σχηματίστηκε τὸ ἐνδιάμεσο στρώμα τῆς ὀλιβίνης (ὁ μανδύας), ποὺ αἰχμαλώτισε τὴν ἐσωτερικὴ διάπυρη ὕλη καὶ τὴν κρατᾷ ἀκόμη ἐκεῖ μέσα αἰχμάλωτη μὲ τὴ θερμοκρασία ποὺ εἶχε ἀρχικά. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐνῶ συνέβαιναν οἱ πιὸ ἀπότομες καὶ συνταρακτικὲς γεωλογικὲς μεταβολές στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἀρχισαν νὰ σχηματίζονται καὶ οἱ πρῶτες ἡπείροι. Ὁλόκληρη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πλανῆτη μας ἦταν σκεπασμένη ἀπὸ κάπνους καὶ φωτιά καὶ τεράστιοι πίδακες ἀπὸ λυωμένα πετρώματα ἐσχύνονταν στὴ λεπτὴ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Κομμάτια νεοσχηματισμένης στερεᾶς γῆς καταποντίζονταν στὰ πύρινα βάθη, ἐνῶ ἄλλα σχηματίζονταν μὲ τὴν ἴδια εὐκολία καὶ ταχύτητα. Στὴν πυρωμένη ἐπιφάνεια, ποὺ ἔμοιαζε μὲ φλογισμένη θάλασσα, ἐπλεον σὰν παγόβουνα ὄγκοι ἀπὸ νεοσχηματισμένο γρανίτη, ποὺ μεγάλωναν σιγὰ - σιγὰ καθὼς προχωροῦσε ἡ κρυστάλλωσις. Αὐτοὶ οἱ γρανιτένιοι ὄγκοι ἀποτελοῦσαν τὶς προηπεύρους ποὺ ἀρχισαν νὰ

ρίζουνον ἐπάνω στο μανδύα τῆς ὀλιθίνης.

Τὸ στάδιο τοῦ περιβλήματος τῶν πυκνῶν νεφῶν

Κανέναν δὲν ξέρει ποιά ἦταν ἡ ἀρχικὴ μορφή τῶν σημερινῶν ἡπείρων καὶ πολλὰς θεωρίες ἔχουν διατυπωθῇ. Πάντως εἶναι θέβαιο ὅτι μαζὶ μὲ τὶς ἡπείρους ἄρχισε καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν θαλασσῶν. Καθὼς ὁ φλοιὸς σκλήραινε, ἀπὸ τὶς διαφορὰς σχισμῆς τοῦ ξέφευγαν ὕδρατμοι καὶ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακὸς ποὺ σχηματίζαν πυκνὰ σύννεφα, τὰ ὁποῖα σκέπαζαν ὀλόκληρη τὴ Γῆ καὶ τὴν κρατοῦσαν σὲ ἀδιάκοπο σκοτάδι. Καμμιά φορὰ στὰ ἐξωτερικὰ στρώματα τῶν νεφῶν αὐτῶν τὸ ψυχρὸ μετέβαλε τοὺς ὕδρατμοὺς σὲ σταγονίδια καὶ ἀρχίζει μιὰ βροχὴ ἡ ὁποία καθὼς πλησίαζε στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς μετατρεπόνταν πάλι σὲ ὕδρατμούς. Ὑπολογίζεται ὅτι γιὰ 1.000 τοὐλάχιστον χρόνια οἱ ἀκτίνες τοῦ ἥλιου δὲν μπόρεσαν νὰ περάσουν τὸ πυκνὸ αὐτὸ στρώμα τῶν νεφῶν ποὺ περιέβαλλε τὴ Γῆ.

Μὲ τὴν ψύξι τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς ἄρχισε καὶ ἡ ἐπιφάνεια νὰ ζαρώνει. Πρὶν ἀπὸ ἓνα δισεκατομμύριο περίπου χρόνια σημειώθηκε ἀπὸ τοὺς γεωλόγους ἡ περίοδος τῆς Λωρεντιανῆς Ἐπαναστάσεως κατὰ τὴν ὁποία ἐμφανίστηκαν πολλὰς ὀροσειρές. Τὸ ὄνομα δόθηκε στὴν περίοδο αὕτῃ ἀπὸ τοὺς Λωρεντιανούς Λόφους τοῦ Καναδά. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὀλόκληρος ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς πάθαινε ἀδιάκοπες μεταβολές. Βουνὰ καὶ κοιλάδες σχηματίζονταν. Τὰ ὑπόλοιπα βουνὰ τῆς Γῆς ἔχουν πολὺ μικρότερη ἡλικία. Τὰ ἱμα-

λάια, τὰ Βραχῶδη Ὀρη, οἱ Ἄλπεις καὶ οἱ Ἄνδεις δημιουργήθηκαν πρὶν ἀπὸ 60 μόλις ἑκατομμύρια χρόνια. Τὸ νεώτερο ἀπὸ τὰ ὑψώματα τῆς Γῆς, ἡλικίας ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐτῶν, εἶναι τὰ Κασκάιντ Μάουνταιν, στὶς ἀμερικανικὲς ἀκτὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὀλόκληρου ἡ περιοχὴ ἐκείνη εἶναι ἡφαιστειογενὴς καὶ ὀλόκληρος ὁ Εἰρηνικὸς εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἐστὶες ἡφαιστειῶν. Καὶ σήμερὰ ἀκόμη ζοῦμε σὲ περίοδο ἀδιάκοπης ἀλλαγῆς. Ζοῦμε ὅμως καὶ στὴν ἐποχὴ τῶν παγετῶν. Ὁ ποὺ ὑπάρχουν ψηλὰ βουνὰ, ὑπάρχουν χιόνια καὶ πάγοι. Ὑπῆρξαν ἐποχὲς ποὺ ἡ ἔκτασις τῶν παγετῶν ἦταν μεγαλύτερη. Καὶ σήμερὰ ὅμως εἶναι αἰνιγμα ἄλυτο γιὰ τὴ γεωλογία οἱ περιοδικὲς αὐτὲς ἐμφανίσεις τῶν παγετῶν. Ὑπάρχουν πολλὰς θεωρίες ποὺ κάθε μιὰ χωριστὰ δὲν ἱκανοποιεῖ, ἀλλὰ ὁ συνδυασμὸς τοὺς ἴσως ἀποτελεῖ τὴ σωστὴ ἀπάντησι.

Οἱ παγετῶνες

Ητελευταία καὶ ἴσως ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς περιόδους τῶν παγετῶν ἄρχισε πρὶν ἀπὸ ἓνα ἑκατομμύριο χρόνια, περίπου τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐμφανίζεται στὸ προσκόνιο καὶ ὁ ἄνθρωπος. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐτῶν τέσσαρες τοὐλάχιστον φορὲς οἱ παγετῶνες προχώρησαν καὶ ὑπεχώρησαν. Σήμερὰ περνᾶμε ἐποχὴ ὑποχωρήσεως μετὰ τὴν τελευταία πρόοδο τῶν παγετῶν ποὺ πῆραν τὴν μεγαλύτερη ἐπέκτασί τοὺς πρὶν ἀπὸ 20.000 χρόνια περίπου. Καὶ σήμερὰ ὅμως ἐξακολουθεῖ τὸ 1)10 τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς νὰ καλύπτεται μονίμως ἀπὸ πάγους. Ἡ Γροιλανδία καὶ ἡ Ἀνταρκτικὴ εἶναι σκεπασμένες μὲ πάγους, καθὼς

καὶ οἱ ὄρεινοι ὄγκοι τῆς Ἀλάσκας, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῆς Σκανδιναβικῆς, τῶν ἱμαλαίων, τῶν Ἀνδεων καὶ τῶν Ἀλπεων. Μολαταῦτα στὰ τελευταία 200 χρόνια παρατηρεῖται φανερὴ ὑποχώρησις. Ἀπὸ ξενοδοχεῖα τῆς Ἑλβετίας ποὺ χτίστηκαν πρὶν ἀπὸ 150 χρόνια γιὰ ν' ἀπολαμβάνουν οἱ ἐνοικοὶ τοὺς τῆς θάλασσας παγετῶν, σήμερὰ δὲν διακρίνονται πονθενὰ πάγοι. Κατὰ τοὺς τελευταίους ὑπολογισμούς, τὸ κλίμα τῆς Γῆς θὰ γίνεταί συνεχῶς θερμότερο στὰ προσεχῆ 20.000 χρόνια καὶ ἡ ἐπόμενη ἐποχὴ παγετῶν θὰ ξαναρχίσῃ κατὰ τὸ 50.000 μ.Χ. Ἡ σημαντικώτερη μεταβολὴ ἀπὸ τὸ λυώσιμο τῶν σημερινῶν πάγων θὰ εἶναι ἡ ὑψώσεως τῆς στάθμης τῶν θαλασσῶν κατὰ 35 περίπου μέτρα τοῦλάχιστον, πρᾶγμα ποὺ ἀρκεῖ γιὰ νὰ κατακλυσθοῦν τὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι, ἡ Ν. Ὀρκη καὶ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ μεγάλα λιμάνια καὶ τὰ παράλια τῆς Γῆς.

«Ὁ δημιουργημένος κόσμος», λέει ὁ Σέρ Τόμας Μπρόουν, «δὲν εἶναι παρά μιὰ μικρὴ παρένθεσις στὴν αἰωνιότητα». Σὲ μικρότερη ἀκόμη κλίμακα ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι παρά μιὰ μικρὴ παρένθεσις στὸν γήινο χρόνον. Στὸς αἰῶνες τοῦ μέλλοντος θὰ παρασύρουν ὁκτὼ ἑκατομμύρια τόνους γήινης ὕλης πρὸς τὴ θάλασσα, μέχρις ὅτου οἱ κορυφαί ποὺ ἐξέχουν σή-

μερὰ καταλήξουν στὸ βυθὸ τῶν ὠκεανῶν. Καινούργιες ὅμως κορυφαί θὰ ἐρυφύωνται καὶ οἱ παγετῶνες θὰ ξύνουν τὶς πεδιάδες καὶ τὰ δάση δημιουργώντας καινούργιες λίμνες καὶ ποτάμια καὶ καινούργιες θάλασσες.

Ἡ Γῆ εἶναι ἀκόμη νέα. Παρ' ὅλο ποὺ ὁ ἄνθρωπος δὲν γνώρισε παρά τὸ ἓνα χιλιεστὸ τοῦ χρόνου, κατὰ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει ζωὴ ἐπάνω στὸν πλανήτη μας, παρ' ὅλο ποὺ ἡ ἴδια ἡ ζωὴ δὲν εἶναι παρά νέο σχετικὰ φαινόμενο καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταία κεφάλαια τῆς γεωλογίας, ἐν τούτοις ἡ Γῆ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀκόμη σχετικὰ νέα. Ἡ ἡλιακὴ θερμότης θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ ἀρκετὰ δισεκατομμύρια χρόνια νὰ θερμαίνει τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴ ζωὴ.

Κάποτε ὅμως καὶ ὁ ἥλιος θὰ πάψῃ νὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ βλέπουμε σήμερὰ. Σὲ ἓνα του παροξυσμοῦ θὰ ἐκραγῇ ἴσως ἡ θὰ ἀρχίσῃ καὶ αὐτὸς νὰ σχηματίζῃ τὴ λεπτὴ κρούστα. Καὶ τότε... «ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον. Καὶ ἐδόθη εἰς αὐτὸν νὰ καυματίσῃ τοὺς ἀνθρώπους μὲ πῦρ καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καύμα μέγα... Καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον... Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε καὶ τὰ ὄρη δὲν εὗρέθησαν...». (Ἀποκάλυψις κεφ. ΙΣΤ').

Πώς περνοῦν τὴ ζωὴ τους

ΤΑ ΣΤΡΕΙΔΙΑ

Τῆς

M. F. K. FISHER

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς «Consider the Oyster»

Ἡ κυρία Φίσερ δὲν εἶναι μόνον συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων μαγειρικῆς. ἔχει χιούμορ πού δίνει στὶς γνώσεις τῆς χάρις καὶ ἐνδιαφέρον. Γεννήθηκε στὸ Ἀλμπιον τῆς Πολιτείας Μίτσιγκαν. Ταξίδεψε στὴν Εὐρώπη, γνώρισε τὴ Γαλλία, τὴ Γερμανία καὶ τὴν Ἑλβετία καὶ ἔζησε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς γαλλικῆς πόλεως Ντιζόν, πού θεωρεῖται ἡ γαστρονομικὴ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου. Ἐργα τῆς εἶναι τὸ «How to cook a Wolf», «Serve it forth», «Consider the Oysters».

Τὸ στρεῖδι ζῇ μιά τρομερὴ ἀλλὰ καὶ συναρπαστικὴ ζωὴ. Πραγματικὰ οἱ πιθανότητες νὰ ζήσει εἶναι πολὺ λίγες καὶ ἂν καταφέρῃ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰ χτυπήματα τῆς μοίρας του καὶ μέσα στὶς δυὸ ἑβδομάδες τῆς ξένοιαστης νεότητος του θρῆ μιά καθαρὴ, λεῖα ἐπιφάνεια γιὰ νὰ κολλήσῃ, ἀκόμη καὶ τότε τὰ χρόνια πού θὰ ζήσει εἶναι γεμάτα πάθος καὶ κίνδυνο.

Κανένα στρεῖδι δὲν μπορεῖ νὰ ξέρῃ ἀπὸ τὸν ἕνα χρόνο στὸν ἄλλο ἂν εἶναι ἀρσενικὸ ἢ θηλυκό. Μετὰ τὸν πρῶτο χρόνο τῆς

ζωῆς του μπορεῖ ἀπὸ τὴ μιά στιγμή στὴν ἄλλη νὰ ἀρχίσῃ νὰ γεννᾷ αὐγά, ἐνῶ προηγουμένως εἶχε χρηματίσει θερμότητος ἀντρας! Ἄν τὸ στρεῖδι εἶναι θηλυκὸ καὶ ἂν ὅλα πᾶνε καλὰ καὶ ἡ θερμοκρασία τοῦ νεροῦ εἶναι εὐνοϊκὴ μπορεῖ μέσα σ' ἕνα καλοκαίρι νὰ γεννήσῃ ἀρκετὲς ἐκατοντάδες ἑκατομμύρια αὐγά, 1.500.000 ὡς 100.000.000 κάθε φορά.

Τὰ ἀμερικανικὰ στρεῖδια διαφέρουν ἀπὸ τὰ ἄλλα ὅσο καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Τὰ στρεῖδια τῶν ἀκτῶν

τοῦ Ἀτλαντικοῦ περνοῦν τὴν παιδικὴ καὶ ἐφηβικὴ τους ἡλικία πλέοντας στὸ ρεῦμα ἐλεύθερα καὶ ἀπροστάτευτα. Ἡ γονιμοποίησι τῶν αὐγῶν γίνεται μακριὰ ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Τὰ στρεῖδια τῆς Εὐρώπης πάλι μένουν μέσα στὸ κέλυφος τῆς μητέρας γονιμοποιημένα καὶ ἀσφαλῆ ὥσπου νὰ γίνουν δύο ἑβδομάδων. Τὰ ἀμερικανικὰ φαίνεται πὺς εἶναι πιὸ τολμηρά.

☆

Τὸ στρεῖδάκι λοιπὸν γεννιέται μέσα στὸ νερό. Ὅταν περάσουν πέντε ὡς δέκα ὥρες ἀπὸ τὴ στιγμή πού μερικὲς ἀκόμη ἐκατοντάδες χιλιάδες ἀδελφάκια αὐγὰ τῆς μητέρας του γονιμοποιήθηκε ἀπὸ τὸν ἀγνωστο καὶ ἰσχυρό του κύριο τὸ στρεῖδάκι εἶναι ἀπλῶς ἕνα σκουληκάκι. Εἶναι μικρὸ ἀλλὰ κολυμπᾷ ἐλεύθερα. Ἔτσι πλέει ἀμέριμνα κάπου δυὸ ἑβδομάδες ὅπου τὸ ὀδηγήσουν οἱ παλirroies καὶ τὰ καπρίτσια του.

Ἔχουμε κάθε λόγο νὰ ἐλπίζουμε πὺς τὸ στρεῖδάκι μας διασκεδάζει ὅλο αὐτὸ τὸν καιρὸ. Οἱ δυὸ αὐτὲς ἑβδομάδες εἶναι οἱ μόνες πού θὰ δοκιμάσῃ τὴν περιπέτεια, πού θὰ περάσῃ λίγες ὥρες ἐλευθερίας καὶ ξεγνοιασιάς.

Ὅστόσο, οὔτε οἱ μέρες αὐτὲς εἶναι ὁλότελα ἐλεύθερες, γιὰ τὸ στρεῖδάκι δουλεύει γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὸ δυνατὸ τοῦ πόδι καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα μεγάλο ἀπόθεμα ἀπὸ μιά κολλώδη οὐσία πού μοιάζει με τσιμέντο. Ἄν μποροῦσε νὰ σκεφθῇ, ἀσφαλῶς θὰ ἀναρωτιόταν γιὰ τὸ κάνει αὐτό.

Μόλις περάσουν οἱ δυὸ ἑβδομάδες, τὸ στρεῖδι προσκολλάται ξαφνικὰ στὸ πρῶτο καθαρὸ καὶ σκληρὸ πρᾶγμα πού θὰ θρεθῇ

μπροστά του. Τὰ πενήντα ἑκατομμύρια ἀδελφία του, πού δὲν τὰ ἔχουν φάει τὰ ψάρια, μπορεῖ νὰ μὴ θροῦν μπροστά τους τίποτε καθαρό καὶ σκληρὸ καὶ τότε πεθαίνουν.

Ἄλλα τὸ στρεῖδάκι μας ἦταν τυχερό, καὶ με πολὺ κέφι κόλλησε στὸ σπίτι του, ἴσως γιὰ ὅλη του τὴ ζωὴ. Τώρα ἔχει μῆκος τὸ 1)750ν τῆς ἴντσας! καὶ εἶναι πιὰ κανονικὸ ἀρσενικὸ στρεῖδι. Τὸ σπίτι πού διάλεξε, ἢ μάλλον πού θρῆκε, θρίσκεται σὲ μέρος εὐχάριστο, με νερὰ ὄχι πολὺ ἀλμυρά. τὰ ρεύματα περνοῦν τακτικὰ καὶ δὲν ὑπάρχει γύρω οὔτε ἱλὺς γιὰ νὰ τὸ λερῶσῃ οὔτε ἄμμος γιὰ νὰ τὸ πνίξῃ.

Ἐκεῖ μένει, δεμένο στερεὰ με τὸ ἀριστερό του πόδι. Περνάει τὸν καιρὸ του πίνοντας νερὸ καὶ γρήγορα ἀναπτύσσει μιά ζηλευτὴ ἱκανότητα: με καλὸ καιρὸ καὶ εὐνοϊκὴ θερμοκρασία μπορεῖ εὐκολώτατα νὰ πάρῃ 26—27 λίτρος νεροῦ τὴν ὥρα. Καταφέρνει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο νὰ συνδυάσῃ τὴ χαρὰ με τὴν ἐργασία καὶ με τὸ ρεῦμα αὐτὸ τοῦ νεροῦ πού περνᾷ ἀπὸ τὰ θράγχια του διώχνει τὰ ὑπολείμματα τῶν νοστιμῶν διατόμων πού τὸ τρέφουν.

Τὸ σπίτι μπορεῖ νὰ εἶναι — γιὰ τὸ στρεῖδάκι — ἕνα συμπατένιο καλᾶθι γεμάτο παλιὰ κοχύλια ἢ ἴσως ἕνας τσιμεντένιος πάσσαλος πού τὸν ἔχει φυτέψῃ κάποιος στρεῖδοτρόφος.

Ὅποιο κι' ἂν εἶναι τὸ ἀγκυροβόλιό του, ὅταν θρεθῇ ἐκεῖ μέσα τὸ στρεῖδάκι ἡ ἐφηβικὴ του ἡλικία ἔχει τελειώσει. Οἱ δυὸ ἀμέριμνες ἑβδομάδες ἔχουν περάσει καὶ δὲν πρόκειται νὰ ξαναρχίσουν ποτέ. Τώρα ἦρθε ἡ ὥριμότης με ὅλες τὶς φροντίδες τῆς.

Τώρα τὸ στρεῖδι εἶναι ἔτοιμο νὰ γνωρίσῃ τὸν ἔρωτα.

Γιὰ ἕνα χρόνο περίπου τὸ στρεῖδι μας εἶναι ἀρσενικό καὶ γονιμοποιεῖ μερικὲς ἑκατοντάδες χιλιάδες αὐγὰς χωρὶς νὰ ξέρῃ κἀν ἂν πλέουν κοντὰ του. Καὶ ὕστερα μιὰ μέρα, τὸ πλημμυρίζει ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὴ μητρότητα. Ἡ ἀνάγκη τὸ μεταμορφώνει. Καὶ γίνεταί θηλυκό.

Ἀπὸ τὴ στιγμή αὕτῃ γεννᾶ κάθε χρόνο τὰ ἑκατομμύρια αὐγὰ του, μὲ μικρὲς διακοπὲς ἀνδρισμοῦ..., ἔτσι γιὰ ποικιλία. Ὁταν γίνῃ ἐπτά χρόνων τὸ θηλυκὸ στρεῖδι θρίσκεται στὴν πλήρη ἀκμή του.

Εἶναι ἕνα ὁμορφο παχουλὸ στρεῖδι, πιὸ παχουλὸ τὸ καλοκαίρι πού εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων του. Εἶναι σὰν αὐγὸ. Ἔχει χρῶμα γκριζόλευκο μὲ πράσινες, κίτρινες ἢ μαῦρες ἀποχρώσεις στὰ θράγγια του καὶ ἕνα οὐποτυπώδῃ ἐγκέφαλο στὸ ἐμπρὸς μέρος τοῦ τυφλοῦ καὶ κουφοῦ τοῦ σώματος. Αἰσθάνεται τὴ σκιά, ἔχει σεξουαλικὲς ἀντιδράσεις καὶ οἱ λεπτὸί του μύες καταλαβαίνουν τὸν κίνδυνον καὶ κλείνουν τὸ κέλυφος γερά.

Ὁ κίνδυνος θρίσκεται παντοῦ καὶ ἡ ἀπειλὴ τῆς καταστροφῆς τὸ παραμονεύει. Οἱ ἐχθροὶ του εἶναι πολλοὶ καὶ πρέπει νὰ μένῃ ἀκίνητο σὰν πέτρα ὅσο τὸ ἀστέρι τῆς θάλασσας προσπαθεῖ νὰ τὸ τρυπήσῃ. Οἱ ἐχθροὶ του εἶναι κυρίως ὀκτώ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον πού εἶναι ὁ φοβερότερος, ἀφοῦ τὸ προστατεύει ἀπὸ τοὺς ἄλλους γιὰ νὰ τὸ φάῃ ὁ ἴδιος.

Ὁ πρῶτος ἐχθρὸς εἶναι τὸ ἀστέρι τῆς θάλασσας πού κολυμπᾷ πεινασμένο καὶ ὅταν θρῇ τὸ στρεῖδι τὸ ἀγκαλιάζει σφικτά, ἀναγκάζει τὰ ὀστρακὰ νὰ ἀνοίξουν σιγὰ-σιγὰ καὶ τότε σπρώ-

χνεῖ μέσα τὸ στομάχι του καὶ καταβροχθίζει τὸ στρεῖδι. Ἡ εἰκόνα εἶναι ἀπαίσια. Τὸ στρεῖδι μένει ἄδειο καὶ τὸ ἀστέρι ἐξακολουθεῖ νὰ πλῆν, πάντα πεινασμένο.

Τὸ ἴδιο σχεδὸν ἐπικίνδυνος εἶναι ὁ δεύτερος ἐχθρὸς. Εἶναι ἕνα εἶδος σαλιγκαριοῦ πού τὸ λένε τρυπάνι τοῦ στρειδιοῦ. Ἀνοίγει μερικὲς τρυπίτσες γύρω στὰ ὀστρακὰ καὶ ἐνοχλεῖ τόσο πολὺ τὸ στρεῖδι ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐπινοήσει ἕνα σωρὸ τρόπους γιὰ νὰ τὸ ἐξουδετερώσῃ.

Ὑστερα ἔρχεται τὸ σφουγγάρι. Κάνει αὐλάκια ἐπάνω στὸ ὀστρακὸ καὶ τὸ στρεῖδι ἐξασθενεῖ προσπαθώντας νὰ τὰ καλύψῃ, ὥσπου στὸ τέλος παραδίδεται. Ἄλλος ἐχθρὸς εἶναι οἱ βδέλλες καὶ τὰ μύδια πού νικοῦν τὰ στρεῖδια μὲ τὴν πείνα, γιατί πηγαινούν καὶ κάθονται ἐπάνω τους καὶ τρῶνε αὐτὰ ὅλη τους τὴν τροφή. Καὶ ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς εἶναι καὶ ἄλλοι μὲ ὀνόματα σκοτεινὰ καὶ παράξενα.

Ἡ ζωὴ εἶναι δύσκολη, λέμε συχνά. Ἡ ζωὴ τοῦ στρειδιοῦ εἶναι χειρότερη. Ζῇ ἀκίνητο, ἄφωνο, μὲ μόνη παρηγοριά τὸ ψυχρὸ, ἄσχημο σχῆμα του. Καὶ ἂν γλυτώσῃ ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ θανάσιμους ἐχθροὺς του θὰ πέσῃ στὰ χέρια ἢ μάλλον στὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου πού τόσο τὸ νοστιμεύεται.

Σήμερα σ' ὅλο τὸν κόσμον οἱ ἄνθρωποι τρῶνε στρεῖδια χωρὶς κανεῖς του νὰ σκεφθῇ τοὺς κινδύνους πού περνοῦν στὴ λιγόχρονη ζωὴ τους. Τὸ δροσερὸ γκριζό τους σῶμα γλυστράει σ' ἕνα τηγάνι ἢ σ' ἕνα πιάτο, ὠμό, καὶ σὲ λίγο ὅλα ἔχουν τελειώσει. Ἡ ζωὴ τοῦ στρειδιοῦ πέρασε χωρὶς σκέψι, μὰ γεμάτη κινδύνους καὶ τώρα πού ἔχει τελειώσει εἶναι ἴσως καλύτερα γι' αὐτό.

ΜΩΣΑΪΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Σ' ἕνα στρατόπεδο συγκεντρώσεως ἕνας Ἕλληνας αἰχμάλωτος εἶχε πιάσει φιλίες μ' ἕνα Γερμανὸ φρουρό. Κάποτε, λοιπόν, τὸν ρώτησε:

—Τὶ θὰ κάνης ὅταν τελειώσῃ ὁ πόλεμος;

Καὶ ὁ Γερμανὸς τοῦ ἀπάντησε:

—Τὴν πρώτη-πρῶτὴ μέρα, τὸ πρωῒ, θὰ πάρω τὸ ποδήλατό μου καὶ θὰ ἀρχίσω τὸν γύρον τῶν συνόρων τοῦ μεγάλου Ράιχ.

Ὁ Ἕλληνας τὸν ξαναρώτησε σκεπτικῶς:

—Καὶ τὶ θὰ κάνης τὸ ἀπόγευμα;
Λ. Δερτιλῆ

★

Ὁ Βάσος Σεϊτανίδης ἐπὶ 2 συνεχῇ καλοκαίρια θρίσκόταν στὸ Βόλο. Κάθε βράδυ ἐνεφανίζετο σ' ἕνα κέντρο κι' ἦταν πολλοὶ οἱ φίλοι του καὶ θαυμασταὶ πού ἔρχονταν νὰ τὸν ἀκούσουν καὶ νὰ τὸν χειροκροτήσουν. Γύρω-γύρω κι' ἡ ἀπαραίτητη «γαλαρία», πολυπληθὴς καὶ θορυβώδης...

Ὁ συμπάθης κονφερανσιέ ἐκτὸς ἀπὸ πλούσιο ρεπερτόριο διέθετε καὶ ἀνάλογη γκαρνταρόμπα. Ἔτσι ἄλλοτε ἔβγαине μὲ μπλὲ κοστούμι, ἄλλοτε μὲ ἄσπρο ἢ μπλὲ σακκάκι—ἄσπρο πανταλόνι κλπ.

Ἐνα βράδυ ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του μὲ ἄσπρο κοστούμι, μαῦρο πουκάμισο, ἄσπρο παπιγιόν, μαῦρο μαντήλι στὸ τσεπάκι κλπ. Κι' ἕνας ἀπὸ τὴ γαλαρία:

—Ρέ, Βάσο, σὰν ἀρνητικὴ φωτογραφία εἶσαι!

Τάνια Ἀθανασιάδου

★

Ἀνεβόλε, ὅτι κάποτε ἕνας νεαρὸς συγγραφεὺς, γνωστὸς ἀνιάρδης

καὶ ἀνόητος ποιητῆς, ταλαιπωροῦσε τὸν Σουρῆ διὰ νὰ τοῦ διαβάσῃ τὰ ποιήματά του. Ὁ Σουρῆς τὸν ἀπέφευγε, ἀλλὰ μιὰ μέρα ἀναγκάσθηκε νὰ τὸν δεχθῇ καὶ νὰ τὸν ἀκούσῃ.

—Κύριε Σουρῆ, πρέπει νὰ με προσέξετε, τοῦ εἶπε ὁ νεαρός. Εἶναι δυὸ μῆνες πού ἔχω μιὰ ἰδέα στὸ κεφάλι μου.

Ἀλλὰ ὁ Σουρῆς δὲν τὸν ἄφησε νὰ προχωρήσῃ:

—Δυὸ μῆνες μιὰ ἰδέα, φίλε μου, τοῦ εἶπε. Ἀμ' αὕτῃ ἡ ἰδέα θὰ ἔχῃ πεθάνει πρὸ πολλοῦ ἀπὸ πληξί καὶ μοναξιά.

Καὶ τὸν ἔδιωξε.

Ἀν. Οἰκονόμου

★

Ὁταν ὁ Αὐτοκράτωρ Χαϊλὲ Σελασιέ ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα πρὸ 25ετίας ὡς Ρὰς Τάφαρι, ἠκολοθεῖτο ἀπὸ διαφόρους στρατηγούς καὶ τιτλοῦχους Ἀθισσυνούς «Ρὰς», οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἀνυπόδητοι.

Κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ἐπισήμου γεύματος πού ἐδόθη πρὸς τιμὴν των, ἕνας ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀκολουθῶν «Ρὰς» ρώτησε τὸν παρακαθήμενόν του Ἕλληνα συνδυατμόνα:

—Δὲν μοῦ λέτε, παρακαλῶ, σεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχετε «Ρὰς»; Καὶ ὁ εὐφυὴς Ἕλληνας:

—Καὶ βέβαια, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾷ. Ἐχομε πάρα πολλοὺς. Ἀλλὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ «ρας» τὸ βάζομε στὸ τέλος, φουκαρ ἄς, μα-σκαρ ἄς...

Δ. Πολίτου

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

“Ενας νέος οδηγός καλής συμπεριφοράς

Κάθε εποχή έχει τον δικό της κώδικα καλής συμπεριφοράς, ο οποίος τακτοποιεί τις κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων. Οί καλοί τρόποι, έπε κάποιος Γάλλος, είναι το λάδι, χάρις στο οποίο κινείται ή μηχανή της κοινωνίας. Αλλά οί καλοί τρόποι αλλάζουν συχνότατα μορφή, ή ζωή τους παρασύρει και ή πρόοδος τους δημιουργεί νέα προβλήματα. Τα νέα αυτά προβλήματα τα αντιμετωπίζουν ώρισμένοι άνθρωποι ταξιδιμένοι, μορφωμένοι, καλλιεργημένοι, οί οποίοι δίνουν τη λύση της λογικής και σιγά-σιγά δημιουργούν νέα παράδοσι καλών τρόπων. Σ' αυτή τη σειρά των άρθρων που θά προσφέρη ή «Έκλογη» στους αναγνώστες της, θά προσπαθήση να μεταδώση ό,τι πρέπει να γνωρίζη κανείς σχετικά με τους καλούς και λογικούς τρόπους που ζητεί ή σύγχρονη ζωή. Καλούς τρόπους, χωρίς ύπερβολές, χωρίς ονομιτισμούς, χωρίς μαιμουντισμούς και ξενομανίες, αλλά και χωρίς ρομαντική προσκόλληση προς το παρελθόν και προς τους δικούς του τρόπους, ίσως πολύ ώραιους και αξιοθαυμάστους, αλλά ξεπερασμένους από την πραγματικότητα της σημερινής ζωής.

Οί «καλοί τρόποι» είναι άπαράιτητοι για όσους ζούνε στην κοινωνία: Υπάρχουν άνθρωποι ίσως πολύ σοφοί και πολύ ανώτεροι που δεν έχουν καμιά υποχρέωση να υπακούσουν σε μια τέτοια κοινωνική πειθαρχία, αλλά αυτοί δεν χωρούν στο στενόχωρο πλαίσιο της καθημερινής ζωής, στο όποιο κινούνται οί περισσότεροι από μας.

Αλλά άς αρχίσουμε άμέσως από το πρώτο μας άρθρο. Και δέ, μπορούμε να αρχίσουμε πιο καλά παρά παίρνοντας ένα από τα πιο καθημερινά, τα πιο κοινά και πιο άπαραίτητα θέματα των καλών τρόπων: Το πώς να αρχίζη κανείς μια συνάντησι — πώς δηλαδή να λέη αυτό το πρώτο «καλημέρα».

Χαιρετισμοί και χειραψίες

Θά έλεγε κανείς ότι όλος ο κόσμος ξέρει να πη αυτό το βα-

σικό καλημέρα που του έμαθαν οί γονείς του μόλις άρχισε να ψελλίζη τις πρώτες συλλαβές: «Μπέμπη, πές καλημέρα!» Αποδυό χρονών έμαθε ό μπέμπης να λέη αυτό το καλημέρα, αλλά δυστυχώς πολλές φορές έφθασε ως το τέλος της ζωής του χωρίς να ξέρη άκόμη να έκτελέση σωστά αυτή τη μικρή κοινωνική υποχρέωσι. Αλλά άς πάρουμε τον χαιρετισμό πιο αναλυτικά:

*“Ενας κύριος συναντιά
μια κυρία*

Πρέπει να φθάση σε βαθύτατο γήρας ένας κύριος για να παύη να έχη την υποχρέωσι να σηκώνεται όταν χαιρετά μια κυρία ή άκόμη και μια νέα κοπέλλα. Αυτός είναι ένας από τους λίγους κοινωνικούς κανόνες, τους όποιους γνωρίζουν περίπου όλοι. Γνω-

ρίζουν επίσης ότι στην Έλλάδα ένας κύριος χαιρετά πρώτος (στις άγγλοσαξονικές χώρες ό κανών είναι αντίθετος και άυστηρότατος. Οί κυρίες όφείλουν να χαιρετήσουν πρώτες δίνοντας μ' αυτόν τον χαιρετισμό το σημείο ότι άνεγνώρισαν τον κύριο και ότι του δίνουν την άδεια να τις χαιρετήση).

“Αλλοτε, όταν την έβλεπε στο δρόμο, θά είχε την δυνατότητα να της θγάλη το καπέλλο και να κάνη ή από μακριά μια μικρή υπόκλισι ή από κοντά να της σφίξη το χέρι. Τώρα όταν άνήκη στην πλειοψηφία των Έλλήνων που δεν φορούν καπέλλο, άπλως κλίνει το κεφάλι ή σφίγγει το χέρι, έφ' όσον και καθ' όσον ή κυρία του το προτείνει, γιατί ό κύριος δεν προτείνει ποτέ το χέρι του πρώτος. Χαιρετά δηλαδή με τον γνώριμο αυτόματο τρόπο της χειραψίας. Την χαρκτηρίζω αυτόματη και γνώριμη αυτήν την χειραψία, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορεί να πη κανείς ότι οί περισσότεροι άνθρωποι ξέρουν να σφίξουν ένα χέρι σωστά και συμπαθητικά. Αν ήξεραν πόσο επιδρά ή χειραψία στην εντύπωσι που δημιουργούν, θά την πρόσεχαν άσφαλώς πολύ περισσότερο. Το χέρι που έρχεται να σφίξη το άλλο χέρι πρέπει να έχη μια συγκρατημένη θετικότητα, να σφίγγη γρήγορα και να το έγκαταλείπει έξ ίσου γρήγορα και άπλά. Υπάρχουν άνθρωποι που σου παραδίνουν ένα χέρι νεκρό, σαν παράλυτο, το όποιο δεν ξέρεις τι να το κάνης και πώς να άπαλλαγής. “Αλλοι, χωρίς κανένα λόγο, σου έπιδεικνύουν τη μυϊκή τους δύναμι και σε άφίνουν μουδιασμένο από την άγριότητα του χαιρετισμού τους.

“Αλλοι πάλι, οί χειρότεροι, οί πιο άσυγχώρητοι, είναι εκείνοι που προσφέρουν ένα χέρι άηδέστατα ιδρωμένο. Έκει, σ' αυτήν την περίπτωση, μπορεί να ρωτήση κάποιος «τι να κάνη ένας άνθρωπος που έχει αυτό το έλάττωμα;» Είναι γνωστό όμως ότι μπορεί να κάνη πολλά. Να πλένεται συχνότερα, να βάζη στα χέρια του τάλκ, άλκοόλ και εάν τίποτα άπ' αυτά δεν τον κάνει καλά, να άποφεύγη να δίνη το χέρι του.

Σε κλειστό χώρο

Αλλά όταν φύγουμε από το δρόμο και μπούμε μέσα στο σπίτι, έχουμε μερικές μικροδιαφορές. Ο κύριος που μπαίνει μέσα σ' ένα σπίτι και συναντά μια κυρία, μπορεί να την χαιρετήση με χειραψία ή εάν είναι παντρεμένη ή εάν είναι ήλικιωμένη να της φιλήση το χέρι. Το χειροφίλημα αυτό, συνήθεια καθαρά εύρωπαϊκή, δεν είναι ύποχρεωτικό παρά σε μια μόνο περίπτωση. Ο όποιος έχει την τιμή να παρουσιασθή σε Βασίλισσα ή σε Πριγκίπισσα βασιλικού αίματος, έχει την ύποχρέωσι να δείξη τον σεβάσμό του φιλώντας το χέρι που του προσφέρεται. Στην κανονική όμως ζωή, το χειροφίλημα καλύτερα να άποφεύγεται. Κανείς δεν παρεξηγείται γιατί δεν χαιρετά κατ' αυτόν τον κάπως έξεζητημένο τρόπο, ενώ συχνά ή εμφάνισις ενός κυρίου ό όποιος φιλεί στη σειρά τα χέρια όλων των γυναικών έχει κάτι το γελοίο, ιδίως αν δεν έχει έξαιρετική ευχέρεια στην κίνησι αυτή.

Κατ' αρχήν το χειροφίλημα έξαρτάται από το περιβάλλον και άκολουθεί ώρισμένους άγραφους κανόνες. Ένας κύριος συναντά

μιά κυρία σέ μιά μαστίχα ή σέ ένα χορό καί τή χαιρετᾶ φιλώντας τό χέρι της. Ὁ ἴδιος ὅμως κύριος συναντώντας τήν ἴδια κυρία τὸ πρῶτ' στὰ λουτρά τοῦ Μπάττη ἢ στοῦ Ζόναρς τή χαιρετᾶ ἀπλῶς μὲ χειραψία. Τὸ ποῦ ἀκριβῶς σταματᾷ τὸ χειροφίλημα καί ἀρχίζει ἡ χειραψία εἶναι ἕνα θέμα πού δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ σὲ χαρτί. Πάντως, δὲν φιλεῖ κανεὶς ποτὲ τὸ χέρι μιᾶς κυρίας πού συναντᾷ στὸν δρόμο, δὲν φιλεῖ ποτὲ τὸ χέρι μιᾶς κυρίας πού φορεῖ γάντια καί κατ' ἀρχὴν δὲν φιλεῖ τὸ χέρι μιᾶς κοπέλλας πολὺ νέας καί ἐπίσης δὲν φιλεῖ τὸ χέρι ὅταν δίνεται μὲ τρόπο πού δείχνει ὅτι προχωρεῖ πρὸς ρωμαλέα χειραψία. Ὑπάρχει ἐκεῖ μιά στιγμιαία συνάντησις τῶν δυὸ χεριῶν, ἡ ὁποία ἐν τούτοις εἶναι πολὺ εὐγλωττή καὶ ὁ κύριος, ὁ ὁποῖος ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ κυρία δὲν τοῦ ἀφίνει τὴν πρωτοβουλία, δὲν τοῦ δίνει δηλαδή ἕνα χέρι κάπως χωρὶς θέλησι, ἀλλὰ μὲ διάθεσι χειραψίας καὶ ὅχι χειροφιλήματος, πρέπει νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως καί νὰ μὴ προχωρήσῃ σ' αὐτὴν τὴν μικρὴ στιγμιαία παρεξήγησι μεταξὺ τῶν δύο. Δὲν πρέπει ὁ κύριος νὰ τραβᾷ ἢ νὰ σηκώνῃ τὸ χέρι πρὸς φίλημα, ἀλλὰ νὰ τὸ ὑψώῃ εὐκόλα πρὸς τὰ χεῖλιά του. Νὰ τὸ φιλῇ ἐλαφρᾶ καὶ νὰ τὸ ξανακατεβάξῃ καὶ νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ. Ὅλες αὐτὲς οἱ κινήσεις πρέπει νὰ εἶναι ἀφελεῖς, ἀπλές καὶ σχεδὸν αὐτόματες, ἀλλοιῶς καλύτερα νὰ λείπουν. Φυσικὰ τὸ χειροφίλημα εἶναι, ὅπως εἴπαμε, εὐρωπαϊκὴ συνήθεια καὶ ἕνας Ἕλλην πού συναντᾷ μιά κυρία ἀπὸ τὴς Ἀγγλοσαξονικῆς χώρας, καλύτερα νὰ τὸ ἀποφεύγῃ, ἐκτός ἂν τὸν διασκεδάξῃ νὰ τῆς τὸ προσφέρῃ σὰν δείγμα εὐρωπαϊ-

κῶν καλῶν του τρόπων. Οἱ ξένοι οὔτε χέρια φιλοῦν, οὔτε καὶ σφίγγουν τόσα χέρια, ὅσα σφίγγουμε ἐμεῖς. Πολὺ σοφὰ ἀποφεύγουν τὴς πολλαπλῆς χειραψίης.

Πάντως μπορεῖ κανεὶς, θάσῃ αὐτῆς τῆς μικρῆς ἱεροτελεστίας τοῦ «καλημέρα σας», νὰ κρίνῃ τὴν κοινωνικὴ μόρφωσι ἑνὸς ἀτόμου. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνοίξῃ ἡ πόρτα καὶ μὴ ἕνας ξένος μέσῃ σὲ ἕνα σπῆτι, ἐκεῖ στὰ πρῶτα δευτερόλεπτα τῆς συναντήσεως, χωρίς νὰ τὸ γνωρίζῃ, δίνει ἐξετάσεις. Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, ὁ τρόπος του, τὸ ποῖόν θά χαιρετήσῃ πρῶτα μέσῃ σὲ μιά συντροφιά, τὸ πῶς θά χαιρετήσῃ ὁλους, εἴτε διὰ χειραψίας, εἴτε ὁμαδικά, τὸ πῶς θά καθήσῃ ὅστερα σὲ μιά θέσι χωρὶς φασαρία, ὅλα αὐτὰ τὸν χαρακτηρίζουν. Πολλοὶ ντροπαλοὶ, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ εἴσοδος σὲ μιά κάμαρα γεμάτῃ κόσμο ἀποτελεῖ μαρτύριο, εἶναι πεπεισμένοι ὅτι ἀκριβῶς ἐπειδὴ δὲν ἔχουν εὐχέρεια ἀποτυγχάνουν πάντα σ' αὐτὲς τὴς μικρῆς ἐξετάσεις. Ἀλλὰ ἔχουν ἄλλο δικό. Ἄλλο ντροπὴ καὶ ἄλλο κακὴ συμπεριφορὰ, ἄλλο ἔλλειψις κοινωνικῆς περὶ ρας καὶ ἄλλο ἔλλειψις ἀνατροφῆς. Ὑπάρχει τεράστια διαφορὰ καὶ καλὸ εἶναι καὶ ὁ ντροπαλὸς νὰ τὸ γνωρίζῃ. Ἡ κακὴ ἐντύπωσις δὲν δίνεται ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἔλλειψι ἀνέσεως. Δίνεται ἀπὸ τὴν ἀναίδεια, ἀπὸ τὸ ὕψος, ἀπὸ τὸν τόνο τῆς φωνῆς, ἀπὸ τὴν φανερὴ ἔλλειψι καλῆς κοινωνικῆς διαθέσεως.

Πολλὲς φορὲς δὲ αὐτὴ ἡ κακὴ διάθεσις χαλᾷ τοὺς τυπικοὺς καλοὺς τρόπους. Τὶ νὰ τὸν κἀνὴ κανεὶς τὸν κύριο πού σηκώνεται διότι πλησιάζει μιά κυρία, ἀλλὰ σηκώνεται ἀγκομαχώντας, ἀναστενάζοντας, δείχνοντας ὅτι βλί-

αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ καταστρέφει τὴν εὐτυχία πού ἀπελάμβανε ἐξαπλωμένος στὴν πολυθρόνα. Μπορεῖ βέβαια νὰ τὸ σκέπτεται καὶ μπορεῖ καὶ νὰ ἔχῃ δίκαιο νὰ τὸ σκέπτεται, ἀλλὰ οἱ καλοὶ τρόποι αὐτοῦ τοῦ προστάζουν: νὰ μὴ τὸ δείχνῃ. Οἱ καλοὶ τρόποι δὲν ζητοῦν κατὰ θάθος παρὰ ὑποκρισία κρυμμένη μέσῃ σὲ ἀπλότητα καὶ φυσικότητα. Ὑποκρισία; Ἰσως ρωτήστε, εἶναι σωστὴ ἡ λέξις; Εἶναι βέβαια. Ὑποκρισία καὶ ψέμα. Ἀλλὰ ὑπὸ τὴν μόνῃ τους ἀγαθὴ μορφή. Ὑποκρισία εἶναι νὰ πληττῇς θανάσιμα ὅταν σὲ ἐπισκέπτεται ὁ γέρο-θεῖος, ἀλλὰ νὰ τὸ κρύβῃς κάτω ἀπὸ καλὲς κουβέντες καὶ χαμόγελα, ψέμα εἶναι νὰ λὲς «πόσο χάρηκα πού σὰς εἶδα» κ. ἄ. Ψέματα λένε οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν καλοὺς τρόπους, ἀλλὰ ψέματα μὲ καλὲς προθέσεις.

Ἀλλὰ ἂς γυρίσωμε εἰς τὸ κύριό μας θέμα τὸ σχετικὸ μὲ αὐτὸ τὸ «καλημέρα».

Καὶ ἂς πάρουμε, ἐν συντομίᾳ, μερικὰ σπουδαιότατα «ΜΗ».

—ΜΗ μπαινέτε σὲ μιά κάμαρα φωνάζοντας «καλημέρα σας, παιδιά!» Μὴν κάνετε τίποτε πού τραβᾷ τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου ἐπάνω στὸ ἀτομό σας.

—ΜΗ χειρονομεῖτε καὶ μὴν ἀρπάζετε χέρια, ὠμους, πλάτες. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού δὲν εὐχαριστηιοῦνται ἂν δὲν σοῦ κτυπήσουν τὴς πλάτες, ἂν δὲν μισοαγκαλιάσουν ὅλους τοὺς γνωστοὺς καὶ φίλους. Εἶναι ἐνοχλητικοὶ καὶ δυσχεροστοῦνε τοὺς περισσότερους.

—ΜΗ, φθάνοντας στὸ ἄλλο ἄκρο, παραλείπετε νὰ χαιρετᾶτε ἀπὸ κοινωνικὴ τεμπελία.

—ΜΗ ψιθυρίζετε π ο τ ἐ δημοσίᾳ σὲ κανενὸς τὸ αὐτί! Ἐάν συναντήσετε ἕνα γνωστὸ καὶ θέλετε νὰ τοῦ πῆτε κάτι τὸ ἐμπι-

στευτικό, πάρτε τὸν σὲ μιά γωνιά καὶ μιλήστε του χαμηλωφῶνως, ἔάν θέλετε, ἀλλὰ ἂ π ο μ α κ ρ υ ἄ. Μὴν κολλάτε τὸ πρόσωπό σας ποτὲ στὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου, διότι τοῦ γίνεσθε ἀφόρητα ἐνοχλητικός.

—ΜΗ κρατᾶτε πολλὴ ὥρα τὸ χέρι σὲ μακρόσυρτη χειραψία καὶ ἂν δὲν ἔχετε τίποτα ἰδιαίτερο νὰ πῆτε, μὴν σταματᾶτε π ο τ ἐ ἕνα ἄνθρωπο στὸν δρόμο μόνον γιὰ «καλημέρα» καὶ «ἀντίο».

—ΜΗ φοβάστε νὰ χαιρετήσετε κάποιον πού δὲν εἶσθε βέβαιος ἂν τὸν γνωρίζετε ἢ ὄχι. Καλύτερα νὰ χαιρετήσετε ἕναν ἄγνωστο, παρὰ νὰ παραλείψετε νὰ χαιρετήσετε κάποιον πού ἔχετε ἤδη συναντήσει.

—ΜΗ ἐπιμένετε ὅμως νὰ χαιρετήσετε κάποιον πού θρίσκεται σ' ἕνα κέντρο μὲ μιά δική του συντροφιά πού μοιάζει νὰ τοῦ ἀρκῇ.

—ΜΗ παραλείπετε π ο τ ἐ νὰ ζητᾶτε νὰ σᾶς συστήσουν μόλις βρεθῇτε σὲ μιά συντροφιά μεταξὺ ἀγνώστων. Ἐάν ἔχετε ἕνα φίλο, παρακαλέστε τὸν ἀμέσως νὰ σᾶς συστήσῃ. Ἀλλοιῶς συστηθῇτε μοναχὸς σας. Αὐτὸ εἶναι ἕνα σπουδαιότατο σημεῖο καλῆς ἀγωγῆς καὶ ἕνα ἀπὸ αὐτὰ πού συγχρότατα λησμονοῦνται. Ἐνας κύριος δὲν ἀποτείνει ποτὲ τὸν λόγο σὲ κανένα ξένο, κυρία ἢ κύριο, προτοῦ τοῦ συστηθῇ.

★

Ἀλλὰ σταματῶ ἐδῶ αὐτὸ τὸ πρῶτο ἄρθρο. Τὸν ἄλλο μῆνα θὰ μιλήσωμε λίγο γιὰ τὴς υποχρεώσεις τῶν κυριῶν καὶ τῶν δεσποινίδων. Πότε πρέπει καὶ αὐτὲς νὰ σηκώνωνται. Πότε καὶ πῶς νὰ ὑποκλίνωνται. Καὶ πῶς νὰ μὴ προκαλοῦν τοὺς ἀνδρικοὺς κακοὺς τρόπους.

MARINA

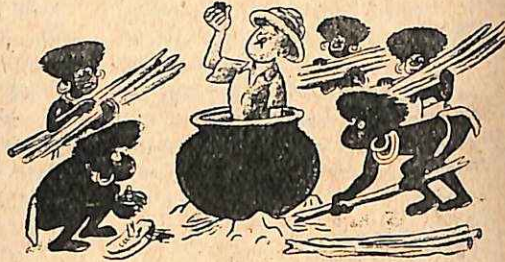
1

Τραγική έτοιμασία

2

Φαινή εμπνευσις

3

Αποθέωσις

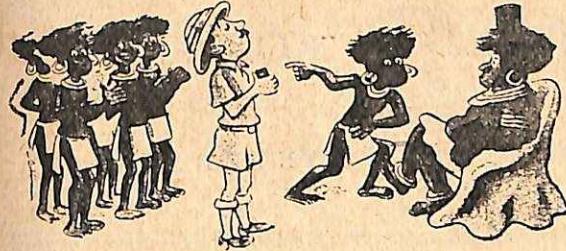
4

Θρίαμβος

5

Μεγάλη στιγμή

6

Πρώτη άγωνία

7

Απόγνωσις

8

Τέλος

For Day

ΠΟΙΕΣ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Τοῦ

LUIGI CONFALONIERI

*Ἡ μικρὴ ἀτομικὴ στήλη — Τὸ σκληρὸ μέταλλο — Ἡ οὐσκενὴ ἀπο-
νωπώσεως τῶν ἐκπομπῶν τηλεοράσεως — Ἡ θανατιουργὴ οὐκὴ.*

Ο 18ος αἰώνας στάθηκε ἐποχὴ εὐτυχισμένη γιὰ κείνους ποὺ ἐνδιαφέρονταν γιὰ τὴν ἐπιστήμη. Ἀρκοῦσε νὰ ἔχη κανεὶς πάθος καὶ ἐξυπνάδα γιὰ νὰ φτιάξη κάτι τὸ σπουδαῖο. Μὲ δεκαπέντε ἀσημένια νομίσματα, δεκαπέντε δίσκους ἀπὸ ψευδάργυρο, ἓνα κομμάτι χαρτόνι καὶ ἓνα ποτήρι νερό, ὁ Ἰταλὸς Ἀλέξανδρος Βόλτα (1745-1827) κατασκεύασε τὴν πρώτη ἠλεκτρικὴ στήλη. Μὲ λίγα μέτρα χάλκινο σύρμα, ὁ Γάλλος Ἀμπέρ (1775-1836) ἀνακάλυψε τοὺς πιὸ σπουδαίους νόμους τῆς ἠλεκτροδυναμικῆς καὶ τέλος ὁ Μαρκόνι μπόρεσε νὰ κατασκευάσῃ τὸ πρῶτο του ραδιοφῶνο μὲ ἐντελῶς τυχαῖα ἐργαλεία. Σήμερα ὅμως καὶ τὸ πιὸ μέτριο ἐπιστημονικὸ ἐργαστήριο ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὅργανα τρομερὰ εὐαίσθητα καὶ πανάκριβα. Ἔτσι κανεὶς ἰδιώτης ἢ ἐρασιτέχνης δὲν μπορεῖ νὰ χρίσῃ στὸν ἑαυτὸ του τὴν πολυτέλεια νὰ κἀνῃ τὸν ἐπιστήμονα στὶς ἐλεύθερες ὥρες του.

Ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἀτόμου

Ἀρχίσουμε μὲ τὴν τρομακτικώτερη ἀπὸ τίς νεώτερες ἐ-

πιστήμες — τὴν ἐπιστήμη τοῦ ἀτόμου. Ἐκεῖνο ποὺ ζητᾷ μὲ τὴ μεγαλύτερη ἐπιμονὴ ἢ ἐπιστήμη αὐτὴ ἀπὸ τοὺς μύστες τῆς εἶναι μιὰ ἀτομικὴ στήλη μὲ μικρὲς διαστάσεις. Πραγματικά, εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἀτομικὴ στήλη πρέπει νὰ ἔχῃ ἓνα ὀρισμένο μέγεθος, γιὰτὶ ἀπὸ κεῖ καὶ κάτω δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ. Δὲν εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπίσημα δεδομένα, ἀλλὰ εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ πιὸ μικρὴ στήλη πρέπει νὰ ἔχῃ ὄγκο τοῦλάχιστον πέντε κυθικῶν μέτρων, ἂν ὄχι μεγαλύτερο. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὑπάρχει ἓνας τύπος πολὺ μικρῆς στήλης, ποὺ κατασκευάσθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ Λὸς Ἀλάμος καὶ ποὺ τῆς δώσανε τὸ συμβατικὸ ὄνομα «Υπό». Μὰ αὐτὴ πάλι ἔχει τὸ ἐλάττωμα ὅτι εἶναι πάρα πολὺ μικρὴ καὶ παράγει τόσο ἐνέργεια, ὅση ἔνας φοῦρνος γκαζιοῦ. Φυσικά, μιὰ ἀτομικὴ στήλη ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ὑψώσῃ ἓνα ἀεροπλάνο χρειάζεται μιὰ μεγαλοφυῖα καὶ γι' αὐτὸ εἶναι πιθανὸ ὅτι μόνον ἡ συνεργασία πολλῶν θὰ τὴν δώσῃ. Εἶναι πραγματικά ἓνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς νεώτερης

ἐποχῆς ὅτι μόνο σχετικὰ ἀσήμαντες ἐφευρέσεις εἶναι καρπὸς τῆς ἐργασίας ἑνὸς μεμονωμένου προσώπου. Ἀντίθετα, οἱ μεγάλες ἐφευρέσεις ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν συνεργασία πολλῶν καὶ ἔχουν πολλοὺς πατέρες.

Τὰ κολλοειδῆ μέταλλα

Γι' αὐτὸ ὅς ἀφίσουμε τὴν ἀτομικὴ ἐπιστήμη, ὅπου ὁ ὑποθετικὸς ἐφευρέτης ἂν θέλῃ κάτι νὰ ἐφεύρῃ ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴ βοήθεια πολλῶν συναδέλφων του καὶ ὅς ἔρθουμε στ' ἄλλα πεδία. Ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴ μεταλλουργία. Ἐδῶ καὶ πενήντα χρόνια τώρα οἱ μεταλλεολόγοι μάταια ἀναζητοῦν ἓνα «σκληρὸ» χαλκὸ. Εἶναι γνωστὸ ὅτι στὶς ἠλεκτρικὲς κατασκευὲς θέλουν νὰ χρησιμοποιήσουν ἓνα ὕλικό ποὺ νὰ προβάλλῃ μικρὴν ἀντίστασι στὴ ροὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Τὸ καταλληλότερο μέταλλο γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ θὰ ἦταν ὁ ἄργυρος, μὰ αὐτὸς ἔχει τὸ μειονέκτημα ὅτι στοιχίζει ἀκριβὰ. Γι' αὐτὸ οἱ εἰδικοί καταφεύγουν στὸ χαλκὸ ποὺ εἶναι ἄριστος ἀπὸ κάθε ἀποψη, ἀλλὰ ἔχει μιὰ πολὺ σοβαρὴ ἀδυναμία: εἶναι μαλακός. Οἱ διακόπτες, γιὰ νὰ δώσουμε ἓνα παράδειγμα, χαλοῦν εὐκολα, ἀκριβῶς γιὰτὶ ὁ χαλκὸς δὲν ἀνθίσταται ἀρκετὰ στὶς τριβές, στὶς ὁποῖες ὑποβάλλεται. Ἀπὸ κεῖ ἀπορρέει ἡ ἀνάγκη νὰ σκληρύνουμε τὸ χαλκὸ ἀναμιγνύοντάς τον μὲ ἴχνη ἄλλων μετάλλων ποὺ νὰ μὴ μεταβάλλουν αἰσθητὰ τὴν ἰδιότητά του ὡς καλὸ ἀγωγὸ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ὡς τώρα οἱ εἰδικοί δὲν κατόρθωσαν νὰ βροῦν τίποτα τὸ ὀριστικὸ καὶ γι' αὐτὸ τὸ πρόβλημα τοῦ σκληροῦ χαλκοῦ διατηρεῖ πάντα τὴν ἐπικαιρότητά του. Χω-

ρὶς νὰ θέλουμε νὰ ὑπερβάλουμε τὰ πράγματα, μπορούμε νὰ υποθέσουμε ὅτι αὐτὸς ποὺ θὰ ἔπαιρνε ἓνα δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας γιὰ τὸν σκληρὸ χαλκὸ, θὰ γινόταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πλουσιώτερους ἀνθρώπους τῆς γῆς.

Ἡ μεταλλουργία εἶναι ἓνα εὐρύτατο πεδίο, ἓνα ἀπὸ τὰ λίγα πεδία, ὅπου εἶναι ἴσως δυνατό νὰ πετύχῃ κανεὶς μιὰ μεγάλη ἐφεύρεσι μὲ μέσα σχετικῶς μέτρια. Ὑπενθυμίζουμε πὼς ὁ μπροῦντζος καὶ τὸ ἀτσάλι εἶναι κράματα ποὺ ἀνακαλύφθηκαν ἐμπειρικά, χωρὶς τὴ βοήθεια κανενὸς ἐπιστημονικοῦ ὀργάνου.

☆

Πάντα στὴ μεταλλουργία θὰ ἦταν ἓνα μεγάλο γεγονός ἢ ἀνακάλυψις τοῦ κολλοειδοῦς μετάλλου. Εἶναι γνωστὸ πὼς ὅλα τὰ μέταλλα συνίστανται ἀπὸ τὴν ἐννοσι μικροσκοπικῶν κρυστάλλων. Μέσα ἀπὸ τὸ μικροσκόπιο οἱ κρύσταλλοι αὐτοὶ φαίνονται σὰν νὰ ἔχουν σχηματιστῇ ἀπὸ συμπίεσμένη ἄμμο. Αὐτὴ ἡ δομὴ κάνει τὸ μέταλλο πολὺ συμπαγές, τόσο, ποὺ τὰ κτυπήματα, στὰ ὁποῖα ὑποβάλλεται, τὸ διαπερνοῦν πέρα ὡς πέρα, χωρὶς νὰ χάνουν τὴ δύναμί τους, μὲ ἀποτελέσματα ἐπιζήμια γιὰ τὸ ἴδιο τὸ μέταλλο. Τὸ ὅσοι τῆς κνήμης, ὅπως ὅλα τὰ ὀστά, ἔχει κολλοειδῆ δομὴ, δηλαδὴ εἶναι σχηματισμένο ἀπὸ τόσα πολλὰ μόρια, ποὺ δὲν θρίσκονται σ' ἐπαφὴ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο, ὅπως οἱ κρύσταλλοι τοῦ μετάλλου, ἀλλὰ χωρίζονται ἀπὸ μιὰ ἄμορφη οὐσία, ποὺ παίζει ρόλο ἀπομονωτικοῦ σώματος ἀνάμεσά τους. Αὐτὴ ἡ δομὴ ἐμποδίζει ἓνα χτύπημα νὰ διαπεράσῃ πέρα ὡς πέρα τὸ κόκκαλο. Πραγματικά, τὸ κύμα τοῦ κτυπήματος σκοντάφτει

πάνω σὲ μεμονωμένα μόρια καὶ σκορπίζεται. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀπὸ ὀρισμένη ἄποψι ἡ κίνησι εἶναι πιὸ ἀνθεκτικὴ ἀπὸ ἓνα ἀτσαλένιο ἔλασμα τοῦ ἴδιου πάχους!

Ἄν λοιπὸν ἦταν δυνατόν νὰ φτιάξουμε ἓνα κράμα μὲ δομὴ κολλοειδῆ, θ' ἀποκτούσαμε ἓνα ὕλικο ἐξαιρετικὰ ἑλαστικὸ καὶ ἀνθεκτικόν. Εἶναι περιττὸ νὰ ποῦμε ὅτι σήμερα αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο: δὲν θέλουμε ὅμως νὰ ποῦμε ὅτι ἀποκλείεται νὰ ξεπερασθοῦν οἱ δυσκολίες πού σήμερὰ προβάλλονται ἐμπόδιο. Καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ ὁ ἐφευρέτης θὰ θρυσκόταν μπροστὰ σὲ ἀληθινὸ χρυσωρυχεῖο.

Ἡ τηλεόρασις

Σὲ κείνον πού θέλει νὰ πλουτίσῃ μὲ μιὰ ἐφεύρεσι δίνουμε τὴ συμβουλὴ νὰ σπουδάσῃ πῶς γίνεται ἡ ἠλεκτρικὴ καταγραφὴ μιᾶς ἐκπομπῆς τηλεόρασεως. Σήμερὰ τὰ ραδιοπρογράμματα σπανίως μεταδίδονται ἀπὸ ἄμεση λήψι. Οἱ εἰδικοί προτιμοῦν νὰ τὰ ἀποτυπώνουν σὲ μιὰ μαγνητικὴ δθόνη καὶ νὰ τὰ μεταδίδουν ὅταν θέλουν. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι δυνατό νὰ ἀναμεταδοθῇ πολλὰς φορὲς ἓνα ἐπιτυχημένο πρόγραμμα καὶ ἀκόμη νὰ γίνῃ τὸ «μοντάξ» μιᾶς μεταδόσεως, νὰ συνενωθοῦν δηλαδὴ ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορα προγράμματα. Αὐτὴ ἡ ἀποτύπωσις στὴ μαγνητικὴ δθόνη μοιάζει μὲ τὴν ἀποτύπωσις σ' ἓνα κοινὸ δίσκο γραμμοφώνου, μὲ τὴ διαφορά ὅτι στὸ δίσκο οἱ ἤχοι μεταμορφώνονται σ' ἓνα αὐλάκι πού χαράσσεται στὸ κερί, ἐνῶ στὴ μαγνητικὴ δθόνη μεταμορφώνεται σὲ σειρὰ ἀπὸ μαγνητίσεις μιᾶς ἀτσαλένιας δθόνης. Στὴν τηλεόρασις ὅμως δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἐφαρμοσθῇ κανένα σύ-

στημα ἀποτυπώσεως. Ἐνα πρόγραμμα τηλεόρασεως ἐκπληρῶναι τὸν προορισμὸ του τὴ στιγμὴ πού μεταδίδεται, ἐκτὸς ἂν κινηματογραφηθῇ ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ καὶ κατόπιν μεταδοθῇ ὡς ταινία. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ ἠλεκτρικὴ ἀποτύπωσις ἐνὸς προγράμματος τηλεόρασεως δὲν εἶναι δυνατό, εἶναι πολὺ ἀπλός. Ἐνῶ γιὰ νὰ ἀποτυπώσουμε τοὺς ἤχους ἀρκεῖ ἓνα ὄργανο εὐαίσθητο στὶς διακυμάνσεις ρεύματος μὲ συχνότητα δέκα χιλιάδες φορὲς στὸ δευτερόλεπτο, γιὰ ν' ἀποτυπωθῇ ἓνα πρόγραμμα τηλεόρασεως χρειάζεται ἓνα ὄργανο εὐαίσθητο σὲ διακυμάνσεις μὲ συχνότητα 2 ἑκατομμύρια φορὲς στὸ δευτερόλεπτο. Γι' αὐτὸ τὸ συνηθισμένο ὄργανο μὲ δθόνη δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ. Ἐκτὸς ἀπὸ δυσκολίες φύσεως καθαρῶς ἠλεκτρονικῆς, θὰ ἦταν ἀνάγκη ἢ «πρὸς μαγνήτισιν» δθόνη γιὰ τρέξι μὲ ταχύτητα διακόσιες φορὲς μεγαλύτερη. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι ἂν θέλουμε νὰ κατασκευάσουμε ἓνα ὄργανο γιὰ τὴν ἠλεκτρικὴ ἀποτύπωσι τῶν προγραμμάτων τηλεόρασεως πρέπει νὰ ἐφεύρουμε ἓνα σύστημα ὁλότελα διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνα πού χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν καταγραφὴ τῶν ἤχων.

Ἡ θαυματουργὴ σκόνη

Εἰς ἄλλο πεδίο ὅπου ἡ τεχνικὴ περιμένει ἐξαιρετικὰς διανοίας γιὰ νὰ λύσουν περίπλοκα προβλήματα εἶναι ἡ στρατιωτικὴ τέχνη. Ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις, λ.χ., θὰ δώσῃ γενναῖα ἀμοιβὴ σὲ κείνον πού θὰ μπορέσῃ νὰ κατασκευάσῃ ἓνα τηλεγράφο πού δὲν θὰ εἶναι οὔτε ὀπτικός, οὔτε ἠλεκτρικός, οὔτε ἡχητικός, πού θὰ μπορῇ δηλαδὴ νὰ χρησιμο-

ποιηθῇ εὐκόλῃ στὸ πεδίο τῆς μάχης. Εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ φαντασθοῦμε πῶς θὰ ἦταν δυνατό ἢ μετὰδοσι εἰδήσεων μὲ τέτοιους περιορισμοὺς — μὰ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ δουλειὰ εἶναι δύσκολη, εἶναι καὶ ἡ ἀμοιβὴ τόσο μεγάλη.

Ἄλλο πρόβλημα: ἀπὸ τότε πὺ μῆκαν σὲ χρῆσι τὰ πυραυλοκίνητα ἢ ἀεριοπροωθούμενα ἀεροπλάνα, οἱ εἰδικοί ἀναζητοῦν ἀπεγνωσμένα μιὰ οὐσίαν, ἀέριο ἢ σκόνην πού νὰ μπορῇ νὰ ἐξακοντισθῇ στὸν ἀέρα πάνω στὸν πυραυλο. Ἡ οὐσία αὕτη, μπαίνοντας ἔστω καὶ σὲ ἐλάχιστη ποσότητα μέσα στὸν πυραυλο, θὰ ἀχρήστευε τὸν κινητήρα, μὲ συνέπεια τὴν πτώσι τοῦ ἀεροπλάνου. Πιθανῶς ἡ θαυματουργὴ αὕτη σκόνη νὰ μὴ βρεθῇ ποτέ. Ὅπως καὶ νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, πολὺ δύσκολα θὰ θρυσκόταν κανεὶς σήμερὰ στὴν Ἀμερικὴ ἐπιστήμονας πού θὰ καταπιανόνταν μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ ἀεικινήτου. Εἶναι εὐκολώτατο νὰ βρεθῇ κάποιος πού, στὶς ἐλεύθερες ὥρες του, θὰ προσπαθοῦσε νὰ βρῇ τὸν τρόπο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καύσι τῆς κηροζίνης (δηλαδὴ τοῦ φωτιστικοῦ πετρελαίου πού χρησιμοποιεῖται ὡς καύσιμο στοὺς πυραύλους).

★

Μὰ δὲν εἶναι μονάχα στὸ πεδίο τῶν νέων ἐφευρέσεων πού ὁ

ἐφευρέτης μπορεῖ νὰ πλουτίσῃ. Ὑπάρχουν χιλιάδες ὄργανα πάρα πολὺ περίπλοκα στὴ λειτουργία τους πού περιμένουν ν' ἀποποιηθοῦν γιὰ νὰ μποῦν σὲ κοινὴ χρῆσι. Ἀς ἀναφέρουμε ὡς παράδειγμα τὸν ἀνάγλυφο κινηματογράφο. Ὑπάρχουν ἑκατοντάδες τρόποι γιὰ νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα, μὰ ὅλοι γιὰ τὸν ἓνα ἢ γιὰ τὸν ἄλλο λόγο παρουσιάζουν μειονεκτήματα. Ἐκεῖνος πού θὰ ἐφεύρισκε ἓνα ἀνάγλυφο κινηματογράφο, ἀληθινὰ πρακτικὸ καὶ ἀπλό, θὰ κέρδιζε τὴν εὐγνωμοσύνη, ἀλλὰ καὶ σημαντικὸ μέρος ἀπὸ τὰ κεφάλαια τοῦ Χόλλυγουντ. Μποροῦμε μάλιστα νὰ ποῦμε ὅτι σήμερὰ ἡ μεγαλύτερη δραστηριότητα τῶν ἐφευρετῶν προσανατολίζεται ἀκριβῶς στὸ πεδίο τῆς τελειοποιήσεως ὀργάνων πάρα πολὺ περίπλοκων καὶ ἀκριβῶν, τόσο πού δὲν μποροῦν νὰ κατασκευάζονται σὲ μεγάλο ἀριθμὸ. Γενικά, ὅταν σ' ἓνα ὁποιοδήποτε τομέα τῆς τεχνικῆς παρουσιάζεται μιὰ κάποια ἀνάγκη, τὸ πρόβλημα λύνεται ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες κατὰ τρόπο ἐλάχιστα πρακτικόν. Ἀργότερα ἐναπόκειται στοὺς ἐφευρέτες, δηλαδὴ σὲ πρόσωπα μὲ εἰδικὸ ταλέντο στὴν ἀπλοποίησι, νὰ μεταμορφώσουν τὰ ἐπιστημονικὰ προϊόντα σὲ προϊόντα πραγματικὰ εὐχρηστά.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΕΥΧΟΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

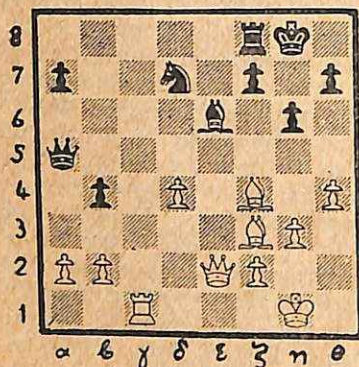
Πῶς ἡ ἐπιστὴμη ἐπεμβαίνει καὶ μεταβάλλει τὴ φυσικὴ τάξι.

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ
(Άσκησης άρ. 167)
ΜΑΥΡΑ (10)

ΛΕΥΚΑ (11)

Λευκά: Ρη1. Βε2. Πγ1. Αζ3. ζ4. Σα2. β2. β4. ζ2. η3. Θ4. Μαύρα: Ρη8. Βα5. Πζ8. Αε6. Ιβ7. Σα7. β4. ζ7. η6. Θ7.

Εάν έσείς παίζατε τὰ Λευκά και η-το ή σειρά σας να παίζετε, ποιά κίνηση θα διαλέγατε;

Εάν έρρητε την σωστή κίνηση πρέπει να κερδίσετε.

Άρ. 168. Από μίαν παρτίδα. Λευκά (9): Ρη1. Βε2. Πβ1. ζ7. Αβ3. Σα2. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (11): ΡΘ8. Βγ5. Πα8. ζ8. Αγ8. Σα7. β7. γ6. ζ5. η7. Θ7.

Πώς πρέπει να παίξουν τὰ Λευκά δα να κερδίσουν την παρτίδα;

Άρ. 169. Από μίαν παρτίδα. Λευκά (7): ΡΘ2. Ββ1. Πη8. Σα2. β2. η2. η4.

Μαύρα (7): ΡΘ4. Βε6. Πε2. Σα7. β6. ζ7. Θ6.

Και άλλη μία εύκολη άσκηση. Τὰ Λευκά παίξουν και κερδίζουν την παρτίδα.

Άρ. 170. Από μίαν παρτίδα (11):

Ρη1. Ββ5. Πε1. Αε7. ζ1. Σα2. β2. β6. ζ2. η3. Θ3.

Μαύρα (11): Ρη8. Ββ7. Πε8. Ιγ6. Αη7. Σα6. β7. γ5. ζ7. η6. Θ7.

Και έδω τὰ Λευκά έχουν την νίκηνη εξησφαλισμένη. Με ποίον όμως τρόπον; Άρ. 171. Από μίαν παρτίδα. Λευκά (8): Ρβ1. Ββ6. Πα3. Ιε3. Σγ2. ζ4. η2. Θ2.

Μαύρα (9): Ρη8. Βε2. Πγ8. Αη7. Σβ2. ε6. ζ5. ζ7. Θ6.

Είναι ή σειρά των Μαύρων να παίξουν. Ποιά κίνηση τούς εξησφαλίζει την νίκηνη;

Άρ. 172. Από μίαν παρτίδα. Λευκά (12): Ρη1. Βε5. Πγ1. β6. Αβ1. β2. Σα3. β4. ε3. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (12): ΡΘ8. Βε7. Πα8. ε8. Αγ8. Ιβ8. Σα6. β5. ε6. ζ5. η7. Θ7.

Πώς πρέπει να παίξουν τὰ Λευκά διά να κερδίσουν;

Πρόβλημα άρ. 173. Α. SPARKE. Λευκά (9): Ρα4. Ββ8. Πη2. Αγ1. Θ1. Ιε3. ε6. Σε4. Θ2.

Μαύρα (7): Ρζ3. Ιη1. Θ3. Σγ3 ε2. ε7. η6.

Τὰ Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 174. G. THOMPSON. Λευκά (6): Ργ8. Ββ7. Αβ3. Ιζ8. η5. Σβ2.

Μαύρα (7): ΡΘ8. Βγ3. ΠΘ6. Αγ2. Σγ6. ε3. η6.

Τὰ Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 175. P. BLAKE. Λευκά (9): ΡΘ7. Βα8. Πβ3. Αη6. η7. Ια3. η3. Σβ4. ζ4.

Μαύρα (9): Ρβ4. Πγ1. β6. Ιζ2. η1. Αβ7. Σβ5. γ2. ζ6.

Τὰ Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 176. M. LARSEN. Λευκά (6): Ρη5. Πε7. Αα2. Ιβ1. β8. Σγ2.

Μαύρα (4): Ρβ4. Ιη4. Σβ6. ε4. Τὰ Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 177. K. HANACIK. Λευκά (7): Ρε6. Πγ3. Αγ5. ε2. ΙΘ3. Θ5. Ση4.

Μαύρα (7): Ρε4. Πη2. ΑΘ1. Ιγ4. ε5. Σζ6. η7.

Τὰ Λευκά παίξουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

ΠΩΣ ΑΝΟΙΓΕΙ
ΚΑΝΕΙ Σ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

(6η συνέχεια)

1) ε2—ε4, ε7—ε5. 2) ζ2—ζ4, Ββ8—Θ4; 3) η2—η3, ΒΘ4—Θ6;

Οι κινήσεις των Μαύρων είναι άσκοπες. Τὰ Λευκά αναπτύσσουν τὰ κομμάτια των άνευχηλώς, όχι όμως τὰ Μαύρα. 4) Ιβ1—γ3, ε5Χζ4; 5) β2—β4! ΒΘ—Θ6; 6) Ιγ3—β5, Ββ6—γ6; 7) Αζ1—β5! Τὰ Μαύρα δέν μπορούν να πάρουν έδω τον Αξωματικό λόγω Ιβ5 Χγ7+ με κέρδος της Βασιλίσσης. 7) Χγ7+ με κέρδος της Βασιλίσσης. 7) ...Βγ6—β6; 8) Αγ1Χζ4, Ββ6—ηβ1 9) Ιβ5Χγ7+, Ρε8—β8. 10) Ιγ7Χα8. Βη6 Χε4+ 11) Ββ1—ε2, Βε4ΧΘ1; 12) ...γ7+ μάτ.

Βεβαίως όχι πάντοτε είναι τὰ άποτέλεσματα τού πρώτου θγαλισματος της Ντάμας τόσο τρομερά όπως στο παραπάνω παράδειγμα μας, αλλά σχεδόν πάντοτε τού πρώτου θγαλισμα δημουργεί στον παίκτη πολλές δυσκολίες.

Προσπαθήτε να παίξετε στο άνοιγμα τὰ κομμάτια όπως πηγαίνουν με την αξία τους, δηλαδή αρχίζοντας με τὰ πόνια, Ιππους, Αξωματικούς, Πύργους και Ντάμα. Ο Βασιλιάς θα δράση στο τέλος της παρτίδας, όποτε γίνεται σπουδαία φύρα!

Τότε είναι σαν τον μονόφθαλμο με ταξυ των τυφλών!

Μετά από τις πρώτες κινήσεις ενός άνοιγματος αρχίζει ή παρτίδα και παίρνει ήδη μιά συγκεκριμένη μορφή. Πληθαίνει πλέον για κάθε παίκτη ο καιρός να σκεφθί τὰ έπακόλουθα κάθε κινήσεώς του και να άρχισι να καταστρώνι ένα ώρισμένο σχέδιο.

Αν και αυτό φαίνεται δύσκολο, Ιδια στην άρχή, είναι εν τούτοις άναπόφευκτο. Γι' αυτό στην άρχή μεγάλη προσοχή στα πόνια. Εάν υπάρχουν και από τὰ δύο μέρη δλα άκόμη τὰ πόνια, τότε προσπαθεί κάθε αντίπαλος να έρθι με καμμιά άλλαγή πιονισι κάνα κενόν διά ν' άνοιξη κανένα δρόμο για τὰ κομμάτια του.

Εάν όμως, με έπτά πόνια άμφοτερωθεν, ύπάρχει ένα κενόν και δα τούς δύο αντίπαλους, όπως π.χ. μετά τις κινήσεις: 1) ε2—ε4, ε7—ε6. 2) β2—β4, β7—β5. 3) ε4Χδ5, ε6Χδ5, έτσι ώστε και δια τούς δύο να είναι έλευθέρα μι άγραμμή (έδω ή «ε»), τότε συνήθως ή άγραμμή αυτή και τὰ περίε αυτής θα γίνουν θέατρον των περισσοτέρων κινήσεων άμφοτερωθεν. Ως μόνι έλευθέρα άγραμμή τραβάει τούς Πύργους σχεδόν σαν μαγνήτης. Όποιος κυριαρχήι επάνω στην άγραμμή αυτή, θα κυραρχή επάνω στη σκακιέρα πολύ περισσότερο από τον αντίπαλό του. Γι' αυτό και οι δύο αντίπαλοι θ' άρχισουν να διεκδικούν την άγραμμή αυτή και θα κανονίσουν τις κινήσεις των κομματιών των έτσι ώστε να μωρέσουν συντόμως να φέρουν τούς Πύργους στο παγινίδι και εί δυνατόν να τούς δπλασάσουν (ό ένας μπροστά από τον άλλον). Η έβδωμη συνέχεια εις τού προσεχές.

ΑΛΛΗΘΙΝΑ

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

Παρόμοιο με τού θαύμα του Μπετόβεν, ό όποιος συνέθετε κωφός, είαι και ή περίπτωση του Α. F. MACKENZIE, ό όποιος συνέθεσε μερικά από τὰ ώραιότερα προβλήματα που υπάρχουν... τελείως τυφλός!

Ο Καπαμπλάνκα έπαξε 103 παρτίδες συγχρόνως τού 1922 στην πόλι CLEVELAND. Αν και τού σύνολον των «SIMULTANE» αυτών παρθέντων παρτίδων δέν είναι πλέον ρεκόρ, τὰ με άναλογία τότε έπιτευχθέντα άποτελέσματα άποτελούν και σήμερα άκόμη ρεκόρ. Δέν έχασε ούτε μι παρτίδα, έκανε μ' άναούλα, και κέρδισε όλες τις όπόλοιτες!

Ο WILLIAM STEINITZ έτήρησε τον τίτλο τού παγκοσμίου πρωταθλητού επί 28 συνεχή χρόνια έναντ'ον όλων των παικτών—ένα άφάνταστο κατόρθωμα!

Ο νικητής του DR E. LASKER άπεδείχθη άντάξιος δάδοχός του. Δέν έχασε ούτε ένα μάτς επί 27 χρόνια!

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα 110)

☆

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Δ. Κραβαρτόγιαννον, "Αμφισβ: Πρόβληματ' ας άρ. 1 λανθασμένον, άρ. 2 πολύ άπλό, άρ. 3 πολύ άπλό, άρ. 4 λανθασμένον, άρ. 5 πολύ άπλό!

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 10.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΛΑΙΣΤΡΥΓΟΝΕΣ. 2) ΑΙΚΑ-
ΤΕΡΙΝΗΝ. 3) ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ.—ΘΑ.
4) Α.Ο. (Ήθλ. Όμιλ.).—Σ.Π.Α.Π.
5) ΡΥΤΙΣ.—ΝΙΚΟ. 6) ΑΡΗΣ.
—ΠΙΤΟΥΡΑ. 7) ΤΟ.—ΜΠΡΑΟΥΝ.
8) Ο «ΕΡΑΝΟΣ». —ΤΣΕ. 9) ΜΙ.
—ΥΣ. —ΑΧΡΙΣ. 10) ΙΔΙΟΚΤΗ-
ΣΙΑΝ. 11) ΑΗΔΙΑ. — ΡΙΟ. —
ΑΧ. 12) ΕΣ. — ΚΙΑΝΤΙ.
ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΛΑΠΑΡΑΤΟΜΙΑΝ. 2) ΑΙ-
ΛΟΥΡΟΕΙΔΗ. 3) ΙΚΑ. — ΤΗ. —
ΙΔΕ. 4) ΣΑΣΤΙΣΜΑ. — ΟΙΣ. 5)
ΤΤ. — ΠΝΥΚΑ. 6) ΡΕΙ. —
ΠΡΟΣΤ. 7) ΥΡΚΑΝΙΑΣ. — ΗΡΙ.
8) ΓΙΑ. — ΙΤΟ. — ΑΣΙΑ. 9) Ο-
ΝΙΣΚΟΥ. — ΧΙΟΝ. 10) ΝΗ.
— ΠΟΥΝΤΡΑ. 11) ΕΝΘΑ. — ΣΙΝΑΙ.
12) ΑΠΛΑΝΕΣ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 108.

Αρ. 167. 1) Αζ4—δ6! και τα Μαύ-
ρα αναγκάζονται να έγκαταλείψουν, δι-
ότι εάν 1)...Πε8, τότε δ4—δ5! και εάν
1)...Πδ8, τότε 2) Αγ7!!

Αρ. 168. 1) Βε2—ε5!! και τα Μαύ-
ρα αναγκάζονται να έγκαταλείψουν, δι-
ότι εάν 1)...ΒΧΒ 2) ΠΧΠ!

Αρ. 169. 1) Βδ1—ε1+! έγκαταλεί-
πουν διότι εάν 1) ΠΧΒ, τότε 2) η2—
η3+ μάτ.

Αρ. 170. 1) Βδ5Χγ7+ και τα Μαύ-
ρα έγκαταλείπουν, διότι εάν 1)...ΡΧ
Β, τότε ακολουθεί μάτ σε δύο κινήσεις.

Αρ. 171. 1)...Πγ8Χγ2! και τα Λευ-
κά έγκαταλείπουν, διότι εάν 2) ΙΧΠ,
τότε Βασιλίσα δ1+ 3) Ρα2 και μάτ
εις την επομένην.

Αρ. 172. 1) Πγ1—γ7! και τα Μαύ-
ρα έγκαταλείπουν, διότι εάν 1)...ΒΧ
Π, τότε 2) Πδ6ΧΙδ8!!

Αρ. 173. Βδ8—δ1! Απειλή 2) Πη2
Χε2+ μάτ.

Αρ. 174. Βδ7—δ8! Απειλή 2) Ιζ8
—ε6+ μάτ.

Αρ. 175. Αη6—ζ7! Έξαναγκασμός
κινήσεως!

Αρ. 176. Πε8—ε5! Απειλή 2) Πε5
—δ5+ μάτ.

Αρ. 177. Αε2—δ1! Έξαναγκασμός
κινήσεως!

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» από σελίδα 64.

1) ΖΑΧΑΡΩΔΗΣ = 46. 2) ΕΥ-
ΦΡΟΣΥΝΗ = 41 (έφηβοσύνη =

39). 3) ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ = 34 (φω-
τολογία = 32). 4) ΧΡΥΣΟΨΑ-
ΡΟ = 45. 5) ΘΕΑΤΡΟΝΗΣ = 39.
6) ΞΕΦΥΤΡΩΜΑ = 44. Σύνολον =
249!

«ΕΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΟ ΠΑΙ-
ΓΝΙΔΙ» από σελίδα 44.

Δέν έχετε παρά να άφαιρέσετε
615!

Οί δύο τελευταίοι άριθμοί είναι
πάντοτε ή ηλικία του και οί άλλοι
σας δίνουν τόν άριθμό του τηλεφώ-
νου του!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ά-
πό σελίδα 63.

1) ΑΝΕΞΙΤΗΛΟΣ: Β. Για γράμ-
ματ ή χρώματα, εκείνο που δέν σήη-
νει. Ανεξίτηλος μελ ά-
ν η—γ ρ α φ ή. Μεταφ. άνεξίτη-
λη έντύπωσι—άφησε μνή-
μη άνεξίτηλη.

2) ΑΤΘΙΣ: Α. Νέα, δεσπονίς.
Σ τ ό χ ο ρ ό πα ρ ε υ ρ έ θ η
σ α ν π ο λ λ έ ς γ ν ω σ τ έ ς
ά τ θ ί δ ε ς τ ή ς ά θ η ν α ἰ κ ή ς
κ ο ι ν ω ν ί α ς. Η λέξι στην άρχή
εσήμαινε εκείνον που άνήκε ή κατάγον-
ταν από την Άττική (ά τ θ ί ς γ υ-
ν ή—γ λ ω τ τ α—γ ή).

3) ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ: Α. Άμεση προ-
φητική γνώσι κάποιας αλήθειας που
μπορεί να την συλλάβη το μυαλό χω-
ρίς την ανάγκη σκέψεως, συλλογισμών.
Πολιτικός με διαίσθη-
σι. Είναι μετάφρασι του γαλλικού φι-
t i o n (: ένόρασι, από το λατινικό
in + tueri).

4) ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΟΣ: Β. Που γρά-
φεται ή προφέρεται με δύο τρόπους.
Η λέξι άντι κ ρ υ γράφεται και
ά ν τ ι κ ρ υ. Μεταφ. που έννοείται με
δύο τρόπους: μι λ ά ει δι φ ο-
ρ ο ύ μ ε ν α (λόγια), άλλα λέει κι
άλλα έννοει.

5) ΘΥΜΟΣΟΦΟΣ: Γ. Σοφός με έμ-
φυτή σοφία, χωρίς να μορφωθή. Τ ό
θ υ μ ό σ ο φ ο π ν ε ύ ο μ α—ή θ υ-
μ ό σ ο φ η δι ά θ ε σ ι τ ο υ έ λ-
λ η ν ι κ ο ύ λ α ο ύ.

6) ΚΑΡΚΙΝΟΒΑΤΩ: Β. Βαδίζω
σάν τόν καρκίνο, τόν κάδουρα, όπισθο-
βατώ, ενεργώ χωρίς έμπειρία. Π ώ ς
π ά κ ει σ τ ό σ χ ο λ ε ἰ ο ς—Κ α ρ-
κ ι ν ο β α τ ε ἰ.

7) ΚΟΡΔΑΞ: Α. Άρχαῖος κωμικός,
χορός με άσεμνες κινήσεις. Μεταφ. έν

μ έ σ ω τ ή ς γ ε ι κ ή ς δ υ ο-
σ τ υ χ ί α ς τ ω ἰ ὑ π η κ ό ω
τ ο υ δ ὀ φ α ρ ο ὕ κ έ χ ό ρ ε υ ε
τ ὸ ν κ ό ρ δ α κ α τ ή ς πα ρ α-
λ υ σ ί α ς.

8) ΜΟΡΓΑΝΑΤΙΚΟΣ: Β. Χαρακτη-
ρισμός γάμου που γίνεται μεταξύ άν-
δρός εύγενοῦς και γυναίκας κοινής κα-
ταγωγής και κατά τόν όποιο ούτε ή
γυναίκα, ούτε τα παιδιά τους κληρονο-
μούν τούς τίτλους του άνδρός. Η λέξι
άπό τὸ γερμανικό Morgengabe
—δῶρο που δίνεται σε τέτοια σύζυγο τὸ
ἐπόμενο τοῦ γάμου πρωί.

9) ΠΑΙΛΜΒΟΥΛΟΣ Σ: Γ. Έκείνος που
μεταβάλλει συχνά βουλήν, γνώμην, ἄ-
στοτατος, που δέν μπορείς να στηριχθῆς
στά λόγια του.

10) ΠΑΝΑΚΕΙΑ: Γ. Φάρμακο που
πιστεύουν πὼς θεραπεύει κάθε ἀρρώ-
στια σωματική ή ήθική, καθώς και κά-
θε κακό γενικότερα. Τελευταία π.χ. ή
π ι κ ρ α γ γ ο υ ρ ι ά.—Ωρισμένα
μέτρα που λαμβάνουν οι πολιτικοί για
θεραπεία δημοσίων κακῶν. Η λέξι από
τὸ π ᾶ ν κ α ἰ κ ο ς (:θεραπεία).
Σ τ οὗ ς ἀρχαίους, π ᾶ ν κ α ς ἦ τ α ν
διάφορα θεραπευτικά θότανα, στά ὁ-
ποία ἀπεδίδονταν μερικές φορές και μα-
γική δύναμι.

11) ΣΑΔΙΣΜΟΣ: Α. Διαστροφή
του γενετησίου αισθήματος, κατά την
όποία γεννιέται έρεθισμός και απόλαυ-
σι με την θέα ανθρώπου που πάσχει ή
θασανίζεται σωματικά ή ψυχικά. Η λέ-
ξι έχει την άρχή της στον Γάλλο ὁ-
μόνυμο συγγραφέα (De Sade) που
πρώτος συνέγραψε σχετικά μυθιστορή-
ματα.

12) ΣΟΦΙΣΤΕΙΑ: Β. Δόλιο έπι-
χείρημα για εξαπάτησι. Α φ η σ ε
τ ἰ ς σ ο φ ι σ τ ε ἰ ς. Η λέξι άπό
τὸν τὸν σοφιστὰς τῆς ἀρχαιότητος, σο-
φούς, δασκάλους τῆς ρητορικῆς, ποὺ
προσπαθοῦσαν νὰ ἐμπνεύσουν τὴν ἀμ-
φιβολία και τὴν ἀρνησι κάθε καθιερω-
μένης ἀρχῆς, δάσκοντας ὅτι δίκαιο
καὶ ἀληθινὸ εἶναι ὅ,τι συμφέρει στὸν
καθένα.

13) ΦΕΡΕΦΩΝΟ: Β. Έκείνος που
μεταβιβάζει ξένες αντίληψεις και ἀπο-
φάσεις, χωρίς δική του πρωτοβουλία.
Η «Ι σ θ έ σ τ ι ς», τὸ φ ε ρ έ-
φ ω ν ο τ ἰ ς Μόσχας.

14) ΧΑΡΜΑΝΙ: Α. Μείγμα διαφό-
ρων ποιοτήτων και προελεύσεων, άρχή-
κά. Κατ' έπέκτασιν, κάθε είδος μειγ-
ματος που προορίζεται για βιομηχανι-
κή κατεργασία, χ α ρ μ ᾶ ν ι σ ι-
τ ᾶ ρ ι ο ὕ—κ α φ έ (ή λέξι τουρκική).

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Γ. Ι. Χατζόπουλον, Λαμία: Άπό
τυπογραφική άδελφία ὁ Francesco Pi-
zarro ἀνεφέρθη ὡς Francisco ἀντί
Francisco. Επίσης ὁ Abel Tasman ὡς
Tasban ἀντί Tasman. Τὸ Κουίτ μας
ἐν τούτοις δέν ἔλεγε ὅτι τὴν ἐξερεῦ-
νησι τῆς Κεντρικῆς καὶ Νοτίου Ἀμε-
ρικῆς ἔκαμε ἀποκλειστικῶς ὁ Alexan-
ter von Humboldt. Η ἐρώτησις ἦτο
«Ποίος ἔγινε γνωστὸς καὶ περίφημος
ἀπό... «λ.π.». Ὁ Humboldt ἔγινε πα-
σίγνωστος ἀπὸ τὸ περίφημο ταξίδι
του (1799 - 1804) στὴ Βενεζουέλα,
περιοχὴ Ὀρινόκο καὶ Κοζίκουσάρα, Κο-
λομβία. Ἐκουαντόρ (Ἄνοδος Chimbo-
rasso 5760 μ.), Μεξικόν κλπ. Οἱ ἐπι-
στημονικὲς παρατηρήσεις τῶν ταξιδί-
ων του ἐξεδόθησαν εἰς τὸ πασίγνω-
στο ἔργον του. Ὁ Sir John Ross εἶναι
ἐκείνος ποὺ ἀνεκάλυψε, ὅπως ἀναφέ-
ραμεν, εἰς τὸ Boothia Felix, τὸν πό-
ρυν. πολὺ καὶ ὅχι ὁ Sir James Clark
Ross, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνεπίφορ του καὶ
ὅχι θεῖος του, ὅπως ἀναφέρατε. Ἀν
καὶ ἡ Ἐγκυκλοπαίδεια μας ἀναφέρει
τὸν Cortez ὡς Φερδινάνδον, ἔχετε δι-

καιον, ὅτι τὸ σωστὸ εἶναι Hernandi
καὶ ὅχι Fernando.

ΣΚΑΚΙ

1. Β. Φασιλὴν, Σέρρας. Εὐχαρι-
στοῦμε διὰ καλὰ σας λόγια. Ἐάν σέ
2) ζ2—ζ4 τὰ Μαύρα πᾶρουν ζ4, δη-
μιουργεῖται τὸ «παράδεχθαι ἀνοίγμα
τοῦ Γκαμπι τοῦ Βασιλέως». Ἐάν ἀ-
παντήσουν ὡμας με 67—65 καὶ δέν
πάρουν τὸ προσφερόμενον πιόνι
(Γκαμπι), δημιουργεῖται τὸ «Γκαμπι
τοῦ Φάλκμπερ». Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνοίγ-
ματα ἔχουν ἀπείρους ὑποδιαίρεσεις
βαριαντῶν, τα ὁποῖα μπορείτε νὰ τα
μελετήσετε μόνον στὴ θεωρία τῶν ἀ-
νοιγμάτων ἀπὸ εἰδικὰ βιβλία. Ἴδου
τώρα καὶ μερικὰ βιβλία ποὺ συνιστᾶ-
μεν. ἀγγλιστί, ὅπως μᾶς τα ζητήσα-
τε: Hollings «The Beginners Book of
Chess», G. Abrahams «Teach Yourself
Chess». Μπορεῖτε ὡμας νὰ ζητήσετε
ἀπὸ τὰ ἐδῶ βιβλιοπωλεῖα Ἐλευθερου-
δάκη ἢ Κάουφμαν ἀνὰ σας στείλουν
κατάλογον καὶ ἄλλων συγγραμμάτων,
τὰ ὁποῖα αὐτοὶ διαθέτουν.

COIFFURES D'ART MAISON KAMMER

ATHÈNES

11, Rue Venizélou Téléph.: 22 597

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ
"ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ
ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ :
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ :
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛΕΦ. 96.585 και 968.844

**ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ**

Μ ἐ τὸ διήγημα τοῦ Κροῦτ Χάμσον ἐ'Ο Κατακτητὴς' τελειώ-
νει ἡ α' σειρά τῆς Ἀρθολογίας Ἑξῶτων Διηγημάτων. Ἀπὸ τὸ τεῦχος
τοῦ Ἰουλίου ἀρχίζει ἡ ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ, σὲ 6' ἔκ-
δοσι, διωρθωμένη καὶ πλουτισμένη μὲ νέα στοιχεῖα καὶ νέο εὑρετήριον.

ΚΡΑΤΑΤΕ ΤΑ ΤΕΥΧΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ